

Riksdagens protokoll

2013/14:40

Torsdagen den 5 december

Kl. 12.00 – 21.35

Protokoll
2013/14:40

1 § Justering av protokoll

Protokollet för den 29 november justerades.

2 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2013/14:147

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:147 Rätt till ledsagarservice

av Shadiye Heydari (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 13 december 2013.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 3 december 2013

Socialdepartementet

Maria Larsson (KD)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

Interpellation 2013/14:150

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:150 EU:s ungdomsgaranti

av Patrik Björck (S)

Interpellationen kommer att besvaras den 13 december 2013.

Skälet till dröjsmålet är inbokade engagemang och resor som inte kan ändras.

Stockholm den 29 november 2013

Arbetsmarknadsdepartementet

Elisabeth Svantesson (M)

Enligt uppdrag

Monica Rodrigo

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2013/14:153

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:153 Lex Laval och Europarådets kritik av Ali Esbati (V)

Interpellationen kommer att besvaras den 18 december 2013.

Skälet till dröjsmålet är inbokade engagemang och resor som inte kan ändras.

Stockholm den 29 november 2013

Arbetsmarknadsdepartementet

Elisabeth Svantesson (M)

Enligt uppdrag

Monica Rodrigo

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2013/14:156

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:156 Visstidsanställningar av Hillevi Larsson (S)

Interpellationen kommer att besvaras den 18 december 2013.

Skälet till dröjsmålet är inbokade engagemang och resor som inte kan ändras.

Stockholm den 29 november 2013

Arbetsmarknadsdepartementet

Elisabeth Svantesson (M)

Enligt uppdrag

Monica Rodrigo

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2013/14:160

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:160 Arbetsmiljöverket av Peter Hultqvist (S)

Interpellationen kommer att besvaras den 13 december 2013.

Skälet till dröjsmålet är inbokade engagemang och resor som inte kan ändras.

Stockholm den 29 november 2013

Arbetsmarknadsdepartementet

Elisabeth Svantesson (M)

Enligt uppdrag

Monica Rodrigo

Expeditions- och rättschef

Följande dokument bordlades för andra gången:
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2013/14:SfU1

4 § Internationell samverkan

*Internationell
samverkan*

Utrikesutskottets betänkande 2013/14:UU1
Utgiftsområde 5 Internationell samverkan (prop. 2013/14:1 delvis)
föredrogs.

Anf. 1 VALTER MUTT (MP):

Herr talman! De internationella klimatförhandlingarna står och stampar, vilket olyckligtvis inte kan sägas om klimatförändringarna. Sveriges agerande i den internationella klimatpolitiken behöver utvecklas. De senaste åren har vårt land inte haft de resurser som krävs för att ligga i framkant i de internationella förhandlingarna och inom EU-samarbetet.

Det är någonting som står i skarp kontrast till de höga ambitioner på klimatpolitikens område som Fredrik Reinfeldt som statsminister i EU:s ordförandeland påannonserade i samband med FN:s klimatmöte i Köpenhamn 2009. Sveriges statsminister framstår som säreget viktlös inte bara vägd mot sina egna påstådda ambitioner utan även i jämförelse med Storbritanniens konservative premiärminister David Cameron, som sjösatt ett klimatpolitiskt ramverk och etablerat världens första statliga gröna investeringsbank, Green Investment Bank.

Herr talman! Klimatfrågan är inte en fråga i mängden utan kommer att vara frågan med stort F under resten av detta sekel. Löser vi inte den blir successivt alla andra frågor olösbara. Det är svårt att tänka sig en framgångsrik klimatpolitik utan ett genombrott i de internationella klimatförhandlingarna och att vi får ett post-Kyoto-protokoll på plats till vilket också Kina och andra stora tillväxtekonomier ansluter sig.

Ett globalt klimatavtal trillar emellertid inte ned från himlen utan kräver åratal av hårt systematiskt arbete bakom kulisserna av drivna diplomater och förhandlare. Miljöpartiet föreslår därför en satsning på klimatdiplomati med 10 miljoner kronor för 2014.

Herr talman! Den globala uppvärmningen hotar, åtminstone i vissa regioner, att leda till svåra konflikter om sinande tillgångar av vatten och livsmedel med mera. Mot den bakgrunden blir fredsforskningens rön om framgångsrika metoder för medling och förebyggande av konflikter av avgörande betydelse.

Miljöpartiet vill därför öka anslaget till fredsforskningsinstitutet Sipri med 5 miljoner kronor för 2014 och finansierar detta med motsvarande minskning av anslaget till Inspektionen för strategiska produkter. Vi återkallar därmed den besparing på 5 miljoner kronor som Sipri häromåret drabbades av, då man fick i uppdrag att i stället söka externa finansierare. Vi finner det mycket angeläget att fredsforskningen inom Sipri har en stabil finansiering och inte hänvisas till att enbart bedriva projektverksamhet.

Utöver fredsforskning vill Miljöpartiet även stödja ideella föreningar och stiftelser som arbetar med praktiskt fredsarbete. Vi vill därför öka anslaget med 2 miljoner kronor till den så kallade fredsmiljonen, som administreras av Folke Bernadotteakademin.

Herr talman! Avslutningsvis yrkar jag bifall till Miljöpartiets reservation 1.

Anf. 2 JULIA KRONLID (SD):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation nr 2.

Vi debatterar i dag *Utgiftsområde 5 Internationell samverkan* som sträcker sig över en stor mängd områden. Målet för utgiftsområdet Internationell samverkan är enligt propositionen att säkerställa Sveriges intressen i förbindelser med andra länder. Vi har fört fram kritik på ett par områden men ställer oss ändå positiva till större delen av de satsningar som görs på området, och jag vill därför nämna något också om det.

Det rör sig bland annat Sveriges medlemskap i internationella organisationer som Förenta nationerna. Den har en central roll i den internationella rättsordningen och det multilaterala samarbetet och är en hörnsten i svensk utrikespolitik. FN är också det organ som har den tyngsta politiska legitimiteten när det gäller att hantera akuta kriser och möta långsiktiga globala utmaningar, även om det fortfarande finns mycket som kan förbättras i organisationen.

Genom stödet till OSSE och dess institutioners verksamhet har Sverige bidragit till att främja säkerhet och stabilitet i regionen, och Europaradet bedriver ett viktigt och värdefullt arbete för att främja respekt för de mänskliga rättigheterna, demokrati och respekt för rättsstatens principer. Samarbete med omvärlden som vilar på en grund av ömsesidigt förtroende och gemensamma intressen är något vi vill värna.

Herr talman! Ett särskilt ömsesidigt förtroende och gemensamma intressen anser vi existera tillsammans med våra grannländer i Norden. Med dessa länder har vi en lång gemensam historia och kultur, och våra länder delar dessutom ett intresse av att möta framtida gemensamma utmaningar i vår närhet.

Det är därför vår mening att Sveriges samarbete med de nordiska länderna bör utvecklas inte bara vad gäller kulturellt utbyte och liknande utan också vad gäller framtida säkerhets- och försvarspolitiska utmaningar.

Det nordiska samarbetet har också under 2012 fördjupats med utgångspunkt i den så kallade Stoltenberg rapporten. Ett av rapportens förslag handlar om nordiskt samarbete kring luftrumsövervakning över Island. På isländsk förfrågan erbjöd sig Sverige och Finland i oktober 2012 att delta i Norges luftrumsövervakning över Island under 2014. Inom ramen för det nordiska försvarssamarbetet Nordefco har också det försvars- och säkerhetspolitiska samarbetet fördjupats bland annat på områdena övningar, materiel och förmågor. Detta är något vi ställer oss positiva till på området internationell samverkan.

Herr talman! Vad gäller Ryssland, som tas upp i vår reservation, ifrågasätter jag inte att det finns ett allvarligt demokratiskt underskott i Ryssland. Till exempel undermineras oppositionens möjligheter att synas och verka. Det är en oroande utveckling att Ryssland i viljan att expandera

Euroasiatiska tullunionen till exempel pressar ett fattigt land som Moldavien och hotar med att det kommer att bli en kall vinter när det valt att på olika sätt närma sig EU. Hotet är att stänga av gasen. Det kan innebära att fattiga människor fryser ihjäl i Moldavien. Vi kan inte hindra andra länder att välja Euroasiatiska unionen. Men att syssla med utpressning som leder till att länder i princip inte har ett val inskränker det suveräna självbestämmandet.

Med detta vill jag säga att jag inte ifrågasätter brister och det demokratiska underskottet i Ryssland. Jag vill däremot ifrågasätta rimligheten i att Sverige år efter år ska ge ekonomiska bidrag till Ryssland som inte är ett utvecklingsland och som samtidigt inte visar på någon politisk vilja till förbättring vad gäller demokratiutvecklingen.

På miljöområdet bidrar Sverige med runt 35 miljoner årligen till bland annat reningsverk i Ryssland. Jag menar att detta uppmuntrar Ryssland att inte ta sitt eget fulla ansvar på miljöområdet. Att Ryssland självt har råd att finansiera detta tror jag alla förstår.

Vi är positiva till ett samarbete med Ryssland och de baltiska staterna på miljöområdet och kring Östersjön, men jag ser inte samarbete som likställt med att ge ekonomiska bidrag till ett land som självt har råd att finansiera detta. Ett samarbete måste också kunna handla om vars och ens ansvar gentemot varandra.

Jag ifrågasätter som sagt inte behovet av reningsverk och ett rent Östersjön, men det jag skulle vilja ifrågasätta är om Sverige ens har försökt ställa frågan om Ryssland numera kan tänka sig att självt ta ansvar för detta. Att bara säga att om vi inte betalar så kommer inte Ryssland att göra det tycker jag inte räcker som argument.

Utöver detta ställer vi oss som sagt positiva till de satsningar som görs inom ramen för detta utgiftsområde. Vi vill också värna att Sverige kan ha goda bilaterala förbindelser med andra länder och inte bara försvinna som en i mängden i multilaterala sammanhang såsom EU. Det är viktigt att Sverige också vågar ha en egen åsikt och inte bara anpassar sig efter EU och låter EU:s röst vara den enda rösten.

Anf. 3 SOFIA ARKELSTEN (M):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till utskottets förslag till beslut. I dag behandlar vi anslag till utgiftsområde 5, Internationell samverkan. Vi tillstyrker åtaganden inom ramanslag 1:11, Samarbete inom Östersjöregionen.

Herr talman! Detta är ett betänkande på 17 sidor. Utrikesutskottet har en stor samsyn i detta, så vi har egentligen inte så mycket att debattera inom ärendets ram. Som vi har hört här tidigare finns några motioner, som avslås. Det finns några motioner som redan har behandlats på området tidigare under mandatperioden. De behandlas förenklat.

Däremot finns det mycket att säga om de olika sakområden som berörs. Detta är ett ganska stort utgiftsområde. Det här kommer att komma tillbaka i andra betänkanden, och vi kommer att lyfta fram dessa delar i andra debatter här i kammaren.

Några saker kan vi ändå lyfta fram nu. En av de viktiga saker som vi tar upp i det som heter utskottets ställningstagande, där utrikesutskottet skriver, är att det är viktigt att vi är överens brett i de fall där Sverige skickar män och kvinnor i form av en beväpnad styrka i olika insatser.

Det är ett beslut som riksdagen fattar. Vi vill betona det, för vi tycker att det är viktigt att det inte enbart gäller regeringen utan också riksdagen och att vi har en bred samsyn även i dessa frågor. Det här kommer vi till exempel att debattera i nästa vecka när vi ska tala om Afghanistan i det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet.

En annan viktig sak är att målet med utgiftsområdet är att säkerställa Sveriges intressen i förbindelser med andra länder. Där finns som sagt inga större reservationer, utan där har vi en stor samsyn i utskottet. Det tycker vi är positivt.

Jag tycker att det förtjänar att nämnas att politiken när det gäller Sveriges deltagande i freds- och säkerhetsfrämjande insatser är värderingsdriven. Grunden är försvaret av universella normer och universella värden som demokrati, mänskliga rättigheter, jämställdhet, mänsklig värdighet och utveckling. Ett exempel som vi tar upp är att vi arbetar med resolution 1325, som handlar om kvinnors roll i fred och säkerhet och de resolutioner som handlar om ämnet som kommer efter detta. För en kort tid sedan hade vi en hel debatt också om detta i kammaren.

En annan positiv sak är att vi bedriver det nordiska samarbetet. Även detta har vi haft en debatt om här i kammaren i ett särskilt betänkande. Vi nämner hur viktigt det är att vi ska fortsätta att arbeta med det östliga partnerskapet. Det är alltså de länder som ligger öster om EU och som ligger väldigt nära oss. Där har vi ett samarbete som pågår. Det är otroligt aktuellt, särskilt om man tittar på det som händer just nu i Moldavien, i Armenien och i Ukraina.

Vi tycker att det är bra att regeringen fortsätter att arbeta för att EU ska anta en global strategi och bidrar till ett europeiskt fredsinstitut.

Herr talman! Det är 2 018 087 000 kronor som vi lägger på internationell samverkan, och vi har en stor samsyn.

Anf. 4 FREDRIK MALM (FP):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på de motioner som har lagts fram på området.

Vad betyder det egentligen att värna Sveriges intressen? Det är det som är portalparagrafen för vår utrikespolitik – att vi i samverkan med andra länder värnar Sveriges intressen.

Låt oss titta på situationen i Syrien och i Syriens grannländer. Syriens grannland i väster är Libanon. I Libanon bor fem miljoner människor. Regeringen i Beirut uppskattar nu att en miljon flyktingar från Syrien har kommit dit. Om man tittar på den flyktingsituation som råder i Syriens grannländer, framför allt i Libanon, kommer man snabbt att dra slutsatsen att situationen är ohållbar. Det betyder att omvärlden, inte minst Europeiska unionen, kommer att behöva göra betydligt mer för att hjälpa de människor som har flytt från Syrien.

Det finns ungefär 2,3 miljoner flyktingar i UNHCR:s läger runt Syrien, alltså i Jordanien, Turkiet, Irak, Libanon och Egypten – så många människor är det som lever i dessa läger. Hur många av dessa 2,3 miljoner har Europeiska unionens medlemsstater kommit överens med UNHCR om att ta emot som kvotflyktingar detta år? Det är 1 340 personer. Av 2,3 miljoner registrerade flyktingar från Syrien har alltså Europeiska unionens medlemsstater bestämt sig för att ta emot 1 340 personer på kvot. Därutöver finns ytterligare 6 000 personer som Tyskland, Österrike

och Frankrike tar emot och ger tillfälliga uppehållstillstånd enligt det som UNHCR kallar för humanitarian admission.

Varför tar jag upp detta när det egentligen rent formellt inte rör just specifikt det utgiftsområde som vi debatterar? Jo, av det enkla skälet att det inte på något sätt kan ligga i Sveriges intresse, i Europeiska unionens intresse eller i världens intresse att Syrien och Libanon dukar under av detta krig och av dessa flyktingströmmar. Det ligger i vårt intresse att detta krig tar slut. Det ligger i vårt intresse att de människor som har flytt kommer att kunna få hjälp.

Detta är någonstans också kärnan i Europatanken: Människor i de länder som ligger utanför Europeiska unionen österut – Ukraina, Moldavien, även Ryssland, Belarus och så vidare – och i de länder som ligger söderut i Nordafrika och i Mellanöstern ska få större möjligheter. Fler människor ska kunna få framtidstro. När länder, när det är möjligt, har uppnått kriterierna för att kunna bli medlem i Europeiska unionen ska de också kunna bli det. Nu förhandlar vi med Serbien. Kroatien har precis blivit medlem. Man är på gång med associationsavtal med flera länder på Balkan. Vi förhandlar med Turkiet och så vidare. Denna process är viktig.

Men vi ser nu, herr talman, att det pågår en dragkamp i Europa. Det pågår en dragkamp mellan de länder och de invånare som vill vandra den europeiska vägen, som vill bli medlemmar i Europeiska unionen och som vill samarbeta mer med Europeiska unionen och de krafter som egentligen hellre vill gå i allians med Vladimir Putin, Moskva och Ryssland. Det är denna dragkamp som vi ser i Kiev, där de människor som vill bli medlemmar i Europeiska unionen och som vill ha mer Europasamarbete är de som får stryk av polisen med påkar, batonger och sköldar.

Vi måste förstå detta när det gäller Europeiska unionen, som vi i Sverige ofta klagat på. Många människor inne i Europeiska unionen frågar sig: Vad är EU för någonting? Det är väl något organ där borta i Bryssel som bara håller på och ställer till det. Men vi ska veta att för de människor som är ute i Kiev i Ukraina och demonstrerar är Europeiska unionen framtiden för deras land. Det är någonting långt mycket djupare.

I Sverige har vi ofta svårt att förstå krig och konflikter, och vi har svårt att förstå en frihetskamp som pågår i andra länder. Det är inte särskilt konstigt. I ett land som Sverige som har producerat en enda krigsfilm, nämligen *Repmånad* med Janne "Loffe" Carlsson, kan det vara svårt att förstå det helvete som pågår i Syrien. Det ligger väldigt långt från oss. På samma sätt är det många i Sverige som, eftersom vi redan är vana vid vårt EU-medlemskap, upplever att det där inte längre är så viktigt, medan andra människor nästan är beredda att dö för att få ett närmare samarbete med Europa.

Det förpliktar oss på vår kontinent att på ett mer aktivt sätt engagera oss för våra grannar. Våra grannar har det ganska tufft just nu – uppror i arabstaterna, flyktingar från Syrien, människor i öststaterna som har problem med sina regimer och som vill vandra åt väst.

Det är väldigt många människor som sätter en stor tilltro till att Europeiska unionen på ett eller annat sätt ska kunna bistå dem med hjälp. Så länge medlemsstaterna i EU inte ens kan komma överens om att ta emot mer än några tusen kvotflyktingar av en flyktinggrupp på totalt 2,3 mil-

joner kan vi aldrig på något sätt infria de förhoppningar som människor har på ett mer engagerat EU.

Herr talman! Sverige är med i en rad andra organisationer. Vi är medlem i Förenta nationerna, OSSE, Europarådet, Nordiska rådet och så vidare. Vi är ett litet land, vi ligger långt norrut, vi har inte ens tio miljoner invånare, men vi har ett väldigt utvecklat internationellt samarbete med i stort sett alla länder i världen. Det är viktigt. Det är ett sätt att värna Sveriges intressen. Det är viktigt därför att det är någonting som gör att vårt land, som är ett litet land, kan påverka betydligt mer än vad vi annars skulle kunna ha gjort.

Den här samverkan råder det en förhållandevis stor samsyn om i utrikesutskottet och i landet i stort, vilket är mycket positivt. Det gör att de här frågorna kan vi diskutera mer konstruktivt och framåtsyftande. I och med att vi nu inte på samma sätt som vi var tidigare är fastlåsta i diskussion om huruvida vi ska vara med eller inte kan vi i stället diskutera innehållet i sak. Det är någonting som vi ser som mycket positivt.

Därmed yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet och avslag på motionerna.

Anf. 5 JULIA KRONLID (SD) replik:

Herr talman! Jag hade inte alls planerat att debattera Syrienfrågan i dag, men Fredrik Malms inlägg gjorde att jag inte kan låta bli.

Om Fredrik Malm anser att det ligger i Sveriges intresse, och det kan jag hålla med om, att bidra med humanitär hjälp i den fruktansvärda konflikten i Syrien och i den fruktansvärda situation som flyktingarna står inför undrar jag: Hur kommer det sig att Fredrik Malm inte driver frågan att vi måste kraftigt öka bidragen till närområdet? Det är två miljoner flyktingar där. Vintern nalkas, och behoven är stora. Det är filter och mat som behövs. Mammor måste förlösa sina barn i fruktansvärda förhållanden. Är den enda lösningen verkligen att vi ska ta emot några tusen till i kvotflyktingar? Hur kommer det sig att Fredrik Malm och regeringen inte kan ta ett ökat ansvar där?

Sverigedemokraterna har föreslagit i sin budget 1 miljard mer nästa år och 5,5 miljarder under hela budgetperioden. Vi måste göra större insatser här. Varför vill inte regeringen och Fredrik Malm driva detta, om det är så viktigt och ligger i Sveriges intresse att humanitärt bidra i den akuta situationen för flyktingarna i närområdet?

Anf. 6 FREDRIK MALM (FP) replik:

Herr talman! Vi bidrar ekonomiskt. Europeiska unionen samlat är nu uppe i stöd, framför allt på den humanitära sidan, till Syrien på ungefär 800 miljoner euro. Alliansregeringen har kommit upp i ungefär en halv miljard i stöd till Syrien på olika sätt. Bulken i detta stöd består förstås av humanitärt stöd för att avlasta grannländerna och för att på olika sätt få förnödenheter in till Syrien till människor som är i behov av det.

Jag vill dock påpeka en viktig sak. När det gäller konflikten i Syrien och den hjälp man kan ge människor är det i dag nödvändigtvis inte brist på länder som vill ställa upp ekonomiskt. Det är snarare ett kapacitetsproblem med att få in hjälpen i landet på grund av många checkpoints och en rad olika rebellgrupper och regeringsgrupper som ser till att hjälpen inte kommer fram. Det gäller inte bara att hjälpa grannländerna eko-

nomiskt; man måste också ställa upp så att vidarebosättningsplatser kan garanteras.

Det är ett ganska rejält hyckleri från Sverigedemokraterna, herr talman. Vad Sverigedemokraterna säger är att vi måste stödja UNHCR. Ja, men om man ska stödja UNHCR betyder det att man också tar emot kvotflyktingar. Man kan inte bara stödja UNHCR genom att ge lite pengar men strunta i att ta emot kvotflyktingar. Hela poängen med FN:s flyktingkommissariat är att garantera vidarebosättningsplatser för de mest utsatta flyktingarna. Enligt UNHCR krävs det just nu ungefär 700 000 vidarebosättningsplatser.

Anf. 7 JULIA KRONLID (SD) replik:

Herr talman! Mitt svar på det är att vi inte alls bara föreslår en sak. Vi har aldrig ifrågasatt att ta emot kvotflyktingar. Det är en väldigt liten del i det stora hela i invandringspolitiken i Sverige. Det finns utrymme för det i vår budget också.

Jag tycker att det skulle vara rimligt att fler länder tog emot kvotflyktingar. Det ifrågasätter jag inte. Det är ett bra system som UNHCR och FN har. Det är FN som kan bedöma behovet av vidarebosättning för flyktingar som vi ska ta emot. I så fall är det väl snarare Alliansen som har snöat in för mycket och bara ser till kvotflyktingar och utlovar permanenta uppehållstillstånd i förväg, i stället för att kraftigt öka bidraget till UNHCR och hjälpen i närområdet.

Fredrik Malm säger en halv miljard. Vad jag har hört är det ungefär 500–600 miljoner i basstöd till UNHCR och utöver det runt 40 miljoner. Det kan ha ökat något den senaste tiden. Det tycker jag inte alls möter upp de enorma behov som finns.

Fredrik Malm pratar om kapacitetsbrist. Men UNHCR skriker efter pengar och uppmanar folk att ge en filt eller så i julklapp, för behoven är stora. Man har kapacitet att ta emot mer pengar och förmedla hjälpen fram till flyktingarna. Men visst finns det fortfarande problem med att nå fram med hjälp. UNHCR skriker efter pengar. Där tycker jag att vi mycket bättre kan möta upp.

Jag skulle vilja ställa en fråga gällande vår reservation. Har Sverige och regeringen ens ställt frågan till Ryssland om de kan ta eget finansiellt ansvar för ett renare Östersjön och reningsverken?

Anf. 8 FREDRIK MALM (FP) replik:

Herr talman! Det är skillnad mellan Julia Kronlids och vår politik. Syftet med Sverigedemokraternas politik är egentligen att ge en del ekonomiskt stöd till UNHCR för att de ska hantera problemen nära konfliktområdet så att inte så många människor söker sig hit. Sanningen är att det inte är det som är kärnan i FN:s flyktingarbete. Kärnan i UNHCR:s arbete är dels att hjälpa människor humanitärt i närområdet, dels att genom de 25 så kallade programländer som man har avtal med se till att de mest utsatta flyktingarna får en vidarebosättning.

Situationen när det gäller de länder i Europeiska unionen som har förbundit sig att i år ta emot reguljära kvotflyktingar, inte bara sådana som får humanitarian admission, en sorts tillfälligt inresevisum, är följande. Spanien tar emot 30 personer. Nederländerna tar emot 250 personer. Sverige tar emot 400, Luxemburg tar emot 60, Irland tar emot 90,

Ungern tar emot 10 och Finland tar emot 500. Jag tycker inte att det är rimligt att detta är vad Europeiska unionen samlat kan komma fram till att ta emot, när behovet av vidarebosättning bland dessa 2,3 miljoner människor sannolikt är minst ett antal hundra tusen.

Skillnaden mellan Julia Kronlid och mig är såklart att jag vill använda Europeiska unionen som ett verktyg för att trycka på andra länder för att vi ska kunna stärka värderingar om att gemensamt ställa upp för de här människorna. Julia Kronlids val är att lämna Europeiska unionen. Då blir det ännu svårare, och klyftan blir avgrundsdjup mellan vad Sverigedemokraterna säger och vad Sverigedemokraterna gör.

Anf. 9 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! Efter att ha hört den senaste debatten skulle vi kunna tro att det var ett annat betänkande som behandlades än just *Utgiftsområde 5 Internationell samverkan*.

Det handlar om Sveriges förhållande till och överenskommelser med andra stater och internationella organisationer. Som har sagts tidigare, rör det storleksordningen 2 miljarder, och vi är alla överens om ramen.

Det handlar om två myndigheter som finns inom området, ISP och Svenska institutet. Där är vi inte riktigt överens. Vi är överens om att vi ska finansiera avgifter till de organisationer vi är med i. Vi pratar om FN, EU, OSSE, Europarådet, Barentsrådet, Arktiska rådet, Nordiska rådet och så vidare. Vi är åtminstone nästan överens, herr talman.

Jag ska också säga att det naturligtvis också handlar om samarbete i Östersjöregionen och om att stärka demokrati och hållbar utveckling i Sverige och i världen och därmed bygga säkerhet.

Vi är, som sagt, nästan överens. Miljöpartiets reservation innehåller nämligen vällovliga tankar om att vi behöver stärka våra insatser på det klimatdiplomatiska området, men det har vi redan gjort, herr talman. Om det vore så enkelt att några extra miljoner till några ambassadörer skulle lösa världens problem med att komma överens i Warszawa skulle jag gärna ställa upp på det.

Det handlar dock om något helt annat. Sverige har ett mycket aktivt arbete, och vi kan utnyttja de diplomatiska resurser vi har på ett mer effektivt sätt för att nå fram och för att stärka och hitta lösningar på de utmaningar klimatfrågorna rör.

När det gäller fredsarbetet, som är en viktig del i vårt arbete och en viktig del för att bygga hållbar säkerhet för Sverige och världen, har vi vårt institut – Sipri. De har nu under ett antal år hittat vägar för sitt arbete. Däremot verkar det som att Miljöpartiet i sin reservation inte har sett det resultatet utan håller fast vid den historiska siffran 5 miljoner, som var den uppmaning Sipri fick för att hitta alternativa finansiärer.

Men det som Valter Mutt nämnde i sitt tidigare inlägg kan vi kanske klara ut en gång för alla. Det är inte de enda resurserna man har. Valter Mutt sade att Sipri enbart bedriver projektverksamhet. Så är det inte, herr talman. En av de viktiga uppgifterna, som vi säkerställer, är att Sipri kan fullfölja sitt långvariga arbete med att berätta för världen om hur det ser ut, inte minst på rustningssidan.

Den lilla osäkerhet som också finns när det gäller Folke Bernadotteakademien handlar inte om att Miljöpartiet vill öka anslagen dit; de vill minska anslagen när det gäller avgifter till våra internationella organisat-

ioner. Då blir jag naturligtvis nyfiken på vilka. Vilka internationella organisationer tycker man har misskött sig? Är det Nordiska rådet? Är det Europarådet? Är det OSSE som man tycker att vi ensidigt ska dra ned på? Det vore intressant att se.

Helt kort, i fråga om den andra reservationen från Sverigedemokraterna, är jag förvånad över att just Sverigedemokraterna tycker att vi ska minska Sverigefrämjandet, att vi ska minska arbetet med att stärka bilden av Sverige i resten av världen genom att dra in resurser till Svenska institutet. Det är en spännande kommentar i deras reservation.

För Centerpartiets del vill jag med dessa kommentarer yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 10 VALTER MUTT (MP) replik:

Herr talman! Det låter kanske lite mer dramatiskt än vad det egentligen är. Vi har en långtgående samsyn, vilket har sagts fler gånger tidigare under debatten. När det gäller klimatdiplomati har jag ändå lite svårt att förstå Kerstin Lundgrens bagatellisering av Miljöpartiets förslag.

I Sverige har vi världsledande klimatforskning, inte minst här i Stockholm med Stockholm Resilience Centre och Stockholm Environment Institute som kommer med spännande innovativa lösningar som väcker uppmärksamhet världen över men som inte har spelat in i tillräcklig grad för Sveriges nuvarande regering. Här skulle naturligtvis de 10 miljonerna kunna – höll jag på att säga – bli en liten tuva som stjälpert ett stort lass, fast tvärtom. Det skulle kunna ha en visserligen liten effekt – i de stora statsbudgetära sammanhangen är 10 miljoner lite – men vi vill pröva det.

När det gäller att Sipri enbart skulle vara hänvisade till projektanslag har Kerstin Lundgren rätt. Jag hårdrog det för mycket, men vi tycker att det är viktigt att de får ännu mer av de 5 miljoner som vi vill återta av besparingarna för att de ska kunna bli mindre beroende av projekt. Kerstin får rätt på den punkten.

I fråga om vilka anslag vi vill dra ned är det återigen små korrigeringar i det stora sammanhanget. OECD skulle vi till exempel kunna tänka oss. Vi tycker nämligen att det Folke Bernadotteakademin gör är så viktigt att det kan prioriteras mer. Ungefär så har vi tänkt.

Anf. 11 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! När man lyssnar på Valter Mutt låter det nästan som att Sverige inte gör någonting på klimatområdet.

Vi har faktiskt haft en lång rad olika aktiviteter. Sverige stod till exempel värd för Stockholm + 40 för att minnas det första globala miljömöte som hölls i FN:s regi. Vi har också spelat in i många aktiviteter kopplat till den process som pågår på klimatområdet, nu senast inför Warszawamötet.

På utrikesutskottet i dag har vi hört om Sveriges arbete i Arktiska rådet och de intressanta insatser Sverige har gjort för att ta fram underlag och säkerställa att vi kommer vidare på klimatområdet när det gäller kortlivade gaser. Det finns alltså en lång rad olika områden där Sverige gör skillnad, och vi har flera mycket duktiga klimatambassadörer som verkar.

Den stora utmaningen, herr talman, är inte att få en ny hatt på någon person utan att säkerställa att UD använder den klimatmöjlighet som finns i hela sitt arbete där ute för att bygga upp just stöd för kommande klimatöverenskommelser. Det är det som är viktigt, inte att det nödvändigtvis finns fler personer. De personer som finns ska ha tydliga uppdrag att arbeta med klimatfrågorna.

Det är lite intressant att Miljöpartiet hanterar budgeten så att de delar ut ett par miljoner, vilket är vällovligt, till Folke Bernadotteakademien, men de har inte riktigt klart för sig varifrån pengarna ska tas, hur det ska finansieras. Det skulle väl kunna vara OECD.

Anf. 12 VALTER MUTT (MP) replik:

Herr talman! Kerstin Lundgren och jag kanske lever i lite olika världar. Jag ser mycket få referenser till spännande svenska initiativ i den internationella klimatdebatten. Vi har nyligen kunnat se de synnerligen begränsade framstegen vid FN:s klimatomöte i Warszawa, så nog finns det utrymme för mer klimatdiplomati.

För att gå tillbaka till den svenska regeringen kan jag nämna att Fredrik Reinfeldt i Köpenhamn 2009, när Sverige var ordförandeland i EU, lovade att det skulle bli additionella medel, utöver biståndsmedlen, till klimatsatsningar i syd. Det löftet har inte uppfyllts. Visst finns det saker på den negativa sidan att titta på.

Tyvärr finns det mycket få spännande initiativ trots att vi har de världsledande klimatforskarna i Stockholm med Greenhouse Development Rights och så vidare. Utifrån det skulle det kunna tas initiativ, men så sker inte från svensk sida. Varför inte pröva det? Jag har stor respekt för det kunnande som finns bland svenska klimatdiplomater, och jag tror att de skulle kunna göra väldigt mycket.

Vad beträffar Arktiska rådet har vi olika syn på det. Vi fick vid utrikesutskottet i dag en föredragning av Riksrevisionen, och de var ganska kritiska mot regeringen och ansåg att man gör för lite och inte ägnar sig åt exempelvis de långsiktiga växthusgaserna utan bara de kortsiktiga. Det ges otydliga direktiv till myndigheter. Den bild jag fick var att det var fråga om ganska mycket kritik och att man från svensk sida hade kunnat göra mycket mer i Arktiska rådet. Även där skulle antagligen klimatdiplomater kunna spela en positiv roll.

Anf. 13 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Vi har klimatdiplomater. Vi har flera som jobbar som klimatdiplomater. De arbetade intensivt inför Warszawamötet, och det var alldeles tydligt att Sverige gjorde skillnad i det sammanhanget. Inte minst var det tydligt att loss and damages, en av de stora knäckfrågorna vid Warszawamötet, fick förhandlas fram av bland annat den svenska miljöministern Lena Ek för att mötet över huvud taget skulle kunna fortsätta. Det var en del av svensk klimatdiplomati. Vi är alla klimatdiplomater när vi är ute och för samtal på olika håll. Det viktiga är att säkerställa att också UD:s samlade resurser tas till vara.

Vi gör många goda inspel, och det ska vi naturligtvis fortsätta med. Men man måste också våga, Valter Mutt. Man måste våga se vad som faktiskt sker, inte bara fastna i historiska bilder.

Anf. 14 JULIA KRONLID (SD) replik:

Herr talman! Kerstin Lundgren nämnde vår anslagsminskning till Svenska institutet och därför vill jag förtydliga att vi inte på något sätt är emot Sverigefrämjande i andra länder. Vi anser att Svenska institutet fortsatt har en viktig roll i att marknadsföra Sverige och värna goda relationer med andra länder.

När vi tittade lite närmare på vad pengarna går till såg vi att de även finansierar verksamheter som kanske inte riktigt bör vara skattefinansierade, till exempel att anordna aktiviteter som film- och musikfestivaler i andra länder. Det är säkert jättetrevligt och fint, men för oss handlar det om att göra prioriteringar.

Vi ser att människor dör på grund av att de inte får plats i sjukvården, vi ser bristerna i svensk äldreomsorg, vi ser att kvinnor i offentlig sektor fortfarande inte har rätt till heltid – ja, då handlar det helt enkelt om prioriteringar och därför sätter vi kanske inte den här typen av verksamhet högst på dagordningen, även om vi självklart vill främja marknadsföringen av Sverige. Det är svaret på den frågan.

Jag skulle vilja ställa en fråga till Kerstin Lundgren, eftersom jag inte fick svar av Fredrik Malm. Nu när vi i många år har bidragit finansiellt till Rysslands reningsverk undrar jag om regeringen ens har försökt att ställa krav på Ryssland för att de själva ska ta ett finansiellt ansvar för ett rent Östersjön. Det berör ju även Ryssland.

Anf. 15 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är notabelt att Sverigedemokraterna anser att vi ska försvaga bilden av Sverige i utlandet. Just kulturen – svensk film, svensk litteratur – har firat stora segrar. Svensk musik är en av våra största exportinkomster. Om Sveriges ekonomi ska gå bra så att vi klarar äldreomsorgen, skolan, vården och pensionerna är det viktigt att vi förmår sälja, och då måste vi naturligtvis också sälja bilden av Sverige och på så sätt underlätta för exporten. Därför är det en viktig del i att bygga hållbart och framgångsrikt – att säkra resurser som behövs för vår välfärd. Att dra ned på sådana insatser är lite grann som att ägna sig åt att driva Ebberöds bank.

Jag ska kort säga något om Ryssland. Vi har ett Östersjösamarbete. Reningsverket är den ena saken, och den har vi väl hanterat, men vi har också ett rätt stort engagemang för att försöka främja demokrati och stötta dem som kämpar på de områdena i vårt östra grannland. Det är viktigt att vi har kanaler och stöttar dem. Det är viktigt också för vår säkerhet. Sverigedemokraterna behöver nog titta lite djupare på det, herr talman, om de ska ge sig in i den diskussionen och inte bara stirra sig blinda på reningsverket.

Anf. 16 JULIA KRONLID (SD) replik:

Herr talman! Jag börjar med frågan om Sverigefrämjande. Eftersom Alliansen i debatter med oss ständigt förnekar att det över huvud taget finns något som heter svensk kultur eller något annat som ska kallas svenskt är det positivt att Kerstin Lundgren nu säger att det finns någonting som är svenskt och att vi ska främja det i andra länder. Det har jag ingenting emot. Det är vi positiva till.

Det har funnits några projekt som vi har ställt oss kritiska till, och där har vi gjort en neddragning. Principiellt är vi över lag positiva till att man sprider och främjar bilden av Sverige i andra länder. Vi brukar ju påtala att det finns en värdefull svensk kultur och värdefulla svenska traditioner som vi ska värna. Vi ska också värna den nationella kulturen i andra länder.

När det gäller frågan om Ryssland kan jag säga att visst, man ska se till helheten och ett rent Östersjön. Men nu ger vi år efter år ett antal miljoner till Ryssland, och det måste vi kunna motivera för svenska skattebetalare. Därför tycker jag att det är rimligt att i alla fall göra ett försök att få Ryssland att ta det finansiella ansvaret för sin geografiska sida av Östersjön. Vi ska gemensamt ta ansvar för ett rent Östersjön.

Anf. 17 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Självklart har vi krav på att Ryssland ska ta sitt ansvar för Östersjön. Vi har i det här anslaget även demokratistöd, vilket är viktigt. Också där har Ryssland ett eget ansvar, men precis som i andra delar av vårt grannskap har vi intresse av att främja och stötta en demokratisk utveckling, stärka det civila samhället och möjligheterna för människor att få frihet. Det ligger oss varmt om hjärtat. De möjligheterna ska finnas. Det är alltså inte bara en fråga om Östersjön och reningsverk. Man måste se djupare än så, herr talman.

Sedan måste jag kommentera Sverigefrämjandet. Sverige är mångfald. Sverige är öppenhet för världen. Sverige är solidaritet och frihet. Det är den Sverige bilden som är så viktig att främja. Vi ska inte främja en bild av slutenhet, rädsla, ensidighet och enfald. Det är måhända därför Sverigedemokraterna landar i slutsatsen att man måste minska stödet till främjande av Sverige bilden. Man gillar helt enkelt inte den Sverige bild som främjas. Där är vi djupt oeniga.

Anf. 18 ROBERT HALEF (KD):

Herr talman! Vi debatterar Sveriges förhållande till överenskommelser med andra stater och internationella organisationer. Jag är övertygad om att internationell samverkan är viktig för att tillvarata våra internationella intressen och de värden som Sverige står för, som mänskliga fri- och rättigheter. Genom samarbete med FN, EU, OSSE, OECD och andra internationella organ kan vi bidra till att främja freden och säkerheten i världen och bidra till en hållbar utveckling.

EU sticker ut i raden av organisationer där Sverige är verksamt. EU är helt centralt för svensk utrikes- och säkerhetspolitik. Vi bör därför fortsätta att satsa på att göra EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik stark på den internationella arenan.

Lissabonfördraget möjliggjorde bildandet av EU:s utrikestjänst, och Sverige ska fortsatt arbeta för att öka samordningen mellan kommissionen och utrikestjänsten för att maximera effekten av politiken samt verka för ännu mer samstämmighet mellan EU:s utrikespolitikområden. Det är några år sedan utrikestjänsten bildades, och den får stegvis större betydelse i hanteringen av internationella konflikter. Diplomatiska lösningar på världens konflikter är att föredra framför militära interventioner. En enad europeisk union har en starkare röst i en global värld.

Att utrikestjänsten i flera fall lyckats få länder som ligger i konflikt till förhandlingsbordet är ett positivt tecken på organisationens kapacitet, och utrikestjänsten bör fortsatt utvecklas. Tillsammans med Finland står Sverige som initiativtagare till ett fredsinstitut som man avser att koppla till den nya utrikestjänsten. Detta ska ägna sig åt att forska om fredsfrågor utifrån ett EU-perspektiv och utgöra ett komplement till Sipri, vars forskning inom fred och säkerhet är av världsklass och vars nedrustnings- och icke-spridningsforskning används flitigt världen över. Så ska det vara också fortsättningsvis. På så vis gynnas en snabbare nedrustningstakt, en minskad spridning och en effektivare rustningskontroll. Det är viktiga steg i det omfattande arbetet mot en säkrare och fredligare värld.

Herr talman! EU växer. I somras blev Kroatien medlem, som andra land ur före detta Jugoslavien. Landet har sargats hårt av krig. Genom att fördjupa samarbetet med övriga länder på Balkan samt fortsätta insatsen med Kfor i Kosovo gör Sverige ett bidrag för fred i sitt närområde.

Dialogen om samarbetet med det södra och östra grannskapet är viktig. Utmaningarna i vårt grannskap är mångfaldiga.

Österut vacklar demokratiutvecklingen. Vi såg senast i veckan demonstrationer i Ukraina som slogs ned våldsamt av polis. Här står Europeiska unionen enad och fördömer det övervåld som brukats mot demonstranterna.

I det södra grannskapet är bristerna i den demokratiska utvecklingen påfallande i kölvattnet av de arabiska upproren. Här gäller det att Sverige och Europeiska unionen med de medel som står till buds påverkar utvecklingen mot demokrati och respekt för mänskliga fri- och rättigheter, inte minst religionsfriheten.

Dagens utmaningar är mer globala och gränsöverskridande till sin karaktär. För att komma till rätta med dem krävs mer internationell samverkan, inte mindre. Genom ökad samverkan främjar vi global fred och säkerhet. Därigenom bevakar, stärker och utvecklar vi också Sveriges säkerhets-, handels- och näringspolitiska intressen. Sverige betraktas i många avseenden som ett globalt föregångsland. Inte minst gäller detta vår öppenhet och vårt samhällsbygge liksom våra insatser för mänskliga fri- och rättigheter och en miljömässigt hållbar värld. Sverigebilden står sig stark. Genom ett fördjupat och breddat internationellt engagemang kan vi stärka den ytterligare.

Herr talman! I dagsläget går tankarna hos många av oss till dem som drabbas av våldet i Syrien. Sverige ska verka för fred även i de områden som ter sig avlägsna geografiskt. Sverige har alltid stått med fanan högt för att främja världsfreden och har även engagerat sig i försoningsarbete. Folke Bernadotteakademins arbete rörande FN:s resolution 1325 och de efterföljande resolutionerna om kvinnor, fred och säkerhet är oerhört viktigt. Dessa resolutioner är och måste fortsätta att vara vägledande för akademins eget, UD:s, Sidas och Försvarmaktens agerande för fred och säkerhet, inte minst inom multilaterala krishanteringsinsatser.

Herr talman! Den parlamentariska kommitté som ska undersöka möjligheten till skärpt kontroll av krigsmaterielexport till icke-demokratiska stater ska leverera sin utredning nästa år. Kravet på ett demokratikriterium för svensk krigsmaterielexport står inskrivet i Kristdemokraternas principprogram. Ett demokratikriterium behövs, så att krigsmateriel inte

hamnar i händerna på stater där grundläggande fri- och rättigheter in-
skränkts och kränks.

Herr talman! Sverige behöver fler kontaktytor internationellt, inte färre. En bred svensk utrikesförvaltning är därför en självklarhet, så också ett fortsatt aktivt svenskt deltagande i regionala och internationella organisationer. På så vis blir Sveriges bidrag till den globala freden och säkerheten och till det globala välståndet både omfattande och värdefullt.

EU är en politisk allians med mandat att genomföra såväl civila som militära krishanteringsinsatser inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Oavsett om det gäller stärkandet av unionens civila snabbinsatsförmåga eller uppgifter som samordnande land inom den nordiska stridsgruppen har Sverige ett givet ansvar för att genom EU och FN främja global fred och säkerhet. Vårt senaste stöd till internationella insatser består av ett transportflygförband som ska bistå FN och Organisationen för förbud mot kemiska vapen med ett svenskt Herkulesplan för transport av personal och utrustning i arbetet med att säkerställa avvecklingen av Syriens kärnvapenprogram.

Herr talman! I en globaliserad värld krävs mer samverkan. Ensam är inte stark. Globala skeenden, utmaningar och hot är alla gränsöverskridande. De bemöts bäst med globala lösningar, utarbetade gemensamt av världens länder. Med vår närvaro kan vi bidra med resurser och kompetens. Därför är Sveriges internationella samverkan viktig för fred och säkerhet. Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 9 §.)

5 § Rättsväsendet

Justitieutskottets betänkande 2013/14:JuU1
Utgiftsområde 4 Rättsväsendet (prop. 2013/14:1 delvis)
föredrogs.

Anf. 19 MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Det här är justitieutskottets budgetdebatt, och vi ska tala om utgiftsområde 4.

Det finns så många vinklar och teman som man skulle kunna föra debatten utifrån. Jag skulle kunna tala väldigt länge om utvecklingen av den organiserade kriminaliteten, som jag menar är rättsväsendets kanske största utmaning i vår tid.

Kombinationen av massarbetslöshet – framför allt bland ungdomar – och en fast etablerad, organiserad kriminalitet innebär att nyrekryteringen till de kriminella gängen bara tenderar att öka. Jag skulle kunna tala länge om alla de insatser – både sociala och brottsbekämpande – som vi måste göra för att bryta den utvecklingen, men som regeringen systematiskt har prioriterat bort.

Den här regeringen är ju så beskaffad att skattesänkningar får gå före allt annat. De har gått före skolan, före välfärden och före brottsbekäm-

pande och brottsförebyggande insatser under de år som man har suttit vid makten.

Vi har fått ett samhälle där klassklyftorna ökar snabbt. Skjutandet under senare år mellan gängkriminella i våra storstäder är bara ett symptom på ett samhälle som successivt löses upp och går sönder. Jag skulle kunna tala länge om det.

Jag skulle kunna tala länge också på ett annat tema, om hur regeringen fullständigt har misslyckats i sin styrning av rättsväsendet. Man har inte brytt sig om att ge polis och åklagare rätt förutsättningar för att lösa brott, trots att man pumpat in miljard efter miljard i organisationerna.

Nu minskar andelen uppklarade brott. År 2006 klarades 18 procent av de anmälda brotten upp. År 2012 var det 17 procent. Under första halvåret 2013 var det 16 procent av andelen anmälda brott som klarades upp. I år var det inte bara uppklarandet av andelen anmälda brott som minskade, utan det gällde också antalet uppklarade brott.

Häromåret sade jag att i Moderaternas Sverige verkar det vara tryggare att vara inbrottstjuv än att vara sjukskriven. Det gäller fortfarande. De sjukskrivna och arbetslösa jagas med blåslampa, men ägnar man sig åt bostadsinbrott, då sitter man ganska säkert. Det är ungefär 4 procent av bostadsinbrotten som klaras upp.

Till detta ska läggas en polisorganisation som av allt att döma inte mår särskilt bra. Det visar ju alla larmrapporter från Polisförbundet som vi har kunnat ta del av. Poliser är frustrerade över arbetsklimatet, över att intern kritik inte tillåts och över att det är lågt i tak i polisorganisationen. Jag skulle kunna tala länge också om det, men jag vet vad svaret kommer att bli, nämligen det som numera är standardsvaret från regeringen: Det är inte regeringens fel. Det är någon annans fel. Justitieministern är snabb att skylla på polisledningen. Polisledningen skyller på länsmyndigheterna.

Vi har till och med sett en statsminister som uttalat sig i tv och skyllt på domstolarna. Det kvittar väl vilka lagar som stiftas, sade Reinfeldt i tv, domstolarna dömer ändå som de vill.

Man har ibland undrat vilken ideologi som egentligen styr den här regeringen. De som har lyssnat på de senaste dagarnas skoldebatt har fått svaret. Det är "nånannanismen" som är den övergripande ideologin. Det är någon annans fel, allting. Så fort resultaten uteblir: Skyll inte på oss. Det är någon annans fel. Det gäller skolan, rättsväsendet och arbetsmarknaden. Om resultaten uteblir och utvecklingen går åt fel håll, då är regeringens standard svar: Det är någon annans fel.

Så det finns mycket att tala om. Men jag har i dag valt ett annat huvudtema. Jag har valt brottsofferfrågan och risken för att också rättssäkerheten blir en klassfråga i framtiden.

För en tid sedan skrev Stiftelsen Tryggare Sverige på DN Debatt om våld mot kvinnor i hemmet, det vill säga de typiska hustrumisshandelsfallen. Man har tittat på de 80 000 anmälningar som hade gjorts mellan 2008 och 2012. I dessa fall är det så gott som alltid en känd gärningsman, men det var bara 20 procent som klarades upp. Dessutom rör det sig om en fallande siffra. 2008 hade 23 procent av dessa fall klarats upp. 2012 var det bara 19 procent. Det var också väldigt stora skillnader över landet. I Kronoberg klarade man upp nästan dubbelt så hög andel som i Norrbotten.

Jag tycker att detta är mycket uppseendeväckande. Orsakerna till det dåliga resultatet är dels polisernas sätt att arbeta med bemötande, förhör och utredningar, dels i mycket stor utsträckning vilket stöd och vilken hjälp som man kan få om man drabbas av brott.

Det finns ett problem med hur polisen bemöter brottsoffer och hur man återkopplar till den som har drabbats av brott. I Sverige finns det något som heter Svenskt kvalitetsindex, där man mäter kundnöjdhet. Också myndigheter mäts på det sättet, däribland polisverksamheten. När man mäter kundnöjdhet hos polisen är det ju inte bovarna som har tillfrågats, utan det är de som har utsatts för och anmält brott. I dessa mätningar ligger polisen i botten. Det är egentligen bara Arbetsförmedlingen bland de statliga myndigheterna som ligger sämre till när det gäller kundnöjdhet. Här finns alltså utrymme för förbättring.

Det gäller i ännu större utsträckning hjälp och stöd till den som drabbats av brott. Här gör brottsofferjourerna och kvinnojourerna ett ovärderligt arbete, och de förtjänar ett starkt samhälleligt stöd. Det har också regeringen – åtminstone delvis – insett, så man har velat satsa på kvinnojourerna. Emellertid tycks den satsningen slå fel. De extra pengar som regeringen vill anslå ska inte gå till verksamheterna lokalt utan till riksorganisationerna centralt, vilket innebär att pengarna inte kommer de lokala verksamheterna till del. Detta har också kvinnojourerna själva varit mycket kritiska till.

Dessutom glömde ni ju i er budget helt brottsofferjourerna, som också gör ett ovärderligt arbete för bland annat våldsutsatta kvinnor. De fick inga ökade anslag av regeringen. Detta har vi socialdemokrater velat rätta till i vårt budgetförslag. Vi vill anslå ytterligare 10 miljoner riktade just till brottsofferjourerna. Det skulle i så fall ha inneburit mer än en fördubbling av anslaget och ett mycket viktigt tillskott till en verksamhet som kan vara helt avgörande för att en människa som har utsatts för brott ska orka gå igenom en rättsprocess.

Vad ännu värre är, är att det samhälleliga stödet till brottsoffer mycket väl kan minska under de kommande åren. En av de viktigaste åtgärder som finns för att brottsoffer ska kunna driva sina mål, få rätt i domstol och orka hela processen igenom är att man får hjälp av ett målsägandebitråde. Vi socialdemokrater menar att tillgången till målsägandebitråde ska öka och att han eller hon ska kopplas in redan när brottet anmäls.

Men regeringen vill gå i andra riktningen. Regeringen vill dra ned på kostnaderna för rättsliga biträden. Det har tillsatts en utredning, och av kommittédirektiven framgår att det ska göras en översyn av statens utgifter för vissa rättsliga biträden. Utredningen syftar till att begränsa tillgången till både offentlig försvarare och målsägandebitråde. Regeringen uttalar i sina direktiv att målsägandebiträden används för ofta, att de får för mycket betalt och att de lägger ned onödigt mycket tid på sina klienter. På något annat sätt kan man inte tolka direktiven. Reglerna anses vara för generösa.

Jag tror inte att det är en bild som de flesta advokater och målsägandebiträden känner igen sig i, tvärtom. Om regeringens tankar på det här området skulle få genomslag, skulle det vara ett hårt slag för alla som utsatts för brott. Det kan vara en kvinna som misshandlats av sin man eller en tonårstjej som utsatts för sexuella övergrepp. Deras rätt till hjälp

och stöd inför och under en rättegång riskerar att minska betydligt om regeringen får som den vill.

Men det är inte bara det. Regeringen ger sig ju inte bara på målsägandebiträdena, utan man ger sig också på brottmålsadvokaterna. Också där ska man dra ned, både när det gäller tillgången till försvarare och när det gäller deras ersättning. Man vill också försvåra byte av offentlig försvarare, något som kan vara helt nödvändigt om samarbetet mellan klient och försvarare inte fungerar.

Hela inriktningen i detta utredningsdirektiv är mycket oroande. Och vad tror ni att det ger för signaler till de unga jurister som nu utbildar sig på universitet? Vi har redan i dag ett stort problem med att alltför få unga jurister väljer att bli humanadvokater – brottmålsadvokater och målsägandebiträden. Vi vet att pengar inte är allt, men man kan bara konstatera att en bana som affärsjurist kan vara mycket mer ekonomiskt fördelaktig än att bli humanadvokat.

Vad tror ni att det sänder för signal till juriststudenterna när regeringen nu säger att man ska dra ned på det offentliga stödet till brottmålsadvokater och målsägandebiträden? Risken är ju ganska stor, enligt min uppfattning, att de unga juristerna nu drar slutsatsen att det i framtiden kan bli svårt att försörja sig som humanadvokat och att man därför kanske i stället väljer affärsjuridiken.

Herr talman! Vi har några år bakom oss då klassklyftorna har ökat kraftigt. Tillträde till arbetsmarknaden har blivit en klassfråga. Rätten till bostad har blivit en klassfråga. Rätten till en bra skolgång har blivit en klassfråga. Nu ser vi hur också rättssäkerheten kan bli en klassfråga. Det motsätter vi socialdemokrater oss.

Det ska inte bero på din plånbok om du ska kunna få hjälp och stöd när du har utsatts för brott. Det ska inte bero på din plånbok om du ska kunna få ett professionellt försvar vid en rättegång. Landets bästa jurister ska finnas i våra domstolar, tjänande sin klient och allmänheten. Och det måste, herr talman, få kosta pengar.

Vi socialdemokrater står naturligtvis bakom alla våra reservationer, vårt budgetförslag och vårt särskilda yttrande. För tids vinnande yrkar jag bifall bara till reservationerna 18 och 51.

(Applåder)

I detta anförande instämde Christer Adelsbo, Kerstin Haglö, Arhe Hamednaca, Mattias Jonsson och Anna Wallén (alla S).

Anf. 20 MARIA FERM (MP):

Herr talman! I dag debatterar vi budgeten för rättsväsendet, utgiftsområde 4. Det handlar om resurser till polisorganisationen, domstolar, Kriminalvården med flera. I Miljöpartiets budgetmotion föreslår vi satsningar för en ökad effektivisering av polisorganisationen, ökad säkerhet för brottsutsatta, att barn ska få egna ombud i mål som rör dem, en modernisering av kriminalvården med utbyggd häkteskapacitet och ett förstärkt arbete mot hatbrott och diskriminering. Alla dessa satsningar bidrar till ett tryggare och säkrare Sverige för alla.

Vi har sett hur regeringen de senaste åren bara satsat på kvantitet när det gäller polisorganisationen, och inte kvalitet. Anslaget för polisorganisationen har vuxit från 15,7 miljarder kronor år 2006 till 21 miljarder

kronor för år 2014. Utgifterna för den polisiära verksamheten har alltså ökat med 34 procent på sex år. Fler poliser har anställts, men andelen personupplärade brott ökar inte. Att fler poliser inte automatiskt leder till bättre kvalitet och att fler brott klaras upp är tydligt. Polisen behöver en högskoleutbildning med forskningsmöjligheter, förbättrad handledning och andra och bättre metoder för att mäta kvalitet i verksamheten.

Miljöpartiet tror att det behövs fler åtgärder för att förbättra polisens möjligheter att göra ett bra arbete. Miljöpartiet ställer sig bakom förslagen om effektivisering av polisorganisationen som föreslås i betänkandet *Polisverksamhet i förändring* (SOU 2002:70) och menar att dessa skyndsamt måste påbörjas. I polisens arbete ska inte ingå att bemanna receptioner, hantera tillstånd för fyrverkerier och liknande. Detta skulle medföra att upp till 500 årsarbetsresurser frigörs för polisiärt arbete inom rättsväsendet.

De resurser som frigörs genom effektiviseringar, metodutveckling, renodling av det polisiära uppdraget och ett arbete för förbättrad rehabilitering av dömda bedömer vi kan leda till besparingar om 300 miljoner kronor per år. Den siffran kommer också från SOU 2002:70. Dessa resurser överför vi till Kriminalvården för förbättring av dess arbete med dömda och till Brottsoffermyndigheten för stöd till kommuners arbete med brottsoffer.

Vi anser att polisens närvaro i människornas vardag behöver utökas. Det handlar om att polisen genom ett långsiktigt förtroendebyggande lokalt arbete visar för människor att polisen finns där för dem, oavsett när brotten anmäls och av vem. Det har visat sig att i de delar av landet där det har funnits ett starkt lokalt förankrat polisiärt arbete har också brott kunnat utredas enklare och snabbare, och tilltron till polisen har ökat.

I miljonprogramsområden upplever såväl brottsoffer som förövare och boende oro och otrygghet, samtidigt som de har ett lågt förtroende för polisen och dess förmåga att klara upp brott. Enligt Miklos rapport är det en återkommande uppfattning hos boende i miljonprogramsområden att de poliser som beter sig tveksamt handlar rasistiskt. Av rapporten framgår att en fjärdedel av dem som utsatts för brott inte anmäler detta och att förtroendet för polisen är särskilt lågt bland unga män. Dessa uppgifter visar på en allvarlig förtroendeklyfta mellan boende och en av de viktigaste delarna av staten, ordningsmakten.

Om miljonprogramsbör inte känner förtroende för polisen minskar sannolikheten för att brott anmäls och att personer ställer upp och vittnar, och risken är att tipsen från allmänheten uteblir. Det leder också till en minskad upplevelse av trygghet och en förstärkt känsla av att vara lämnad utanför.

En annan del av detta är framväxten av ett polishat. Det sprids niddbilder av poliser på ett sätt som ytterligare förstärker känslan av otrygghet och utsatthet. Detta riskerar i sin tur att på ett oacceptabelt sätt öka motståndningar och locka olika individer till upplopp. För att förbättra kommunikationen och förståelsen mellan polis och ungdomar har bland annat Polisförbundet och Fryshuset ett gemensamt dialogprojekt. I Göteborg finns också ett projekt för att förbättra dialogen mellan ungdomar och uniformsyрки som heter Människan bakom uniformen. Miljöpartiet vill avsätta resurser för att se till att liknande dialogprojekt kan skapas i hela landet.

Arbetet mot diskriminering måste prioriteras högre inom rättsväsendet. Höstens avslöjande om ett register över romer som funnits hos Skånepolisen har varit ytterligare en faktor som bidragit till att sänka förtroendet för polisen. För att kunna återuppbygga förtroendet för polisen hos inte minst Sveriges romska befolkning är det viktigt att polisen erkänner att det finns problem med diskriminering. Det betyder inte att alla poliser ska misstänkliggöras utan att polisen är en del av samhället och därför genomsyras av samma diskriminering och fördomsfullhet som existerar i resten av samhället. Den insikten är viktig för att man ska kunna göra någonting åt det.

Vi vet att människor behandlas olika beroende på hudfärg, etnicitet, religion och så vidare. I Brottsförebyggande rådets rapport *Diskriminering i rättsprocessen* från 2008 konstaterades att diskriminering var utbredd på alla nivåer inom rättsväsendet. Därför måste vi ha ett kontinuerligt arbete mot diskriminering med utbildningssatsningar för alla rättsväsendets aktörer.

En annan fråga där vi ser ett behov av förbättring är frågan om handledning för polisen. Polisyrket är mycket komplext, och Sveriges poliser har en varierande och stressande arbetssituation. De kan hamna i våldsamma situationer och möter offer för brott och olyckor. I en aktuell avhandling från Umeå universitet beskriver Susann Backetman Erlanson hur poliser i Sverige riskerar utbrändhet och inte har tillräckliga verktyg för att hantera upplevelserna i arbetet. Hon skriver:

”I intervjustudien uttryckte poliserna att de efter en traumatisk händelse använde strategier för att hantera detta baserat på egen kunskap, samt med hjälp av olika åtgärder och stödsystem inom polismyndigheten. När kunskap, stödsystem och åtgärder var otillräckliga kände sig poliserna otrygga, de svåra situationerna blev en börda som återkom vid andra liknande situationer.”

Risken är stor för psykisk ohälsa eller cynism inom polisen om det inte finns system för att hantera traumatiska upplevelser och den stress som förekommer inom polisyrket. Vi behöver satsa på ökad handledning.

Frågan om förtroendet för polisen, etikfrågor och handledning hänger ihop och är viktiga. Allmänhetens förtroende för polisen är generellt sett högt, men förtroendet är en färskvara och ser olika ut i olika delar av landet.

Det är viktigt att frågor om handledning prioriteras inom organisationen, särskilt i samband med den omorganisation som nu sker inom polisverksamheten. Därför satsar Miljöpartiet 10 miljoner kronor årligen på detta.

Vi anser att det behövs en särskild utredningsmyndighet för de fall då en polis eller åklagare misstänks för brott. Tyvärr finns en bild av att poliser håller varandra om ryggen och att poliser som begår brott aldrig döms.

Sveriges advokatsamfund och Justitiekanslern med flera anser att allmänhetens förtroende för rättsväsendet väger tyngre än de nackdelar som kan tänkas uppstå med en fristående myndighet. Medborgarnas förtroende för rättsväsendet är stommen för rättsstaten, och Sverige bör införa en fristående myndighet som utreder polis och åklagare vid brottsmisstanke.

Nu när polisorganisationen alltså omorganiseras så att 21 polismyndigheter blir till en tror vi att det är läge att satsa på modernt it-stöd för polisen. De system som finns i dag fungerar dåligt. Larmrapporter kommer om att polisen till exempel inte kan ta upp anmälningar i garage på grund av dålig täckning.

Vi avsätter därför 50 miljoner kronor årligen de kommande åren på att förbättra it-stödet. I detta ingår utbildning om korrekt personuppgiftshandling, vilket vi tror är nödvändigt bland annat efter avslöjanden om olagliga register och brister vad gäller till exempel gallring.

Vi anser också att en integritetsskyddsmyndighet bör inrättas. I dagsläget finns det ingen myndighet eller minister som har ett helhetsansvar för integritetsfrågorna, och de faller mellan stolarna. Detta är problematiskt, inte minst eftersom allt fler integritetskränkande lagar antas och eftersom den personliga integriteten ständigt nedprioriteras.

Det är oroande hur lagstiftarens syn på den personliga integriteten har förändrats sedan den 11 september 2001. I en annan aktuell avhandling från Umeå universitet konstaterar Markus Naarttjärvi detta: Genom ny lagstiftning tillåts inhämtning av sådan kommunikation i bland annat Säkerhetspolisens underrättelseverksamhet i syfte att förhindra och förebygga framtida allvarlig brottslighet.

Detta innebär i princip att tidigare gällande krav på konkreta brottsmisstankar mot en specifik person för sådana åtgärder har övergetts, säger Naarttjärvi.

Vi budgeterar 75 miljoner kronor för inrättandet av en integritetsskyddsmyndighet.

Herr talman! Den som utför utredningar i mål om vårdnad, boende och umgänge ska ta reda på barnets inställning och redovisa den för rätten. Enligt föräldrabalken har barn också rätt att komma till tals.

Barnombudsmannens undersökningar visar att lagstiftningen inte har fått önskad effekt. Mer än 20 år efter att den trädde i kraft finns uppgifter om att barn bara har fått komma till tals i drygt hälften av utredningarna som rör vårdnad, boende och umgänge. Miljöpartiet anser att barn ska ha rätt till ett offentligt biträde i dessa mål för att säkerställa att barnet kommer till tals och att barnets intressen tas till vara.

Kraven på kriminalvården att såväl vårda och behandla som att förebygga återfall i brott är och ska vara höga. Samtidigt ska kriminalvården tillsammans med kommuner, landsting och andra aktörer arbeta för att villkorligt frigivna och de som avslutar vård hos kriminalvården i övrigt ges en utslussning till samhället som leder till egen laglig försörjning genom studier eller arbete, bostad och ordnad fritid.

En viktig aktivitet är att upprätta utslussningsplaner med ett reellt innehåll för frihetsberövade. Tyvärr har myndigheten brustit i detta. Vi anser därför att samtliga som dömts till en frihetsberövande påföljd ska få en utslussningsplan från kriminalvården som visar hur den dömda ska få egen försörjning genom arbete eller studier, hur bostad ska ordnas och hur det sociala livet ska kunna fungera.

Åklagarmyndighetens, Rikspolisstyrelsens och polismyndigheternas arbete för att bekämpa miljö- och djurskyddsbrott har under en längre tid fungerat mindre väl. För få brott upptäcks, uppkklaringsgraden har varit låg, preskriptionsgraden hög och antalet fällda mycket lågt. Miljöpartiet konstaterar att en förstärkning behövs även där.

Vi föreslår också i vår budget en förstärkning med sju stycken miljö-åklagare för att Riksenheten för miljö- och arbetsmiljömål ska fungera bättre och inte vara en flaskhals. Dessutom behövs en förstärkning eftersom behovet av internationellt samarbete ökar.

Herr talman! Vi behöver en helt annan myndighetsstyrning, där det inte är pinnjakt utan kvalitet som värderas högt. Effektivitet ska mätas, men det är viktigt att ta fram relevanta indikatorer för måluppfyllelse och kvalitet som även handlar om hur bra bemötande medborgare fått, hur högt förtroendet för polisen är och hur tillgänglig polisen är.

Det vi behöver är också en annan samhällsutveckling. Grogrunden för kriminalitet handlar om underliggande samhällsproblem som fattigdom, missbruk, arbetslöshet och psykisk ohälsa. Vi behöver arbeta både brottsförebyggande och brottsbekämpande. Polisen kan göra mycket, men för att förbättra tryggheten i samhället krävs långsiktiga förebyggande åtgärder.

Jag står självfallet bakom alla Miljöpartiets reservationer, men för att vinna tid yrkar jag endast bifall till reservationerna 5, 9, 18 och 52.

(Applåder)

Anf. 21 RICHARD JOMSHOF (SD):

Herr talman! Medierna rapporterade den 4 november om en 45-årig man som dömts till endast två års fängelse trots att han gjort sig skyldig till ofredande, grovt sexuellt övergrepp mot barn, grovt utnyttjande av barn för sexuell posering, försök till grovt utnyttjande av barn för sexuell posering, sexuellt ofredande och barnpornografibrott.

Jag tog upp det här med justitieministern en gång för bara ett par veckor sedan. Jag kan inte påstå att jag fick något speciellt bra svar. Oavsett vilket är det ett oroväckande lågt straff. Jag tycker att det är ett löjväckande lågt straff, och det väcker minst sagt känslor.

Jag menar att mycket hade varit annorlunda om regeringen hade valt att lyssna på Sverigedemokraterna i den här frågan. Det räcker nämligen inte att höja maxstraffen, vilket vissa tycks tro. Det behövs naturligtvis även höjda minimistraff för grova vålds- och sexualbrott, inte minst för att tvinga domstolarna att helt enkelt döma hårdare och utdöma längre fängelsestraff så att vi kommer bort från att man hela tiden dömer i den lägre delen av straffskalan.

Det är också viktigt att kontinuerligt arbeta för att förbättra metoderna för att skydda barn från sexuell exploatering.

Inom ramen för polisen i Storbritannien inrättades 2006 myndigheten Child Exploitation and Online Protection Centre, CEOP. Myndigheten arbetar med att förebygga och beivra sexualbrott mot barn som begås på internet – precis det som förekom i fallet med den 45-årige mannen som jag inledde med. Jag vet inte om ni minns, men det var bland annat en 13-årig flicka som i samband med detta tog sitt liv. Hon hade varit utsatt för den här mannens verksamhet på internet.

Vid CEOP finns experter från olika sektorer och poliser med erfarenhet av just den här sortens utredningar. Sedan starten har det resulterat i drygt 1 000 gripanden. Fler än 250 sexualförbrytarnätverk har brutits upp. Fler än 600 barn och ungdomar bedöms ha räddats från att utsättas för sexualbrott.

I likhet med svenska Ecpat anser vi att regeringen snarast borde utreda möjligheten att inrätta en svensk motsvarighet till CEOP.

I Storbritannien har man bland annat en så kallad larmknapp på internet, vilket jag har tagit upp tidigare. Där har sajter som till exempel Facebook och MSN infört en sådan larmknapp, som är direkt kopplad till polisen och till CEOP.

Det visar sig att tröskeln för barn och unga att larma genom att trycka på den här larmknappen när de utsätts för någonting är betydligt lägre än för att ta upp telefonen och ringa till larmcentralen.

Ett liknande system skulle snabbt kunna införas i Sverige. Även här menar vi att regeringen snarast bör tillsätta en utredning för att undersöka om man kan införa något liknande i Sverige. Det tycker vi att man borde kunna göra.

Herr talman! Den svenska polisen är en samhällsbärande yrkesgrupp. Den upprätthåller lag och ordning och skyddar medborgarna. Den är en viktig del av det fundament som utgör vårt rättssamhälle.

Efter att ha genomgått yrkesutbildningen får man som polis räkna med en förhållandevis låg lön, obekvämlig arbetstid och att mycket ofta utstå våldsamma och hotfulla situationer.

De poliser jag har träffat har dock trots detta varit väldigt stolta över att vara poliser. De har uppvisat yrkesstolthet och många gånger också väldigt hög kompetens. Polis är för många fortfarande ett drömyrke. Fram till nyligen krävdes det också ganska mycket för att bli polis. Att man har haft en förhållandevis hög tröskel in har ändå garanterat en grundläggande kvalitet som jag menar är viktig för att upprätthålla en professionell kår som allmänheten kan sätta sin tilltro till.

Tyvärr verkar man i övriga partier ha en helt annan syn på detta med kvalitet. Man har sänkt trösklarna. Det är inte längre objektiva kvalifikationer som gäller, utan det är viktigare att man har ett visst kön eller en viss etnisk bakgrund.

Vi menar dock att det är fel sätt att se på detta. Vi menar att det ska vara högsta nivå och höga fysiska krav, och de som når upp till dessa krav, oavsett kön eller bakgrund – sådant spelar väl ingen roll – kan också bli poliser. Det är det som ska vara avgörande.

Positiv särbehandling är inget annat än diskriminering. Att påstå något annat är direkt löjeväckande.

Föregående talare tog upp flera viktiga saker men särskilt en som jag vill ta upp här, nämligen polisens arbetsuppgifter. Det är tyvärr så att vi alltmer sällan ser poliser utomhus. Polisen får utföra en hel rad uppgifter som man skulle kunna överlåta på andra anställda. Det handlar till exempel om tillståndsgivning för fyrverkerier, tillståndsgivning för cirkustält, inspektioner av farliga istappar och omhändertagande av hittegods. Det är oerhört beklagligt om utbildade poliser som borde vara ute och synas och bekämpa brott i stället tvingas utföra den här sortens uppgifter. Men det verkar finnas en växande samsyn i den här frågan om att poliser ska jobba som just poliser.

Herr talman! Vi försökte nyligen få till stånd en debatt om det ökande antalet skjutningar, vilket vi inte fick. Det beklagar jag. Därför tänker jag ägna lite tid åt detta här.

Senast i går var det en skjutning i Kista, tror jag, där man bland annat sköt rakt in i en hamburgerrestaurang. Detta visar att vi har ett oerhört stort problem. Rikspolisstyrelsen har kallat situationen för akut när man under en längre tid har tittat på skjutningarna, som tycks tillta i kommun efter kommun, förort efter förort.

Vi förordar, precis i linje med Rikspolisstyrelsen, att minimistraffet för grovt vapenbrott ska höjas. Jag vet inte om det finns samsyn i den här frågan. Vi har åtminstone fått nej när vi lagt fram förslaget. Jag beklagar det.

När vi föreslår detta har regeringen i stället valt att diskutera vapenamnestier. Vi fick ju en vapenamnesti våren 2013. Vi påpekade vid ett par tillfällen att den skulle vara ganska verkningslös. Det visade sig också att så var det.

BRÅ meddelade i augusti att 46 har förlorat livet i totalt 214 skjutningar under perioden augusti 2012–augusti 2013. Enligt Sven Alhbin, chef för länskriminalen i Västra Götaland, är det ”en situation vad det gäller mord som vi aldrig har haft”. Sedan dess har skjutningarna fortsatt i en rad kommuner i landet: Malmö, Göteborg, Stockholm och många mindre kommuner. Bara i Malmö har man tydligen haft 100 skjutningar det senaste året. Det är helt sanslöst!

Vi behöver inte vapenamnestier. Det är inte den här sortens vapen vi kommer åt då. Vi behöver något helt annat. Vi behöver ta itu med den här sortens människor på ett helt annat sätt än i dag. Inte minst behöver vi ett gränsskydd som säkerställer att vi inte får in vapen. De flesta vapen som används i sådana här skjutningar och som kriminella grupper har är insmugglade vapen.

Jag nämnde att vi måste höja minimistraffen, naturligtvis, men vi måste också på allvar vidta åtgärder mot den organiserade brottsligheten. Vi har lagt fram en rad förslag på området. Till exempel vill vi inrätta en nationell paraplyorganisation mot organiserad brottslighet – vi kallar det för ett svenskt FBI.

Vi menar att det ska vara olagligt såväl att vara medlem i en kriminell organisation som att vara en del av den kriminella organisationens verksamhet. Vi menar att Rikskriminalpolisen ska få sekretessbrytande befogenheter att samla den övergripande myndighetsinformationen om medlemmar i kriminella nätverk. Vi menar att polisen ska få långtgående befogenheter att använda telefonavlyssning, buggning och kameraövervakning mot den som kan betecknas som medlem i ett kriminellt nätverk.

Det är en riktigt allvarlig situation vi har, och det verkar inte som om man har situationen under kontroll.

Herr talman! I betänkandet stöder jag även Miljöpartiets motionsyrkande om att ”åtgärda bristen på statistik (...) kring händelser vid eller mot Migrationsverkets boenden”.

Jag anser precis som Maria Ferm att det är angeläget att vi politiker får tillgång till den statistik som krävs för att kunna bilda oss en uppfattning om hur brottsliga fenomen ser ut, inte minst när det gäller händelser vid eller mot Migrationsverkets boenden. Visar det sig att det begås många allvarliga brott vid eller mot dessa asylboenden kanske vi också ska ifrågasätta hur boendena är utformade.

Det finns tyvärr många indicier, inte minst i medierna, som visar att en sådan kartläggning vore behövlig. Jag tänker ta några exempel.

- Oktober 2011: Det bedrivs omfattande narkotikaförsäljning till ungdomar i Eslöv. Försäljningen bedrivs av asylsökande på ett asylboende. Det hela uppmärksammas när en narkotikauppgörelse slutar med att en ungdom blir skuren i halsen och en annan blir skjuten till döds.
- December 2011: En svensk tvåbarnsmamma blir utsatt för våldtäkt av åtta afghanska asylsökande som under omgångar turas om att våldföra sig på henne under sju timmars tid på ett asylboende i Marianelund. Händelsen kallades senare i pressen för en av de värsta gruppvåldtäkterna i Sveriges historia. Gärningsmännen blev alla gripna och dömda för handlingarna, som enligt åtalet präglades av särskild hänsynslöshet och råhet.
- Februari 2012: En 25-årig asylsökande på ett asylboende i Surahammar bråkar med personalen och försöker vid två tillfällen sedan bränna ned asylboendet och gör sig skyldig till försök till mordbrand.
- Mars 2012: Sju asylsökande på ett asylboende i Sorsele var missnöjda med att de inte fick gratis resa till ett disco, varför de vandaliserade boendet. Alla sju blev åtalade för skadegörelse.
- Juni 2012: En 13-årig flicka befinner sig av en slump i närheten av asylboendet utanför Surahammar. En 27-årig asylsökande från Nigeria, utan koppling till flickan, tvingar in henne i en bastu- och duschbyggnad, där han våldtar henne. Han dömdes för detta.

Den här listan kan göras lång, till och med väldigt lång. Det räcker med att söka på internet för att kunna ta del av en rad liknande händelser. Det finns också händelser som är riktade mot asylboenden. Det finns några stycken.

Det är som sagt viktigt att vi kartlägger de brott som begås mot och i anslutning till de svenska asylboendena, men jag tror inte att den sortens kartläggning visar den bild som Maria Ferm och Miljöpartiet tror. Det är faktiskt ganska troligt att de flesta och hemskaste brotten i anslutning till asylboenden begås av de asylsökande själva.

Jag har en rad reservationer. Jag tänker nöja mig med att yrka bifall till några stycken: 1, 2, 17, 33, 45, 57, 63 och 64.

Anf. 22 LENA OLSSON (V):

Herr talman! I denna debatt behandlar vi utgiftsområde 4, rättsväsendet. Vi i Vänsterpartiet står förstas bakom alla våra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservationerna 13, 18 och 55.

Jag vill inledningsvis säga att jag instämmer i mycket av det som lades fram av Morgan Johansson, Socialdemokraterna, och även det som Maria Ferm anförde i sitt inlägg.

Jag instämmer i att vi har fått ett samhälle med ökade klyftor där man ger sig på fattiga människor. Sjukskrivningarna ökar och a-kassan sänks. Detta skapar naturligtvis stora ekonomiska och sociala klyftor. Det är

också så, enligt all expertis och forskning, att kriminalitet gror och ökar i dessa sammanhang.

Herr talman! Några enkla lösningar eller en quick fix med höjda anslag när det gäller att lösa grov organiserad brottslighet, som vi ser i dagsläget, eller att tro att polisen kommer att lösa många fler brott fungerar inte. Som vi från Vänsterpartiet befarade blev effektiviteten inte bra. Man kan lugnt påstå att den har väntat på sig.

Vi menar att vi till stora delar har bra poliser – det vill jag noga poängtera. Däremot kan man fundera på – det har även andra gjort – hur organisationen styrs. Jag har alltför många gånger träffat poliser ute i verksamheten som ifrågasätter exempelvis att de har alltför många chefer. Det är känsligt att ta upp problem och att kritisera en ledning. Detta måste det bli ändring på. Vi måste få ett polisväsen som klarar upp fler brott än i dag och få till stånd en verksamhet som jobbar på de tider när brott faktiskt begås. Det har nyhetsrapporteringarna den senaste veckan bevisat.

Efter många års tjtande från bland annat oss i oppositionen kom det ett förslag om att omorganisera polisen till en myndighet. Det är bra. Men vi ska inte ta det som något slags försäkring om att allt därmed kommer att bli bra. Mycket jobb kommer att behöva göras utöver detta.

Polisen ska lagföra brott. Man har också ett ansvar för förebyggande åtgärder. Men vi tycker inte att man kan övervältra hur mycket ansvar som helst på polisen i denna fråga. Här måste naturligtvis hela politiken gå in och ta sitt ansvar.

Vi kan konstatera att det bekanta utanförskapet, som denna alliansregering gick till val på 2006, till dags dato har resulterat i ett ännu större utanförskap. Här menar Vänsterpartiet det som vi skriver i vårt budgetförslag. Vi vill exempelvis att fler kommer i arbete. Vi vill satsa på skola, på vård, på omsorg, på att bygga bostäder etcetera i motsats till regeringens ensidiga skattesänkarpolitik, privatiseringar, avreglering av välfärdssektorn, hårdare tag och mycket mer övervakning. Vi vill göra investeringar i det långa perspektivet. Det skulle leda till mindre kriminalitet och ett samhälle mer byggt på omtanke, medmänsklighet och solidaritet i stället för girighet.

I vårt budgetförslag har vi totalt 80 miljoner mindre i ramen än regeringen – då ska vi säga att den ramen är totalt drygt 40 miljarder. Vår minskning ligger i huvudsak på vårt förslag om en villkorad halvtidsfrigivning av förstagångsdomda. Här vill jag återigen, som jag har gjort i många år, återkomma med att det inte är stora problem att räkna ut att det frigör pengar inom Kriminalvården som vi sedan ger tillbaka. Det kan man säga i stället för att gå ut i en massa artiklar och helt enkelt anklaga oss för att vi tar si och så mycket av Kriminalvården.

På årsbasis skulle det här ge 580 miljoner kronor. Räknar vi på halvår inför 2014 blir det 290. Vi vill då att Kriminalvården behåller 100 miljoner kronor för att förbättra bland annat utbildning och återanpassningsverksamhet inom Kriminalvården. Det kan också handla om personalförstärkningar. Då tänker jag framför allt på häktesverksamheten.

50 miljoner ska gå till en försöksverksamhet för förbättrad samverkan kring de intagna vid frigivningen och underlätta en anpassning till ett liv utanför kriminaliteten. Vi från Vänsterpartiet avvisar att Kriminalvården

ska betala för polisens ordningshållning vid idrottsarrangemang. De pengarna kan ni ta från något annat ställe.

Vi menar att brottsanklagelser mot polis och åklagare ska utredas av en helt fristående myndighet. Därför minskar vi polisanslaget med 10 miljoner, när det gäller det som redan görs i dag inom polisen, som ska gå till denna nya myndighet. Att den är helt fristående är viktigt för att medborgarna ska känna sig trygga med att dessa yrkesgrupper inte håller varandra om ryggen. Vi har stöd av Polisförbundet i frågan. Jag vill också framföra att jag till dags dato inte har stött på en polis som tycker något annat än vi i denna fråga.

Säpo har fått utökade ramar under många år. Vi föreslår en minskning av detta anslag med 10 miljoner. Vi har under många år önskat en större insyn i fråga om hur man använder sina resurser. Vi bedömer att Säpo har möjligheter att effektivisera, som många gånger nämns i andra sammanhang, på andra områden.

Vi ökar anslaget till Sveriges domstolar med 10 miljoner kronor, detta för att nämndemän ska kunna fullgöra sitt uppdrag på bästa sätt, med en obligatorisk introduktionsutbildning om vad uppdraget innebär. I det sammanhanget vill jag tillägga att Vänsterpartiet inte vill göra de neddragningar på nämndemän som de två senaste utredningarna föreslår.

Vi vill främja brottsoffers rättigheter, intressen och behov. Vi anslår 5 miljoner kronor mer än regeringen till Brottsoffermyndigheten. Dessa medel får myndigheten dela ut till brottsofferjourer efter ansökan. Ökade möjligheter för brottsofferjourer är viktigt för att brottsdrabbade ska få hjälp och stöd i en situation som är kritisk för dem. Och vi vet att brottsofferjourerna har ekonomiska problem i dagsläget.

Vänsterpartiet vill också öka förutsättningarna för ett bra lokalt brottsförebyggande arbete och därmed bland annat förebygga rekrytering av unga till kriminella nätverk och organisationer. Vi föreslår därför en ökning av anslaget med 10 miljoner. Vi anser att det är av stor vikt att prioritera denna fråga. Vi ska jobba mycket med att förhindra rekrytering till kriminella gäng. Vi vet att det kostar samhället miljardbelopp att unga bara anser sig ha en plats och får bekräftelse i dessa sammanhang. Därför måste vi sätta stopp för detta och använda pengar för att förebygga i stället. Vi har föreslagit åtgärder, och vi kommer att återkomma med åtgärder i denna fråga i motioner som behandlas under 2014.

Vi anslår medel till en fängombudsman som ska bevaka och ta till vara människors rättigheter när de är frihetsberövade. Vi anser att det borde finnas en kontinuerlig tillsyn över människor som är frihetsberövade. Det är inte rimligt, som det är i dag, att enbart förlita sig på JO, eftersom dess resurser inte räcker till för alla dessa stora och små frågor.

Integritetsfrågorna är viktiga för Vänsterpartiet. Vi anser att de förlovar mark. Vi menar att vi måste värna integriteten på ett bättre sätt. Redan i dag ska man i samband med ett lagstiftningsförslag ställa frågan: Vad innebär just detta lagstiftningsärende, och vilka ingrepp gör vi i människors privatliv? Står de i proportion till hur stor nyttan är av det intrång som görs? Vi menar också att all ny teknik inte bara är av godo utan även kan användas till att skada andra.

Detta är bara några exempel på varför vi bör inrätta en integritets- skyddsmyndighet. För detta ändamål avsätter vi 20 miljoner kronor.

Herr talman! Vad gäller reservationerna har flera redan berört frågan om en ny högskolebaserad polisutbildning. Maria Ferm tog upp frågan. Jag går inte närmare in på den frågan, men det är en angelägen fråga. Vi har ännu inte fått något förslag att ta ställning till.

Jag vill säga något om vår reservation nr 55, som handlar om arbetsmiljörelaterade brott. Regeringen har nedmonterat arbetsmiljötillsynen samtidigt som arbetsmarknadens villkor har försämrats och antalet olyckor ökat. Detta har nyligen debatterats i en aktuell debatt här i riksdagen. Där utlovades att alla ska ha en säker och bra arbetsmiljö. Först och främst vill vi från vänsterhåll se en upprustning av den nedmonterade arbetsmiljötillsynen, vilket vi kan konstatera inte kommer att ske med denna regering. Men något skulle ni kunna göra här i dag om ni nu tycker, som er arbetsmarknadsminister gjorde under den debatten, att om det finns misstankar om att brott har begåtts på en arbetsplats ska de utredas på ett adekvat sätt. Därför behöver poliser ha specialkompetens. Kompetensen på området är eftersatt, och därför bör ni åtminstone se till att denna specialkompetens inrättas så att misstänkta brott på arbetsplatser kan klaras upp.

Herr talman! Jag skulle ha sagt några ord om vår reservation nr 13 om tillgänglig polis i hela landet. Jag hoppar över den frågan i dag eftersom frågan utreds just nu, men för vår del är det viktigt att det finns en jämn fördelning av poliser även på landsbygden.

(forts. 7 §)

Rättsväsendet

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.51 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

6 § Frågestund

Frågestund

Anf. 23 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av statsrådet Erik Ullenhag, landsbygdsminister Eskil Erlandsson, statsrådet Peter Norman, statsrådet Hillevi Engström och arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson.

En fråga ska vara av övergripande allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Statsrådet Erik Ullenhag besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde. Frågor till övriga statsråd förutsätts beröra deras ansvarsområden inom regeringen.

Frågestund

Anf. 24 IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Min fråga är riktad till statsrådet Ullenhag.

I dag behandlar riksdagen regeringens förslag om huruvida skattesänkningen för framför allt höginkomsttagare ska genomföras eller ej. Samtidigt fick vi i tisdags en färsk rapport från OECD, den så kallade PISA-rapporten, som visar att svenska elevers kunskapsutveckling just nu är sämst i hela OECD-området.

Detta är naturligtvis oroväckande, särskilt när man ser att det är i gamla svenska paradgrenar som till exempel läsförmågan som vi tappar mest.

Min fråga till statsrådet Ullenhag är därför: Varför är regeringen så angelägen om att rösta igenom ytterligare en skattesänkning för lånade pengar samtidigt som det är helt uppenbart att det finns stora utmaningar i den svenska skolan som akut behöver adresseras?

Anf. 25 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Fru talman! Tack till frågeställaren! Låt mig börja med att säga att vi tror att det är viktigt att ha ett skattesystem som ser till att det lönar sig att arbeta och att utbilda sig. Låt mig också börja med att säga att det när det gäller skolans framtid är en lite för viktig fråga för att man ska kunna göra den här typen av väldigt enkla matematiska övningar som Ibrahim Baylan gör.

Beskedet som kom i och med PISA-rapporten häromdagen är djupt allvarligt. Det är allvarligt för Sverige, det är allvarligt för de elever som drabbas och det är allvarligt för vår framtid. Vi har haft sjunkande skolresultat i Sverige i 20 års tid. Det är också förklaringen till att denna regering i grunden lägger om skolpolitiken. Nu vet Ibrahim Baylan det, och det kanske är därför som han pratar om en skattesänkning i stället för om sitt eget ansvar för skolpolitiken.

De vars prestationer mättes i PISA-undersökningen har inte sett den förändring av skolan som vi nu genomför med ny skollag, nytt betygssystem, nya läroplaner och satsningar på läraryrket. Allt detta har ju skett senare.

Jag tänker inte smita undan ansvar, Ibrahim Baylan, men gör inte skoldebatten så enkel som det låter när du säger att en skattesänkning som är viktig för Sverige skulle lösa hela skolans problem.

(Applåder)

Anf. 26 IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Politik är att välja. Politik är att prioritera. Nu lyssnar jag till statsrådet Ullenhag som kör partilinjen och säger att den sittande regeringen inte har något ansvar för utvecklingen i skolan i dag. Man ska komma ihåg att de elever vars prestationer mättes i den här undersökningen gick i årskurs två när den här regeringen tog över 2006.

Socialdemokraterna har valt att prioritera skolan i vårt budgetalternativ. Vi vill att skolan ska stärkas i grunden. Vi avsätter därför 4,6 miljarder mer per år än regeringen, och vi vill att de pengarna framför allt ska gå till att anställa fler lärare så att vi kan möjliggöra mindre klasser i den svenska grundskolan.

Med den här mycket oroande utvecklingen som PISA-rapporten visar är vi än mer övertygade om att det är rätt att prioritera investeringar i svenska elevers skolgång framför skattesänkningar.

I regeringens höstbudget som riksdagen nu behandlar har det avsatts 20 gånger mer resurser till skattesänkningar än till skolan. Även om statsrådet Ullenhag menar att de här två sakerna inte hänger ihop vet vi att det är två sidor av samma mynt. Därför måste jag återigen fråga: Är regeringen beredd att backa gällande någon av de skattesänkningar som man nu vill genomföra, till förmån för investeringar i svenska elevers skolgång nu när vi har fått facit på hur det går i skolan?

Frågestund

Anf. 27 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Fru talman! Tack, Ibrahim Baylan! Skillnaden mellan regeringens och Socialdemokraternas skattepolitik är att vi har en idé med vad vi gör. Vi tror att det ska löna sig att arbeta. Vi tror att om fler har ett jobb att gå till är det fler som betalar skatt, och då får vi mer resurser till skolan.

Jag förstår att Ibrahim Baylan ställer frågan: Borde ni inte backa om skattepolitiken? Det är så Socialdemokraternas skattepolitik har sett ut nu i ett antal år. Ni var emot första jobbskatteavdraget, och sedan ändrade ni er. Ni var emot andra jobbskatteavdraget, och sedan ändrade ni er. Ni var emot tredje jobbskatteavdraget, och sedan ändrade ni er. Ni var emot fjärde jobbskatteavdraget, och sedan ändrade ni er. Nu har vi en ny socialdemokrati denna höst, för nu är ni emot jobbskatteavdraget, men ni berättar redan innan det genomförs att ni kommer att vara för det när det har genomförts.

Det här är ett grundläggande problem med Socialdemokraternas hela ekonomiska politik. De satsningar ni pratar om, Ibrahim Baylan, försvinner den 1 januari när ni inte längre vågar stå upp för att ni är emot att det ska löna sig att arbeta. Självklart tar vi ansvar för skolpolitiken. Självklart utesluter inte jag eller regeringen att vi behöver ytterligare satsningar på skolan. Men ska man klara satsningarna på skolan, Ibrahim Baylan, behöver man ha en lite mer trovärdig ekonomisk politik än vad Socialdemokraterna för närvarande presenterar.

Brist på tillgänglighet som diskriminering

Anf. 28 AGNETA LUTTROPP (MP):

Fru talman! Min fråga är till arbetsmarknadsministern.

För ett och ett halvt år sedan, i juni förra året, fattade riksdagen ett beslut om att göra brist på tillgänglighet till en diskrimineringsfråga. Det beslut som också togs var att det inte finns någon anledning att ytterligare fördröja den här lagregleringen på området, eftersom man uppfattade att det fanns tillräckligt mycket underlag. Man tyckte att regeringen snart kunde komma tillbaka med ett lagförslag på området.

Sedan dess har handikapprörelsen väntat och väntat och hoppats och hoppats. Men vad är det egentligen som har hänt under den här tiden? När kommer förslaget?

Anf. 29 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Fru talman! Det är jag som har ansvaret för lagstiftningen i denna fråga, och alltså är det jag som ska svara. En del av mina frågor ligger nämligen i arbetsmarknadsutskottet.

Bakgrunden är en mycket viktig fråga som frågeställaren lyfter fram, det vill säga hur vi ser till att komma framåt när det gäller att göra samhället mer tillgängligt. Om man förenklar den svenska lagstiftningen lite grann kan man säga att vi har en lagstiftning på plats för att samhället ska vara tillgängligt. Vi ska inte utestänga personer som är rullstolsburna. Vi ska inte utestänga personer som har funktionsnedsättningar. Men om jag drabbas av att jag inte kommer in på restaurangen eller att jag inte kan ta ett jobb på grund av bristande tillgänglighet har jag som individ ingen möjlighet att driva frågan vidare. Det är det som är bakgrunden till idén om bristande tillgänglighet som diskriminering.

Vi har efter riksdagens beslut återkommit till riksdagen från regeringens sida. I budgetpropositionen står det att vi kommer att återkomma till riksdagen med ett lagförslag när det gäller bristande tillgänglighet som diskriminering.

Min utgångspunkt är att det innebär att vi ska återkomma under riksdagsåret. Det vi skriver i budgetpropositionen levererar vi. Det vore ett väldigt steg framåt med denna lagstiftning, för då får vi ett genombrott för principen att detta ytterst handlar om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättningar.

Anf. 30 AGNETA LUTTROPP (MP):

Fru talman! Vårt problem är att det beslut som togs säger att ytterligare beredningar inte behövs och att det inte finns någon anledning att ytterligare vänta med ett lagförslag. Jag tycker att det här är ett sätt att förhålla det hela. Man skriver i budgetpropositionen, som ministern så riktigt nämner, att ett sådant förslag måste stå i samklang med god samhällning i offentlig sektor och beakta förutsättningarna för näringslivets utveckling.

För mig handlar det här om ekonomi eller demokrati. Det här är i grund och botten en demokratifråga. Den ekonom som har tittat på det här, Dan Andersson, säger snarare att samhället tjänar på att ge den här tillgängligheten.

Återigen undrar jag: När kommer lagförslaget?

Anf. 31 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Fru talman! Jag ger samma svar som nyss. Det kommer under riksdagsåret. Det är vad det innebär när vi skriver in det i budgetpropositionen. Vi har inte tillsatt nya utredningar; vi håller på att bereda ett lagförslag.

Sedan ska man ha lite respekt för att vid den här typen av lagändringar, och när vi dessutom inför en ny princip i svensk lagstiftning om att man kan driva det här som enskild individ och på det viset få upprättelse och driva på för att samhället ska bli mer tillgängligt, gäller det att lagstiftningen håller och är väl genomarbetad. Vi kommer alltså att återkomma under riksdagsåret.

När det gäller frågan om skrivningarna i statsbudgeten påminner jag frågeställaren om att ungefär likadana skrivningar ligger bakom det riks-

dagsbeslut som är beställningen till regeringen, det vill säga att man även i riksdagsbeslutet och utskottsbehandlingen säger att vi ska göra en samhällsekonomisk bedömning. Det behöver vi göra när det gäller all lagstiftning.

Jag har läst Dan Anderssons utredning för handikapprörelsen. Andra ekonomer har sagt det motsatta. Mitt och regeringens ansvar är att ta hänsyn till synpunkter från olika remissinstanser, men vi återkommer under riksdagsåret.

Hälsobiståndet till kvinnor och barn

Anf. 32 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M):

Fru talman! Min fråga går till biståndsminister Hillevi Engström.

Vi lever i en alltmer globaliserad värld, och vi ser allt fler demokratiska stater växa fram. Här har vårt svenska bistånd en stor betydelse. I demokratiseringsprocessen ser vi att kvinnors delaktighet spelar stor roll.

I veckan fick vi en positiv rapport från Sida som beskriver våra lyckade satsningar, framför allt när det gäller kvinnor och kvinnors hälsa.

Kan biståndsministern berätta lite mer om biståndsbarometern som Sida presenterade?

Anf. 33 Statsrådet HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Världen blir allt friskare. Ändå dör 1 000 kvinnor i världen varenda dag under graviditet och förlossning. Därför har Sverige satsat mycket på just hälsobistånd. Vi lägger mer än 4 miljarder kronor på detta varje år, och vi fokuserar på att minska mödradödlighet och spädbarnsdödlighet.

Vi kan se att detta ger stort resultat. Till exempel har svenskt bistånd bidragit till att utbilda många barnmorskor i fattiga länder så att kvinnor kan föda säkert.

Det är helt oacceptabelt att det fortfarande dör 1 000 kvinnor dagligen även om vi har lyckats halvera mödra- och barnadödligheten. Vi har mycket kvar att göra, men det går åt rätt håll.

Anf. 34 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M):

Fru talman! Jag tackar biståndsministern för svaret. Sverige åtnjuter högt förtroende när det gäller frågor som rör kvinnor och kvinnors hälsa, och det är ett prioriterat område i millenniemålen post 2015.

Kan biståndsministern berätta lite mer om våra satsningar på just kvinnor och kvinnors hälsa på detta område?

Anf. 35 Statsrådet HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Sverige har en stark profil när det gäller kvinnor och jämställdhet. Inte minst gäller det inriktningen på kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter.

Jag lyfter alltid fram dessa frågor i olika sammanhang, till exempel tillgång till preventivmedel och tillgång till säkra och lagliga aborter.

Tyvärr ser vi en allvarlig utveckling i världen, inte minst inom vissa länder i EU, där det riskerar att bli en tillbakagång. Då är det viktigt att vi står upp för vår svenska värdering att aldrig rucka på principen att sätta

kvinnors och barns hälsa i första rummet. Här är sexuella och reproduktiva rättigheter viktiga och något jag driver så mycket jag kan.

Skolresultaten och invandringen

Anf. 36 CARINA HERRSTEDT (SD):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Ullenhag.

Vi är många som har reagerat med bestörtning på den PISA-rapport som har presenterats. Vår skola som var av världsklass kan nu jämföras med Chiles och Mexikos.

Jag menar att vi har svikit eleverna. De kommer att få svårt att inhämta dessa kunskaper, vilket kommer att få konsekvenser i framtiden vad gäller både ekonomi och arbetsmarknad. Klyftorna mellan låg- och högpresterande och mellan inrikes och utrikes födda har blivit allt större.

Oavsett vem som har gjort de flesta och största feLEN vad gäller skolan vill jag fråga statsrådet Ullenhag om de integrationspolitiska aspekterna i rapporten.

Fallande skolresultat verkar vara kopplade till segregation och ökade klassklyftor. Över tid finns det ett statistiskt samband mellan den höga invandringen och provresultaten i den meningen att integrationen inte verkar ha fungerat, och det har spelat stor roll.

Ser statsrådet Ullenhag detta som ett tecken på en misslyckad integrationspolitik? Hur tänker han agera i frågan?

Anf. 37 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Fru talman! När det gäller PISA-undersökningen är en delförklaring att relativt många utrikes födda har kommit in i svensk skola. Vi vet att en nyanländ elev i tolvårsåldern har svårare att nå godkända betyg medan en elev som kommer före sju års ålder har ungefär samma förutsättningar som den som är född i Sverige. Här uteblir alltså effekten av invandringen.

Det är bakgrunden till att regeringen under senare år har fokuserat på hur vi ska möta nyanlända elever i skolan. En av de saker vi genomför nästa år är att alla nyanlända elever får tre timmar extra svenska i veckan. Vi har varit lite naiva i att inte använda tiden som pedagogiskt instrument.

Vi ska dock akta oss för enkla förklaringsmodeller. Som jag sade är detta en liten del av förklaringen till de sjunkande skolresultaten. Det finns rader av andra förklaringar.

Ska vi vara ärliga har ingen just nu hela förklaringen eller *en* mirakellösning. Det enda vi vet är att vi måste fortsätta fokusera på skolan.

Anf. 38 CARINA HERRSTEDT (SD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet Ullenhag för svaret. Givetvis har statsrådet rätt i att det inte är den enda orsaken, men det är en bidragande orsak.

En annan orsak är de socioekonomiska förhållandena, men även om vi skalar bort dem kvarstår den stora skillnaden för dem med utländsk härkomst. Jag anser att det är ett integrationsproblem och ett misslyckande.

I stället för att skylla på varandra och säga att det är den ena eller andra regeringens fel är det dags att ta ansvar för den politik man bedriver.

Jag frågar därför: Vilka ytterligare åtgärder tänker ni göra på det integrationspolitiska området?

Frågestund

Anf. 39 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Fru talman! Det är knappast förvånande att det är invandrarnas fel även här, för det ligger ju bakom frågeställarens fråga. Diskussionen är dock viktig och seriös, för det handlar om att ge alla människor lika chanser i den svenska skolan.

Jag är helt överens med frågeställaren om att vi är i ett läge där vi har för stora skillnader runt om i Sverige när det gäller skolresultat. Det är bakgrunden till att vi ger äldre nyanlända elever tre timmar extra svenska i veckan den första tiden i Sverige.

Vi ser också över vilka mål vi sätter upp för nyanlända och hur snabbt de ska nå dem. Vi gör särskilda satsningar på skolorna i de mest utsatta områdena. Vi höjer läraryrkets status genom att införa förstelärare som ger duktiga lärare högre lön, vilket bidrar till att driva upp lärarnas löner. Det kommer att bli fler förstelärare i mer utsatta skolor och stadsdelar, för där har vi största utmaningar. Vi gör även satsningar på extra stöd, och vi kommer att fortsätta föra denna diskussion.

När det gäller den stora kunskapsutvecklingen behöver vi fundera på fler saker än dessa, men vi kommer att fortsätta stödja dem som har störst behov på detta område.

Svensk djuruppfödning

Anf. 40 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag har en fråga till landsbygdsminister Eskil Erlandsson, men jag börjar med att gratulera till tillökningen. Jag hörde att det blev en flicka – vad trevligt!

Återigen har vi kunnat ta del av chockerande och upprörande bilder i medierna av hur djur far illa i svensk djurproduktion. Denna gång handlar det om grisar. På det femtontal uppfödningsplatser som har dokumenterats med videokamera har vi kunnat se smutsiga och rent ut sagtäckliga förhållanden. Det handlar om skadade grisar, grisar som saknar svans och döda grisar.

Jag tror att detta kan ha en del att göra med det faktum att vi äter alltmer kött i Sverige och världen, vilket leder till en alltmer intensiv djuruppfödning.

Avser ministern att vidta några konkreta åtgärder för att djuren i Sverige ska få ett mer naturligt beteende och för att öka den vegetariska konsumtionen och minska köttkonsumtionen?

Anf. 41 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Jag tackar för hälsningen.

Så till frågan: Min uppfattning är att djur ska ha det bra, och här tror jag att Jens Holm och jag är överens. Jag har tagit del av de medieuppgifter som finns om hur förhållandena är på vissa svenska grisgårdar och

kan precis som Jens Holm konstatera att det finns enstaka förhållanden som inte är som de ska vara.

Men jag har också tagit del av rapporteringen från Jordbruksverket och landets länsstyrelser, som har det direkta kontrollansvaret, och kan konstatera att det har skett betydande förbättringar tack vare att vi förstärkte tillsynen och kontrollen och även tillförde extra medel till tillsynen för något år sedan. Det tycks ha haft verkan så att förhållandena, enligt de rapporter jag fått, är bättre i dag än vad de var tidigare.

Vad beträffar den sista frågeställningen är mitt svar nej.

Anf. 42 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag tycker att det är synd angående den sista delen. Jag tror att vi alla skulle vinna på en ökad vegetarisk konsumtion inte bara för att djuruppfödningen skulle bli mindre intensiv utan även för att växthusgasutsläppen skulle gå ned.

Vad gäller hur djuren behandlas och hur vi kan ha lagar och regler som säkerställer det lades det betänkande jag nu håller i fram för drygt två år sedan. Det är en grundläggande genomgång av vår svenska djurskyddslag med massvis av konkreta förslag till åtgärder. Även grisarnas situation tas upp i denna utredning om en ny djurskyddslag.

Nu har vi väntat mer än två år, Eskil Erlandsson, på konkreta förslag från dig och regeringen om förändringar i den svenska djurskyddslagen så att vi får en modern lag.

Därför vill jag veta när ministern avser att lägga fram konkreta förslag till en ny djurskyddslag baserade på denna utredning som kom för två år sedan.

Anf. 43 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Vad beträffar den senast framställda frågan kan jag säga att regeringen har lagt fram en proposition för riksdagen när det gäller någon del av det betänkande som överlämnades till regeringen för ungefär två år sedan.

Det kan konstateras att vi fick in otroligt många remissvar och synpunkter på alla delar av det betänkande som då överlämnades om *Djurskyddsutredningen*. De måste beredas – vi har ett beredningstväng och krav på oss i det här landet. Vi återkommer till riksdagen när den beredningen avslutad.

Bostadsbristen

Anf. 44 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Fru talman! Har vi råd att bo, och var ska vi bo? Min fråga går till kreditmarknadsminister Peter Norman – jag ser redan att han reser sig.

Härom veckan träffade jag en annan Peter, nämligen herr Peter Lindroth. Han är andre vice ordförande i Socialdemokraterna och är från Karlsborg. Han hade att förtälja att det är bostadsbrist i Karlsborg och att det är ett stort problem där.

Så är det i många kommuner runt om i landet. Likväl är problemen allra störst i Stockholm. Där stannar två bussar varje dag, och de som

stiger av vid någon stolpe ställer sig alla frågan: Var ska vi bo i Stockholmsområdet?

Trots allt som statsrådet Stefan Attefall gör för att förenkla byggregler och så vidare är min fråga till statsrådet: Vad kan vi göra för att få fler bostäder byggda på kreditsidan? Detta är nämligen ett jätteproblem. Det finns i grunden ingen annan lösning än att det byggs fler bostäder i vårt land.

Anf. 45 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Fru talman! Jag tackar för frågan.

Man skulle kunna säga att det inte är någon mänsklig rättighet att alla ska bo i Stockholm även om jag inser att busslasterna är besvärande både för dem som är där och för andra.

Förutom det Stefan Attefall gör har regeringen lagt fram förslag tillsammans med kranskommunerna om ett stort paket med tunnelbana till Nacka och andra platser som kommer att innefatta över 70 000 nya bostäder.

Förutom detta har vi liberaliserat uthyrningen i andra hand vilket förbättrar situationen åtminstone i storstäderna, framför allt Stockholm.

Om vi ska ta lite av det Stefan Attefall håller på med tar det alldeles för lång tid i dag från idé att bygga ett flerfamiljshus till dess att spaden är i jorden. Det tar ofta sju åtta år i Sverige. Motsvarande process i Tyskland tar ett till två år. Jag vet att statsrådet Attefall jobbar på flera fronter för att få ned denna tid och därigenom underlätta bostadsbyggandet.

Anf. 46 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Fru talman! Allt det där låter bra utom att det tar lång tid, för det är ett problem.

De svenska hushållens skuldsituation är väldigt bekymmersam, och inte minst Riksbanken tar detta på mycket stort allvar.

Jag vill fråga statsrådet om det finns flera metoder. Man skulle till exempel kunna tänka sig att öka rörligheten genom att sänka flyttskatten. Det är en metod. Man skulle kunna tänka sig en avgift på detaljplanelagd mark.

Assar Lindbeck har förslag för att öka bostadsinvesteringarna, som han anser är på en rekordlåg nivå. Att vi behöver öka bostadsinvesteringarna totalt sett gäller inte sedan 2006 utan sedan ungefär 50 år tillbaka.

Hur ser statsrådet på olika möjligheter att via kreditmarknaden öka bostadsbyggandet?

Anf. 47 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Fru talman! Såväl Riksbanken som Finansinspektionen vidtar ett antal åtgärder för att försöka dämpa hushållens skuldsättning. Jag anser att den är en av de stora obalanserna i svensk ekonomi.

Vi har genom Finansinspektionens försorg sett till att bankerna har mer pengar. Inspektionen har ökat riskvikterna för att låna ut till bostadsinvesteringar. Man har också haft ett bolånetak, och vi inför ett amorteringskultursprojekt nästa år. Alla som tar ett bolån får en amorteringsplan.

Utöver detta kan vi konstatera att det finns en överklagandekultur i Sverige som förmodligen behöver utredas och eventuellt förändras. Reg-

lerna för byggande i kustnära områden är säkert befogade i städer med högt rekreatjonsbehov, men i glesbygden tror jag däremot att vi måste göra ett nytag i frågan för att därigenom öka bostadsbyggandet.

Genomförandet av den nya jordbrukspolitiken

Anf. 48 JOHAN LÖFSTRAND (S):

Fru talman! Det pågår ett febrilt arbete kring att implementera den nya jordbrukspolitiken.

Vi kan konstatera – och det är väl det enda vi kan konstatera än så länge – att det kommer att bli mindre pengar. Det kommer att bli mindre pengar till programpunkterna, men det kommer också att bli mindre pengar till de administrativa system som ska ta hand om detta.

Kring företagen och lantbrukarna kommer ministern och jag att ha en interpellation på måndag, så det lämnar jag därhän nu.

Min fråga rör snarare hur vi ska administrera systemen i framtiden. Länsstyrelserna kommer att få mindre anslag. Vi har redan i dagsläget problem med trovärdigheten och kvalitetssäkringen av de bidrag som betalas ut. Hur ska ministern säkerställa att ersättningarna betalas ut, att det finns en kontinuitet och att länsstyrelserna får möjligheter att sköta sin uppgift?

Anf. 49 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Vad beträffar utbetalningar och administration av de system som finns inom den europeiska jordbrukspolitiken är de i dag finansierade genom så kallade TA-medel, det vill säga teknisk administration. Jag förutsätter att samma sak kommer att ske i det nya program och den nya jordbrukspolitik som träder i kraft per den 1 januari 2014.

Anf. 50 JOHAN LÖFSTRAND (S):

Fru talman! Jag är fullt medveten om att systemen i dag betalas med de så kallade TA-medlen. Problemet är att de medlen också kommer att bli mindre medan det under 2014 kommer att vara stora uppgifter som det ligger på länsstyrelserna att klara av.

För att vi ska ha en rättssäker process som gör att företagen och lantbrukarna ute i landet känner att de får en ordentlig service borde ett antal länsstyrelser få ytterligare medel för att klara sina uppgifter.

Ett annat problem är att den neddragning som sker 2014 innebär att man kommer att vara tvungen att säga upp ett antal människor både inom länsstyrelserna och inom ett antal intresseorganisationer på landsbygden. Det kommer att bli ett hack så att när det nya systemet väl fungerar 2015 eller 2016 kommer man att vara tvungen att återanställa dem.

Det kommer att vara oerhört problematiskt att hitta den kompetens som nu redan finns och som man kommer att vara tvungen att leta upp för att sedan återanställa något år senare. Hur ser ministern på detta?

Anf. 51 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! De pengar som ska användas till den tekniska administrationen är inte fastställda, lika lite som stöd eller stödformer är fastställda nu. Det känner Johan Löfstrand väl till.

Hur mycket personal det går åt för att administrera dessa saker hänger bland annat samman med hur många typer av stöd vi har i de olika programmen. I dag har vi en rätt rik flora av stöd och stödformer vilket gör att man på varje länsstyrelse måste ha någon som läser in sig på dem och kan dem. Om vi förändrar systemet och minskar de olika typerna av stöd och slår samman dem till ett färre antal stödformer blir behovet av bred kunskap för att kunna informera allmänheten och brukare om stöden och stödformerna betydligt mindre.

Skatteplanering vid arvodesbetalning i statliga bolag

Anf. 52 MARIE NORDÉN (S):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Peter Norman. Staten har ett särskilt ansvar som ägare av bolag. De statliga bolagen har också ett särskilt ansvar för att föregå med gott exempel, visa god affärsetik och vara transparenta, seriösa och fria från misstankar om korruption. Vikten av detta har statsrådet själv lyft fram vid flera tillfällen, bland annat i somras i ett tal till styrelseledamöter i statliga bolag.

Därför är det oroväckande när man ser att det som händer motsäger det som ministern har lyft fram, att möjligheten till insyn hindras, trots att riksdagen har slagit fast att god insyn ska råda i våra statliga bolag och myndigheter och att man inte följer god affärsetik, vilket är så viktigt.

Därför undrar jag om ministern anser att det är lämpligt att man, som Inlandsinnovation, betalar arvoden till styrelseledamöter till deras enskilda bolag i stället för direkt till personen.

Anf. 53 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Fru talman! I och med att Inlandsinnovation inte ingår i mina domäner ber jag att få komma med ett allmänt svar på frågan.

Det vi har gjort sedan 2011 är att säga att alla statliga bolag ska ha hållbarhetsmål, vilket inte var fallet tidigare. De målen ska vara förenade med affären. Det räcker alltså inte med att skänka pengar till Röda Korset eller vara allmänt snäll, utan man ska inrikta sin produktion eller tjänsteproduktion på att göra hållbara saker som fungerar med affären.

Detta ska nu mätas och utvärderas från och med kvartal 1 år 2014, och jag ser fram emot denna mätning. Vissa företag har tagit detta på helt rätt sätt, medan andra tycker att det är besvärligt. Men ingen kommer undan. Såväl LKAB som Dramaten och Operan ska utforma dessa mål, och jag ser fram emot att få en presentation från alla bolagen första kvartalet 2014.

Anf. 54 MARIE NORDÉN (S):

Fru talman! Då kan jag ställa en direkt fråga som man kanske kan få ett direkt svar på: Är det lämpligt att betala ut styrelsearvode till ett bolag i stället för själva personen? Tycker ministern att det är lämpligt att man bedriver den typen av skatteplanering i ett statligt bolag? Bortsett från att det är Inlandsinnovation som gör på det sättet, tycker ministern att det är lämpligt?

Anf. 55 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Fru talman! Jag är inte insatt i denna fråga. Jag vet inte exakt hur styrelserna gör. Det är säkert så att styrelserna gör på olika sätt. Däremot tycker jag att frågan är tillräckligt intressant för att jag ska ta den till mig och ta upp den med styrelserna.

Jag kan tyvärr inte ge något svar på hur man gör, och jag vill sätta mig in i frågan först. Jag har kommit i kontakt med den tidigare, men jag lovar frågeställaren att ta upp den med de bolag som är berörda.

Synen på arbetskraftsinvandring

Anf. 56 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru talman! Min fråga går till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson.

Vi lever i en föränderlig värld, och det är mycket som händer och rör sig runt omkring oss. Vi blir alltmer beroende av vår omvärld och av att vi har en rörlighet och öppenhet där vi stöder och stärker varandras utveckling.

Att det finns krafter i svensk politik som vill stänga gränser och stoppa inflödet på svensk arbetsmarknad har vi känt till sedan tidigare. Nu har vi ytterligare ett parti som tydliggör sin position i den här frågan.

När Stefan Löfven återigen vill ta upp en gammal arbetsmarknadsprövning och se att det är en del av svensk politik blir det en del av en samhällsutveckling som jag kan se är oroande. Tittar vi historiskt kan vi se att när vi har ett stort flöde, när vi har inflyttning och människor som rör sig, har vi bättre tillväxt, får ett bättre välbefinnande och stärks i vår utveckling.

Jag undrar hur arbetsmarknadsministern ser på samhällsutvecklingen att fler och fler uttrycker detta.

Anf. 57 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Just frågan om arbetskraftsinvandring ligger inte i min domän, men jag kan ändå svara på frågan mer allmänt.

Jag delar frågeställarens uppfattning och oro över den förskjutning som jag tycker mig se just nu i svensk politik. Den senaste veckan har företrädare för speciellt Socialdemokraterna och LO gett uttryck för och sagt saker som jag uppfattar innebär att man gör en uppdelning i svenska arbetstagare och utländska företagare. Det är ett vi-och-de-tänkande som jag aldrig kommer att kunna ställa upp på.

Vi ska ha sjysta villkor på svensk arbetsmarknad oberoende av var man är född – det är vi väldigt överens om. Vi ska också göra det möjligt för människor från andra länder att arbeta i Sverige.

En av de frågor som fanns i det tiopunktsprogram som presenterades handlade om lex Laval. Jag tycker det är viktigt att säga att lex Laval syftar till att säkra sjysta villkor för utstationerade arbetstagare. Att riva upp den och gå tillbaka till den gamla ordningen, som strider mot EUrätten, är inte ett alternativ.

Anf. 58 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru talman! Det beror lite grann på hur man ser på svensk arbetsmarknad. Tror man att det finns ett bestämt antal jobb, eller tror man att det finns en dynamik som påverkas av rörligheten och möjligheten att komma till Sverige och vara en del av svensk arbetsmarknad?

Från alliansregeringens och våra partiers sida har vi varit tydliga med att vi tror att det finns en dynamik som gör att det blir fler jobb och som skapar förutsättningar för många fler att arbeta och delta.

Det är till och med så att man i dag i en ledare på Aftonbladet är mycket kritisk och menar att det är ett feltänk, att vi inte ska gå tillbaka till den typ av regleringar som stoppar och hindrar och där grupp ställs mot grupp.

Jag tror att vi i detta kommer att ha ett viktigt arbete framöver. I det korta perspektivet kan det vara frestande att säga dessa saker, men på lång sikt kommer Sverige att förlora på att stänga sina gränser.

Anf. 59 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag delar Annika Qarlssons bedömning. Det som har varit ute de senaste veckorna – de tio punkterna – handlar om många olika saker på olika statsråds områden. Detta att folk kan komma hit och jobba bara i vissa jobb och att det för andra jobb är bättre att våra arbetslösa har dem, den synen på jobb och hur antalet jobb växer delar jag inte. Jag tycker att vi inte ska ställa grupper mot varandra.

Jag vill säga något igen eftersom en av huvudpunkterna under den dag då man presenterade dessa punkter gällde lex Laval. Jag vill komma tillbaka till att det handlade om människor som kom från andra länder, företag utanför Sverige i EU. Man kan ställa villkor på arbetsgivare i Sverige att de personerna ska ha sjysta villkor.

I stället för att plakatropa att vi ska riva upp lex Laval ska man fundera på hur man kan få det att fungera bättre. Det jobbar regeringen med, till exempel nationellt med Utstationeringskommittén, som gör ett arbete för att se till att vi, om något behöver förbättras, ska göra det. På EU-nivå jobbar jag tillsammans med andra ministrar med tillämpningsdirektivet, som kommer upp på Epsco på måndag. Det är bättre än att utöva plakatpolitik och ställa grupper mot varandra.

Assistanshundar och tillgänglighet

Anf. 60 CATHARINA BRÅKENHJELM (S):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Erik Ullenhag. Den tangerar lite grann en fråga som redan har varit uppe, men den är lite annorlunda.

I dag finns det många hjälpmedel vid funktionsnedsättning. Hund är ett av de hjälpmedlen. Hjälpmedlet hund innebär en stor frihet för dem som har det. De har kunnat vara ute och leva ett liv utan en assistent. Det har också inneburit en integritetsförbättring för de här människorna.

Men den friheten har varit begränsad, eftersom man är utestängd i samhället på de allra flesta ställen, kan man säga. Man får inte ta med sig sin hund på vårdcentralen, på gymmet, på kaféet och i affären. Det innebär att man inte kan vara med i den gemenskap som det egentligen var

tänkt att man skulle komma in i när man fick den här assistans- eller ledarhunden. Det är solklar diskriminering.

Då är min fråga till statsrådet: Vilka åtgärder tänker du vidta för att den här diskrimineringen av personer med funktionsnedsättning som har ledar- eller assistanshund ska upphöra?

Anf. 61 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Fru talman! Den diskussionen är något som framför allt de som är närmast berörda tar upp relativt ofta. Jag har själv träffat de förbund och föreningar som jobbar med frågor kring ledarhund.

Jag delar frågeställarens inställning att detta skapar stor frihet för den enskilde. Men den problematik som vi har när det gäller ledarhund är att vi plötsligt är i en situation då olika personers frihet kan ställas mot varandra. Den rädsla för att ta med hund som finns gäller allergifrågan.

Det gör att det är lite svårare att lagstifta tydligt i den delen. Man kan utesluta vissa människor genom att försöka öppna upp för andra människor. Samtidigt är det så att om man har en smidighet och en kunskap kring detta finns det ofta lösningar. Det finns till exempel rätt bra samarbete mellan dem som har ledarhund och allergiförbund och andra som försöker hitta lösningar. Ofta är det okunskap som ligger bakom när till exempel kaféägare säger nej.

Anf. 62 CATHARINA BRÅKENHJELM (S):

Fru talman! Jag tackar för det svaret. Jag delar naturligtvis Erik Ullenhags uppfattning om att det är okunskap. Då ligger det också lite grann i rollen att försöka få ut information, så att alla grupper kan leva på ett bra sätt. Det är minst lika farligt att åka i en tunnelbanevagn där någon har haft med en hund som att gå in i en affär, ett kafé eller en vårdcentral. Det är alltså en utbildningsfråga.

Jag har frågat om detta tidigare, och man tillsatte en utredning 2010 som ska se över frågan. Det är nästan fyra år sedan. Även om det är en problematik måste den lösas så att diskrimineringslagen ska kunna följas och alla människor ska kunna ha tillträde till vårt samhälle. Detta är en ganska stor och växande grupp. Det är positivt att det utbildas allt fler servicehundar och assistanshundar.

Jag hoppas att man kan driva frågan framåt och att det verkligen blir ett resultat. Det kan väl inte vara bra att det inte händer någonting?

Anf. 63 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Fru talman! Jag delar frågeställarens engagemang här. Jag har tidigare i denna frågestund varit tydlig med det som vi har sagt ett antal gånger. Vi kommer att återkomma till riksdagen med ett lagförslag när det gäller bristande tillgänglighet och diskriminering.

Den följdfråga som frågeställaren egentligen ställer är: Innehåller detta lagförslag också ett skydd för dem som har ledarhundar? I dagsläget vågar jag inte lova det. Lagstiftar vi skarpt på detta område kan vi hamna i en situation då den ena kommer in och den andra utestängs.

Det som behövs – därför välkomnar jag verkligen frågan – är att denna fråga kommer upp till diskussion.

Jag tror att frågeställaren i likhet med mig själv för någon sommar sedan hajade till en smula när man på tv kunde se en amerikan som hade

flyttat till Sverige och som var otroligt positiv till Sveriges handikappolitik och tillgänglighetspolitik. Hon sade: Nu kommer jag verkligen att kunna röra mig fritt. Slutsatsen av reportaget om denna kvinna som hade en ledarhund var att det var betydligt svårare för henne att röra sig fritt i Stockholm än i amerikanska städer. Det är klart att vi där har en hemläxa att göra.

Stöd till skärgårdsbönder

Anf. 64 TINA EHN (MP):

Fru talman! Min fråga riktar jag till landsbygdsminister Eskil Eriandsson. Den handlar om skärgårdsböndernas situation.

Enligt vad vi förstår drar man ned på pengarna till landsbygdsprogrammet. Inom detta landsbygdsprogram har vi haft olika stöd och ersättningar. Bland annat har det varit ett stöd till skärgårdsbönder genom utvald miljö och så kallade mosaikmarker där djuren kan beta. Dessa marker är rika och speciella. Det växer olika växter där, och djuren betar ända ned till vattenbrynet.

Nu finns det en risk att man slår ut dessa stöd och möjligheter för de lantbrukare som har dessa speciella förutsättningar och har svårt att konkurrera med bönder som har andra förutsättningar. Jag undrar vad landsbygdsministern avser att göra?

Anf. 65 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Det är som vi har framför oss blir i landsbygdsprogramsammanhang ett vad jag kallar mellanår apropå att de nödvändiga besluten i Europaparlamentet och i ministerrådet inte fattades under den tid som vi behövde för att kunna introducera ett fullständigt program för 2014. Det som regeringen då har valt att göra är att förlänga ett antal stödformer för 2014 på de villkor som gäller i dag.

Jag är inte säker på att jag på rak arm kan räkna upp alla de stöd och stödformer som vi har förlängt för 2014. Därefter, alltså från 2015 och framåt, är avsikten att vi ska gå in i ett nytt program. Då är det min tro och förhoppning att vi kan inkludera de värden som vi har i form av bland annat mosaikmarker och andra biologiskt värdefulla miljöer i programmet.

Anf. 66 TINA EHN (MP):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret. Det känns ändå lite hoppfullt. Dessa mosaikmarker har garanterat att det finns betesdjur.

Jag tror även att det finns risker för fåbodsbruk där man har haft en lång prägling av fåbodsbyte. Där finns mycket speciella och stora naturvärden. Det har aviserats att man känner ett hot om att man inte kommer att få stöd för dessa marker heller.

Det handlar om små pengar i det stora hela, men de ger en ganska stor utväxling, inte minst i skärgårdslandskapet. Många av landets skärgårdsbönder arbetar med mycket speciella ekonomiska förutsättningar. De har svårt att konkurrera med jordbruk inom Sverige, och de är beroende av dessa stöd.

Jag hoppas därför verkligen att landsbygdsministern arbetar för att vi även omfattar denna typ av brukande av skärgårdsjordbruk och så vidare i Sverige.

Anf. 67 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Jag tackar för frågeställningen. Jag arbetar intensivt med dessa frågor eftersom jag vill ha lönsamma företag som också bibehåller och utvecklar den biologiska mångfalden i alla delar av vårt land. Det inkluderar skärgårdsjordbruket och även många andra typer av jordbruk som är otroligt värdefulla ur biologisk synvinkel men också för andra näringar och verksamheter, till exempel turistverksamhet. Jag hoppas att vi ska kunna lägga fram ett sådant förslag som gäller från 2015 och framåt så att vi bevarar de värden som vi tycker att vi ska bevara för framtiden men så att vi också utvecklar verksamheter som ger människor jobb eftersom det ändå är grunden för att människor ska bo och verka i alla delar av vårt land.

Spolningen av isar

Anf. 68 ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Min fråga riktas också till landsbygdsministern. De senaste veckorna har Livsmedelsverket aktualiserats. Ostkakan har varit hotad, och rekommendationer om att inte äta ost har seglat upp. Nu senast är isar som spolats av ideella krafter eller privatpersoner hotade. I Jönköpings kommun har man med anledning av Livsmedelsverkets skärpta krav på hantering av livsmedel tagit fasta på ett EU-direktiv som vill minska risken för sabotage och sagt att detta inte längre ska vara tillåtet eftersom vatten är ett livsmedel.

Detta väcker frågor huruvida det är befogat att misstänkliggöra de frivilliga krafter som tidigt på morgonen i många år har skött och spolat isar för barn och unga.

Min fråga är: Tycker landsbygdsministern att det är rimligt att en statlig myndighet hindrar detta ideella engagemang?

Anf. 69 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Arbetsordningen i vårt samhälle är sådan att myndigheter sköter det direkta utövandet i fråga om till exempel säkerhetsfrågor som rör mat och livsmedel, vilket gör att jag av konstitutionella skäl inte kan uttala mig om huruvida det ska vara på det ena eller andra sättet då det rör mjölken, ostkakan och vattnet. Detta apropå att vi har myndigheter som har befogenheter och ska besluta om olika saker.

Sedan kan jag tycka att om man kan undvika skador och sjukdomar på människor och djur ska man självklart göra det. Samtidigt ska vi bevara våra traditioner och de kulturella aktiviteter som vi har i skilda delar av vårt land. Det är en viktig del av vår historia. Men hälsa och säkerhet tycker jag alltid måste komma i första rummet, annars kan vi och de djur som vi har i vårt land drabbas.

Anf. 70 KERSTIN NILSSON (S):

Fru talman! Min fråga går till arbetsmarknadsministern och gäller hur arbetslösa används för att skapa osund konkurrens.

Nyss fick vi höra om rapporter som visar hur städbolag vinner upphandlingar genom mycket låga anbud, anbud som de egentligen inte klarar av. Deras enda räddning är att ta in arbetslösa som har olika former av lönestöd. Det gäller inte personer med funktionsnedsättningar utan arbetslösa personer. Tvärtom får dessa personer arbeta under mycket hög belastning, högt tempo och kort tid för att hinna med de sysslor som städbolagen har åtagit sig. När bidragen för dessa personer upphör är det tveksamt om det blir en riktig anställning. Snarare är det så att dessa personer får gå från sin anställning och att företaget tar in nya arbetslösa personer och får nya bidrag.

Vad avser arbetsmarknadsministern att göra för att sunda villkor för arbetslösa ska gälla?

Anf. 71 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESS-SON (M):

Fru talman! Jag tackar Kerstin Nilsson för frågan. Det är en mycket viktig och relevant fråga.

Det finns många saker som upprör mig. En sak är naturligtvis att det är så många personer som inte kommer in på arbetsmarknaden och som aldrig får en chans. En annan sak som upprör mig är att det finns arbetsgivare som missbrukar regler och system.

Jag tror att det var i morse som den rapport som Kerstin Nilsson nämnde kom. Enligt rapporten verkar även upphandlingen på vissa ställen i kommunerna gå till på ett mycket märkligt och dåligt sätt. Kombinationen av allt detta gör att man minst sagt blir upprörd.

Den utredning regeringen tillsatte och som ska presentera sitt förslag under våren tror jag är viktig och relevant. Den ska alltså se över på vilket sätt stöden används och om det finns missbruk och problem med kontrollsystem. Jag tror att både jag och Kerstin Nilsson är överens om att människor som står långt bort från arbetsmarknaden behöver stöd för att komma in. De ska dock inte missbrukas, och arbetsgivare ska inte missbruka dem. Varken regler eller människor ska missbrukas i systemet.

Anf. 72 KERSTIN NILSSON (S):

Fru talman! Då är min följdfråga: Vad är ministerns råd till de företag som nu riskerar att gå i konkurs för att de inte kan hävda sig i det osunda klimatet? Vad ska de göra så länge?

Anf. 73 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESS-SON (M):

Fru talman! När det gäller de arbetsgivare som tycker att det är ett problem tycker jag naturligtvis att de ska vända sig till Arbetsförmedlingen på den ort där det sker. Om det sker med systematik ska man upplysa Arbetsförmedlingen om det. Man ska naturligtvis också ta kon-

Frågestund

takt med kommunerna, för någonting är ju fel i upphandlingen – i det här fallet verkar det vara med städfirmorna.

Om man vänder på det finns det många arbetsgivare som använder det här på ett sjyst sätt för att öppna dörren för människor med funktionshinder. Jag önskar att fler ska göra det. Jag hoppas att de företag som i dag inte gör det ska göra det. Den osunda konkurrensen måste vi dock få bort, och därför tror jag på den utredning vi nu väntar på. Jag hoppas att man i den kommer att peka på hur det ser ut och eventuellt komma med förslag på hur vi kan komma till rätta med detta. Det är nämligen inte bra för någon – det är inte bra för den som behöver komma in på arbetsmarknaden, det är inte bra för konkurrensen och det är inte bra för samhället i stort.

Nyanländas inträde på arbetsmarknaden

Anf. 74 HANIF BALI (M):

Fru talman! Min fråga är riktad till Erik Ullenhag och handlar om Riksrevisionens senaste rapport om nyanländas möjlighet till subventioner. Där kommer man fram till att en oerhört hög procentandel av den andel nyanlända som får instegsjobb och därefter nystartsjobb hamnar i heltidsarbeten utan subventioner. Problemet är att det inte är så många som erbjuds denna goda kedja, utan de kanske bara erbjuds ett instegsjobb, ett nystartsjobb eller – oftast, faktiskt – inget alls.

Min fråga till Erik Ullenhag är hur han ser på saken och vilka åtgärder han vill se för att få detta på plats.

Anf. 75 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Fru talman! Jag tackar för frågeställningen.

Låt mig börja med att säga att det ibland är en diskussion om just instegsjobben och nystartsjobben, och bland annat när vi nu pratar om det nya etableringssystemet rapporteras det periodvis att det inte är riktiga jobb när någon kommer in på instegsjobb och nystartsjobb. Låt oss påminna oss om att man när vi har den typen av subventioner får en lön att leva på, kommer till en arbetsplats, träffar människor och kommer in i det svenska samhället. Jag delar alltså frågeställarens engagemang i frågan.

Vi ser också i Riksrevisionens rapport att det ger effekt framför allt för nyanlända. Ska vi sedan beskriva hela rapporten är det också så att man säger att det är svårt att beskriva den exakta effekten. Slutsatsen är dock att det får effekt. Det jag funderar på, och det vi behöver titta på framöver, är hur vi kan öka det som faktiskt fungerar. Då tror jag att det är lite svårare för små- och medelstora företag att förstå de här systemen. Det är lättare för större företag. Där behöver vi bli bättre på att använda oss av fler arbetsgivare.

Anf. 76 HANIF BALI (M):

Fru talman! Jag tackar för svaret.

Jag kan gå igenom Riksrevisionens egen statistik. Det är nämligen så att hela 71 procent av dem som hade haft både instegsjobb och nystartsjobb 2009 hade ett heltidsarbete utan statlig subvention 2012. Det är

alltså en extremt hög andel som får ett riktigt jobb genom att ta del av den goda kedjan. Därför är det såklart glädjande med ert engagemang.

Frågan är dock: Är det Arbetsförmedlingens metodik som behöver förändras, så att fler hamnar i arbete och fler sådana här jobb helt enkelt raggas fram, eller är det så att subventionerna i sig måste förenklas så att instegsjobbet kanske blir som nystartsjobbet – någon form av rättighet man alltid bär med sig?

Anf. 77 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Fru talman! Det finns säkert hela tiden anledning att se över hur de här jobben fungerar som bäst. Min bild är att de framför allt är lite okända och att de ibland upplevs som lite krångliga av arbetsgivare.

Vad vill jag säga med det? Jo, jag ser ju hur det fungerar när nyanlända kommer till Sverige: Större företag, till exempel McDonalds, är rätt bra på att använda det här som ett sätt att sänka trösklarna. Man vågar anställa någon som är ny i Sverige, och man öppnar upp en arbetsmarknad. Det slutar väldigt ofta i en anställning. Samtidigt möter jag, om jag nu ska beskriva hur vardagen ser ut, små och medelstora företag – i synnerhet små – som känner att de inte fattar regelverket. Där är det klart att det också ligger på Arbetsförmedlingen och på oss som politiker att förklara det.

Det vi kan konstatera är att det här är en åtgärd som fungerar och som vi behöver använda i högre grad. En annan sak vi kan konstatera när det gäller utrikes födda på svensk arbetsmarknad är att vi har fått ett dramatiskt genombrott sedan 2006 i den meningen att över 150 000 fler utrikes födda jobbar i dag än 2006. Det är en kraftig förändring av svensk arbetsmarknad.

Sedan: När något fungerar brukar det sprida sig efter hand, och det är i sig positivt.

Riskkapitalbolagen på skolmarknaden

Anf. 78 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Min fråga går till Peter Norman i hans egenskap av kommunminister.

Vi har de senaste dagarna diskuterat fallande resultat i svensk skola mycket. I den allmänna debatten anses det väl att marknadsorientering och segregation, men också resursbrist, samverkar till detta. Resursbrist kan uppstå om man sänker skatter och tappar resurser eller om resurser drivs ut ur verksamheten genom vinstuttag i de privata skolföretag som har etablerats.

Min fråga till statsrådet är: Avser statsrådet och regeringen att vidta åtgärder för att förhindra riskkapitalbolag och vinstuttag i skolor i den kommunala sektorn?

Anf. 79 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Fru talman! Jag tackar för frågan.

Låt oss först och främst konstatera att det är glädjande att Alliansen och Socialdemokraterna är överens om friskolereformen så att man där inte har någon skiljelinje oss fem partier, och även Miljöpartiet, emellan.

Regeringen har tillsatt en ägarprövningsutredning som kommer att lämna sitt förslag i februari månad. Just nu bereds i Regeringskansliet eventuella tilläggsdirektiv till denna ägarprövningsutredning. Vi har funnit att det sker en prövning av ägarna om man ska starta en bank i Sverige men att det i dag inte sker någon prövning av ägarna om man startar en vårdcentral eller ett sjukhus. Detta är en orimlig hållning, och därför har vi nu tillsatt en ägarprövningsutredning. Jag ser fram emot resultatet i februari samt eventuella ytterligare resultat beroende på när vi kommer med våra tilläggsdirektiv.

Anf. 80 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Jag konstaterar att det inte ges något som helst besked utan bara svulstig retorik.

Jag har diskuterat frågan i kammaren med statsrådet Borg vid ett flertal tillfällen. Inledningsvis var han mycket aggressiv och menade att det väl går lika bra att tjäna pengar på att bedriva skolverksamhet som på att bygga hus eller någonting annat. Sedan gick det några veckor, och det var en upprörd debatt. Då står Borg i televisionen och säger att riskkapitalbolag ska stoppas inom sektorn. I dag har Moderaterna svängt åt ytterligare ett annat håll. Man försöker hela tiden anpassa sig efter ett slags förment opinion och inte en verklighet som handlar om att säkerställa resurser till svensk skola.

Jag tycker att det är djupt beklagligt att ni inte kan formulera en politisk linje som sätter barnens bästa i första rummet.

Anf. 81 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Fru talman! Jag är som sagt väldigt glad över att Socialdemokraterna och Alliansen är överens i frågan, och jag är säker på att Peter Persson delar min glädje. Min förhoppning är att vi kommer att fortsätta vara överens också efter det att Ägarprövningsutredningen har lagt fram sitt betänkande.

Låt mig till detta tillägga att det inte är säkert att det är till gagn för kommunernas ekonomi att höja skatterna. Vad alliansregeringen har lyckats göra är att sänka skatterna genom jobbskatteavdragen och ändå öka möjligheterna för kommunerna och deras verksamhet. De offentliga utgifternas andel av bnp har inte förändrats sedan 2006. Det beror på att 200 000 nya människor är i arbete och skickar in pengar till statskassan, vilket både jag och Peter Persson säkert är glada över.

Anf. 82 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Därmed är frågestunden slut. Jag tackar deltagande statsråd och ministrar.

Anf. 83 JOHAN LINANDER (C):

Fru talman! Nu börjar vi om igen, känns det som.

Det här är alltså debatten om budgetpropositionen och rättsväsendets pengar, hur mycket pengar som ska gå till varje myndighet under 2014. Vi behandlar ca 170 motionsyrkanden. I betänkandet finns också 65 reservationer, men inte på en enda punkt finns det en majoritet mot regeringens politik.

Före frågestunden fick vi höra oppositionens svartmåling av Sveriges regering, av svenskt rättsväsen och också av enskilda personer som bor i Sverige. Nu hoppas jag att vi kan ha en mer balanserad debatt och en mer nyanserad bild av svenskt rättsväsen.

I budgeten anslås över 40 miljarder kronor som fördelas mellan polis, åklagare, domstolar, kriminalvård och alla de andra myndigheterna inom rättsväsendet. Det är mer än 10 miljarder kronor mer än när Alliansen tog ansvar för det här landet 2006. Vi har alltså ökat rättsväsendets resurser med över 10 miljarder på sju år. Och många andra politikområden har fått den typen av tillskott under de åren. Det visar hur högt vi prioriterar medborgarnas trygghet.

Resurserna har i stor utsträckning gått till att förstärka polisen, eftersom vi 2006 tog över med en klart eftersatt polis. Trots att det varit en stor befolkningsökning och en kraftig ökning av antalet anmälda brott hade inte antalet poliser ökat. Tvärtom hade antalet poliser och civilanställda inom polisen minskat under de tolv åren med socialdemokratisk regering.

Nu har vi på sju år ökat antalet poliser med ungefär 2 500, och vi har ökat antalet civilanställda inom svensk polis med ungefär 1 300. Det har varit en oerhört viktig faktor för att kunna minska brottsligheten och öka tryggheten i samhället.

Har vi då lyckats med detta? Ja, det skulle jag vilja säga att vi till största delen har gjort. Vi är absolut inte nöjda med allting. Det finns fortfarande stor förbättringspotential, inte minst inom polisens utredningsverksamhet. Jag tycker ändå att det är viktigt att betona att den faktiska brottsligheten i Sverige minskar, enligt de undersökningar som görs av bland annat Brottsförebyggande rådet, Brå. Färre människor i Sverige utsätts för brott. Det är en mycket positiv utveckling.

I den stora nationella trygghetsundersökning som Brå också genomför svarar befolkningen att man känner större trygghet nu än vad man gjorde 2006. Det är också en mycket viktig utveckling, rent av central, för vår rättspolitik.

Rättspolitiken går inte ut på att vi ska ha ett visst antal poliser. Rättspolitiken går ut på att skapa ett samhälle där medborgarna kan känna trygghet, där man kan gå ut och inte behöva känna sig rädd. Det är det vi vill uppnå.

Har vi då enbart satsat på polisen? Nej, inte alls. När det gäller de procentuella anslagsökningarna ligger polisen faktiskt ganska långt ned, detta även om polisen har fått nästan 5 miljarder av de 10 nya miljarderna som vi har tillskjutit.

Rättsväsendet

Allra störst procentuellt tillskott av de budgetposter som vi behandlar, alltså inom rättsväsendets utgiftsområde, har rättsliga biträden fått. Det ska man komma ihåg när man hör Morgan Johanssons påstående att regeringen inte skulle ha satsat på rättsliga biträden, rättssäkerhet och rättstrygghet.

Därefter kommer Ekobrottsmyndigheten, vars anslag har ökat med nästan 70 procent sedan 2006. Då ska man också komma ihåg att de har fått ett större ansvarsområde.

Vidare har Rättsmedicinalverket och Säkerhetspolisen fått mer än 50 procent i anslagsökningar. Kriminalvården och Åklagarmyndigheten har fått mer än 40 procent i anslagsökningar. Även Domstolsverket, Brottsförebyggande rådet och Brottsoffermyndigheten har faktiskt fått större procentuella ökningar av sina anslag än vad polisen har fått.

Detta visar mycket tydligt hur vi har satsat på hela rättskedjan. Även om det är polisen som får mycket uppmärksamhet har vi satsat på hela rättskedjan. Det har vi helt enkelt gjort därför att rättskedjan inte är starkare än sin svagaste länk.

Fru talman! I förra årets budget fattade vi ett historiskt beslut, nämligen att skapa en nationell polismyndighet i stället för dagens 21 länspolismyndigheter – en enormt stor omorganisation, förmodligen den största i Myndighetsverige någonsin. Och arbetet fortskrider. Den 1 januari 2015 ska den nya organisationen träda i kraft.

Med anledning av den nya organisationen för polisen fattar vi genom den här budgeten ytterligare två beslut som behöver fattas. Det handlar om att Säkerhetspolisen ska ombildas till en egen fristående myndighet, medan Statens kriminaltekniska laboratorium, SKL, ska ingå i den nya nationella polismyndigheten. Bakgrunden är att Säpo och SKL i dag ligger under Rikspolisstyrelsen. Med den nya polismyndigheten kommer det inte att finnas någon rikspolisstyrelse, alltså måste de få en ny myndighetstillhörighet.

Polisorganisationskommittén har diskuterat frågan ingående och enigt kommit fram till att Säkerhetspolisen bör bli en egen fristående myndighet. Redan i dag fungerar Säpo i princip som en egen myndighet. Den allra minst ingripande förändringen är att göra den till en egen myndighet. Men även fortsättningsvis kommer det att krävas ett nära samarbete med den öppna polisen.

Vad gäller Statens kriminaltekniska laboratorium diskuterades även om detta skulle bli en egen myndighet. Men en enig polisorganisationskommitté kom fram till att en sammanhållen process, från brottsplatsen till laboratoriet, fungerar bäst om SKL blir en del av den nya polismyndigheten.

Utöver dessa två förslag finns det ytterligare två förslag i budgeten som berör rättsväsendet men som inte har med själva pengarna att göra.

Det ena är en ändring i ordningslagen. Det andra, som jag tänkte börja med, är att ansökningsavgifterna i domstol bör höjas.

Förslaget kom från början från Domstolsverket som menar att avgiftsnivåerna inte har räknats upp på väldigt länge. Vi i Sverige har låga avgifter i ett europeiskt perspektiv, och det finns givetvis en tanke med det. Vi ska inte ha höga ansökningsavgifter som gör att medborgarnas faktiska möjligheter att gå till domstol försvinner.

Det andra förslaget handlar alltså om en ändring i ordningslagen. Det innebär att den som anordnar en offentlig tillställning eller allmän sammankomst, till exempel en fotbollsmatch, inte ska vara ersättningsskyldig för polisens kostnader. Det är en fråga som har diskuterats väldigt mycket de senaste åren.

Det började med att polisen började ta betalt, efter påtryckningar från Riksrevisionen. Egentligen har reglerna funnits länge, men polisen hade valt att inte fakturera sina kostnader. Man började fakturera för framför allt fotbolls- och ishockeymatcher som anordnades av idrottsaktiebolag.

Vi har låtit två olika utredningar titta på frågan, och svaret var att det inte är alldeles enkelt att göra de här gränsdragningarna. För att komma ifrån det föreslås nu i budgeten att polisen får 20 miljoner kronor extra och att ersättningsskyldigheten tas bort helt. Det ska dock betonas att arrangörernas ansvar för att skapa trygga och säkra arrangemang inte försvinner. Man kan inte strunta i att ta eget ansvar och lita på att poliserna ordnar allt. Tvärtom kan klubbarna då även fortsättningsvis bli ersättningsskyldiga. Men utgångspunkten är alltså att polisen inte ska fakturera sina kostnader i samband med ordningshållandet.

Lagändringen föreslås träda i kraft redan den 1 januari 2014. Det är mycket snart.

Fru talman! Jag vill slutligen säga något om de reservationer som finns i betänkandet. Det är intressant att se vilka som skriver reservationer tillsammans. Det finns 65 reservationer.

Tar vi bort de 12 som Sverigedemokraterna står för finns det 53 på olika sätt rödgröna reservationer. Fast de är inte så rödgröna som man skulle kunna tro. Endast 8 reservationer av de 65 står Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet bakom tillsammans. Det är dessutom tämligen harmlösa reservationer.

Det är 47 andra som har helt andra konstellationer. Det är ganska vanligt att S och V skriver reservationer. Miljöpartiet och Vänsterpartiet tillsammans är också mycket vanligt. Det är värt att notera att Socialdemokraterna och Miljöpartiet inte har en enda reservation tillsammans. Det är två partier som i andra sammanhang numera försöker gå armkrok. Men just på det här politikområdet tycks det inte vara så.

Det bekräftar också den verklighet som finns. Vi ser många reservationer från MP och V. Miljöpartiet och Vänsterpartiet tycker ofta lika inom de områden som vi hanterar inom justitietskottet, medan Socialdemokraterna står ganska långt ifrån.

Frågan som jag och väldigt många väljare ställer sig är: Vilken politik på rättsområdet kommer ni att driva om ni vinner valet nästa år? Vi redogör gärna och tydligt för vad vi vill driva för politik på rättsområdet. Men det tycks vara så att de rödgröna hoppas och önskar att väljarna ska köpa grisen i säcken och chansa.

Detta är en för viktig fråga för att chansa. Ska vi gå tillbaka till en politik där polisstationer läggs ned och polisen centraliseras som vi såg under förra justitieministern Thomas Bodströms tid? Är det vad vi kommer att få om det skulle bli en rödgrön regering?

Vi har snart kämpat i åtta år. Vi har lyckats vända trenden. Brottsligheten går ned, och medborgarna känner sig tryggare. Tänker ni ändra inriktningen på svenskt rättsväsen är jag övertygad om att väljarna vill veta det före valet.

Fru talman! Med det yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.
(Applåder)

Anf. 84 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Johan Linander säger att han har lyckats vända trenden. Vilken trend menar han då? Det anmäls 200 000 fler brott i dag än vad som var fallet 2006. Är det vad han menar med en trendförändring, från 1,2 miljoner anmälda brott per år till ungefär 1,4 miljoner anmälda brott per år?

Andelen uppklarade brott faller från 18 procent 2006 till 17 procent 2012 och till 16 procent det första halvåret 2013. Var det att vända trenden, att ni skulle fånga färre bovar? Om det var att vända trenden får vi nog försöka åstadkomma ytterligare en vändning för att öka andelen uppklarade brott och bli bättre på att förebygga brott. Han säger att ni har lyckats. Om det är att lyckas, fru talman, vill jag inte vara med när ni misslyckas.

Sedan kommenterar han detta med de rättsliga biträdena och den kritik som jag hade. Grundproblemet är att ni har lagt fram ett utredningsdirektiv som andas neddragningar för de rättsliga biträdena, försvarsadvokater och målsägandebiträden. Det har ni gjort mot bakgrund av att ni känner er alarmerade över kostnadsutvecklingen. Det är bara att läsa direktivet. Det är mycket tydligt att ni vill begränsa tillgången till rättsliga biträden. Ni diskuterar också hur ni ska kunna höja avgiften för rättshjälpen.

Jag vill gärna ha ett svar från Johan Linander i dagens debatt. Kommer du att medverka till att försämra villkoren för målsägandebiträden och försvarsadvokater under de kommande åren om ni klarar av att sitta kvar i regeringsställning?

Anf. 85 JOHAN LINANDER (C) replik:

Fru talman! Det känns lite konstigt att behöva stå här och berätta för justitieutskottets ordförande att statistiken över anmälda brott inte är samma sak som antalet brott som begås i samhället.

Det är väldigt bra att fler anmäler brottslighet. Det har också funnits en rad kampanjer att man ska anmäla fler brott till exempel när det gäller mäns våld mot kvinnor. Det är väldigt bra att fler väljer att anmäla de brott som begås.

Man kan titta på den statistik som Brottsförebyggande rådet tar fram. Man tillfrågar väldigt många människor och ställer bland annat frågan: Har du utsatts för brott det senaste året? Svenska folket svarar att de nu utsätts för färre brott än tidigare. Det är ett väldigt bra trendbrott. Det är konstigt om inte justitieutskottets ordförande vill vara med om det trendbrottet.

När det gäller rättsliga biträden är det klart att Morgan Johansson och Socialdemokraterna gärna vill skrämmas och hävda att det kommer att bli neddragningar. Nu finns det ingen budgetpost inom rättsväsenområdet, vilket jag också sade i mitt anförande, som har haft en sådan ökning sedan 2006. Det är en mycket snabb ökning.

En ansvarsfull regering måste ställa sig frågan: Har de pengar som tillskjutits år från år använts på ett riktigt sätt? Det kanske finns de som har större behov än andra? Vi kanske behöver utöka resurserna för rättsliga biträden på vissa områden medan det kanske har blivit för mycket resurser på andra områden?

Så bör en ansvarsfull regering hantera frågan när den ser att det är en snabb kostnadsutveckling, och det är också så vi gör.

Anf. 86 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Min fråga var: Kommer du att medverka till att försämra villkoren för målsägandebiträden och försvarsadvokater? Det är en mycket enkel fråga. Man kan svara antingen ja eller nej på den.

I det direktiv som ni har lagt fram är ni mycket tydliga. Där säger ni att ni vill begränsa tillgången till försvarsadvokater och målsägandebiträden och att utredningen ska lägga fram förslag om det. Ni diskuterar hur ni ska kunna höja avgifterna för rättshjälpen.

Vi socialdemokrater går i andra riktningen. Vi säger att målsägandebiträden bör komma in tidigare i processen just för att de ska kunna stödja ett brottoffer hela vägen igenom inför och under en rättegång.

Det har vi lagt fram förslag om i flera år i den här kammaren, och Johan Linander har varje gång röstat nej. Han har röstat mot förslag som handlat om att utöka möjligheterna att få målsägandebiträde.

När man sedan tittar på kostnadsutvecklingen är det som tydligen gör den borgerliga regeringen så alarmerad att kostnaden för rättsliga biträden har ökat med drygt 1 miljard sedan år 2000, på elva år. Det är den kostnadsutveckling som ni blir så upprörda över att ni måste dämpa den på olika sätt.

Jag tycker inte att det är särskilt konstigt att kostnadsutvecklingen ser ut så. Antalet mål i domstol har ökat och ambitionsnivåerna på området har också ökat.

Det är mycket märkligt att en regering som gärna är med om att sänka skatten med inte bara 1 miljard utan 15 miljarder, som vi strax ska ta ställning till, samtidigt är så oerhört snål med verksamheter som handlar om att stärka rättssäkerheten och brottsoffrens ställning.

När det gäller skattesänkningar finns det alltid pengar för regeringen. Men när det gäller brottsoffer och rättssäkerhet är det snålhetens kalla lampa som lyser.

Anf. 87 JOHAN LINANDER (C) replik:

Fru talman! Det finns ingen som har så mycket pengar som Socialdemokraterna när de sitter i opposition. Det är kanske så det fungerar när man räknar dubbelt.

Man säger: Vi ska inte ha jobbskatteavdraget. Sedan använder man de pengarna till något helt annat i sin budget. Samtidigt säger man: Får vi makten ska vi inte dra tillbaka jobbskatteavdraget.

Först använder man dem en gång. Sedan finns inte de pengarna kvar. Man kan inte använda samma pengar två gånger.

Det finns områden när det gäller rättsliga biträden där begränsningar säkert kan göras. Det är just därför vi tillsätter utredningen för att se: Finns de områdena? Finns det möjligheter där pengarna inte använts på ett korrekt sätt?

Det kanske finns andra områden där vi säger: Vi kanske borde utöka möjligheten till rättslig hjälp. Det är just därför man tillsätter en utredning. En ansvarsfull regering ser över hur man använder pengarna. Ökningen är 1 miljard, men från vad då? Det är från ca 1 miljard tidigare. Det är nästan en fördubbling av pengarna, och de har ökat under ett fåtal år.

Det blir lite märkligt när man hör Morgan Johanssons vurmande för att advokater ska få bättre betalt. Det är kanske inte det som är det allra viktigaste. Om vi använder pengar till rättsliga biträden på ett felaktigt sätt ser jag hellre att vi använder dem till skyddade boenden, hjälp till brottsofferjourer eller någonting annat. Mer pengar till advokater känns inte som det allra viktigaste om vi ska stödja dem som har utsatts för brott. Resurserna ska användas på ett korrekt sätt, och då måste man också se över hur de används.

Anf. 88 LENA OLSSON (V) replik:

Fru talman! Det är väl bra om man tycker att pengar ska användas på ett korrekt sätt. Man kan också tillägga att man kan använda dem på ett effektivt sätt. Alla från oppositionen, S, V och MP, har sagt att vi inte tycker att man har fått så mycket verkstad av de pengar som man har tilldelat rättsväsendet.

Jag skulle vilja fråga Johan Linander om det här med obligatorisk handledning för de nya poliser som kommer ut. Detta är en motion som Vänsterpartiet har väckt många gånger i många år i rad, men vi har inte fått något gehör för den.

Brottsförebyggande rådet, som har tittat lite på det här, konstaterar när det gäller förstärkningen och följderna av regeringens satsning att antalet brott har ökat under perioden. Det står också att man har haft ovanligt stora pensionsavgångar under de senaste åren, vilket medför att andelen unga oerfarna poliser är stor.

Jag menar att det är ett resursslöseri när det gäller de nya poliser som kommer in i yrket. Det är påfrestande, och det kan vara rent traumatiskt med olika upplevelser i olika fall. Varför har inte majoriteten sett till att de här unga killarna och tjejerna har fått en obligatorisk och bättre handledning?

Anf. 89 JOHAN LINANDER (C) replik:

Fru talman! Det är intressant att höra att Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets politik är att vi ska ha ett effektivare rättsväsen. Förlåt, men det tycker vi också. Det kanske inte är det som är den stora skillnaden i hur politiken utformas. Det är klart att vi vill ha ett effektivt rättsväsen; sedan är frågan hur man uppnår det.

En av de viktiga frågorna nu är igångsättandet av den nya nationella polismyndigheten och att den får en bra start. Jag måste säga att vi fick en bra start i och med att Polisorganisationskommittén har varit enig i precis hela genomförandet.

Sedan är det beklagligt att till exempel Vänsterpartiet inte kan stå kvar vid det man har sagt i Polisorganisationskommittén. Det gäller till exempel utredningar av misstänkta poliser. Där säger Vänsterpartiet en sak i utredningen och går med på att Riksenheten för polismål, som ligger hos åklagarna, ska finnas kvar på samma sätt som i dag. Sedan säger

de tvärtom i kammaren. Det blir inte lätt att hitta lösningar som har breda majoriteter eller där man är enig om man säger en sak först och en annan sak sedan.

Det är klart att jag tycker att nya poliser ska få en god handledning. Man ska få det stöd och den hjälp som man behöver som ung polis. Jag kan berätta att vi senast i går i Rikspolisstyrelsens styrelse hade en internrevisionsrapport som visade hur man tar emot nya civilanställda. Det finns problem med det, och jag tror att det finns problem även med hur man tar emot nya poliser. Det är klart att det ska finnas en handledning, men jag tycker inte att vi ska stå i Sveriges riksdag och bestämma precis hur polisen ska utforma sin handledning och hur den ska fungera. Det måste myndigheten själv klara av.

Rättsväsendet

Anf. 90 LENA OLSSON (V) replik:

Fru talman! Enligt Johan Linander är det mycket som vi inte ska ta upp här i riksdagen. Men när man är ute och träffar både unga och äldre poliser hör man att de tycker att detta är en brist. Om det då inte händer någonting i myndigheten ska man givetvis tala om det i denna kammare. Det är vi som är de högst ansvariga. Det har inte kommit någon obligatorisk personalhandledning till stånd, vilket jag beklagar. Jag hoppas att ni har det i åminnelse till någon annan gång.

Vad beträffar frågan om en helt fristående myndighet är jag medveten om vad Vänsterpartiets representant sade i utredningen. Men vi har också svarat på frågan i kammaren. Vad man säger i utredningen är en sak, men partiets ställning är fortfarande att vi ska ha en helt fristående myndighet – detta för att försäkra medborgarna om att man gör detta på bästa sätt och så långt som möjligt skilt från polis och åklagare.

Detta är inte något nytt. Polisförbundet kräver det. Och som jag sade i mitt anförande har jag fortfarande inte träffat en enda polis som tycker som ni i det här fallet. De tycker som Miljöpartiet och Vänsterpartiet i frågan. Jag tycker inte att det är helt oväsentligt. Det man grundar detta på är att man vill ha ett så gott renommé och förtroende hos befolkningen som möjligt.

Jag kan inte säga på rak arm om det sedan leder till att fler fälls eller inte, men tryggheten med att vi ska kunna lita på att myndigheten gör ett så bra jobb som möjligt gör att detta är solklart för vår del.

Anf. 91 JOHAN LINANDER (C) replik:

Fru talman! Jag måste säga att jag blir något både förvånad och bekymrad när Vänsterpartiet står och säger: Vi har visserligen en representant i en utredning som tar hand om en av de viktigaste organisationsförändringarna i svenskt rättsväsen genom tiderna, men ni ska inte kunna lita på att denna representant för vårt parti står för partiets åsikt!

Varför sitter det då en vänsterpartist i utredningen? Ni kanske bör tänka om och berätta lite om vad partiets politik är för de representanter ni placerar i parlamentariska utredningar.

När det kommer till handledningen är det klart att Lena Olsson får säga vad hon tycker. Jag sade precis vad jag tycker också. Jag tycker att det behövs handledning. Men det är viss skillnad mellan att berätta vad man tycker och att lagstifta, vilket vi gör i den här kammaren. Att lagstifta om detaljer i hur polisens verksamhet ska styras är för mig främ-

mande, och jag ska berätta varför. Jag tror nämligen inte att vi som politiker, som är valda för att vi har förtroende från svenska folket, kan verksamheten bättre än de myndigheter som är satta att sköta den. Om vi inte tycker att verksamheten sköts på ett korrekt sätt och att ledningen och chefer inte gör det jobb som man kan förvänta sig av dem får man byta chefer. Jag tror inte att det är rätt väg att gå att gå in och detaljstyra i myndigheters verksamhet.

Anf. 92 MARIA FERM (MP) replik:

Fru talman! Också jag skulle vilja ta upp någonting som rör kvaliteten i polisens verksamhet. Det som vi har sett under hela den tid som Alliansen har suttit i regeringsställning har varit att man har satsat på kvantitet – på att öka antalet poliser för att på detta sätt kunna klara upp fler brott.

Resultatet av det är dock inte att verksamheten har förbättrats eller att andelen personupplärade brott har ökat, utan endast att antalet poliser ökar. Det är såklart viktigt att se över antalet poliser också, men risken är att man då förbiser kvaliteten i verksamheten.

Lena Olsson tog upp frågan om handledning, som absolut inte är en oväsentlig fråga. Dessutom är detta en budgetdebatt, och det är ju också en budgetfråga. Miljöpartiet avsätter till exempel 10 miljoner kronor till att öka handledningen för polisen. Det är jätteviktigt; det visar inte minst en aktuell avhandling från Umeå universitet. Det är viktigt för att man ska kunna hantera den verklighet som man arbetar med och för att man inte ska utveckla cynism eller bränna ut sig. Just arbetsmiljön för Sveriges poliser är jätteviktig för att de ska kunna göra ett bra jobb.

Något annat som också är viktigt är en högskolebaserad polisutbildning, någonting som vi tyvärr inte har i dag men som efterfrågas, inte minst av Polisförbundet. Det skulle kunna leda till att polisen kunde arbeta bättre, kunde få bättre utbildning och bättre verktyg men också till att det fanns forskning kopplad till polisyrket, vilket vi tror skulle vara mycket bra.

Därför skulle jag vilja höra utvecklade resonemang om hur det kommer sig att kvalitetsaspekterna inte är prioriterade för regeringen och varför ni inte har gjort någonting i de här frågorna.

Anf. 93 JOHAN LINANDER (C) replik:

Fru talman! Det stämmer såklart inte att kvantitet och kvalitet måste stå emot varandra. Vi har försökt jobba med bådadera. Samtidigt har vi utökat platserna för polisutbildningen för att kunna få fler poliser. Det gick ganska snabbt. Vi vill nå resultat snabbt. Om man snabbt ökar antalet poliser kommer det in väldigt många nya poliser. I det totala antalet poliser i Sverige utgör de nya poliserna en stor andel.

Det är självklart att en ung ny polis utan erfarenhet inte kommer att göra lika mycket och nå samma resultat som en äldre erfaren polis. Vi vet att många äldre poliser under den senaste tiden har gått i pension; det har varit en stor pensionsavgång. Där har en kunskap försvunnit, en kunskap som de nya poliserna håller på att bygga upp.

Antalet upplärade brott ligger på en stabil nivå. Men eftersom fler brott anmäls har andelen upplärade brott minskat något. Det är såklart

ingenting som vi är nöjda med. Vi ser en klar förbättringspotential. Polisen måste kunna utreda en större andel av de brott som begås.

Just nu tittar man på varför det har blivit som det har blivit. Det finns en del aspekter där, såsom en ny sorts brottslighet som är betydligt svårare att utreda, internetbedrägerier. Dessa kräver stora utredningsresurser även om det kanske bara blir en fällande dom med ett lågt straffvärde.

Jag kan bara hålla med om att både kvalitet och kvantitet måste klaras av. Man kan inte välja det ena eller det enda.

Anf. 94 MARIA FERM (MP) replik:

Fru talman! Jag tycker att just kvalitetsfrågorna är väldigt viktiga. Frågan om handledning hänger till exempel ihop med frågan om förtroendet för polisen, frågan om bemötande och hur bra arbete polisen kan utföra. Även om det kan tyckas vara en detaljfråga är det viktigt vilka politiska signaler vi sänder ut. Polisorganisationen måste prioriteras resursmässigt för att det ska kunna vara ett riktigt stöd.

Nu finns det till och med forskning som tydligt visar att poliser i Sverige i större utsträckning riskerar att bli utbrända än andra poliser. Det tror jag faktiskt är någonting som vi måste ta på allvar, på samma sätt som vi verkligen måste ta på allvar den förtroendebrist som jag tror att det senaste årets olika typer av skandaler om diskriminering från polisen riskerar att leda till. Där tror jag att det är jätteviktigt att vi från politiskt håll säger att poliser behöver prioritera arbetet mot diskriminering. Man måste prioritera utbildning och vara medveten om att diskriminering existerar inom hela rättsväsendet. Om vi från politiskt håll inte säger att detta är en prioriterad fråga, varför skulle det då komma upp som en prioriterad fråga inom rättsväsendet?

Jag tror verkligen att det här är någonting som riskerar att urholka förtroendet inom polisen i stora delar av befolkningen. Registret över romer hos Skånepolisen är den senaste i raden av händelser som på olika sätt har minskat förtroendet. Jag tror att det är farligt därför att det kan medföra ett minskat förtroende för polisen och leda till svårigheter med att klara upp brott, till att färre vill ställa upp som vittne och att färre vill ge tips till polisen. På det sättet försämras möjligheterna att arbeta brottsbekämpande.

Anf. 95 JOHAN LINANDER (C) replik:

Fru talman! Jag vill ändå påpeka för Maria Ferm att under åren som Alliansen har styrt Sverige och svensk polis har ytterligare en trend brutits. Vi såg en snabb nedläggning av polisstationer under den förra justitieministerns tid, med en socialdemokratisk regering då Miljöpartiet ingick i majoriteten i riksdagen. Sedan dess har vi haft en snabb utveckling åt andra hållet, nämligen att vi har fått fler polisstationer, inte minst poliser i stadsdelar som är socialt utsatta. Det är en jätteviktig utveckling. Ska man få in uppgifter från allmänheten går det inte bara att komma ut i en stadsdel precis när någonting har hänt och be folk att berätta vad som hänt. Man måste bygga upp förtroendet långsiktigt. Det gör man genom att vara närvarande hela tiden.

Det är precis den politiken Alliansen har fört. Polisen ska vara tillgänglig och närvarande i samhället. Det tycker jag att vi ser resultatet av även om det finns områden där det inte fungerat bra.

En sak till vill jag ta upp. Maria Ferm säger fortfarande att det var ett romskt register. Det besvärar mig lite, eftersom Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten har kommit till slutsatsen att det inte var ett etniskt baserat register utan ett register som byggde på kriminalitet. Man hade tagit in alldeles för många personer och inte noterat vilka som inte är brottsmisstänkta och så vidare. Det finns många fel i det registret, men det var inte etniskt baserat, och då tycker jag inte att man ska säga så heller.

Detaljdestinerade pengar, som Miljöpartiet vill ha, tror jag inte är bra. Jag tror inte att vi i politiken kan säga att någonting kostar 10 miljoner, 20 eller 5 miljoner för den delen heller. Politiker ska inte detaljstyra myndigheters verksamhet i allmänhet och allra minst polisens.

Anf. 96 KRISTER HAMMARBERGH (M):

Fru talman! Jag kan inte låta bli några reflexioner när jag lyssnat på debatten. Många gånger formas debatten utifrån en kontext, de nyheter man hört och det man upplevt alldeles innan. Jag har svårt att lösgöra mig från tanken att fokus från Socialdemokraternas gruppledare på domstolarna i dag lite grann har att göra med förra veckans uttalanden som upprört stora delar av domstolsväsendet. På något sätt handlar det nu om att rehabilitera sig.

Jag tycker själv att det är naturligt att en regering ser över galopperande kostnader, åtminstone för att veta varför kostnaderna galopperar. Vad det leder till för slutsatser är en annan sak.

Själv har jag påverkats av omgivningen. Jag fick ett gott betyg för svensk polis för en tid sedan. Det var från en närstående som invandrade till Sverige för ett och ett halvt år sedan. Det passerade en polisbil. Hon sade: Det är konstigt att jag känner mig trygg när jag ser en svensk polis. Hemma blev jag alltid rädd.

Det är svårt för mig att inte reagera för det som händer vid Majdan när jag har vänner som demonstrerar där och ser hur olika vi uppfattar saker. När 350 000 människor går ut därför att de vill ha ett närmare samarbete med EU förstår jag dem. När man ser hur Berkut agerar gentemot dem som demonstrerar reagerar man. Det är de facto ett land som inte ens har en polis utan en milis som har ett helt annat uppdrag än en polis. Då reagerar man.

Ibland kan jag uppfatta att diskussionen om hur hemskt vi har det i Sverige ramlar ihop lite. Vi har det mycket bra i Sverige, men självklart har vi problem. Vi ska fortsätta att arbeta politiskt för att försöka lösa dem.

Jag har lyssnat på er i oppositionen. Ni har lovat en massa saker. Ni har lovat att satsa pengar på polisen, och så har ni lovat att ni ska spara på polisen. Ni har lovat att satsa pengar på kriminalvården, och så har ni lovat att ni ska spara på kriminalvården. Ni har lovat att det inte ska ske någon hemlig tvångsavlyssning, men så finns det några som lovar att det ska ske ännu mer. Och någon har lovat halvtidsfrigivning.

Frågan är vad ni har lovat väljarna och vad väljarna ska tro.

Vi i Alliansen arbetar själva med vår politik. I de olika partierna har vi olika förslag.

Det har till och med hänt i riksdagens debatt att moderata företrädare har fått frågan om Folkpartiets förslag, men vi arbetar på det sättet. Varje parti jobbar själv, men sedan sätter vi oss i arbetsgrupper och jobbar fram en enig politik som vi ska föra i regeringsställning. Vi tycker att man ska göra så eftersom det är ärligt mot väljarna.

Väljarna måste veta vad de får efter ett val. Ska det bli mer eller mindre pengar till polisen, vilket båda har lovat? Ska det bli mer eller mindre pengar till kriminalvården, som ni har lovat? Ska ni eller ska ni inte ha direktrekrytering av poliser, vilket ni har lovat? Ska ni bugga eller inte bugga, vilket ni har lovat? Frågan är vad väljarna kan förvänta sig.

Sedan blir det mycket statistik. Jag tror att man måste ta det Johan Linander har gjort på allvar, men man bör ändå nämna att vi sedan 2006 har 400 000 fler invånare i Sverige. Tyvärr har väl en del av dem också tendens till att begå brott.

Vi har satsat 5,3 miljarder på polisen sedan 2006. Det är alltså en vilja att göra en markering och en satsning för att öka tryggheten för medborgarna genom att få ned mängden brott.

Vi har 2 500 fler poliser. Det är en kraftig satsning för att få ökad kompetens. Vi skulle ha bra många färre poliser i dag om inte den stora satsningen hade gjorts sedan tidigare just därför att pensionsavgångarna har ökat, som Lena Olsson påpekade.

Vi har 1 300 fler civilanställda inom polisen, trots vad som har hävdats under många års debatt. De är inte färre; de är fler.

Vi har två miljoner fler arbetade timmar i yttre tjänst, och det finns säkert åtminstone några medborgare som har sett de poliser som har stått dessa ytterligare två miljoner timmar.

Ja, vi har 200 000 fler anmälda brott. Men, som har påpekats, när man tittar på Brås brottsofferundersökning finns det ingenting som tyder på att vi har en reellt ökad brottslighet, utan motsatsen. Det innebär inte att vi ska stå stilla. Det innebär inte att vi inte bara ska vara kritiska. Det innebär till och med att vi som politiker ibland ska våga vara myndighetskritiska. Av den anledningen omorganiserar vi polisen och är överens om det. Vi tog ett enigt politiskt beslut i den förra budgeten. Vi har jobbat tillsammans och gjort ett enigt betänkande. Det är gediget arbete.

Vi är alla överens om att vi ska ha lokalt förankrad polis. Vi är alla överens om att det är viktigt att förtydliga polislagen just med att polisen ska vara lokalt förankrad och ha samarbete på kommunal nivå.

Det innebär att 800 lagar och ungefär 200 förordningar ska ändras inom kort tid här i riksdagen. Det är ett gediget arbete och är ingen quick fix. Det har vi också varit överens om i utredningen, och den propositionen landar snart på riksdagens bord.

Det finns nu ett arbete i en genomförandekommitté som i snabbt tempo försöker få varje skruv och mutter att haka ihop på något sätt. Det är också ett gediget arbete där alla politiska partier har insyn. Med det finns det ett syfte. Vi upplever också att polisen kan få förutsättningar för att jobba effektivare. Vi är inte helt nöjda; vi ser att förutsättningarna inte har funnits med nuvarande struktur. Men detta borde vi inte diskutera egentligen. Oppositionen är överens med oss om det också.

En annan sak som vi har sett som ett problem är påföljdsnivåerna för vissa typer av brott. Vi är tydliga med att vi vill gå framåt och att vi också kommer att leverera lagstiftning ganska snart.

Vi ser över narkotikalagstiftningen och påföljderna. Vi är bekymrade över att Högsta domstolen genom sina sju domar har minskat risken av att tjäna grova pengar på narkotika. Det bekymrar oss eftersom vi kan se ett ökat inflöde av narkotika och därmed förmodligen också ökad brottslighet. Där kommer vi att leverera.

Vi ser över påföljden för mord där vi tycker att den normala påföljden för det grövsta brott man kan tänka sig rimligen bör vara livstid.

Vi fortsätter att jobba med påföljder vad gäller våldsbrott och grova våldsbrott, oavsett om det är kvinnofridsbrott eller andra typer av våldsbrott.

Det är allvarliga ingrepp, och vi ska erkänna att de förändringar vi har gjort i lagstiftningen inte har fått tillräckligt stort genomslag i domstolarna. Vi kommer att fortsätta arbeta med det och se till att skärpa lagstiftningen.

Inbrott i bostäder upplevs som kränkande av människor. Bedrägerier är kränkande av människor. Även där kommer vi att skärpa påföljderna för dem som har en brottslig karriär och som sätter detta i system.

Jag kan lugna Sverigedemokraterna – men de har lämnat salen – att just ökade minimistraff när det gäller vapen, som de efterfrågade, fattades det beslut om och levererades av regeringen i dag.

Någon har sagt att det egentligen vore bättre om oppositionen alltid regerade eftersom oppositionens pengar alltid räcker längre än regeringens. Jag kan väl möjligen le lite när jag läser reservationerna. Vänsterpartiet, som vill spara pengar, har till exempel två reservationer när det gäller polisen, reservationerna 13 och 14, som säger att polisen måste vara mer synlig och ska finnas på fler ställen. Hur man har fått ihop det med mindre pengar har jag svårt att förstå.

Jag ler lite när jag läser reservationerna 27 och 28 som handlar om kriminalvården eftersom man vill göra en översyn av vilka resurser kriminalvården behöver, men samtidigt är man helt säker i sin reservation och vet att man kan skära ned 120 miljoner. I reservation 28 är man samtidigt inte mer blyg än att man föreslår att vi ska ha mer personal trots att man ska skära ned på pengarna. Men så kan det vara i opposition; det gäller att lova allt till alla.

Jag blir lite bekymrad när Socialdemokraterna inte uppdaterar sin gamla politik och fortfarande lägger skarpa förslag som innebär att Rikspolisstyrelsen skulle börja inrätta nya organisationer den 1 januari 2014, organisationer som sedan ska läggas ned den 31 december samma år. Det verkar som att man inte riktigt följer utvecklingen och inser att vi kommer att ha en ny polisorganisation 2015.

Vi skulle kunna gå igenom område efter område, men klockan lider mot votering.

Fru talman! Jag vill yrka bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

I detta anförande instämde Jan R Andersson, Anti Avsan, Carl-Oskar Bohlin, Pia Hallström, Patrick Reslow och Ewa Thalén Finné (alla M).

Anf. 97 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Det fanns mycket man skulle vilja reagera på, men när det gäller det allra sista är det klart att vi inte lägger fram några förslag

som skulle ändra polisorganisationen och som sedan måste läggas ned inom ett år. Om det är vad du syftar på när det gäller den särskilda satsningen mot den organiserade kriminaliteten kan jag försäkra dig om att vi, om vi får regeringsmakten, kommer att göra en sådan omstrukturering att man skapar en bra organisation på central nivå så att vi klarar av att bekämpa organiserad kriminalitet på ett mycket bättre sätt än vad man har gjort hittills.

När Hammarbergh står här och säger att han är nöjd med tillvaron har han inte lyckats öka andelen uppklarade brott. Tvärtom, den minskar. Andelen uppklarade brott var 18 procent 2006, 17 procent 2012 och under första halvåret av 2013 var den nere i 16 procent. Ju längre ni siter, desto färre bovar fångar ni, trots att ni är beredda att skicka in alltmer pengar.

Som jag sade tidigare, om det där är att lyckas och om man är nöjd med detta, vill jag inte vara med när ni misslyckas.

I mitt anförande tog jag upp risken för att ni, om ni får fortsätta, också kommer att göra rättssäkerheten till en klassfråga. Ni går nu fram med utredningsdirektiv där ni ska minska möjligheterna för den som har utsetts för brott att få målsägandebiträde och att få hjälp och stöd fram till och under domstolsbehandlingen. Ni är också beredda att gå fram med inskränkningar när det gäller att få rätt till försvarsadvokat. Jag menar att ni då inte bara, som ni har gjort tidigare under denna mandatperiod, gör skolan till en klassfråga, gör arbetsmarknaden till en klassfråga och gör bostaden till en klassfråga utan också gör rättssäkerheten till en klassfråga.

Min skarpa fråga till Krister Hammarbergh är: Tänker du medverka till att villkoren försämras för målsägandebiträden som stöder brottsoffren eller för försvarsadvokater som arbetar i domstolarna?

Anf. 98 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Fru talman! Min uppfattning är att rättssäkerheten i Sverige är hög. Min uppfattning är också att vi ska fortsätta värna och stärka den.

Det innebär bland annat att vi som politiker ska hålla oss till rollen vad gäller lagstiftande; vi varken tillsätter eller avsätter domare, med tanke på debatten förra veckan. Sådant hotar rättssäkerheten på sikt.

Det är fullständigt naturligt att vi ser över kostnader. Vilka slutsatser vi sedan drar är något helt annat.

Jag kan inte låta bli att kommentera en del saker som har sagts tidigare. Jag kommenterar det som står i Socialdemokraternas kommittémotion och även det som har följts upp i vissa reservationer. Vi har de facto hjälpt er, Morgan Johansson, att inte väcka allt som står i motionen. Det är nämligen inaktuellt, passerat, redan levererat. Men fortfarande hävdar ni att just befintlig organisation, Rikspolisstyrelsen som nämns extensivt i texten, ska bygga upp en ny organisation. Den organisationen kommer att finnas kvar under ett år. Därefter upphör den. Min uppmaning till Socialdemokraterna är: Ta och uppdatera era kommittémotioner, och kör inte copy and paste år efter år, för de blir snabbt inaktuella.

Låt mig sedan ta upp frågan om statistik. Min son läser natur med matte spets, vilket jag är glad för, och jag får hjälpa honom lite grann med matematiken. Vi har ju diskuterat statistik, inte minst i den förra budgetdebatten. Det är lätt att snubbla, men man måste försöka skilja på

vad som är andel och vad som är antal. Nu tar vi det igen. Nej, vi är inte riktigt nöjda med att andelen personuppgifter har sjunkit, men det totala antalet har ökat. Det är alltså fler brottslingar som åker fast, inte färre.

(Applåder)

Anf. 99 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Om Krister Hammarbergh hade lyssnat på mitt anförande skulle han ha hört att jag sade att nu är det till och med så illa att antalet uppklarade brott, personbrott, minskade första halvåret 2013 i förhållande till 2012. Det är alltså inte bara i andelen som vi ser en minskning utan också i antalet. Krister Hammarbergh kan hälsa sin son som läser natur att jag också kan matematik, om man säger så.

Jag fick inget svar på frågan om rättssäkerhet. Tänker Krister Hammarbergh och Moderaterna medverka till att försämra villkoren för målsägandebiträden som stöder brottsoffer och för försvarsadvokater som arbetar i domstolarna? Jag måste ställa frågan, för i min hand har jag det kommittédirektiv som ni, Krister Hammarbergh, har satt ihop och där ni skriver att syftet med utredningen är att begränsa tillgången till offentlig försvarare och målsägandebiträde. Enligt direktivet ska utredningen också föreslå begränsningar av möjligheten till byte av offentlig försvarare och eventuellt föreslå höjning av avgifterna till rättshjälp.

Jag är rädd för en utveckling där rättssäkerheten, precis som så mycket annat, blir en klassfråga. Området rättsliga biträden måste få kosta pengar. Det kan inte vara så att ni, för att få pengar över till era stora skattesänkningar, gör neddragningar på områden där människor befinner sig i mycket utsatta situationer.

Min fråga är återigen skarp: Tänker Krister Hammarbergh medverka till att försämra villkoren för försvarsadvokater och målsägandebiträden som arbetar i våra domstolar?

Anf. 100 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Fru talman! Jag har svarat Morgan Johansson i den förra repliken. Det är fullständigt naturligt att en ansvarig regering ser över kostnader som skenar och tittar på varför det sker. Vad slutsatsen sedan blir är någonting annat. Jag värnar rättssäkerheten. Den är viktig. Det är viktigt att vi som politiker håller oss på vår del av halvan och låter domstolarna vara självständiga och oberoende. Sedan tänker jag inte ta ställning i fråga om arvodesnivåer för advokater. Jag tycker att det tillhör en annan diskussion.

Låt mig säga följande vad gäller skattesänkningar och satsningar på välfärden. Ja, vi har sänkt skatterna för normal- och låginkomsttagare. Det innebär att vi i dag har mer skatteintäkter än vi hade tidigare. Det har inneburit att vi kunnat satsa mer pengar på rättsväsendet, för att skydda de människor som är mest utsatta. I dag satsas 10 miljarder mer på rättsväsendet än under Morgan Johanssons tid vid makten. Vill Morgan Johansson gå tillbaka?

(forts. 10 §)

Kammaren beslutade kl. 15.53 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

8 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 4 december

SkU1 Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Punkt 1 (Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution)

1. utskottet

2. res. 1 (S)

3. res. 2 (MP)

4. res. 4 (V)

Förberedande votering 1:

21 för res. 2

18 för res. 4

270 avstod

40 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Förberedande votering 2:

96 för res. 1

21 för res. 2

192 avstod

40 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

153 för utskottet

97 för res. 1

59 avstod

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 M, 18 FP, 20 C, 16 KD

För res. 1: 97 S

Avstod: 21 MP, 20 SD, 18 V

Frånvarande: 15 S, 8 M, 4 MP, 6 FP, 3 C, 1 V, 3 KD

Punkt 2 (Vissa frågor inom tullområdet)

1. utskottet
2. res. 6 (SD)

Votering:

191 för utskottet
20 för res. 6
97 avstod
41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 M, 20 MP, 18 FP, 20 C, 18 V, 16 KD

För res. 6: 20 SD

Avstod: 97 S

Frånvarande: 15 S, 8 M, 5 MP, 6 FP, 3 C, 1 V, 3 KD

SkU8 Vissa frågor om förfarandet avseende skatt på alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU9 Kontroll av postförsändelser

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU10 Vissa skattefrågor

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU11 Ändrad deklarationstidpunkt för mervärdesskatt

1. utskottet
2. res. (V)

Votering:

291 för utskottet
18 för res.
40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 99 M, 21 MP, 18 FP, 20 C, 20 SD, 16 KD

För res.: 18 V

Frånvarande: 15 S, 8 M, 4 MP, 6 FP, 3 C, 1 V, 3 KD

SkU12 Begränsningar av möjligheten att göra avdrag för koncernbidrag

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU13 Förändrad hantering av mervärdesskatt vid import

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU14 Undantag från kassaregisterkrav vid obetydlig omfattning

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU15 Förändringar av trängselskatten i Stockholm med anledning av trafikleden Norra länken och den nya stadsdelen Hagastaden

Punkt 1 (Förändringar av trängselskatten i Stockholm med anledning av trafikleden Norra länken och den nya stadsdelen Hagastaden)

1. utskottet

2. res. 1 (V)

Votering:

291 för utskottet

18 för res. 1

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 99 M, 21 MP, 18 FP, 20 C, 20 SD, 16 KD

För res. 1: 18 V

Frånvarande: 15 S, 8 M, 4 MP, 6 FP, 3 C, 1 V, 3 KD

Punkt 2 (Kommunal och regional trängselskatt)

1. utskottet

2. res. 2 (MP, V)

Votering:

270 för utskottet

39 för res. 2

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 99 M, 18 FP, 20 C, 20 SD, 16 KD

För res. 2: 21 MP, 18 V

Frånvarande: 15 S, 8 M, 4 MP, 6 FP, 3 C, 1 V, 3 KD

FiU16 Ändring av riksdagens beslut om höjd nedre skiktgräns för statlig inkomstskatt

Anf. 101 TALMANNEN:

Vi har kommit till finansutskottets betänkande nr 16, *Ändring av riksdagens beslut om höjd nedre skiktgräns för statlig inkomstskatt*. Där är frågan om ett yrkande ska få framställas. Jag vill anföra följande.

Rättsutredningen i frågan finns sedan i morse utlagd på riksdagens webbplats. Även mitt talmansanförande kommer med omedelbar verkan att finnas på riksdagens webbplats.

Enligt 5 kap. 12 § riksdagsordningen ska riksdagen genom ett enda beslut fastställa dels en utgiftsram, dels en beräkning av inkomsterna, det så kallade rambeslutet. Beslutet om höjd brytpunkt ingår i rambeslutet och utgör en del av regeringens budgetalternativ. En omfattande rättsutredning finns sedan i dag publicerad på riksdagens webbplats.

Riksdagsordningen innehåller inte något uttryckligt förbud mot den nu föreslagna typen av ändring av rambeslutet, och frågan har inte berörts närmare i förarbetena. Lagtextens ordalydelse, det vill säga att utgiftsramar och inkomstberäkning ska fastställas i ett enda beslut, talar med styrka för att avsikten varit att det inte ska vara möjligt att delvis ändra rambeslutet i efterhand på det nu föreslagna sättet.

I samma riktning talar förhållandet att det grundläggande syftet bakom införandet av rambeslutsmodellen varit att riksdagen – till skillnad från vad som var fallet enligt den tidigare ordningen – vid ett och samma tillfälle och i ett enda beslut ska ställa regeringens och oppositionens fullständiga budgetförslag mot varandra. Även nuvarande riksdagspraxis under 16 år talar för att det inte bör vara möjligt att i efterhand partiellt ändra rambeslutet. Inte heller den i höstas överlämnade budgetprocessutredningen gav någon antydning om vilja till förändring av gällande ordning i denna del.

Det ska sägas att frågeställningen är komplex. Mot bakgrund av lagtextens lydelse, det grundläggande syftet bakom införandet av rambeslutsmodellen och 16 års praxis har jag, i enlighet med rättsutredningen, kommit fram till att övervägande skäl talar för att det av finansutskottet framlagda yrkandet strider mot bestämmelserna i 5 kap. 12 § riksdagsordningen. Jag är då enligt 2 kap. 9 § riksdagsordningen skyldig att vägra att ställa proposition på yrkandet.

Jag vill därutöver tillägga följande.

En praxisändring enligt nu föreliggande yrkande innebär ett prejudicerande beslut i kammaren som i sin tur innebär att hoppande majoriteter – efter rambeslutet – kan stärka budgetsaldot genom att antingen höja statens inkomster genom exempelvis höjda skatter eller sänka statsutgifterna genom exempelvis sänkta bidragsnivåer. Detta skapar svagare minoritetsregeringar och en starkare riksdag.

Grundlag ändras i Sverige genom enighet eller mycket kvalificerade majoriteter.

Budgetprocessen är av grundläggande konstitutionell betydelse. För mig är det därför viktigt att den här typen av frågor inte avgörs genom ett enkelt kammarbeslut eller talmansbeslut. Om kammaren önskar anta finansutskottets yrkande anser jag att en prövning i konstitutionsutskottet bör ske.

Under alla förhållanden är det angeläget att riksdagspartierna förtydligar rättsläget. Tydliga motivtexter – om möjligt med bred majoritet – är ytterst angelägna för framtida vägledning och trovärdighet i budgetprocessen.

Jag finner mig alltså vara förhindrad att ställa proposition på yrkandet om bifall till finansutskottets förslag. Om kammaren anser att proposition ändå ska ställas är jag skyldig att hänvisa frågan till konstitutionsutskottet för avgörande. Ulla Andersson har vid gårdagens debatt yrkat på att proposition ska ställas.

Anf. 102 MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Vi socialdemokrater anser att talmannen gör en felaktig bedömning. Av finansutskottets beredning följer att förslaget kan ställas under proposition.

Av den inlägga som talmannen hänvisar till framgår det också att det saknas förbud mot den nu föreslagna typen av ändring.

Vi konstaterar vidare att förändringar i budgeten har gjorts även tidigare i syfte att förstärka statens finanser. Ytterst handlar den här frågan om att regeringen inte har parlamentariskt stöd för sitt förslag att låna till skattesänkningar för dem som tjänar mest i vårt land.

I likhet med Ulla Andersson yrkar jag därför att kammaren ska begära proposition med anledning av finansutskottets förslag i betänkande FiU16.

Prot. 2013/14:40
5 december

Anf. 103 ANNA KINBERG BATRA (M):

Herr talman! Ärade kolleger! I enlighet med 2 kap. 9 § riksdagsordningen har talmannen fattat beslut om att vägra proposition och angett sin motivering. Det här beslutet är grundat på en omfattande och opartisk rättsutredning.

Jag och den moderata riksdagsgruppen tillsammans med våra allianskolleger respekterar talmannens beslut. Vi yrkar därför avslag på Ulla Anderssons förslag.

Votering:

156 för bifall till Ulla Anderssons (V) yrkande att ställa proposition

153 för avslag på Ulla Anderssons (V) yrkande att ställa proposition

Talmannen konstaterade att kammaren bifallit Ulla Anderssons (V) yrkande att proposition skulle ställas i ärendet. Frågan skulle därför hänvisas till konstitutionsutskottet för behandling enligt bestämmelserna i 2 kap. 9 § riksdagsordningen.

Partivis fördelning av rösterna:

För bifall till yrkandet att ställa proposition:

97 S, 21 MP, 20 SD, 18 V

För avslag på yrkandet att ställa proposition:

99 M, 18 FP, 20 C, 16 KD

Frånvarande: 15 S, 8 M, 4 MP, 6 FP, 3 C, 1 V, 3 KD

9 § Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde

UU1 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Punkt 2 (Anslagen för 2014 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan)

1. utskottet

2. res. 1 (MP)

3. res. 2 (SD)

Förberedande votering:

22 för res. 1

20 för res. 2

267 avstod

40 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

267 för utskottet

21 för res. 1

20 avstod

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 96 S, 99 M, 18 FP, 20 C, 18 V, 16 KD
För res. 1: 21 MP
Avstod: 20 SD
Frånvarande: 16 S, 8 M, 4 MP, 6 FP, 3 C, 1 V, 3 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

Rättsväsendet

10 § (forts. från 7 §) **Rättsväsendet** (forts. JuU1)

Anf. 104 LENA OLSSON (V) replik:

Herr talman! Ja, Krister Hammarbergh och Moderaterna, det var riktiga rallarsvingar du gav i ditt anförande, så det finns stort behov av att svara på dem.

Det är klart att vi från oppositionen vill ha så mycket verkstad som möjligt för pengarna. Vi vill till exempel ha en effektiv polis och en polisverksamhet som jobbar mer på tider när brott begås för att få en högre upplösning.

Men du bekymrar dig mycket, Krister Hammarbergh, för att Vänsterpartiet vill att polisen ska göra mer, att den ska få mer uppgifter, samtidigt som man ska dra in pengar.

Polisorganisationen har ett anslag på 21 miljarder, och vi tar 10 miljoner från den verksamheten för ett jobb som man redan i dag har anslagit pengar till – för att utreda misstänkta brott som begåtts av polis i tjänst. Det är 10 miljoner på 21 miljarder. Dessutom har vi anført hur vi ska få en mer effektiv polis. Det hoppas och tror jag att Krister Hammarbergh också vill ha – kanske en polis som jobbar mer på tider när brott begås.

När det gäller halvtidsfrigivning på helårsbasis ger det 580 miljoner kronor mer till Kriminalvården. De får alltså mer pengar, 150 miljoner, samtidigt som vi kan dra ned på totalen med 80 miljoner på drygt 40 miljarder.

Anf. 105 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Herr talman! Det är riktigt: Det finns de som vill skära ännu mer på polisen än Vänsterpartiet. Men min poäng är att man gentemot väljarna kanske inte ska lova att man ska åstadkomma bra mycket mer samtidigt som man sparar på resurserna.

Lite mer allvarligt är det med Kriminalvården. Nu pratar Lena Olsson om 580 miljoner mer, men det står de facto i motionen att ni ska ta bort 120 miljoner redan nästa år.

Låt mig då berätta att 60 procent av kostnaderna inom Kriminalvården är personalkostnader, och nästan allt övrigt är kapitalkostnader för byggnader.

Konsekvensen skulle bli ganska dramatisk. Det skulle innebära att samtliga specialplatser för dömda för våld i nära relationer skulle vara tvungna att läggas ned, vilket är ungefär 120 miljoner kronor, eller att samtliga specialplatser för unga dömda skulle läggas ned, till exempel

anstalten i Luleå, eller att tre av fem kvinnoanstalter skulle läggas ned, eller att Haparanda, Luleå, Umeå och Sundsvall skulle läggas ned, eller att anstalterna i sydöstra Skåne, Kristianstad och Ystad skulle läggas ned.

Det är konsekvensen av att på ett år spara 120 miljoner kronor. Då tycker jag att det blir fel när ni i er reservation samtidigt säger att man ska ha mer personal. Hur går detta ihop?

Anf. 106 LENA OLSSON (V) replik:

Herr talman! Ja, Krister Hammarbergh, du må måla upp vilken skräckpropaganda du vill, och jag vill påstå att du lever i fablernas värld. Det här är samma bekymmer.

Kriminalvården får 150 miljoner till, utöver ert anslag, tack vare att pengar från halvtidsfrigivningen frigörs. Därför kan jag lugna alla som lyssnar på debatten och hörde allt det som Krister rabblade upp. Så är det inte. Här är det resurser som frigörs, och dem använder vi för att plussa på ert anslag.

Nog för att svenska elever har svårt att lära sig räkna – det har vi sett i PISA-undersökningen – men att det var så illa ställt med Krister Hammarberghs matematik trodde jag inte. Det är rent nonsens att tricksa till det så där. Det är bättre att du kritiserar Vänsterpartiet för att vi vill införa halvtidsfrigivning för förstagångsdömda.

Anf. 107 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Herr talman! Det finns all anledning att kritisera Vänsterpartiet för det också. Men vi måste nog ha en lite längre sittning, Lena Olsson, just när det gäller siffror och matematik.

Om man i sin motion skriver att Kriminalvården ska ha 120 miljoner kronor mindre blir det mindre – det blir faktiskt inte mer. Svårare än så är det inte. Man kan inte arbeta med teckenbyten. Minus är minus – det blir aldrig plus.

Ska man ta bort 120 miljoner kronor får det konsekvenser för verksamheten, särskilt som den är personalintensiv. Det innebär att Kriminalvården ska ta bort 120 miljoner kronor, vilket är ert förslag, och då måste personal sägas upp väldigt snabbt. Det är konsekvensen. Jag har beskrivit exakt vilka anstalter som skulle kunna tänkas bli drabbade, till exempel samtliga anstalter i Norrland, i princip: Haparanda, Luleå, Umeå och Sundsvall.

Det är konsekvensen av er politik. Och tycker inte Lena Olsson om det föreslår jag att hon tänker om.

Anf. 108 ROGER HADDAD (FP):

Herr talman! Detta betänkande lyfter fram Alliansens prioriteringar inom rättsväsendet motsvarande 40 miljarder kronor. Målet är att minska brottsligheten och öka tryggheten i samhället. Även om människors upplevelse av trygghet ökat de senaste åren krävs fortsatt aktivt arbete. Merparten av anslaget, 21 miljarder, avsätts till att fortsatt säkra och upprätthålla en bra verksamhet som resulterar i ökad synlighet och trygghet, bland annat med poliser i yttre tjänst.

Fortfarande finns ett stort behov av att få ut mer av de skattemedel som går till landets polismyndigheter. Det är också vår uppfattning, och inte bara de rödgrönas. En central del är därför reformeringsarbetet inför

den nya polisorganisationen. En annan är att säkra kompetensförsörjningen. Här visar Rikspolisstyrelsen behov av både specialister och andra viktiga baskompetenser. Jag välkomnar därför regeringens beslut kring den nya polisutbildningen, som blir i form av en uppdragsutbildning som kommer att bedrivas i samarbete med Södertörns högskola.

Herr talman! Folkpartiet vill uttrycka sitt stöd för regeringens förslag att bilda en egen myndighet när det gäller säkerhetspolisen. Den demokratiska insynen måste liksom i dag säkerställas. Myndigheten har en central funktion att förebygga terrorism riktad mot svenska intressen. Dess beredskap och kapacitet måste bli bättre och effektivare för att motverka den tilltagande underrättelseverksamhet i form av ett ökat antal underrättelseofficerare från andra länder som vi noterar här i Sverige.

Hela rättskedjan måste fungera effektivt. Domstolarna får drygt 5 miljarder. Vi ser ett fortsatt tryck på landets domstolar, men glädjande nog ser vi att de i huvudsak uppnår sina verksamhetsmål när det gäller ärendehantering. Nyligen överlämnades till regeringen Straffprocessutredningens betänkande kring brottmålsprocessen, som syftar till att kvalitetssäkra stödet till målsägande men också förebygga inställda domstolsförhandlingar.

Åklagarverksamheten får resursförstärkning för att agera snabbare och prioritera insatser mot ungdomars brottslighet. Ett område som bekymrar är det ökade antalet fakturabedrägerier. Här finns mycket mer att göra för att bekämpa detta brott. Generellt sett måste antalet uppklarade och lagförda brott bli mycket större. De mål som vi har ställt upp har tyvärr inte uppfyllts i alla delar, och därför krävs det omedelbara åtgärder genom ett mer systematiskt samarbete mellan polis och åklagare. En viktig del i detta är utredningsverksamheten, som mina kolleger har nämnt.

Herr talman! Åklagarmyndigheten har också fått regeringens uppdrag att genomföra organisationsförändringar för att utveckla verksamheten, och detta ska vara genomfört till nästa höst. När det gäller ungdomsärenden är det positivt att myndigheten antagit en strategi för detta samt utökat antalet åklagare för just målgruppen ungdomar.

Domstolarna behöver förstärkning i budgeten för att fortsätta hantera mål och ärenden på ett effektivt sätt utan att riskera kvaliteten. Mer resurser bidrar till en ökad bemanning och snabbare handläggning. När det gäller domstolsorganisationen ställer vi oss dock inte bakom de motioner som vill förändra dagens domstolsorganisation, inte heller förslag på att inrätta fler specialdomstolar.

Anslaget till kriminalvården ligger i förslaget på 8 miljarder. En central uppgift här är att förbereda intagna för ett liv i frihet efter avtjänat straff.

Antalet intagna på anstalter fortsätter att minska, och beläggningen visar en minskning med 3 procent. Däremot döms fler till andra påföljder än fängelse.

Vi ser flera positiva saker inom kriminalvården, inte minst arbetet med ungdomar men också myndighetens insatser för att förebygga återfall hos dem som avtjänat sitt fängelsestraff. Trenden är fortsatt positiv.

Men det finns delar som kriminalvården måste bli bättre på, bland annat verkställighetsplaner. Här kan vi också notera att arbetet med barnperspektivet när kriminalvården skriver in sina klienter har blivit bättre.

När det gäller rymningar är bilden i huvudsak positiv, det vill säga vi befinner oss fortfarande på en mycket låg nivå.

En viktig utmaning inom kriminalvården är att fortsatt vidta åtgärder för att förhindra allvarliga incidenter inne på anstalterna. Under förra året redovisades 420 våldsincidenter inom kriminalvården. Av dessa bedömde myndigheten att antalet allvarliga våldsincidenter uppgick till fyra fall. Oavsett detta måste säkerheten på våra anstalter bli bättre.

Herr talman! Folkpartiet och Alliansen prioriterar i nästa års budget rättsväsendets hela kedja. Det är viktigt för att öka förtroendet för de brottsbekämpande myndigheterna, för att förebygga och förhindra brott och för att i högre grad än i dag lagföra dem som begår brott.

(Applåder)

Anf. 109 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Två saker slås jag av när jag lyssnar på Roger Haddad.

Den ena är att han förefaller ganska nöjd med läget trots att antalet anmälda brott har ökat med 200 000 sedan 2006 och trots att andelen brott som klaras upp fortsätter att minska.

Även om man skjuter till mer pengar är det uppenbart att det inte räcker att bara ha fler poliser. Man måste också se till att ge polisen och övriga rättsväsendet rätt instrument för att verka. Det har man uppenbarligen inte lyckats med.

Den andra är att Roger Haddad förefaller ganska nöjd trots att nyrekryteringen till de kriminella gängen fortsätter att öka. Där har vi i botten en mycket allvarlig social utveckling – hög arbetslöshet, ökad fattigdom, ökade klyftor – som gör att en del som inte ser någon annan framtid dras in i dessa kriminella gäng. Vi ser samtidigt en mycket allvarlig tendens: De etablerade kriminella gängerna ser ut att växa.

Ändå är Roger Haddad ganska nöjd med läget. Jag skulle gärna vilja höra en kommentar till det.

Jag lyssnade mycket länge på Roger Haddad. Han säger att han satsar på rättsväsendets hela kedja. Men vad jag hörde sade han inte ett ord om brottsofferfrågorna – inte ett ord. Det är kanske inte så konstigt, för brottsofferperspektivet har ni ju glömt i er budget.

Vi lägger in pengar – 10 miljoner till – till brottsofferjourerna, och vi varnar i dagens debatt för de neddragningar som kan komma på både målsägandebiträden och andra rättsliga biträden i domstolarna.

Jag ska ställa samma fråga som jag redan har ställt till Hammarbergh och till Linander. Tänker Roger Haddad medverka till att villkoren för målsägandebiträden och försvarsadvokater försämrats?

Anf. 110 ROGER HADDAD (FP) replik:

Herr talman! Det var många frågor från justitiekottets ordförande.

När man tittar på tiden 2006 fram till i dag ser man en positiv utveckling både när det gäller antalet brott och andelen brott som har upplärats.

Men om Morgan Johansson hade lyssnat på mitt anförande – det har han uppenbarligen inte gjort – hade han hört att jag var självkritisk i avsnitt efter avsnitt. Vi anser inte att polisen levererar tillräckligt bra, vi anser inte att åklagarna har uppfyllt alla sina verksamhetsmål och vi

anser inte att kriminalvården har uppnått alla sina mål. Det var precis det jag sade för några minuter sedan.

Att stå här och påstå att jag är nöjd och tycker att allting är klockrent är en feltolkning – eller också har Morgan Johansson tyvärr inte lyssnat.

När det gäller utanförskapet och de insatser som görs är det viktigt – och det visar vi ekonomiskt, inte bara genom att stå här och prata – att samtliga områden får förstärkningar.

Företrädare för de rödgröna hade synpunkter på att vi tar bort lite grann från kriminalvården och lägger det på polisen. Det beror ju på att kriminalvården har färre intagna medan polisen har underskott, kommer att gå in i en ny organisation och behöver förstärka kompetensen och effektiviteten.

Det är självklart att politiker prioriterar om, men totalt sett är det förstärkningar. Sociala insatsgrupper och mer polisverksamhet i yttre tjänst tillsammans med socialtjänst och kommuner är någonting som vi har satt i gång.

När det gäller den dramatiska bilden av svensk ekonomi kan vi säga som i tidigare debatter i kammaren i dag: Det är fler personer som arbetar och bidrar. Därför har alliansregeringen kunnat både sänka skatten och få in skatteintäkter från dem som jobbar. Det är fakta, Morgan Johansson.

Anf. 111 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Statistik och matematik är nog inte Roger Haddads starka sida heller.

Arbetslösheten har ökat under er tid. Den ligger på uppemot 8 procent. 400 000 är arbetslösa. Ungdomsarbetslösheten är nu så hög att till och med EU får gå in och skjuta till pengar till särskilt utsatta områden i Sverige. Och så säger ni här att ni har ordning på arbetsmarknaden.

Det här är en väsentlig del i att problemen ser ut att växa när det gäller gängkriminaliteten. Ni klarar inte av att föra en politik som gör att människor kan känna framtidstro och se framåt. I stället finns det en del som dras till organiserad kriminalitet.

Ni anser inte att rättväsendet har levererat som ni velat. Då är min motfråga: Vem bär ansvaret för det? Är det som vanligt polisens eller någon annans fel, eller bär regeringen ett grundläggande ansvar för det? Man har inte klarat av att ge rättväsendet rätt instrument och befogenheter för att klara av det.

Vi har motionerat om ett antal sådana förslag tidigare – förslag som Roger Haddad vid varje enskilt tillfälle har röstat nej till.

Sedan höll Roger Haddad ett helt anförande till – två minuter till – utan att med ett ord nämna brottsofferfrågorna. Ni har hört vad jag sagt i debatten i dag och de andra replikskiftena som jag har haft med Linander och Hammarbergh. Om jag ska tolka Moderaternas och Centerns svar till mig i de replikerna var svaret på om de tänker medverka till att försämra villkoren att de mycket väl kan tänka sig att göra det.

Då är min fråga till Roger Haddad återigen: Ställer du upp på inriktningen att försämra villkoren för målsägandebiträden och försvarsadvokater? Eller skulle du hellre vilja gå den socialdemokratiska vägen, det vill säga koppla in målsägandebiträden tidigare i rättsprocessen?

Svara nu på den frågan! Jag tror att hela Advokatsverige och alla som jobbar med brottsofferfrågor lyssnar nu, så tänk dig för innan du svarar. Tänker du medverka till att villkoren för målsägandebiträden och försvarsadvokater försämrats?

Prot. 2013/14:40
5 december

Rättsväsendet

Anf. 112 ROGER HADDAD (FP) replik:

Herr talman! Det här är ju ingen arbetsmarknadspolitisk debatt, men hur som helst är utanförskapet ett stort bekymmer som leder till kriminalitet. Därför är förstärkningar – till polisen, sociala insatsgrupper kopplade till Rikskriminalpolisen, operativa insatser, skärpta straff, skärpningar både när det gäller vapenamnestier och andra insatser och inte minst ungdomsperspektivet och det förebyggande perspektivet rakt igenom hela rättskedjan – de viktigaste insatserna för att förebygga utanförskapet och den ökade brottsligheten och gängkriminaliteten så att man inte öppnar slussarna in till gängkriminaliteten.

Mina allianskolleger har kommenterat målsägandebiträdesfrågan. Brottsofferfrågan finns med i betänkandet – vi har bara valt att lyfta fram andra delar av rättskedjan. Jag tycker att om man förstärker domstolarna, bemanningen hos åklagarna och arbetet med ungdomarna är det stöd till brottsoffer också. Vi kanske bara har lite olika tolkningar av hur mycket vi ska lägga på brottsoffer. Men vi tar vårt ansvar; det lovar jag.

Anf. 113 STEFAN SVANSTRÖM (KD):

Herr talman! Jag vill börja med att instämma i vad mina allianskolleger tidigare i debatten har anfört om vikten av att polisen och rättsväsendet har de resurser som krävs och att de används effektivt till att göra det som är statens och rättssamhällets osvikliga roll i detta: att upprätthålla lagar som bygger på moraliskt hävdvunna principer om rätt och fel, att förebygga och beivra brott, att lagföra och straffa dem som gjort sig skyldiga till brott och att återupprätta de drabbade brottsoffren. För oss kristdemokrater är detta om inte statens viktigaste så åtminstone en av de mest grundläggande funktionerna.

Rättsväsendet har att bevaka våra mest grundläggande rättigheter och friheter som människor. När rättsstaten fallerar minskar tilltron till samhällsbygget, och det blir svårare att uppnå ett samhälle där människor ges förutsättningar att förverkliga sina drömmar och mål.

Man skulle självklart önska att rättsväsendet var överflödigt, att vi alla kunde vara så trogna våra medmänniskor att vi aldrig gjorde någon en orätt. Men människan är ofullkomlig till sin natur, född med fel och brister som ibland leder oss fel. När så sker måste rättsstaten kunna ingripa – för de oskyldigt anklagade och för de drabbades upprättelse, men också för att ge dem som gjort sig skyldiga till brott en väg tillbaka till samhällsgemenskapen. Genom att utmäta straff kan staten nämligen också bidra till försoning och förlåtelse. Den som begått ett brott, oavsett hur vedervärdigt, ska alltid vara välkommen tillbaka till samhällsgemenskapen efter avtjänat straff.

Dessa principer, om retribution för såväl brottsoffer som gärningsman, är grundläggande för det goda rättssamhälle vi kristdemokrater vill skapa.

Herr talman! Den budget vi nu debatterar innebär att ytterligare omkring 1 miljard kronor tillförs rättsväsendet för nästa år. Ser man till

perioden från 2006 till 2014 kommer den samlade budgeten för rättsväsendet att ha ökat från 29 till drygt 40 miljarder kronor per år. Borträknat inflationen är det en resursförstärkning på knappt 8 miljarder kronor, eller 28 procent i fasta priser.

Mycket har här sagts om polisen, domstolarna och kriminalvården. Jag vill sätta fokus på det mycket målmedvetna arbete som regeringen gjort för att bekämpa särskilt allvarliga brott. Det är brott som är allvarliga så till vida att de antingen är av särskilt grov art, är samhällsomstörtande eller innebär en grov kränkning av någons personliga friheter.

Låt mig börja med det brottskomplex som kanske är det största och mest påtagliga i vårt samhälle i dag, nämligen den grova brottsligheten och då inte minst den grova organiserade brottsligheten. Under hösten har vi fått rapporter om upptrappade stridigheter mellan olika kriminella gäng runt våra storstäder. Det har varit skjutningar i Göteborg, och för ett år sedan, lite drygt, var det mycket skjutningar i Malmö som var i fokus. Vissa har haft dödlig utgång, och det har beklagansvärt nog också varit tillfällen då allmänheten kommit till skada.

Men även i de andra storstadsområdena liksom i flera mellanstora städer i landet finns en grov organiserad brottslighet som tar ett allt fastare grepp om samhällskroppen. Det handlar många gånger om en brottslighet som rört sig från narkotikabrott via utpressning och beskyddarverksamhet till olika typer av grov ekonomisk brottslighet inom till exempel tjänstebranscher. Ju närmare den organiserade brottsligheten kommer legitima verksamheter, desto större skada gör den på samhället och desto svårare blir den att bekämpa.

Alliansregeringen har gjort den grova brottsligheten till ett av sina främsta fokusområden. Här finns en rad insatser sedan 2006 att peka på:

- En omfattande straffskärpningsreform när det gäller allvarliga våldsbrott liksom skärpning av minimistraffen för grov utpressning, grovt vållande till annans död och de allra allvarligaste misshandelsfallen.
- Straffskalan för mord har ändrats så att straffet i normalfallet ska vara livstids fängelse.
- Preskriptionen har avskaffats för vissa allvarliga brott, till exempel mord och brott mot mänskligheten.

Dess värre har alla dessa straffskärpningar inte lett till längre genomsnittsstraff. Regeringen har därför tillsatt en särskild utredare för att ta fram lagförslag som garanterar att den skärpta synen på allvarliga våldsbrott också slår igenom i straffvärderingen. En annan utredare tittar på den straffrättsliga regleringen av narkotikabrott och narkotikasmuggling för att säkerställa att den tydligt ger uttryck för en sträng, fast och konsekvent syn på illegal hantering av narkotika. Till detta ska även läggas gjorda och kommande förändringar i vapenlagstiftningen, en bättre samordning av polisinsatserna genom en nationell polismyndighet liksom tydliga förbättringar i olika myndigheters möjligheter att samverka mot grov organiserad brottslighet.

Inom kort kommer också skärpningar av lagstiftningen om penningtvätt i syfte att underlätta för våra rättsvårdande myndigheter att slå mot de ekonomiska drivkrafterna bakom denna typ av brottslighet.

Ett annat område jag vill lyfta fram är kampen mot sexualbrotten, en kamp som dess värre förs i ett samhällsklimat där gränsen för vad som är ett övergrepp ständigt tycks utmanas. Under hösten har ett antal domar i sexualbrottsmål rört upp känslor, såväl avseende påföljder som avseende domstolarnas tolkningar. Det har varit ömsom förvåning, ömsom bestörtning över utfallen. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att flera av dessa gärningar utfördes innan de lagskärpningar som alliansregeringen arbetat med trädde i kraft, där de senaste skärpningarna kom så sent som vid halvårsskiftet i år.

Dessa lagskärpningar framstår i ljuset av dessa domar som helt nödvändiga för att uppvärdera sexualbrotten så att fler anmälda övergrepp ska leda till fällande domar. Det gäller exempelvis ändringarna i sexualbrottslagen som utvidgar våldtäktsbegreppet, höjda straff för sexköp, liksom införandet av nya brottstyper som kontakt med barn i sexuellt syfte, så kallad grooming, olaga förföljelse, så kallad stalkning, och kränkande fotografering.

Vi måste samtidigt vara medvetna om att lagstiftningen har begränsad verkan när det gäller sexualbrott. De flesta sexualbrott är nämligen av sådan art att det är svårt att fastställa skuld även när tekniska bevis finns. Rätten måste ofta väga två parters berättelser där ord står mot ord, och där rättsstatens princip att hellre fria än fälla ska gälla i tveksamma fall.

Ska vi effektivt minska förekomsten av övergrepp i samhället måste vi ha ett bredare samtal om värderingar och rätten till sexuell integritet. I grunden handlar ju denna typ av brott om en bristande respekt för den enskildes rätt att själv bestämma över sin sexualitet. Av den anledningen har vi kristdemokrater varit tydliga med att vi vill se en samtyckesparagraf i sexualbrottslagen som bättre stadfäster den självklara principen att ingen ska kunna tvingas till en sexuell handling mot sin vilja.

Till detta kommer också ett bredare behov av att öppet diskutera synen på vad som är ett sexuellt övergrepp. Det kan vi bara göra om de som blivit utsatta har styrkan att träda fram och berätta om sina upplevelser, om vad de ansåg var ett övergrepp, alldeles oavsett om det gick att styrka brott i domstol. Värderingar formas inte enbart av paragrafer som vi fastställer i den här kammaren, utan de är något vi alla har möjlighet att bidra till.

Herr talman! Alliansregeringen har lagt stort fokus på att försöka stänga inkörsportarna till brottets bana genom en kraftsamling mot unga förbrytare. Stegvis har vi sökt ändra den förmenta snällism och låt-gåmentalitet som många gånger präglat rättsväsendets och sociala myndigheters första kontakter med unga brottslingar. De reaktioner som samhället skickar mot unga som begår brott ska vara tidiga och tydliga.

Vi har sedan 2006 genomfört förändringar som innebär att brott som begås av personer under 15 år ska utredas i större utsträckning och mer effektivt. Vi har ökat möjligheterna att drogtesta unga missbrukare och ser just nu över rättskedjan för ungdomsmål så att de kan hanteras snabbare.

Men minst lika viktigt som att snabbare klara upp brott som begåtts av unga förbrytare är det att stoppa rekryteringen. Här finns en pilotverksamhet med samverkan i sociala insatsgrupper som visat goda resultat, och Rikspolisstyrelsen har nu fått ett förnyat uppdrag att aktivt stödja arbetet med insatsgrupper runt om i landet. Regeringen har också infört

sekretessbrytande bestämmelser för att underlätta informationsutbyte mellan polis och socialtjänst.

Till sist vill jag även lyfta fram de insatser som görs för att förebygga våld i nära relationer, där en nationell samordnare har i uppdrag att se över hur verksamheter kan göras mer effektiva och ge bättre stöd till brottsoffren. Parallellt ökas nu stödet till kvinnojourerna i den här budgeten ovanpå den nationella satsningen på jämställdhet på nästan 1 miljard kronor under mandatperioden, där omkring hälften riktas mot att bekämpa mäns våld mot kvinnor. Regeringen har också tillfört resurser till en informationskampanj om våld i nära relationer, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck.

I dessa fall där enskildas rättigheter kränks får samhället inte svika i sin kamp, och det åligger de rättsvårdande myndigheterna att kontinuerligt förbättra sitt arbete, inklusive att sprida goda erfarenheter och utbilda dem som möter brottsoffren i gott och likvärdigt bemötande över hela landet.

Herr talman! Läser man de motförslag som kammaren i dag har att ta ställning till blir man inte klok på hur den rödgröna oppositionen gemensamt ska kunna presentera en budget på rättsområdet om knappt ett års tid. Faktum är att det på detta område plötsligt blir fullständigt logiskt att S-ledaren Stefan Löfven inte vill utesluta ett samarbete över blockgränsen. På det här området står nämligen de rödgröna för en politik som bäst kan beskrivas som, för att citera en lumparkompis, lite ”all over the place”, oavsett om det handlar om hur man prioriterar i rättskedjan, synen på brott och straff eller hur man ser på frågor om hur man bekämpar olika typer av allvarliga brott som terrorism och grov brottslighet.

För väljaren måste det rödgröna alternativet på rättsområdet framstå som att helt köpa grisen i säcken. Eller hur ska man annars få ihop logiken i att när Miljöpartiet vill minska på anslaget till polisen med 215 miljoner vill Socialdemokraterna i stället satsa 60 miljoner? Och vad betyder det för en rödgrön väljare att MP vill satsa 199 miljoner på kriminalvården, medan Vänstern vill ta bort 120 miljoner? När MP vill ha 120 miljoner till integritetsskydd och utredningar av polisbrott vill Vänstern ha 30 miljoner och Socialdemokraterna ingenting.

Som jag ser det handlar de rödgrönas politik på rättsområdet mer om symboliska miljösatsningar än om strategiska överväganden och samsyn. Avsaknaden av en rödgrön tråd i rättspolitiken är slående. Blir det mer eller mindre resurser till att bekämpa grov organiserad brottslighet? Blir det mer eller mindre resurser till kriminalvården? Blir det mer eller mindre resurser till bekämpning av terrorism och andra säkerhetsshot hos Säpo? Blir det fler eller färre poliser? Blir det kortare eller längre straff? Blir det mer eller mindre övervakning av misstänkta brottslingar? På dessa frågor får väljarna inte ett endaste svar om de läser oppositionens förslag.

Herr talman! Mot den bakgrunden förefaller det enda rimliga för kammaren vara att rösta bifall till förslaget i betänkandet och avslå samtliga reservationer.

(Applåder)

Anf. 114 LENA OLSSON (V) replik:

Herr talman! Stefan Svanström är lite småkul, måste jag säga. All over the place – var du lumparkompis med prins Daniel, eller?

Det talas om stabiliteten och den rödgröna röran och att man skulle ha en så stor stabilitet i Alliansen. Det är väl bara att titta på Kristdemokraternas flygande upp och ned i alla opinionsundersökningar.

Du tar upp den grova organiserade brottsligheten. Man räknar upp saker. Det är typiskt Alliansen. Man kommer med väldigt många represiva åtgärder. Jag har konstaterat i dag att ni inte fixar matematik. Ni har kanske gått i Björklunds flumskola för länge.

När det gäller grov organiserad brottslighet skulle ni faktiskt kunna komma tillbaka med någonting som jag vet skulle vara förebyggande. Och det är att höja minimistraffet för illegala vapen. Det är väldigt enkelt. Det är ett svar på den frågan.

Sedan är det detta med brottsoffers rättigheter. Jag kan konstatera att S, MP och V har 65 miljoner till i budgeten, om vi slår ihop oss. Det är alltså inte så spretigt.

Det handlar om psykologin och analysen när det gäller att förebygga rekrytering till kriminella nätverk. Det gör man om man ser till att även de barn som har det taskigt klarar av sin skola, har en bostad, föräldrar som funkar och så vidare. Men det har ni totalt glömt av.

Anf. 115 STEFAN SVANSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Jag vet inte hur ung Lena Olsson tycker att jag ser ut, men jag kan tala om att jag gick i skolan långt före Jan Björklunds tid. Jag kanske ska ta detta som en komplimang.

Vi båda representerar partier som har ungefär 5 procents stöd i riksdagen. Vi har från vår sida sett ett behov av att samverka med andra för att få igenom vår politik. Vi sätter oss ned och går systematiskt igenom vilka samhällsutmaningar som finns, vilka förslag vi har och var vi hittar en samsyn kring satsningar som vi vill göra. Vi förhandlar om det. Vi har en rutin för det. Vi började faktiskt två år före valet 2006 med den modellen inom Alliansen. Jag var själv en del av den arbetsgrupp som jobbade med den ekonomiska politiken. Vi ville göra ett grundligt arbete för att säkerställa att de åtgärder vi ville vidta skulle få effekt.

Jag tittar på de här siffrorna. Man kan diskutera vad som egentligen blir utfallet. Du säger att det är 65 miljoner mer till brottsoffren. Addera alla merförslag ni har! Då är det 630 miljoner totalt. Tar man snitt på alla merförslag är det 100 miljoner. Tar jag bara de bortdraganden av resurser ni har är det 355 miljoner. Det är detta väljarna ska överväga. Blir det 630 miljoner mer om alla får igenom allt de vill? Blir det 100 om man kompromissar och hamnar mitt i? Eller blir det 355 om man säger att man bara kan ta besparingarna?

Det är detta som Lena Olsson ska tala om för väljarna. De här frågorna har vi inte några svar på i de alternativ som ni lägger fram för riksdagen i dag.

Anf. 116 LENA OLSSON (V) replik:

Herr talman! Vi har konstaterat att vi vill ha ett effektivt rättsväsen. När vi tittar på effektiviteten hos bland annat polisen ser vi att man inte får valuta för pengarna. Det är så det ser ut. Sedan har vi en ganska stor

skara väljare. Det är barnmorskeuppror. Det är sjuksköterskeuppror. Lärarna gör uppror. Det behövs mycket mer pengar till välfärden.

Du kan nog fråga en elev, någon som är inlagd på BB eller någon som behöver vård. De kommer att instämna i kören som säger att behoven är stora.

Man skulle kunna göra den här analysen rent psykologiskt. När ska vi börja titta på förebyggande åtgärder när det gäller de kriminella gängen, som du pratar om, nätverken och organisationen? Det handlar om att unga människor inte ska tycka att de finner sin hemvist där. Det är klart att de här barnen ska vilja hålla på med något annat i samhället. Den här rekryteringen ökar ganska dramatiskt.

Här skulle vi kunna sätta ihop en parlamentarisk utredning – det har vi motionerat om från Vänsterpartiets sida – för att ta fram åtgärder som verkligen skulle kunna göra att vi i praktiken slipper potentiella unga kriminella som inte ser någon annan väg ut. Satsa lite på dem i stället! Då kanske du slipper satsa så mycket pengar som 8 miljarder på rättsväsendet. Man kan inte bara vältra över alla samhällets problem på rättsväsendet. Det här handlar om hela politiken, inklusive rättsväsendet.

Anf. 117 STEFAN SVANSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Det är helt rätt som Lena Olsson säger, att det förebyggande arbetet är väldigt viktigt. Vi har arbetat mycket med förebyggande och framför allt med att stänga inkörsportarna för rekryteringen av unga. Det är just det som de sociala insatsgrupperna syftar till, att fånga upp ungdomar som varit på glid eller är på väg in i olika typer av brottslighet och att sätta in insatser innan det har gått snett.

Det är tydligt att det behövs tydligare signaler till unga. Många brottslingar som man träffar, som har suttit inne, ställer sig frågan: Varför reagerade inte samhället medan jag var ung? Det är det viktigaste uttalandet man får. Vi behöver ha tydligare och tidigare insatser mot unga för att förhindra att de kommer in på brottets bana. Det är någonting vi har jobbat väldigt systematiskt med, och vi fortsätter att lägga resurser på det.

Sedan är det sant att man inte bara kan slänga resurser på olika saker. Det gäller inom alla välfärdens områden. Men jag måste faktiskt säga till Lena Olsson att vi har gjort en prioritering inom Alliansen. Det handlar om att rädda välfärdens kärna genom att inte betala så mycket för utanförskapet, att försöka minska utanförskapet. Vi har varit väldigt lyckosamma.

Vi har 200 000 färre långtidssjukskrivna och förtidspensionerade i dag. Vi har därmed också minskat utgifterna på de områdena, vilket har gjort att vi faktiskt kan satsa på välfärdens kärna. Det är 65 miljarder mer som går till välfärd – vård, skola och omsorg – i dag än när vi tog över, i fasta priser räknat. Det var en mycket medveten politik från Alliansen, och det är en politik som vi hoppas att vi får väljarnas stöd för att fortsätta med.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 10 december.)

Näringsutskottets betänkande 2013/14:NU2
Utgiftsområde 19 Regional tillväxt (prop. 2013/14:1 delvis)
föredrogs.

Regional tillväxt

Anf. 118 BERIT HÖGMAN (S):

Herr talman! Vi ska nu diskutera och behandla betänkande NU2 om regional tillväxt.

Vi socialdemokrater kan aldrig acceptera att regionalpolitik reduceras till en lågambitiös politik för gles- och landsbygd. Nej, regionalpolitik för oss handlar om att formulera övergripande tillväxt- och utvecklingsstrategier för hela landet. Vi är alla beroende av varandra.

Naturresurserna är en del av vår rikedom, människorna en annan. Det är också ett faktum att en majoritet av det svenska folket fortfarande bor i andra regioner än den stora staden eller den riktigt glesa bygden.

Alla insatser som staten gör måste vara inriktade på att landets olika geografiska områden kan få växa utifrån sina förutsättningar. Och alla politikområden kan faktiskt bidra till just det målet.

Ja, men så tycker vi också, tänker flera av de borgerliga företrädarna framför mig. När vi läser regeringens proposition för utgiftsområde 19 finns onekligen många snygga formuleringar. Det är när vi kommer till verkligheten och handlingen som det blir riktigt illa. Det står exempelvis i propositionen att politikens prioriterade områden är innovation och förnyelse, kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud samt tillgänglighet.

Jag börjar med frågan om tillgängligheten. Sverige är – eller kanske har varit – en framstående it-nation. Vi har länge legat i framkant. Vi har haft ett högt, intensivt teknikanvändande och en välutbildad befolkning. Nu tappar vi mark.

I World Economic Forums index över världens ledande it-länder tappar Sverige den där åtråvärda förstaplatsen. Företagen har svårt att rekrytera it-kompetens, och det är ont om it-utbildning. Om vi vill fortsätta framåt och återta förstaplatsen måste det offentliga gå före. Uppseendeväckande nog är det just där vi halkar efter mest. När det gäller utvecklingen av digitala offentliga tjänster har Sverige halkat ned till 16:e plats i rankningen. Fortfarande saknas en nationell strategi för it i skolan. Det är faktiskt häpnadsväckande att Rwanda har fler datorer till sina elever i skolan än Sverige har.

Utbyggnadstakten av bredband ligger nu i paritet med den i Polen. Mobiltäckningen är sämre i dag, 2013, än den var 2006.

Jag fortsätter med frågan om kompetensförsörjningen. Regeringen har dragit ned på antalet högskoleplatser. Detta innebär att trots ett högt söktryck på många av våra högskolor tvingas de stänga ute människor från utbildningarna och därmed också arbete. Ungdomarna flyr de yrkesförberedande gymnasieutbildningarna. Är det en satsning på kompetens?

Hur är det med arbetskraftsutbudet? Jo tack, det är stort. 400 000 människor saknar arbete i Sverige i dag. Långtidsarbetslösheten har mer än fördubblats sedan moderatregeringen tillträdde. Detta sker samtidigt som företagen inte får tag i rätt kompetens.

Särskilt i våra urbana miljöer skulle många fler kunna få ett arbete om det fanns någonstans att bo. Bostadsbyggandet är nu lägre än på decennierna. Den av Kristdemokraterna hyllade hyrestanten har inte blivit någon succé i vare sig den stora eller den lilla staden.

Varför har det blivit så? Varför håller Sverige på att gå sönder?

Nu har vi i sju år haft en regering vars enda och tydliga mål har varit att sänka skatter, privatisera och konkurrensutsätta offentliga tjänster. Då är det inte så svårt att se sambanden. Det beskriver regeringspartierna själva i betänkandet.

Ett exempel är att sedan apoteken privatiserades har antalet apotek ökat med 36 procent – men absolut inte i glesbygden. Där har de minskat i antal. Vi som har bott i bygder som aldrig har haft något annat än ett apoteksombud kan också konstatera att många av dem har försvunnit.

Kristina Mattsson har skrivit boken *Landet utanför*. Om ni inte har läst den kan jag varmt rekommendera den. På s. 50 i boken står det att en ledstjärna i svensk politik har varit likvärdig samhällsservice oavsett var i landet man bor. Forskningen är enig om att Sveriges utbyggda välfärdsystem är det som i realiteten har haft störst roll för att utjämna levnadsförhållanden mellan stad och landsbygd. Nu överger myndigheterna de mindre kommunerna. Arbetsförmedlingen lämnar 170 av 290 kommuner. Försäkringskassan och Skatteverket lägger ned kontor, och samhällsservicen flyttar till större städer.

Vi hade kunnat lägga till Posten och polisen.

Visst har vi som jobbar – särskilt vi här i kammaren – fått sänkta skatter. Men det uppstår en svårighet. Den ligger i att som enskild medborgare köpa lite infrastruktur, köpa lite utbildade lärare eller kanske köpa sitt eget postkontor eller postleverantör. Är det så ni i den borgerliga alliansen vill se framtiden?

Vi socialdemokrater vill se en annan framtid. Vi beklagar att regeringen förhandlade bort en rejäl del av landsbygdsprogrammet i förhandlingen med EU, och vi har i vår skuggbudget kompenserat för detta. Vi beklagar att regeringen inte har ansträngt sig en millimeter för att förenkla administrationen och hanteringen av EU-medel. 2014 kommer att bli ett förlorat år för alla som bedriver framgångsrika projekt med hjälp av EU:s strukturfondsmedel. Regeringen bär ett stort ansvar för detta.

Om regeringen och regeringspartierna menar allvar med sina ord om att politiken måste utgå från de specifika förutsättningarna som finns i varje region skulle inte Arbetsförmedlingen vara så centralstyrd och detaljreglerad. Då skulle det finnas regionala innovationsråd som såg vilka behov företagen har för att kunna utvecklas i regionen. Om regeringen menar allvar, varför ska moderatstyrda rika kommuner få 1 miljard extra i skatteutjämnningssystemet? Om vi menar allvar med att alla barn i Sverige, oavsett var de växer upp, ska ha rätt till en bra skola, skulle inte satsningen på skattesänkningar vara 20 gånger större än satsningen på skolan.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservationerna 1 och 6.

I detta anförande instämde Ingemar Nilsson (S).

Anf. 119 TINA EHN (MP):

Herr talman! Jag skulle kunna instämma i mycket av det som föregående talare har sagt. Mitt anförande handlar mycket om hur Miljöpartiet ser på regional utveckling.

Miljöpartiet vill ha en politik som skapar förutsättningar för regional utveckling i hela landet. Politiken måste präglas av en hög ambitionsnivå. Den måste vara ett kraftfullt verktyg för en rättvis utveckling i Sveriges alla regioner, såväl i gles- och landsbygd som i storstad.

Många kommuner kämpar i dag mot minskat invånarantal och för att behålla ett fungerande näringsliv. Den snabba urbaniseringen innebär inte bara stora utmaningar för landsbygden utan även för många städer. Men det finns goda möjligheter att på politisk väg utveckla lösningar på utmaningarna. Det krävs strukturella förändringar, satsningar på fungerande kommunikationer, bredband, kollektivtrafik, utbildning, offentlig service, boende och ett gott näringslivsklimat i hela landet. Det kräver i sin tur också satsningar på ny teknik, innovationer och entreprenörskap för att ställa om samhället till att bli ett långsiktigt hållbart samhälle som löser miljö- och klimatutmaningarna.

Den regionala tillväxtpolitiken ska genomsyras av en helhetssyn som sätter människans och miljöns långsiktiga välmående i centrum. Det ska inte finnas några områden i Sverige där de boende upplever att de måste flytta för att få en chans. Alla ska ha rätt att trivas och utvecklas där de bor.

Regional utveckling är beroende av många faktorer, av att det skapas nya arbetstillfällen. Småföretagarnas villkor måste förbättras med hjälp av sänkt bolagsskatt, sänkta arbetsgivaravgifter, slopat sjuklöneansvar och minskat regelkrångel. Regional utveckling är också beroende av att den industri som har verkat under lång tid i Sverige kan fortsätta att utvecklas, ligga i framkant av teknikutvecklingen och vara konkurrenskraftig.

Ett blomstrande näringsliv är intimt sammanbundet med en väl fungerande skola, utbildning och arbetsmarknadsåtgärder. Därför är det viktigt att satsa på regionala högskolor och universitet och inte dra ned på resurserna. På så sätt finns möjlighet till utbildning i hela landet. Det är också viktigt att satsa på byskolor, folkskolor och distansutbildningar.

En utbyggd och välfungerande infrastruktur är nödvändig för att hela Sverige ska leva. Bredbandsutbyggnad är av avgörande betydelse för en levande landsbygd. Såväl post som telekommunikation av god kvalitet och till rimligt pris behöver finnas tillgängliga över hela Sverige. Det ska vara samhällets ansvar. Vi behöver också satsa på att trygga våra fysiska kommunikationsvägar och bygga ut kollektivtrafiken.

Även med en utbyggd kollektivtrafik är dock många på landsbygden beroende av bilen. Det är en ödesfråga för landsbygden att samhället lyckas bryta beroendet av bensin och diesel. I en tid av omställning spelar landsbygden en avgörande roll för utvecklingen av ett hållbart samhälle genom bland annat satsningar på förnybar energi och lokal matproduktion. Redan i dag förser landsbygden Sverige med stora mängder förnybar energi, och det finns fortsatt goda förutsättningar för att bygga ut en lönsam och nödvändig energiproduktion. Klimatomställningen ger på så sätt både trygghet för och arbete på landsbygden.

Jag och Miljöpartiet har en decentralistisk grundsyn. Regioner och kommuner ska ges ett ökat ansvar och inflytande över de politiska beslut som berör regionen och kommunen. Beslut bör tas så nära medborgarna som möjligt. Samhällsfunktioner som polis, arbetsförmedling och försäkringskassa ska vara till för Sveriges alla invånare och finnas tillgängliga över hela landet. Ett fungerande skattesystem ska ge likvärdiga ekonomiska förutsättningar att bedriva kommunal service i hela landet.

Miljöpartiet företräder det lokala engagemanget och uppmuntrar olika former av lokal ekonomi. På detta område finns likheter med den inriktning mot utvecklingskraft i alla delar av landet och fokus på stärkt lokal och regional konkurrenskraft som utgör regeringens politik. Jag och Miljöpartiet delar dessa ambitioner men önskar föra in ett perspektiv i den regionala tillväxten med en betoning på en grön omställning till en hållbar ekonomi.

Jag ser inte ett motsatsförhållande mellan utvecklingen i storstäder och på landsbygden. Gröna städer och en levande landsbygd går hand i hand och bygger på att vi ser människors vilja och förmåga att utveckla de förutsättningar som finns nära. Ett exempel på grön omställning till en hållbar ekonomi är den sociala ekonomin som får människor att samarbeta utan vinstsyfte i till exempel kooperativ och föreningar. Så ser vi gröna på regional tillväxtpolitik.

I vår budgetmotion för utgiftsområde 19 har vi lagt 200 miljoner mer än regeringen på bredband, eftersom det, när man frågar folk om vad som behöver göras, är den fråga som i närtid sägs vara mest akut. Det löser inte avfolkningen och centraliseringen, men det gör det möjligt att komma närmare målet som satts upp om att 90 procent av medborgarna och företagen ska ha snabbt bredband till 2020. I regeringens budget ser jag inte att de pengarna finns.

I betänkandet finns ett antal reservationer, och en av dessa handlar om regionala strukturfonder. I reservationen tar vi upp kritik från Riksrevisionen som vid granskningar har kommit fram till att regeringens åtgärder för att underlätta administrationen i strukturfonderna har varit otillräckliga. Vi efterlyser en tydlig tidsplan för att genomföra de åtgärder som Riksrevisionen föreslår.

En annan reservation handlar om organisering och lokalisering av myndigheter och statliga bolag. Den bygger på motioner som tar upp det faktum att principer fastslagna i Sveriges riksdag om att en annan lokaliseringssort än Stockholm regelmässigt bör övervägas vid lokalisering av statliga myndigheters placering inte följs. Sedan Sverige fick en alliansregering har tre av fyra myndigheter som skapats efter 2006 förlagts till Stockholm.

Dessutom finns reservationer om kommersiell och offentlig service speciellt på landsbygden. Men samhällstjänster urholkas även på andra platser. Storstadsområdenas ytterområden råkar också ut för detta. Vi tycker att regeringen bör återkomma med förslag om säkerställandet av offentlig och kommersiell service.

Jag vill avslutningsvis säga att jag ställer mig bakom de reservationer som Miljöpartiet sagt att vi ställer oss bakom i betänkandet, men här och nu yrkar jag bifall till reservationerna 3 och 6.

Anf. 120 ANNA HAGWALL (SD):

Herr talman! Vi har ett särskilt yttrande om anslaget gällande utgiftsområde 19, regional tillväxt.

Jag har tidigare ställt mig bakom delar av utskottets övergripande syn på inriktningen av den regionala tillväxtpolitiken. Utöver detta vill jag särskilt framhålla vikten av att kompensera de fyra nordligaste länen för de kostnadsnackdelar de har som en följd av långa transportsträckor samt vikten av ett ökat stöd till regionala tillväxtåtgärder. Sverigedemokraterna har därför föreslagit ökade anslag för detta ändamål. Dessa framgår av förslaget till anslagsfördelning för utgiftsområdet som behandlas sist i betänkandet. Dessutom avser vi att totalt satsa över 10 miljarder kronor under kommande budgetperiod på att bland annat förbättra landsbygdens villkor och stimulera regional tillväxt och sysselsättning.

Det bor och verkar 1,4 miljoner svenskar på landsbygden. I vårt budgetdokument presenterar vi kraftfulla satsningar för att landsbygden ska leva, växa och frodas. Tillsammans skapar vi 25 000 nya jobb på landsbygden.

Vi ser att det finns näringar som kan utvecklas på landsbygden, och det går att motverka avfolkningstrenden. Vägen dit går genom att skapa optimala förutsättningar för att tillväxt och sysselsättning ska komma i gång. De företag som kan antas må bättre på landsbygden än i tätort är företag som inte har samma nytta av de skalfördelar som uppstår i urban miljö. Det är företag som inte har nytta av att befinna sig i närheten av sin marknad men har bra kommunikationer till den samt företag som arbetar med vidareförädling av råvaror.

Herr talman! Utmaningen ligger i att skapa förutsättningar för näringar som gynnas av de fördelar som landsbygden har att erbjuda inom exempelvis transport, skog, jordbruk, vattenbruk, besöksnäring, gruvor samt natur- och kulturmiljöer.

Som jag tidigare nämnt är transportbranschen i behov av kompensering för kostnadsnackdelar till följd av långa transportsträckor, särskilt i de nordligaste regionerna.

Utgångspunkten för vår politik när det gäller skogsnäringen är två övergripande och jämställda mål: miljömålet och produktionsmålet. Sverige är världens näst största exportör av papper, pappersmassa och trävaror. Industrin sysselsätter i dag direkt och indirekt 200 000 människor.

Sverigedemokraterna vill skjuta till ytterligare resurser till Skogsstyrelsen för att enklare och oftare kunna bistå med rådgivning till markägarna. Skogsnäringen är beroende av goda transportmöjligheter. Sverigedemokraterna vill därmed ge Inlandsbanan och tvärbanorna ett rejält lyft.

Jag vill också tala lite om vattenbruk och fiskodling. Sverige har nästan 100 000 sjöar och över 200 mil kust. Trots det är utnyttjandet av dessa resurser väldigt blygsamt. Sverige har potential att bygga upp ett hållbart och omfattande vattenbruk med ökad sysselsättning som följd. Vi vill ge resurser till utökad antal fiskodlingar. Detta kan även gynna turistnäringen.

Sverigedemokraterna vill öka anslagen till mindre flygplatser med lönsamhetsproblem samt till viss trafik av samhällsintresse. Vi vill även underlätta regelverken för uppförande av nya anläggningar som hotell eller skidliftar i fjällmiljö. Tillgången till kompetent personal är viktig.

Regional tillväxt

Sverigedemokraterna vill tillsammans med Turistakademien och Myndigheten för yrkeshögskolan utbilda för näringsens behov.

Den svenska gruvnäringen är allmänt oomtvistad och upplever något av en renässans. Vi avser att budgetera för en kraftig upprustning av Malmbanan med flera mötesstationer och för 750 meter långa tåg.

Det behövs även satsningar på yrkesutbildning kopplade till näringen. Vi avsätter därför resurser till Myndigheten för yrkeshögskolan, Luleå tekniska universitet, Högskolan Dalarna.

Herr talman! EU:s viktigaste verktyg för att genomföra regionalpolitiken i Europa, eller sammanhållningspolitiken som den också kallas, är strukturfonderna.

Enligt den senaste uppgörelsen kommer Sverige att tilldelas ungefär lika mycket medel som föregående period, totalt 18 miljarder kronor. Om vi sätter 18 miljarder i förhållande till de ca 2 000 miljarder, som är den övriga europeiska fördelningen, gör vi bedömningen att fördelningen av dessa medel inte är till Sveriges fördel.

Om vi nu inte kan avskaffa strukturfonderna och låta medlemsstaterna själva bedöma sitt behov av satsningar vill jag framhålla att det är av stor vikt att EU:s strukturfondsmedel används på ett så effektivt sätt som möjligt. Därigenom kan strukturfondsprogrammen vidhålla och förstärka sin betydelse för regional tillväxt även i Sverige.

Projektstöd bör dock betalas ut i efterskott. Projekt ska vara genomförda och godkända innan utbetalning sker för att motverka slarv, försummelse och fusk.

Jag vill i detta sammanhang framhålla betydelsen av att det görs löpande kontroller, förhandsgranskningar och utvärderingar av resultat i strukturfondsprojekten för att komma till rätta med misslyckade projekt och de problem jag redan nämnt.

Konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning är av största vikt för det regionala tillväxtarbetet. Vi ser positivt på stöd och budgetsatsningar till berörda regioner men med betoning på sunda konkurrensförhållanden.

Jag vill avsluta med att poängtera att vårt offensiva åtgärds paket inom regional tillväxt och landsbyggd skapar förutsättning för 25 000 nya arbeten netto, mätt i helårsarbetskrafter, direkt eller indirekt. Den absoluta merparten kommer att tillfalla landsbygds kommunerna.

Anf. 121 KENT PERSSON (V):

Herr talman! Jag funderade på vad jag skulle ta upp om regionalpolitiken i år som jag inte har sagt de tidigare sju åren. Vad har hänt inom regionalpolitiken i år? Inte särskilt mycket. Den negativa utvecklingen har fortsatt. I mer än hälften av Sveriges kommuner minskar befolkningen.

Jag funderade på att ta en kopia av mitt förra tal, för det hade passat in alldeles utmärkt. Men jag tog mig i kragen och skrev ett anförande.

”Hela landet ska leva” är en paroll som nästan alla partier ställer sig bakom. Men frågan är vad som menas med det?

Vänsterpartiets mål är att skapa förutsättningar för att alla ska ha både rätten och möjligheten att bo var de själva önskar i Sverige.

Landsbygden har många tillgångar, inte enbart mark och råvaror såsom skog och mineraler utan också i form av natur och kulturlandskap där det finns möjlighet att skapa attraktiva boendemiljöer.

Vår övergripande strategi bygger på långsiktighet, en utvecklad samverkan, ett större regionalt inflytande och ett tydligt ansvar för staten att se till att grundläggande samhällsservice finns i hela landet.

Viktigt för en positiv utveckling av landsbygden är en aktiv, långsiktig regionalpolitik som ger kommunerna likvärdiga möjligheter och garanterar service och infrastruktur i hela landet.

Landsbygdens olika förutsättningar måste beaktas, och invånarna måste ges möjlighet att utveckla sina specifika bygder så att de kan påverka lokala och regionala utvecklingsfrågor. Politikens uppgift är att skapa förutsättningar för detta.

Det handlar inte bara om pengar. Det handlar om mer än så. Det har gjorts många ambitiösa ekonomiska satsningar på olika regioner i kris. Många har varit kortsiktiga brandkårsutryckningar.

Det som saknas är en sammanhållen politik för utveckling av hela Sverige. Olika myndigheter och sektorer har tillåtits agera utifrån egna kortsiktiga intressen utan att konsekvenserna för helheten har beaktats. Satsningar på infrastruktur, från fiber till järnväg, har varit för små. De senaste åren har vi sett hur befolkningen har minskat i ungefär hälften av landets kommuner, och framtida generationsväxling på arbetsmarknaden kommer att innebära stora problem för många av landsbygdens kommuner om inte ett övergripande ansvar tas.

Om vi inte för alltid ska cementera de i dag ökande regionala skillnaderna måste denna utveckling brytas. Vi måste skapa förutsättningar för en inflyttning till landsbygd och småstäder men också genomföra åtgärder som gör att människor väljer att stanna kvar. Det är en politik för detta vi har presenterat i vår budget.

Vad är det vi saknar? Grunden för att människor ska kunna bo kvar eller flytta in i våra landsbygdskommuner är att staten inte får dra sig undan. Det måste finnas en grundläggande samhällsservice så att människor som bor och verkar där känner en trygghet i sin vardag.

Jag bor i en kommun där det inte längre finns arbetsförmedling och försäkringskassa. Vilket företag väljer att etablera sig i en kommun där det saknas både arbetsförmedling och försäkringskassa och där man hela tiden kan se att statens närvaro minskar? Vad finns det för incitament för folk att bo kvar och verka i dessa kommuner? Det här gäller inte bara i min hemkommun, utan runt om i hela Sverige ser vi att staten drar sig undan.

Det finns en lösning som jag har tagit upp i kammaren vid flera tillfällen. I Lars Högdahls utredning *Se medborgarna* som presenterades för några år sedan föreslogs inrättandet av servicecentrum – en samverkan mellan stat och kommun, mellan det offentliga och det privata som är till gagn för kommunerna, befolkningen och företagen.

Det är ett skarpt och bra förslag som är ytterst levande för oss. Vi tror att vi då skulle få mycket av den samhällsservice som varje människa var hon än bor i Sverige har rätt till.

Vi behöver också ha en samordning av departementens politik för landsbygden. Det ligger inte bara under Näringsdepartementet. Mycket av landsbygdens utveckling handlar också om trafikfrågor och arbetsmarknad.

Det är viktigt att få en samordning inom Regeringskansliet så att det inte blir som i dag när Energimarknadsinspektionen utreder nya nättarif-

fer. Detta kommer enligt Svensk Energi att påverka elpriset på landsbygden negativt eftersom näten på landsbygden har moderniserats och får en högre taxa medan gamla nät i storstäderna får en lägre taxa.

Här ser vi ett exempel på hur en myndighet agerar utifrån sitt eget intresse utan att se helheten.

Så är svensk politik uppbyggd, och det har den varit under många år. Detta är stuprörstänkande. Det finns även i riksdagen.

När jag skrev motionen om landsbygden hamnade hälften av mina yrkanden på en massa andra utskott. Då blir det ingen helhet längre, utan då plockar man sönder helheten i delar och ser inte vilka konsekvenser en politik får. Därför bör det samordnas inom Regeringskansliet.

Avslutningsvis har vi sett att landsbygden har stora förutsättningar när det gäller de gröna näringarna. En av utmaningarna är inte bara att vi har dem utan vi måste ha arbetskraften också.

Vi har företag inom de gröna näringarna i landsbygdskommunerna, men många av dem står inför generationsväxlingsproblem. Det är en stor utmaning för samhället att hjälpa till att få en smart och bra generationsväxling. Därav det stöd vi föreslår och uppdraget till Almi att de ska verka för att hjälpa till i den processen. Annars är risken stor att många företag försvinner. Det, herr talman, är att binda ris åt sin egen rygg.

Jag yrkar bifall till reservationerna 2 och 6.

Anf. 122 ERIK A ERIKSSON (C):

Herr talman, ärade ledamöter, högt värderade medborgare! Låt mig gå rakt på sak. Av egen erfarenhet vet jag att det är lättare att köra lastbil på asfalt än på grusväg.

Jag tänkte att mitt anförande får bli lite krokigt, ungefär som grusvägen från Värmskogs kyrka via Svannikeboda till Ingersbyn eftersom själva betänkandet är omfattande. Det är ganska komplicerat för en åhörare att hänga med här. Det gäller att vara vaken, och jag ska göra mitt bästa för att hålla er vakna.

Infrastruktur är den främsta faktorn för regional tillväxt och för näringslivets utveckling. Det är vi många som tycker. Jag är väl medveten om hur stor betydelse ett effektivt transportsystem tillsammans med tillgång till snabb uppkoppling via fiberoptik och annat har för människors fungerande vardag. Kortare restider ger tillgång till ett större utbud av arbete, studier och service.

Centerpartiet och regeringen har varit med och satsat historiska 522 miljarder kronor på infrastruktur. Det är kanske inte tillräckligt – vi får se. Det är en enorm summa pengar som ska växlas upp till att bli satsningar.

För oss är matematiken enkel: Sveriges tillväxt är summan av alla regioners tillväxt. Det är genom ökad sysselsättning och tillväxt i hela landet som vi förbättrar vårt välbefinnande.

För att ta till vara den tillväxtpotential som finns i hela landet är det viktigt att det finns en grundläggande service. Det räcker inte med enskilda företagaretgärder för att skapa hållbar tillväxt. För att kunna bo och driva företag i hela landet behöver det finnas tillgång till en basnivå av serviceutbud inom rimliga avstånd.

2009 avsatte regeringen 53 miljoner kronor på det här området. Från och med i år till och med 2014 avsätts ytterligare 80 miljoner kronor för

att främja kommersiell service på landsbygden. Pengarna ska gå till investeringar i butiker och bensin- och drivmedelsstationer men även till att stimulera fram nya kreativa lösningar som behövs för att människor ska få livet att fungera i sin vardag och som företagare.

God tillgång till service i hela landet har vi kämpat för i hundra år. Vi tänker fortsätta att göra det. Nu gör vi det i alliansregeringen, och vi tycker att vi gör det riktigt bra.

Centerpartiet vill inrätta en servicegaranti. Vi har diskuterat detta mycket fram och tillbaka, och det finns i flera av motionerna – lite olika formulerat från olika partier men andemeningen är i stort sett densamma. Vi tycker att det är viktigt med en servicegaranti och en lägstanivå.

Allt är inte perfekt i Sverige. Allt är inte perfekt ens i andra länder inom unionen. Det är bra att vi kan sätta upp mål. Det är också bra att vi inte är helt nöjda. Jag tror att människan aldrig har varit helt nöjd. Det är viktigt att det finns drivkrafter och att vi vill förändra och inte bara se tillbaka och säga att det var mycket bättre förr. Allting var inte bättre förr. Vi måste tro på att vi kan skapa en framtid tillsammans som är bättre än tiden när vi växte upp och gick i skolan.

Det går att hitta förvånansvärt många människor som utgår från sina egna förutsättningar och lägger ned otroligt mycket socialt och ideellt engagemang för att få samhällen att fungera och som inte förväntar sig en enda krona av statskassan eller någon annan. Jag tycker inte att jag har hört så mycket från tidigare talare om den ideella sektorn, men den är en betydande del av det som får landsbygden och de mindre orterna i Sverige att fungera.

De gröna näringarna pratar vi gärna om. De är ryggraden i vår landsbygd. Betande djur ser till att landskapet hålls öppet och bevarar den biologiska mångfalden för att vi över huvud taget ska kunna leva upp till flera av de 16 miljömål som riksdagen har slagit fast.

Bönder och andra företagare ser till att det blir tillväxt och arbetstillfällen på landsbygden, och de producerar mat som vi tycker om att äta. Det är roligt att se producenter på läktaren.

De gröna näringarna står för 9 procent av BNP. Skogsnäringen är vår största exportvara, och skogsindustrierna sysselsätter över 100 000 människor.

Herr talman! Det finns utmaningar. Vi vet att det finns olika förslag till hur landsbygden och de mindre orterna ska kunna stärkas. Från oppositionen hör vi ganska negativa tongångar. Det skulle inte falla mig in att försöka mörka det som inte fungerar i Sverige, men jag vill gärna dra en lans för att vi har goda möjligheter att lyfta Sverige – hela Sverige. Vi måste alla hjälpas åt att sätta en bild av att vi kan mer och att vi kan bli bättre.

Det kom ett pressmeddelande daterat den 20 november. EU-parlamentet har till sist fattat beslut om den sammanhållningspolitik som Sverige som land är en del av och där strukturfonderna – Regionalfonden och Socialfonden – finns.

Det har tagit lång tid att nå detta resultat, ungefär ett och ett halvt år. Man kan fråga sig varför det i all världen ska ta så lång tid. Många av oss har varit frustrerade. Vi pratar ofta om att EU ska vara smalare och vassare och inte lägga sig i hur många rovdjur vi har i våra skogar eller hur

gurkan ser ut. Och så kan de hålla på och dra ut på och förhålla ett så viktigt beslut i ett och ett halvt år!

Orsaken står i allt väsentligt att finna i att vi har haft en lågkonjunktur och en finanskris samtidigt i Europa. Sverige har inte stått utanför den. Jag tycker att det är viktigt, herr talman, att få med i diskussionen att vi i regeringspartierna har tvingats att möta även de utmaningarna, liksom tidigare regeringar har fått möta utmaningar när vi har blivit en del av en stor finansiell kris och lågkonjunktur.

Detta har gjort att det blivit ännu svårare för våra landsbygder och småorter i Sverige att klara konkurrensen. Personligen är jag inte särskilt förvånad över att det blir på det viset eftersom regioner ställs mot varandra.

Jag kan inte se nyttan med det oppositionspartierna anför. De vill lägga något slags förtäckt kilometerskatt på transporter. Jag kan inte se hur det skulle gagna de företag som verkar på landsbygden eller de människor som bor där och är beroende av att livsmedel kan transporteras till lanthandlar och andra affärer. Det kommer att bli en hög kostnad. Det kommer att bli svårare för våra exportföretag att klara ekonomin på det viset. Vi ser det som en straffbeskattning av landsbygden, och jag hoppas att det kan omvärderas.

En levande landsbygd kräver en politik som gör det enkelt, roligt och lönsamt att vara företagare. Det behövs en politik som gör det lätt och billigt att vara miljövän.

Vi är en del av EU:s sammanhållningspolitik och arbetet med att klara klimatmålen och bli klimatsmartare. Därtill har regeringen lagt fram offensiva förslag om hur vi ska kunna bli småskaliga energiproducenter genom ett slags nettodebitering och avdragsmöjligheter. Det är något som kan stärka upp små bygder och ge en säkrare elproduktion.

Jag ska försöka att inte prata om allt mellan himmel och jord. Men det är där vi befinner oss. Tack vare Moder Jord får vi vår utkomst från de orter och regioner som vi debatterar i dag.

Har landsbygden någon möjlighet? Har landsbygden någon chans? Bryr sig regeringen över huvud taget om en landsbygd som har det allt tuffare? Ja, det gör vi faktiskt. Jag vill ta ett exempel: jobbskatteavdraget. Det hjälper dem som är anställda och har ett arbete och som bor i en kommun med hög skatt. Egentligen har de allra flesta i det vi kallar Inlandssverige eller Småortssverige höga skatter.

Det är en offensiv och tydlig satsning på dessa människor, som har höga utgifter för drivmedel varje månad för att ta sig till och från arbetet och till och från vänner och inte minst släktingar, utifrån det sociala engagemang som landsbygdsbor har för sina nära och kära. Att då höja drivmedelskostnaderna tycker vi är märkligt och destruktivt. Vi tycker inte att det är rätt väg att gå.

Därtill har vi satsat på något som heter Inlandsinnovation. Det hör inte till det här utgiftsområdet, men det gränsar ändå till det. Vi kan ta exemplet när krisen slog till och Saab Automobile gick i konkurs. Då fick regeringen anslå pengar genom utgiftsområde 19 Regional tillväxt. Det kommer fortsatt att finnas behov av att satsa där. Det var 25 miljoner kronor efter Saabs konkurs. Man förlänger genom ytterligare 10 miljoner kronor 2014. Det är för att möta den utmaning som det blir när en stor

industri lägger ned. Nu har Saab startat igen, och det är vi många som är glada över.

Det är ett exempel på hur regeringen kan använda den regionala politiken för att möta den chock och frustration som uppstår när ett större företag på en ort lägger ned. Vi satsar även på mindre företag genom att se till att sänka arbetsgivaravgifter och arbeta med att minska regelkrånglet, som är en stor frustration för många i vardagen.

Jag ska försöka avsluta. Det är lyckligtvis så att det vid långa grusvägar ofta finns vackra utsikter. Man kan stanna till vid en sjö eller på någon höjd. Även om jag, herr talman, inte är den vackraste utsikten här i kammaren kan jag väl säga så här: Tänk er en bild på en vacker plats som ni tycker om att stanna till vid. Då tänker ni: Här kommer människor att kunna bo, verka och leva om hundra år – vi vet ingenting om det – med hjälp av kloka politiker som gjorde att vi faktiskt hade en utveckling. Tack vare fiber, en satsning på ungefär en miljard, och andra satsningar har vi kunnat göra så att den här vackra utsikten är befolkad om hundra år.

Jag yrkar avslag på reservationerna och bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

I detta anförande instämde Helena Lindahl (C) och Borian Åberg (M).

Anf. 123 BERIT HÖGMAN (S) replik:

Herr talman! Jag känner Erik A Eriksson som en vän person som absolut värnar landsbygden. Men jag tycker att ditt resonemang inte håller fullt ut.

Att jobbskatteavdraget skulle hjälpa människor särskilt på landsbygden ter sig märkligt när vi vet att två tredjedelar av landets kommuner har tvingats höja kommunalskatten för att ha råd med välfärden och socialbidragen stiger i praktiskt taget alla kommuner. Det dras undan pengar från det som skulle kunna vara gemensamma investeringar, vare sig det handlar om att laga potthål i enskilda vägar eller handlar om en skola som fungerar.

Vi har diskuterat strukturfonderna och investeringar i infrastruktur, exempelvis bredband. Ser Erik A Eriksson framför sig någon lösning på det glapp som blir 2014 när det gäller strukturfonderna? Kommer Leaderprojekten uppe i Jämtland att överleva? Vad kan vi säga till Grön arena utanför Östersund, som har identifierat en grupp nya svenskar som skulle vilja jobba med just grön näring men som ser att pengarna är slut? Är det rimligt att säga till dem att de får vänta ett helt år, så vi får se år 2015 om det kommer några pengar? Är det en rimlig politik?

Erik A Eriksson tog själv upp detta att minska regelkrånglet. Han hade haft möjlighet att bidra mer till att regelkrånglet i strukturfonderna hade minskat, för det är regeringens ansvar. Då kan man inte skylla på EU. När EU griper in gör man det vanligtvis på grund av våra tillkortakommanden.

Det besked som kom häromdagen var: Sverige har alldeles för hög arbetslöshet, så vi erbjuder er 750 miljoner till hjälp. Är det inte ett rejält underkännande av regeringens politik?

Anf. 124 ERIK A ERIKSSON (C) replik:

Herr talman! Tack, Berit Högman! Jag får försöka kontra på ett lika positivt sätt. Jag uppfattar Berit Högman som en vän person och en tillskyndare av landsbygdens utveckling – för borgfredens skull.

Vi minnesgoda minns allihop ingångsvärdena när Sverige blev medlem i Europeiska unionen. Det var en regering som förhandlade om ingångsvärden. Men det var en annan regering, socialdemokratisk, som tog oss in i EU och förändrade förutsättningarna. Dessa ingångsvärden ändrar man inte så snabbt eller hur som helst – det blev vi sannerligen varse utifrån den senaste budgetförhandlingen mellan EU-länderna. Det handlar om ingångsvärdena. Socialdemokraterna står inte utan skuld.

Vi skulle kunna älta det, fram och tillbaka, prata om vems fel det är. Låt mig ta några andra exempel.

Varför har inte landsbygdens företag ökat under den socialdemokratiska regeringsperioden? Varför blir det så att landsortskommunerna, för all del med alliansregeringen, plötsligt står där med stora utmaningar och företag som flyttar? Det kan bero på ett strukturfel, eftersom man sedan 60-talet har decentraliserat och sett till att människor får flyttbidrag och har lämnat de landsbygder som Berit och jag kommer från. Det kan faktiskt bero på det. Vi har ett arv att förvalta i det här läget.

Jag sätter mig inte över en kommunal företrädares prioriteringar. Vi ser kommuner som har satsat mycket väl på landsbygdsutveckling. Säffle kommun byggde ut sitt fibernät så att landsbygdsnätet var snabbare än stadens nät utifrån en EU-gemensam satsning, när kommunen valde att prioritera.

Varje kommun gör sin prioritering. Det är fullständigt uppenbart att det spelar roll för den som är anställd på till exempel Arvikaverken eller ett sjukhus i Arvika att få en extra månadslön i form av jobbskatteavdrag. Det är klart att det spelar roll. För dem som arbetar är det en mycket bra satsning för de kommuner där skatten är hög – det vidhåller jag.

Anf. 125 BERIT HÖGMAN (S) replik:

Herr talman! Om vi utgår från detta att man i olika regioner har olika förutsättningar och samma rättigheter: I kommunen Säffle räckte det med en egeninsats på ungefär 25 000 kronor för att få 100 megabit per sekund. I min kommun blir egeninsatsen upp till 150 000 kronor eller kanske 175 000 kronor för att få 100 megabit.

Det låter som om du, Erik, tycker att det är rimligt och att de ska vara tacksamma för sitt jobbskatteavdrag och punga ut med dessa 150 000 kronor för att få tillgång till 100 megabit. Jag tycker inte att det är rimligt, om vi säger att människor ska ha lika förutsättningar.

Jag har aldrig begärt att du ska sätta dig på en kommunal företrädare. Men du borde vandra i deras sandaler för att se konsekvenserna av regeringens politik, nämligen att man tvingas betala ut socialbidrag för att människor ska ha sin försörjning eftersom ni har saboterat socialförsäkringssystemen. De resurserna tas från det som skulle kunna vara gemensamma investeringar i skolan, i omsorgen eller i potthålen på vägarna.

Det är det sambandet, Erik, som ni i regeringspartierna inte ser, och det är där problemet uppstår i glappet mellan ord och handling.

Anf. 126 ERIK A ERIKSSON (C) replik:

Herr talman! När Socialdemokraterna styrde Sverige fanns det en näringsminister som lade en miljard på fiber – och lade den satsningen i städerna. Det tycker jag inte var fruktbart. I städerna finns det en väl fungerande marknad. När alliansregeringen lägger en miljard på fiber gör vi det på de platser där det inte finns en marknad som fungerar. Jag tycker att det är en tydlig skillnad.

Vi kanske inte har gjort allt rätt. Men vi har inte monterat ned den sociala välfärden – den bilden delar jag inte med Berit Högman, herr talman. Det är därför det skydds nätet finns, för att människor ska kunna få hjälp genom det.

Jag drar mig till minnes valrörelsen 2006. Då träffade jag företagare som inte hittade människor till sin mekaniska verkstad, som inte hittade personal. Det var när Socialdemokraterna styrde Sverige under högkonjunktur. Det finns möjligheter att hitta fel hos var och en.

En fråga ställde Berit Högman. Det gällde regelkrånglet. Ja, det kan bli mer effektivt. Den bilden delar jag. När vi träffar kolleger från andra länder ser vi att det kan vara enklare i andra länder att söka ett Leaderprojekt eller motsvarande, så där har vi ett jobb att göra.

Det står också i betänkandet att regeringen återkommer till riksdagen. Då gäller det för Berit Högman, mig och alla andra att nogsamt följa upp det. Det är viktigt. Vi ska inte ha regelkrångel i onödan, utan det ska vara enkelt för människor att verka genom de olika programmen. Det ger jag Berit Högman rätt i.

Sedan är det så att jag inte gillar att blanda äpplen och päron, och jag är inte en människa som oftast går i sandaler. Men att försöka förstå hur människor har det är vår viktigaste uppgift, och den uppgiften är inte enkel, så den uppmaning du gav mig vill jag naturligtvis ge tillbaka, när det kommer till landsbygdsföretagande och andra människor som vi företräder.

(Applåder)

Anf. 127 TINA EHN (MP) replik:

Herr talman! Jag går gärna i sandaler.

Detta är intressant. Regionalpolitik handlar om så mycket, och den knyter an till många politiska områden. Det är ibland lite svårt att begränsa sig, och man flyter gärna ut.

Jag tänkte börja med att säga att jag tycker att vi har ett dilemma i Sverige. Vi har ett land som dras isär, och vi har många orter som avfolkas. Samtidigt har vi ett centerparti i den regering som nu har suttit i sju år som innehar posterna som näringsminister, landsbygdsminister, it-minister och miljöminister. Nästan alla frågor om landsbygden berör dessa områden. Ändå ser det ut som det gör. Jag kan förstå att det inte är så lätt. Samtidigt känner jag att det händer mycket som har med landsbygden att göra som inte borde hända. Det handlar om neddragningar på högskolor, höjda banavgifter och lågtrafikerade järnvägar där vi inte riktigt vet vad som händer. Där tycker jag att Centerpartiet borde vara försvarsspelare i regeringen i fråga om den politik som ändå är bra för landsbygden.

Jag tänkte fokusera på bredbandsfrågan eftersom vi har lyft fram den i vår budgetmotion. Vi har sagt att vi inte vet hur det blir med lands-

bygdsprogrammet, vilka resurser det blir och hur de kommer att fördelas. Då har vi sagt att vi lyfter fram pengar specifikt.

Men jag har inte hört att ni från regeringen har sagt att denna bredbandsmiljard kommer att bestå. Den har tagits ur landsbygdsprogrammet, och vi vet inte riktigt hur det blir. Då förstår jag inte hur man ska nå de mål som regeringen ändå har satt upp. Det måste bekymra även Erik A Eriksson och Centerpartiet eftersom det är den fråga i närtid som nog är mest akut att ta itu med ännu mer.

Anf. 128 ERIK A ERIKSSON (C) replik:

Herr talman! Jag tackar Tina Ehn för detta. Hon började med ett par frågor om neddragningar på högskolan och försämringar av järnvägen. Jag delar inte den bilden som hon ger. Centerpartiet har satsat på de mindre högskolorna och de mindre lärosätena som sedan har fått bli universitet, bland annat Karlstads universitet. Vi ökade antalet platser under lågkonjunktur och kris. Vi såg till att det blev fler platser för att fler skulle kunna utbildas. Då är det naturligt att minska antalet platser när söktrycket inte är lika stort. Därför köper jag inte hennes argument, men vi kan ha olika bilder av detta.

När det gäller järnvägen har vi nu gjort en historiskt stor satsning på att bygga ut järnvägen. Den har under många herrans år varit så oerhört eftersatt, även under de år då Miljöpartiet samarbetade med Socialdemokraterna. Även under dessa år fanns det mycket övrigt att önska när det gäller satsningar från statens sida på järnväg. Där tycker jag att vår satsning på 522 miljarder som är historiskt stor, även om det inte bara handlar om järnväg, är något att vara stolt över.

Beträffande bredband, fondpengar och landsbygdsprogrammet får vi ändå utgå från att vi har en regering som är snabbare än EU i detta fall. Att det har tagit ett och ett halvt år är inte regeringens fel, utan det beror på att man inte har kommit överens mellan EU-länderna om den budget som ska ligga fast.

Vi kan dra oss till minnes hur det var 2006 när Eskil Erlandsson blev jordbruksminister. Då slog han fast det nya landsbygdsprogrammet oerhört snabbt och fick beröm för detta. Men det var ett annat Europa då. Det var inte lågkonjunktur och finanskris. Det var ett annat Europa i det läget. Det var mycket enklare. Nu är vi i ett annat läge.

Vi arbetar självklart för att dessa satsningar via projekt ska kunna verkställas enligt de planer som föreligger. Vi vill förstås inte – för att svara även på Berit Högmans fråga – göra sänkningar i fråga om de projekt som finns i systemet.

Anf. 129 TINA EHN (MP) replik:

Herr talman! Jag vill bara påminna om att de pengar som har funnits i landsbygdsprogrammet – den jättestora satsningen – nog inte hade funnits där om det inte hade varit för en miljöpartist som heter Åsa Domeij som förhandlade sig till mycket pengar där.

Landsbygdsprogrammets medel minskar dramatiskt det närmaste året enligt regeringens budget. Men man kan också finansiera en viss del av detta genom EU:s regionalfonder.

Om jag har förstått det rätt har ni också halverat pengarna inom utgiftsområde 22 Kommunikation under anslaget driftsäker och tillgänglig

elektronisk kommunikation till 2015 som en direkt följd av en lägre finansiering av bredbandsutbyggnaden genom landsbygdsprogrammet.

Jag ser att ni har problem med att klara de mål som har satts upp. Jag tycker att det är viktigt att vi inte talar om att hela landet ska leva och att det ska finnas möjlighet till fiber och bredbandsutbyggnad om vi sedan inte gör detta möjligt. Huruvida man klarar av att koppla upp sig och sköta sina dagliga arbetsuppgifter är något av det som avgör om man till slut står ut att ha sitt företag kvar på landsbygden eller att bo kvar där. I dag har vi det elektroniska samhället och behöver klara av detta oavsett var vi bor.

Detta är en fråga som vi verkligen behöver ta på största allvar och se till att det finns resurser och se till att vi når målen.

Vi har ett förslag i en motion som jag tycker kan vara värd att läsa. Där står det mycket om statens ansvar för bredbandsutbyggnaden. Det finns många saker som man skulle kunna samordna för att komma vidare. Man kan skapa koordinatörer och så vidare. Jag kan rekommendera läsning av den.

Anf. 130 ERIK A ERIKSSON (C) replik:

Herr talman! Jag tackar Tina Ehn för frågor och synpunkter. Jag delar bilden av att fiber och snabb uppkoppling är mycket viktiga för landsbygdens folk och för landsbygdens företagare. Men det är kanske inte den allra viktigaste frågan alla gånger. Det viktiga är att man kan känna framtidstro och inte få för stora drivmedelskostnader, som det skulle bli med Miljöpartiets politik. Vi ser inte att det gagnar landsbygdens folk.

Vi ser möjligheter att satsa på en landsbygd som kan bidra ännu mer. Jag inser att Tina Ehn inte har någon ytterligare replik. Men några påståenden kan jag häva ur mig i alla fall.

Jag tänker så här: Om vi inte får avverka någon skog, enligt Miljöpartiets politik, om vi inte får bygga hus där människor vill bygga hus, och om det inte finns några arbetstillfällen genom att vi inte kan satsa på småföretag blir det ingen utveckling.

Centerpartiet har ambitionen tillsammans med de andra partierna i alliansregeringen att satsa just på dessa delar. Vi tycker att det är viktigt att människor ska kunna bygga hus där de trivs och inte bakom något berg eller liknande där ingen trivs. Därför är Miljöpartiets politik inte den politik som vi står bakom. Vi står för en annan politik.

När det gäller bredband har vi offensivt satsat på bredband sedan vi kom med i alliansregeringen. Det tycker jag är positivt. Det är klart att vi hade kunnat satsa hur många miljarder som helst. Men vi måste också kunna möta dessa människor när de är beredda att satsa och när det finns projekt och möjligheter för bygderna att gå in offensivt.

Jag är glad över att Miljöpartiet till sist har vaknat upp och insett att det finns en landsbygd. Det är jag glad över. Jag är också glad över att det finns regionala debatter mellan Miljöpartiet och Centerpartiet – det är jag den förste att välkomna – som visar på olikheterna i synen på var man får bygga hus, i synen på var man får hugga skog och i synen på våra rovdjur. Det finns många utmaningar för landsbygden.

Herr talman! Jag talar om en krokig väg, och den är på väg att bli alldeles för krokig nu. Därför ber jag att få tacka så mycket.

Anf. 131 BORIANA ÅBERG (M):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till förslaget i näringsutskottets betänkande och avslag på alla motioner.

Målet med den regionala tillväxtpolitiken är att alla delar av landet ska utvecklas av egen kraft och tillsammans bidra till Sveriges bästa.

Hela landets utvecklingskraft, tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter ska tas till vara. För att målen för politiken ska nås behövs det ett välfungerande samarbete mellan alla nivåer – lokal, regional och nationell. Det går inte att understryka nog hur viktig den lokala nivån är. Man brukar säga: All politik är lokal.

Ju närmare människorna och deras vardag besluten fattas, desto bättre är de. Med detta vill jag förstås inte säga att besluten om anslagsområde 19 som vi ska fatta beslut om är mindre viktiga. Dock omfattar den regionala tillväxtpolitiken betydligt fler åtgärder än de inom området vi debatterar i dag.

Oavsett våra politiska hemvister vill vi alla här i denna kammare att det ska gå bra för Sverige – för landsbygden, för de små och mellanstora städerna och för storstadsområdena.

Utveckling i en del av Sverige sker inte på bekostnad av utveckling i någon annan del, tvärtom. Utveckling i en del av landet gynnar de andra delarna, både indirekt genom ökad efterfrågan och nya arbetstillfällen och direkt genom olika utjämningsystem.

Den viktigaste insatsen för att stödja utvecklingen i olika delar av vårt land är därför att bedriva en såväl jobbskapande som tillväxt- och utvecklingsfrämjande politik för hela Sverige, vilket alliansregeringen har gjort sedan den tillträdde 2006 och alltså gör med jobbskatteavdrag, höjd brytpunkt för statlig skatt, sänkta arbetsgivaravgifter för unga, sänkt restaurangmoms och regelförenklingar, för att bara nämna några exempel.

Sverige har stor potential att locka turister. Besöksnäringen bidrar till tillväxt och sysselsättning i hela landet. Mellan 2012 och 2014 pågår regeringens satsning på hållbar destinationsutveckling, och Tillväxtverket har valt ut fem attraktiva destinationer som har kommit en bit på väg i sin internationalisering – Bohuslän, Kiruna, Stockholms skärgård, Vimmerby och Åre.

I Vimmerby är det Astrid Lindgrens miljöer som är turistmagneten. Varje år får temaparken Astrid Lindgrens Värld nästan en halv miljon besökare, och 30 procent av dem kommer från utlandet. Under högsäsongen har parken ca 400 anställda, och de flesta är ungdomar. Temaparken är ett lyckat exempel på utveckling utifrån de lokala förutsättningarna. Även maten som serveras där är lokalproducerad. Det stekta fläsket kommer från Håkans glada utegrisar i Brantestad. Håkan Jonssons koncept med frigående grisar och eget slakteri har utfallit väl trots, eller kanske snarare tack vare, att företaget finns på landsbygden. Detta är inte enbart ett exempel på företagande som skapar jobb i närområdet, utan det har också bidragit till en hållbar utveckling.

Regeringen har en vision om att Sverige ska bli världens bästa land att vistas, verka och växa i. För att nå dit krävs att människor, företag, kommuner och regioner skapar attraktiva miljöer att bo, leva och trivas i. Satsningen Attraktionskraft Sverige fokuserar på fem områden: kommersiell service, kultur, fritid och det civila samhället, digital kapacitet och

tillgänglighet, kulturella och kreativa näringar, destinationer och upplevelser samt boendemiljöer.

Inom satsningens ramar ska erfarenheter utbytas genom en öppen dialog i olika forum som sker på alla nivåer i vårt land – lokal, regional och nationell. För att skapa attraktivitet krävs det att samtliga nivåer samverkar med varandra och att aktörer inom exempelvis turism har goda förutsättningar att verka på en fri och öppen marknad. Konkurrens ger nytänkande.

Fru talman! Urbaniseringen är en trend vi måste förhålla oss till. Vi står inför betydande demografiska utmaningar. Problem med avfolkning och försämrade service finns inte bara ute på landsbygden – även små och mellanstora städer vittnar om stadskärnor med tomma butiksutrymmen och affärsidkare som har det svårt. Det finns två sätt att hantera den besvärliga situationen. Det första är att acceptera den, och det andra är att göra något åt problemet.

Organisationen Svenska Stadskärnor har valt det andra alternativet. Genom samarbete mellan politik, näringsliv och myndigheter verkar organisationen för levande stadskärnor och därmed för tillväxt, mångfald och välfärd. Denna form av samverkan mellan olika aktörer i samhället är långsiktigt uthållig. Det gäller därför att stimulera och tillvarata olika lokala och regionala initiativ, oavsett om de kommer från offentliga, privata, kommersiella eller ideella organisationer.

Fru talman! Europeiska unionens sammanhållningspolitik är en betydande och integrerad del av den regionala tillväxtpolitiken. Under den kommande programperioden omfattas Sverige enligt kommissionens förslag av två mål inom sammanhållningspolitiken: målet för investeringar och tillväxt samt målet för territoriellt samarbete.

När det gäller territoriellt samarbete vill jag gärna nämna ett lyckat exempel från min hemregion Skåne. Interregprojektet, jobb och utbildning, syftar till att öka rörligheten och integrationen på arbetsmarknaderna i Öresundsregionen. Den sammanhängande arbetsmarknaden är till nytta för arbetssökande och studenter, som får tillgång till betydligt fler arbetstillfällen och utbildningsmöjligheter, men även för företagen, som får tillgång till ett större utbud av kvalificerad arbetskraft.

Fru talman! Regional tillväxt bygger framför allt på att fler kommuner, landsting och regioner får möjlighet att utifrån sina egna förutsättningar bygga sig så starka som möjligt. Alla våra landsändar har olika utgångspunkter, och den starke ska också hjälpa den svage. Det som är bra för Norrbotten är bra för Sverige. Det som är bra för Stockholm är bra för Sverige. Det som är bra för Skåne är bra för Sverige.

Bättre förutsättningar för företag att starta och växa är nödvändigt för att det ska kunna skapas nya arbetstillfällen i en tid av fortsatt ekonomisk osäkerhet i vår omvärld. Tillväxt sker inte per automatik utan skapas genom enskilda människors arbete, kunskap, nytänkande och entreprenörskap. Sverige behöver en fortsatt offensiv tillväxtpolitik som sträcker sig över hela landet och som tar till vara individens idékraft och innovationer. Samtidigt krävs det ett ökat samarbete mellan politik, näringsliv och forskning för att förbättra innovationskraften i vårt land.

Politikens roll är därför att fortsätta skapa de bästa tänkbara förutsättningarna och incitamenten för detta. Målet är och förblir ett starkt, dy-

namiskt och innovativt Sverige, där politiken och dess verktyg är till för människorna, företagarna och entreprenörerna – inte tvärtom.
(Applåder)

I detta anförande instämde Anders Ahlgren och Helena Lindahl (båda C).

Anf. 132 HANS BACKMAN (FP):

Fru talman! Jag ska börja med att yrka bifall till förslaget i betänkande NU2 om regional tillväxt.

Jag kommer från en ort i Gästrikland som heter Hofors. Vi har 9 600 invånare. Det talas mycket om bygder som tappar i befolkning, och det har vi i Hofors också gjort genom åren. Men faktum är att det finns positiva exempel runt om i landet – vi har vänt befolkningsutvecklingen. Det känns otroligt roligt. Vi hade en prognos som sade att det skulle bli en minskning med hundra personer, men vi har i stället ökat med några personer. Det ger enormt bra förutsättningar för kommunen ekonomiskt, för det ger mer skatteintäkter.

Hur har vi nu gjort detta? Ja, vi har väl en ganska bred politisk enighet om vad som är viktigt i kommunen. Vi har satsat mycket bland annat på att ge föreningslivet och den ideella sektorn förutsättningar att locka barnfamiljer att bo hos oss, och vi har tillgång till bra bostäder till bra priser. Sedan vill jag nog poängtera att man med de jobbskatteavdrag som har införts kanske får bättre möjlighet att betala den relativt höga kommunalskatt vi faktiskt har i Hofors. Jag vill dock också säga att vi har sänkt skatten i Hofors de två senaste åren.

Det finns alltså mindre kommuner som lyckas bra. Det är ändå en klassisk bruksort med stålverket som det stora företaget och en del, Torsåker, som är landsbygd. Det går alltså att med kloka kommunala beslut och med hjälp av bra beslut från regering och riksdag få en bra utveckling på mindre orter ute i landet. Det är viktigt att komma ihåg att det inte bara är så att allting går åt fel håll, utan det finns också goda exempel.

För oss i Folkpartiet, fru talman, handlar regionalpolitiken ytterst om varje människas möjlighet att ha makt över och ansvar för sitt eget liv. En liberal landsbygdspolitik strävar efter att skapa förutsättningar för att de som vill bo och arbeta på landsbygden eller i mindre tätorter ska kunna göra det. Det finns dock ingen motsättning mellan det och ett samhälle med stor rörlighet.

Den fria rörligheten är en grundbult i vårt samhälle. Det kvittar om det gäller att röra sig inom EU, inom Sverige, inom län eller kommuner. Vi kan aldrig tvinga människor att bo på ett visst ställe. Det är en stor möjlighet som är viktig att kunna röra sig dit man vill och bosätta sig där man vill för att kunna skapa sig en bra livskvalitet och få ett vardagsliv som fungerar.

Jag vill uttala mitt stöd för den politik som regeringen för på den regionala tillväxtpolitikens område. Den grundläggande hållningen är alltså att det övergripande målet för politikområdet, utvecklingskraft i alla delar av landet med stark lokal och regional konkurrenskraft, väl avspeglar inställningen till vad som måste eftersträvas med den regionala tillväxtpolitiken.

Det är positivt med regeringens arbete med frågor gällande lokal och regional attraktivitet, vilket bland annat sker genom satsningen Attraktionskraft Sverige, som har fokus på just näringsliv och företagande. Det framgår i betänkandet att regeringen genomför initiativet Attraktionskraft Sverige under perioden 2012 till våren 2014. Initiativet beskrivs av regeringen som en arena för dialog och samverkan med fokus på att lyfta fram framgångsfaktorer som bygger på lokal och regional attraktionskraft. Attraktionskraft Sverige utgår från regeringens befintliga politik och fokuserar på följande områden: kommersiell service, kultur, fritid och det civila samhället, digital kapacitet och tillgänglighet, kulturella och kreativa näringar, destinationer och upplevelser samt boendemiljöer. Samtliga dessa områden är förstas grundläggande och viktiga för en framgångsrik politik på det här området.

Tillväxtverket ska medverka i genomförandet av Attraktionskraft Sverige. Myndighetens medverkan ska enligt regleringsbrevet för 2013 ske utifrån redan givna ramar för verksamheten, i syfte att synliggöra och främja arbetet med att utveckla attraktiva miljöer lokalt, regionalt och nationellt såväl för företag som för enskilda personer.

Fru talman! Det är förstas viktigt med god tillgång till kommersiell och offentlig samhällsservice, som har nämnts här i talarstolen tidigare under denna debatt. Tillgänglighet till olika typer av service är en förutsättning för utveckling och god livsmiljö i gles- och landsbygdsområden.

I många av de aktuella motionerna uttrycks en oro över en försämrad service i glesbygden. Jag kan förstas oron och tycker därför att det är bra och viktigt att regeringen tydligt visar en avsikt att tillsätta en utredning som ska se över förutsättningarna för ett kompletterande stöd till kommersiell service i glesbygden. Staten bör förstas ta ett särskilt ansvar för att medborgare och företag i särskilt sårbara och utsatta glesbygder även fortsättningsvis ska kunna ha tillgång till en grundläggande nivå av kommersiell service.

Vidare kan jag med tillförsikt konstatera att det förekommer en rad åtgärder för att stärka servicetillgången i de mest utsatta områdena. I budgetpropositionen framgår att regeringen beslutat om extra medel för utveckling av service i gles- och landsbygder samt för att stödja lokala servicelösningar. Betydande insatser sker även inom de regionala serviceprogrammen, landsbygdsprogrammet, landsbygdsstrategin samt en rad program som Tillväxtverket genomför, inte minst genom, som jag tidigare nämnde, Attraktionskraft Sverige där tillgänglighet till olika typer av service är ett prioriterat område. Regeringen har också givit länen i uppdrag att arbeta fram och genomföra nya regionala serviceprogram för åren 2014–2018. Jag är övertygad om att dessa insatser sammantaget bidrar till ett långsiktigt, bra och strategiskt arbete för att främja en grundläggande tillgång till service.

Jag kan kort nämna att när det gäller drivmedelstillgång bereds för närvarande ett förslag till förändring av den så kallade pumplagen i Regeringskansliet med avsikt att regeringen ska vidta åtgärder eller lämna förslag beträffande nämnda lag.

Tillgång till service lokalt och regionalt kräver att statliga myndigheter och statligt ägda bolag med uppgift att tillgodose samhällsintressen samverkar med varandra och med övriga berörda aktörer. Lokalt anpassade lösningar med koppling till både det civila samhället och den kom-

munala organisationen kan behövas. Sådana mötesplatser har också ett uttalat socialt och kulturellt syfte. Samverkan finns också mellan Försäkringskassan, Skatteverket och Pensionsmyndigheten som medför att service kan upprätthållas på många orter där det annars inte skulle vara möjligt att ha en lokal närvaro.

Frågan om bredband, som också varit uppe här tidigare i debatten, är förstas viktig för alla oss som bor ute i landet, på mindre orter och i landsbygd. Regeringen har konkretiserat arbetet för att nå målet genom en bredbandsstrategi. Det kan också noteras att regeringen tillsatt en utredning som ser över tillgången till bredband i förhållande till målet i strategin.

Jag delar förstas uppfattningen att investeringar i bredbandsinfrastruktur i första hand är en uppgift för marknadsaktörerna, samtidigt som det finns ett behov av statliga stödinsatser i områden där marknaden saknar incitament att göra sådana investeringar. Här har det också nämnts att det görs en satsning på 1 miljard kronor på just sådana investeringar.

Fru talman! Grunden för att uppnå allt det som vi talar om här och vill åstadkomma finns ändå inom företagspolitiken. Ett bra företagsklimat kommer alla i Sverige till del. Det är den yttersta förutsättningen för ett ökande företagande också på landsbygden. Varje ort som har livskraftiga och framgångsrika företag har förutsättningar att utvecklas och leva vidare.

En annan viktig förutsättning för att vi ska kunna få tillväxt i hela landet är infrastrukturen. Staten måste ta sitt ansvar för väl fungerande kommunikationer i alla delar av landet. Det är viktigt med både bra vägar och bra järnvägar för privatpersoner som arbetspendlar, för privatpersoner som studerar och för företag som har behov av att transportera sina varor.

Jag plockade fram siffror som kom från Regeringskansliet för några år sedan. De visar tydligt hur viktig infrastrukturen är när det varje dag görs i genomsnitt 13 miljoner resor i Sverige, samtidigt som gods till ett värde av nästan 4 miljarder kronor passerar vårt lands gränser.

Svenska företag och svenska jobb är beroende av en väl fungerande infrastruktur. De stora infrastruktursatsningar som regeringen gör, som i många stycken är rekordstora, är förstas också av avgörande betydelse för landsbygden. Vår basindustri, skogsföretag, stålföretag och andra exportberoende företag är beroende av att på ett bra sätt kunna transportera sina varor ut i Europa och resten av världen, inte minst via järnväg till våra hamnar för att där kunna skeppa ut godset till kunder runt om i världen.

Anf. 133 BERIT HÖGMAN (S) replik:

Fru talman! När jag lyssnat på både Boriana Åberg och nu på den senaste talaren förstas jag på något sätt varför Reinfeldt sade att Swedish industry is basically gone. Det är nämligen inte industrin som ni har talat om, utan det är praktiskt taget om allting annat. Men fortfarande är det så att det som gör att Sverige är ett bra land är att vi har en stark industri och en stark industritradition som också bär tjänstenäringen.

Därför är det förvånande att tala om att hela Sverige ska leva utan att nämna industrin. Du talade om bra mycket, Hans Backman, innan du kom fram till Ovako Steel i Hofors, som jag påstår är anledningen till att

det bor 9 000 människor där, inte att föreningslivet är bra. Sedan är det bra att det finns ett föreningsliv i Hofors, men det är inte anledningen till att folk har flyttat dit, utan det är faktiskt att de fått jobb på Ovako Steel.

Då kommer vi tillbaka till det som jag tycker verkligen saknas i er politik, och det är att vi måste fortsätta att vara en nation som satsar på innovation, forskning och utveckling av nya produkter och nya varor att exportera för att vara i framkant. Det är det som saknas i er politik.

När vi träffar företrädare för exempelvis LKAB är det arbetskraft som man ropar efter. Varför då dra ned på utbildningsplatserna i högre utbildning?

Åker jag till Hagfors och besöker Hagfors Järnverk, som gör världen bästa verktygsstål, ja, inte är det restaurangmomsen man är bekymrad över där, utan det är tillgången på arbetskraft och också att de anhöriga ska ha jobb. Då kommer välfärden in. Varför är Posten borta, varför är polisen borta, och så vidare?

Då måste jag fråga Hans Backman: Vilka slutsatser drar du av detta? Är ett jobbskatteavdrag lösningen på de utmaningar som vi står inför?

Anf. 134 HANS BACKMAN (FP) replik:

Fru talman! Som har nämnts här i talarstolen är regionalpolitik ett väldigt brett område som spänner över många politikområden.

Självklart är industripolitiken väldigt viktig för forskning och innovation, men energipolitiken är också en viktig del.

Där har vi i Alliansen tagit fram en strategi för hur man ska kunna ha en bra energitillförsel till våra företag. Det är inte minst viktigt för stålverk som Ovako Steel i Hofors, för Sandvik eller för skogsföretag.

Självklart är det också viktigt med satsning på forskning och utveckling. Här finns det säkert skäl att föra en levande dialog med alla företrädare för olika intressenter.

De satsningar som vi har gjort på yrkeshögskolan är ett sätt att kunna försörja våra företag inom exempelvis basindustrin med kvalificerad arbetskraft. Jobben inom basindustrin har blivit alltmer kvalificerade och teknikkrävande. Så det är en bra satsning som alliansregeringen har gjort för att kunna möta arbetskraftsbehovet. Det finns många saker som är viktiga att göra.

För befolkningen i Hofors är det klart att Ovako är nyckeln, motorn. Samtidigt har företaget blivit effektivare och lyckats väldigt bra med att producera bra stål, men det behövs mindre arbetskraft i dag än tidigare. Det är den egentliga orsaken till att befolkningen började minska. Att den nu har ökat igen beror nog väldigt mycket på att man har sett en stor kraft i ideell sektor och att människor har mer pengar i plånboken så att de kan bekosta dyra transporter. Det vill jag hävda.

Jag kan nämna att när man skjutsar innebandylaget och det är bortamatch är det som längst 40 mil fram och tillbaka, och det kostar pengar.

Anf. 135 BERIT HÖGMAN (S) replik:

Fru talman! Hans Backman kommer ju från en region som under väldigt lång tid har haft hög arbetslöshet. I går eller i förrgår uppmärksammade EU-kommissionen att det finns regioner i Sverige som har över 25 procents ungdomsarbetslöshet. Hans Backmans och även min region nämndes i sammanhanget.

Kommissionen vill betala ut över 700 miljoner till Sverige. Det är fullständigt oacceptabelt att ett land som Sverige har så hög ungdomsarbetslöshet.

Jag vill ställa frågan: Kan vi känna en trygghet i att vi har en regering som är beredd att ställa upp med det resterande som krävs så att regionerna kan ta emot dessa pengar? Eller kommer det att bli som med TEN-T, att regeringen säger nej tack till EU:s pengar?

Anf. 136 HANS BACKMAN (FP) replik:

Fru talman! Det svaret kommer väl från regeringen så småningom. Min grundinställning är att om det finns möjligheter att få pengar som kan vara bra och behjälpliga, så är det positivt.

Samtidigt vill jag säga att det är illa med den höga ungdomsarbetslösheten i Sverige, inte minst i Gävleborg, som har bland den högsta ungdomsarbetslösheten i landet. Det har vi i länet haft väldigt länge, även när Socialdemokraterna satt i regeringsställning. Många av kommunerna i Gävleborg styrs också av socialdemokrater. Här finns ett grundläggande arbete som vi alla tillsammans borde ta itu med, inom både alliansregeringen och andra partier i denna riksdag. Vi borde se efter vad det är som gör att det finns så höga trösklar för ungdomar på arbetsmarknaden.

Vi i Folkpartiet har ändå försökt att finna vägar genom att se på ungdomsavtal och annat som nu har börjat tillämpas i samhället. Det kan göra det billigare att anställa ungdomar. Många arbetsgivare tycker att det är dyrt att anställa, och det är osäkert för arbetsgivaren om det kommer en person som inte har några tidigare referenser. Då väljer de i stället en person i 28–30-årsåldern som kanske tidigare har haft ett jobb och kan lämna referenser. Med ungdomsavtal och annat kan man anställa ungdomar till en lägre lön och samtidigt utbilda personen inom det jobbet. Det kan stärka möjligheterna för många ungdomar att komma i arbete. Inom arbetsmarknadsområdet finns det alltså mycket att göra inom politiken.

Sänkningen av restaurangmomsen har gett 4 000 nya jobb. Det har varit bra för inte minst många turistorter i norra Sverige. Så det finns positiva inslag även i sådana satsningar.

Det är ett brett område. Det finns många olika saker att göra. Det viktigaste är att man har ett helhetsperspektiv.

Anf. 137 TINA EHN (MP) replik:

Fru talman! Hans Backmans anförande innehöll mycket. Frågan knyter ihop många politikområden.

Ofta talas det om att den kommersiella servicen urholkas på mindre orter. Mycket av den politik som under årens lopp har diskuterats här i kammaren har handlat om hur landet har förändrats.

En sak som inte tas upp i betänkandet, men som jag tycker att det är viktigt att lyfta fram, är externa köpcentrum som fortfarande tillåts att bygga ut i Sverige. Jag kommer själv från ett område där det sker, och jag ser hur kringkommunerna töms på möjligheter att driva affärsverksamhet. Inte minst staden Uddevalla är ett sådant exempel. Dessutom sker utbyggnaden på bördig jordbruksmark som vi vill odla vår mat på.

Jag tycker att all politik hänger ihop. Jag kan inte tycka att det är en enda fråga som är avgörande. Man måste ha ett helikopterperspektiv inom politiken.

Jag vill ta upp bredbandsfrågan igen. Jag har dålig koll på vad Folkpartiet egentligen har för landsbygdspolitik, men frågan om bredband har ju med betänkandet att göra. Hur ser ni på de regionala strukturfonderna och möjligheterna att utnyttja bredband?

Ni i regeringen har ett mål. 90 procent av medborgarna i Sverige ska ha tillgång till 100 megabit per sekund till 2020. Jag skulle vara bekymrad om jag inte visste hur det ska förverkligas.

Anf. 138 HANS BACKMAN (FP) replik:

Fru talman! Mitt svar på den frågan är det som står i betänkandet. Där framgår det att regeringen inom ramen för landsbygdsprogrammet har genomfört satsningar på bredbandsutbyggnad. Hösten 2012 överlämnades ett förslag till ändring i landsbygdsprogrammet till kommissionen som innebar att regeringen utökade satsningen på bredband på landsbygden med 600 miljoner kronor över två år. Av budgetpropositionen framgår det att regeringen menar att det finns ett fortsatt behov av statliga stödinsatser i vissa områden. Regeringen har därför för avsikt att även fortsättningsvis satsa på bredbandsutbyggnad inom landsbygdsprogrammen. Så det pågår ju satsningar som senare får utvärderas för att se om de är tillräckliga. Men i dagsläget finns det en tydlig ambition hos regeringen att lyckas med denna viktiga uppgift.

Anf. 139 TINA EHN (MP) replik:

Fru talman! Det landsbygdsprogram som nu pågår tar ju slut, och inom det nya programmet finns det inte lika mycket resurser. Vi vet inte heller hur mycket som pengarna ska räcka till. Alla miljöinsatser som många talar om ska finansieras, och bredbandet kostar ju rätt så mycket.

Jag ser det som problem att det svajar väldigt mycket när det gäller vad man säger och vad man har resurser till. Vi har inte fått något klagande alls här i dag. Det kan det kanske inte bli, men då vore det bra om man talade om det och inte talade som att miljarden skulle pågå ända tills problemet är löst i Sverige. Så tror jag inte att det är.

Det är viktigt att Folkpartiet stöttar Centerpartiet i landsbygdsfrågor inom alliansregeringen. Det är absolut avgörande att det finns bredband i hela Sverige och att det fungerar.

En annan fråga som tas upp i betänkandet är var statliga myndigheter lokaliseras och hur det har förändrats. Det finns en ambition i Sveriges riksdag, att man ska se över var myndigheterna lokaliseras. Jag har inte hört någon reaktion från dem som har varit uppe i talarstolen. Det finns ändå ganska intressanta utredningar som visar att sedan maktskiftet 2006 har 55 nya statliga myndigheter inrättats. Mer än hälften av dem har hamnat i huvudstaden. Tre av fyra myndigheter som har tillskapats efter 2006 har förlagts till Stockholm.

Det är intressant att se hur samhället utvecklas i Sverige, hur mycket som centraliseras och hur mycket som finns kvar ute i landet. Det vore intressant att höra en reflexion om detta.

Regional tillväxt

Anf. 140 HANS BACKMAN (FP) replik:

Fru talman! När det gäller bredband delar jag inte uppfattningen att det är svajigt. Det framgår ju tydligt av budgetpropositionen att regeringen har slagit fast att det finns ett fortsatt behov av statliga stödinsatser i vissa områden. Regeringen har för avsikt att även fortsättningsvis satsa på bredbandsutbyggnad inom landsbygdsprogrammen.

Det var kanske rent av Tina Ehn själv som grundade på om Centern hade haft ett bra inflytande i regeringen på landsbygdspolitiken. Vi i Folkpartiet som jobbar med Centerpartiet i dessa frågor är tillfreds. Vi har trivts bra ihop i regeringen. Jag hoppas att vi ska kunna fortsätta att bidra tillsammans med våra olika infallsvinklar på ett bra sätt.

När man kommer till det här med statlig service och statliga verksamheter ute i landet är det förstas viktigt. Det finns ett grundläggande behov av det för att man ska kunna ha en fungerande tillvaro på de olika orterna.

Det framgår också i betänkandet att i regleringsbrev 2010 och 2012 har ett antal myndigheter fått i uppdrag att ta fram en långsiktig intern strategi som ska vägleda myndigheterna i deras arbete med hållbara regionala tillväxtfrågor, och strategin ska grundas bland annat på en förordning. Utskottet noterar att Tillväxtverket har fått i uppdrag att ”göra en sammanställning och uppföljning av dessa strategier”, och det ”ska redovisas senast den 20 januari 2014”. Det kommer förhoppningsvis intressanta och bra förslag omkring detta.

Utskottet har också noterat ”att utredningens förslag om att vissa myndigheter med regional verksamhet ska ha en mer likartad geografisk indelning nu bereds vidare av regeringen i syfte att ta fram konkreta förslag”.

Jag hoppas att det kommer fram bra förslag utifrån detta, för det är en viktig fråga.

Anf. 141 PENILLA GUNTHER (KD):

Fru talman! Den regionala tillväxtpolitikens inriktning från regeringens sida är i första hand att människor, företag, kommuner, regioner och många fler tillsammans skapar attraktiva miljöer och formar sin framtid utifrån sina unika förutsättningar. Utifrån det kommer en rad punkter som jag tänkte gå in lite djupare på, och jag börjar med punkter som handlar om innovation och förnyelse, entreprenörskap, kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud.

Tillväxt handlar många gånger om en ekonomiskt mätbar uppgång, men vi ska inte glömma att människorna som finns i vårt land också innebär ett socialt kapital som inte ska underskattas.

Även om det var en diskussion här tidigare om att vi kanske inte har nämnt industriernas betydelse så mycket tänkte jag passa i den frågan i dag och prata mer om den i debatten om näringslivsbetänkandet på tisdag.

Den sociala ekonomin med dess aktörer och verksamheter har i allra högsta grad betydelse för lokal och regional utveckling. Den sociala ekonomin är snabb på att reagera på enskilda människors behov och finner ofta lokala innovativa lösningar. Den sociala ekonomin agerar ofta också där varken stora företag eller den offentliga sektorn kan möta behoven på

mest effektiva sätt. Som kristdemokrat gillar jag naturligtvis subsidiaritetsprincipen, där beslut ska tas på lägsta möjliga effektiva nivå.

Forskning visar dessutom att den sociala ekonomin fördjupar demokratin, skapar tillit, skapar kapital och tillväxt därigenom, främjar initiativförmågan och därmed entreprenörskapet, bidrar till sysselsättning även för marginaliserade grupper och stimulerar företagande bland dem. Det är till exempel arbetsintegrerande sociala företag, som de som känner mig vet att jag är djupt engagerad i. Det är också ekonomiska föreningar eller kooperativ.

Fru talman! Där kommer också ytterligare två punkter in, nämligen främjande av jämställdhet, integration och mångfald, och en god tillgång till kommersiell och offentlig service för medborgare och näringsliv i alla delar av landet. När behoven uppstår att starta nya eller hitta möjligheter att behålla befintliga verksamheter ute i bygden är personers egen drivkraft det absolut främsta smörjmedlet.

I Bäckeфорs i Dalsland, som är min valkrets, har en mötesplats startats med hjälp av föreningsliv, kommun och enskilda. Där finns numera en fritidsgård, ett bibliotek och en samlingslokal med bio och samhällsinformation på olika sätt. Organisationen Hela Sverige ska leva, Bygdegårdarnas Riksförbund med flera organisationer har också engagerat sig i det här för att det lilla samhället ska ha en samlingspunkt där man både lär känna varandra lite mer och lär sig nya saker.

Det intressanta är att den samordnare som är med och ger samhällsinformation på denna mötesplats är inflyttad från England. Hon pratar svensk-engelska med de boende i bygden. Man har alltså samtidigt en integration med nyinflyttade som är jättespännande.

Ett annat exempel som jag vill lyfta fram här är den lilla Icahandeln i Upphärad utanför min hemstad Trollhättan som har fått nya ägare då de gamla gav upp på grund av att det var för liten lönsamhet. De nya ägarna är lyhörda för kundernas önskemål, och de boende på orten har till och med gått samman och räknat ut vad de behöver handla för i veckan för att affären ska gå runt och kunna vara kvar. Jag tycker att det är helt fantastiskt.

När det handlar om den offentliga servicen och tillgång till den över hela landet är jag mindre bekymrad över det just nu – förutom posten, som man alltid kan ha synpunkter på även när man bor mitt i en stad – än vad jag är över annan service som vi förväntar oss som medborgare.

Då tänker jag till exempel på bankerna och deras möjlighet att tillhandahålla en god kontanthantering. Visst är det jättebra med servicepunkter, där det är utlämning för både Apoteket och Systembolaget tillsammans med in- och utlämning av post och paket, bankomat, livsmedels- och drivmedelsförsäljning. Jag gillar verkligen de här servicepunkterna. Men det är ett sårbart system om inte hela bygden ställer upp på att handla och göra sina ärenden där.

När det handlar om kontanthanteringen försöker många handlare uppmuntra kunder att använda betalkort i stället. Men många äldre vill gärna ha en liten slant i plånboken hemma för att använda som betalning när man tycker att det behövs. Dels är det en säkerhetsaspekt i det här, dels är det en betydande merkostnad för handlare och företag, då både insättnings- och växlingsavgifter har ökat dramatiskt de senaste åren.

Med nya betalningssätt, via mobil till exempel, kan även mindre företag inom turismen ta betalt, det vill säga såvida mobilnätet fungerar. Just det är ju en förutsättning för allt företagande utanför tätorterna, som vi har hört diskuteras här tidigare.

Bandbredden har också betydelse för hur tunga dokument som kan skickas via nätet, och särskilt förstås i vissa branscher med verksamheter även utanför Sverige. Där vill jag poängtera – det har ingen sagt tidigare, vad jag har hört – att bredbandsföreningarna har ökat kraftigt i landet. Över hela landet ser vi en ökning av ekonomiska föreningar där människor har gått samman på olika orter för att kunna få till det med bredband. Jag kan också poängtera att den digitala delaktigheten över huvud taget har ökat dramatiskt de senaste åren, säkerligen till följd av utbyggnaden av bredband.

Fru talman! Ska vi kunna ta till vara dessa unika förutsättningar för individers utvecklingskraft och företagets konkurrenskraft som finns i olika typer av regioner och gles- och landsbygd måste vi än mer uppmuntra de initiativ till företagande och föreningsliv som finns. Där vill jag särskilt lyfta fram de idéburna företagen, som en mix av företagande och föreningsliv.

Ofta saknas kapital utifrån det som skulle kunna användas för investeringar i fastigheter, inventarier och infrastruktur. För att ge stöd åt dessa företag menar jag att även de skulle kunna bli godkända som mottagare av skattefria gåvor. Därför tycker jag att taket för privata givare enligt lagen om skattereduktion för gåvor skulle kunna höjas.

För att underlätta för dessa icke vinstdrivande verksamheters viktiga arbete måste man alltså kunna lägga till de idéburna företagen. När det startas fler av den typen av verksamheter, inte minst på landsbygden, är det många som vill hjälpa till, även ekonomiskt. Här skulle det kunna vara en god idé.

På europeisk nivå diskuterar man många gånger mycket mer kring den sociala ekonomins företagande och hur det bidrar till Europeiska unionens sammanhållningspolitik, som ska vara en integrerad del i den regionala tillväxtpolitiken. Strukturfondsprogrammen har bidragit till att stärka den regionala konkurrenskraften och sysselsättningen, till exempel genom Eruf eller ESF, Europeiska socialfonden.

När det gäller ESF-medlen har man många gånger möjliggjort satsningar på idéburna och arbetsintegrerande sociala företag med utbildning för start och utveckling av företagare, medarbetare och handledare.

Det är fortsatt viktigt att arbeta med förenklingar av administrationen av de här projektmedlen. Annars begränsas radikalt möjligheten att ta del av dem för de verksamheter som faktiskt verkligen behöver dem.

Sverige behöver ett ännu mer tvärsektoriellt arbetssätt och en mer samordnad stat genom strategiska insatser och åtgärder i samverkan med aktörer på alla nivåer. Det är något som vi jobbar på, men vi kan bli bättre. Vi hörde vår vän Eriksson säga det tidigare: Man ska inte vara rädd för att säga att man kan bli bättre – för medborgarnas skull.

Tillväxt och regional utveckling inbegriper samtliga politiska områden, från god hälsa och livsmiljö till arbete och fritid med allt däremellan för medborgare i alla åldrar.

Sverige är ett litet land även om det geografiskt är stort. Vi behöver lösningar på nationell nivå men även specifika regionala lösningar utifrån

de förutsättningar som finns. Därför är det politiska ledarskapet viktigt här för att inte missa de idéer och förslag som medborgarna själva tar initiativ till.

Prot. 2013/14:40
5 december

Regional tillväxt

Anf. 142 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! Jag beklagar att mitt tidigare anförande gav sken av att vi har räknat ut industrin. Det har vi inte, fru talman, och inte innovationerna heller för den delen. Bara i forsknings- och innovationspropositionen som kom förra hösten har vi satsat 350 miljoner på industriforskningsinstitut som ska höja kapaciteten i mindre företag.

Vi har satsat 200 miljoner på lärosäten som är bra på att samverka med näringslivet, 900 miljoner på strategiska innovationsområden och 200 miljoner på testanläggningar där små företag kan testa sina produkter utan att ruinera sig.

Jag vill också tillägga att vi aldrig har satsat så mycket på högskoleutbildning som under alliansregeringens period. Faktum är att antalet högskoleplatser i Karlstad har ökat med 5 procent sedan 2006. I Gävle har de ökat med 25 procent, på Linnéuniversitetet också med 25 procent och i Jönköping med 30 procent.

Göran Persson hade en vision om att 50 procent av eleverna i varje årskull skulle fortsätta till högskola eller universitet. Man nådde aldrig dit under hans tid. Nu går 53 procent av varje årskull vidare till universitet eller högskola, och det är tack vare Alliansens politik.

Anf. 143 TINA EHN (MP) replik:

Fru talman! Jag reagerade lite grann på det här med högskolesatsningarna. Eftersom vi pratar om regional utveckling här skulle jag vilja trycka på att det är viktigt att det finns en hel del utbildningar i hela landet.

Om jag inte är felunderrättad har jag siffror på att regeringen vill minska antalet utbildningsplatser och omfördela resurserna till Uppsala, Lund, Stockholm och Göteborg på bekostnad av andra lärosäten runt om i Sverige.

Det är det här som är upprörande. När man tar bort möjligheten att utbilda sig regionalt tvingar man människor att åka längre bort – till de stora städerna som i dag redan har väldigt många bra utbildningar och som många ändå kommer till.

För dem som skulle vilja studera till exempel på Högskolan Väst i Trollhättan minskar man möjligheterna i och med att den får mindre resurser. Även i Härnösand har vi sett att detta sker.

Vi ser att utbildningar flyttar från Skara till Uppsala. Trots att Skara har haft fantastiskt bra utbildningar med väldigt många sökande har man valt att flytta utbildningarna till Uppsala.

När jag frågar landsbygdsministern om sådana här saker – till exempel när det gäller utbildningarna inom SLU, Sveriges Lantbruksuniversitet – får jag höra att man inte kan styra lärosätena, för det skulle vara ministerstyret. Men jag känner att det ändå skulle vara fint om regeringens företrädare hade ambitionen att det ska finnas utbildningar i hela landet.

Jag vet att det inte alltid är lätt, men när man bara låter det här ske kommer möjligheterna att utbilda sig på regionala högskolor att bli ännu färre.

Anf. 144 BORIANA ÅBERG (M) replik:

Fru talman! Den statistiken, att antalet utbildningsplatser minskar, beror delvis på att man har lyft kvoten för utländska studenter. Drygt 10 000 studenter från länder utanför Europa var tidigare inräknade i den kvoten. När man lyfter dem blir det justeringar, men de påverkar inte satsningarna på det sättet.

Man har också börjat räkna på ett nytt sätt. Man räknar inte bara dem som har blivit antagna, utan man räknar dem som har blivit antagna och som verkligen har inställt sig på högskolan eller universitetet för att bedriva studier. Det är nämligen vanligt att man blir antagen men inte påbörjar utbildningen.

Skara är också en högskola där man har satsat mycket och ökat antalet utbildningsplatser med 50 procent. Självklart har man ambitionen att folk ska utbilda sig och förkovra sig.

När det gäller tilldelningen av resurser till de största universiteten: Ja, det stämmer. Det finns nämligen forskningsanslag som delas ut beroende på forskningsresultaten. Forskningsresultat med högre kvalitet gör högskolor eller universitet berättigade till större anslag.

Anf. 145 TINA EHN (MP) replik:

Fru talman! Nu är risken stor att vi halkar in på utbildningspolitik. Men som vi har sagt hänger det ihop väldigt mycket, och nu kom vi ändå in på frågan.

Jag tror att de regionala högskolorna är viktiga för en stark konkurrenskraft i hela landet. Då kan man inte bara låta en sådan här utveckling ske.

När jag har besökt Högskolan Väst har man sagt att man fick ett uppdrag att höja kompetensen i regionen och att man har levt upp till det uppdraget men att de som gör utvärderingar inte tittar på sådana saker som man har levt upp till. Det tycker jag i så fall är en brist i politiken. De kanske tittar på en smal del av andra faktorer.

Det här är superviktigt för demokratin i Sverige. Det är jätteviktigt för att hela landet ska leva och för att konkurrenskraften ska finnas.

Du nämnde här, Boriana, att 10 000 utländska studenter tidigare var inräknade. Då tänker jag att det kanske också hänger ihop med regeringens politik att ta ut de här avgifterna från utlandsstudenter. Vi kanske inte ska inveckla oss för mycket i utbildningspolitiken, men på något sätt ser vi här hur det ena hänger ihop med det andra.

Anf. 146 BORIANA ÅBERG (M) replik:

Fru talman! Jag fortsätter att hävda att Alliansen satsar väldigt mycket på utbildningspolitiken. Som jag sade: 53 procent av varje årskull fortsätter till högskolor eller universitet. De kommer snart att bli 60 procent.

När det gäller kvoten för utländska studenter och införandet av avgifter tycker jag att det var rätt beslut. Det var alldeles för många som kom för att utbilda sig men inte stannade i landet. Det är inte svenska skatte-

betalares uppgift att betala för utbildning, och det är fel att locka folk med gratis utbildning.

Man ska locka med hög kvalitet. Folk ska vara beredda att betala för utbildningen de får i Sverige. De ska känna att de får valuta för pengarna, och det erbjuder vi bara om vi har utbildning med hög kvalitet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 10 december.)

12 § En hållbar rovdjurspolitik

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2013/14: MJU7
En hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13:191)
föredrogs.

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras efter endast *en* bordläggning.

Anf. 147 HELEN PETTERSSON i Umeå (S):

Fru talman! I dag ska vi debattera miljö- och jordbruksutskottets betänkande nr 7, *En hållbar rovdjurspolitik*.

Rovdjurspolitiken är, som så många gånger tidigare har konstaterats i den här talarstolen, ett politiskt område som engagerar på ett sätt som få andra. Den innehåller flera delar, allt från det rent känslomässiga till det rent vetenskapliga och tekniska, och alla delarna går att fördjupa sig i så djupt att man nästan drunknar. Debatten om siffror, genetik och inavelsgrader tenderar ibland att rent överskugga det som frågan egentligen handlar om: de magnifika rovdjuren och de människor som på olika sätt har att hantera allt vad det innebär att ha dem nära sig i sin vardag. Det är just det som vi politiker borde fokusera på i första hand. Tyvärr är det dock inte alltid där som vårt fokus hamnar.

I sju års tid har vi från Socialdemokraternas sida varit mycket tydliga med att vår dörr står öppen för att göra blocköverskridande överenskommelser om rovdjurspolitiken. Anledningen till det är att vi vill ha långsiktiga lösningar, med tydlighet, så att de som berörs av den förda politiken ska veta vilka spelregler som gäller på lång sikt. Som bekant har dock inte regeringen varit intresserad av detta. I stället har man kört ett eget race, som har resulterat i kortsiktiga utspel och lösningar och som inte lett till någonting mer än att vi har fått EU:s ogillande över vårt sätt att hantera vår politik, och då framför allt när det gäller vargen.

När Vargkommittén tillsattes såg jag det som positivt, och jag vet att många andra också gjorde det. De deltagande organisationerna i Vargkommittén sträckte sig så långt man bara kunde åt alla håll för att hitta långsiktigt hållbara lösningar i den mycket infekterade politikfrågan om varg. När man i kommittén lyckats komma överens väljer dock regeringen att till stora delar ignorera förslaget och har plockat ut några enstaka delar av det och lagt in i propositionen – detta trots att Vargkommittén var oerhört tydlig med att dess överenskommelse förutsatte att alla delar i förslaget fanns med.

Prot. 2013/14:40
5 december

Regional tillväxt

*En hållbar
rovdjurspolitik*

Detta är ett rätt märkligt agerande av regeringen. När det nu fanns en reell möjlighet till långsiktig lösning valde man att inte ta den chansen.

Ett annat märkligt beteende av regeringen var att bjuda in oss socialdemokrater till förhandling om propositionen när själva beredandet av den redan var i gång i utskottet. Man har haft sju år på sig att föra dialog med oss, men man väntar alltså tills alla texter är skrivna, alla förslag är bearbetade i de olika partigrupperna och första beredningstillfället i utskottet redan har varit. Det har varit en hel del debatt efter att regeringen valde att lämna förhandlingen. Olika rykten florerar om vad som egentligen sades och vad vi socialdemokrater egentligen krävde som var så kontroversiellt att regeringen valde att bryta förhandlingarna utan att ens lägga fram ett slutbud.

Därför tänkte jag reda ut lite grann om vad det var som hände. Den ingång i förhandlingen som vi bjöds in till var: Om ni är villiga att diskutera er motion och er modell om vem som ska fatta beslut om vad som är gynnsam bevarandestatus är vi beredda att diskutera siffror.

Okej, sade vi. Vi är beredda att diskutera det. Vi har en helt annan modell än regeringen, men vi var faktiskt beredda att lämna den. Varför det? Jo, vi tycker det viktigaste är att vi får långsiktiga lösningar. Vi var beredda att gå med på att gynnsam bevarandestatus för rovdjuren ska beslutas politiskt genom att fastställa ett intervall som är ett flexibelt golv för vad som är gynnsam bevarandestatus. Intervallet avser alltså ett flexibelt golv – inte ett golv och ett tak, som man alltför ofta vill göra gällande i debatten. I regeringens modell är det sedan upp till Naturvårdsverket att fastställa det slutgiltiga referensvärdet inom det intervallet.

Våra krav var då följande: Naturvårdsverket skulle i samråd med Jordbruksverket fastställa det slutliga referensvärdet. Vi ville införa en permanent rovdjurskommitté.

Intervallet gällande varg ville vi ändra från det föreslagna 170–270 djur till ett intervall på 200–300 djur. Vi har ett kongressbeslut som är väl känt om att vi ska ha minst 200 vargar i Sverige.

Utöver detta ville vi ha förtydligande skrivningar om att vargstammens genetiska status ska följas upp kontinuerligt. Det är något som görs redan i dag men som man inte tydligt fastställer i propositionen att man ska fortsätta med. Vi ville också ha en förtydligande skrivning om att den totala rovdjurspopulationen i landet kan överstiga den totala summan av referensvärdena för gynnsam bevarandestatus. Så är det redan i dag, se till exempel på björnen, där populationen ligger betydligt över vad som är fastställt som gynnsam bevarandestatus. Det står också tydligt i propositionen att man numera ska se referensvärdena som miniminivåer och inte som tak. Vi ville dock ha en förtydligande skrivning eftersom det i debatten om den föreslagna rovdjurspolitiken har visat sig att många ändå uppfattar regeringens förslag som ett golv och ett tak för populationerna. En förtydligande text hade kunnat stävja den debatten.

Vi ville också att det någonstans i målbeskrivningen för den framtida rovdjurspolitiken skulle framgå att den också har en koppling till de svenska miljömålen. I det liggande förslaget hänvisas bara till EU:s regler. Vi tycker det gott kan framgå att det inte bara är för EU:s skull som vi vill ha långsiktig och hållbar rovdjurspolitik i Sverige.

Mot detta skulle vi alltså köpa resten av regeringens förslag.

När vi kallades till det sista förhandlingstillfället kändes det bra. Det kändes som om vi var överens. De sista förslagen som jag räknade upp hade vi inte ännu diskuterat, men det handlade ju om textförtydliganden, och det borde inte vara något problem. Våra förslag var också överlämnade dagen innan. När vi kommer in får vi dock beskedet att man här och nu avbryter förhandlingarna från den borgerliga sidan, eftersom de senaste förslagen vi lagt fram var orimliga. Vi får inget slutbud att ta ställning till. Det finns inget intresse av att fortsätta diskutera, utan förhandlingarna är över. Punkt.

I den efterföljande debatten har det låtit som om det var siffrorna för varg som fälde allt. Det var det ingen som nämnde för oss vid bordet. Om man, som man sade, var villig att diskutera siffror, kan man ju tycka att en förskjutning av intervallet med 30 djur i det flexibla golvet inte borde ha varit ett oöverstigit krav. Som sagt lades det heller inte fram något annat förslag för oss att ta ställning till.

Hur ska man då tolka det som hände? Ja, frågar ni mig så kändes det som att det aldrig fanns en riktig intention att faktiskt göra upp. Måhända var det ett försök att undkomma den kritik man hade fått för att man inte hade försökt göra upp med oss. Vi tänjde och böjde våra politiska ställningstaganden och gick regeringen till mötes. Det gjorde vi för människornas skull, för rovdjurens skull och för att detta skulle bli långsiktigt hållbart, men det var man inte intresserad av.

I stället väljer man nu att köra igenom sitt ursprungsförslag med stöd av Sverigedemokraterna, i stället för att göra upp med Sveriges största parti. Det är en strategisk bedömning som man kan ifrågasätta, men vi kan konstatera att den är gjord någonstans.

En stor fråga kvarstår dock, och jag vänder mig nu till de borgerliga företrädarna här i kammaren dag. Anledningen till att vi i vår motion har valt att gå fram med en annan modell, där Naturvårdsverket och Jordbruksverket tillsammans ska vara de som fastställer gynnsam bevarandestatus, är att vi är tveksamma till om EU-kommissionen kommer att godkänna de siffror och det underlag som regeringen nu vill fatta beslut om. Vi anser att det är stora skillnader mellan de siffror som Sverige rapporterade in till EU som gynnsam bevarandestatus i somras och dem som regeringen nu vill fastställa och att det vetenskapliga underlaget kanske inte kommer att godkännas. Det kan då, om kommissionen inte godkänner underlaget och den fastlagda politiken, komma att läggas en blöt filt över vargpolitiken igen. Det vore förödande.

Vår plan är att återfå förtroendet från kommissionen genom att använda en annan modell, där gynnsam bevarandestatus fastställs med vetenskapligt underlag men där en utökad skydds jakt kan bedrivas på vargstammen även om inte gynnsam bevarandestatus är uppnådd. Genom att återfå förtroendet, som jag i dag vill påstå är i botten, skulle vi själva få tillbaka makten över vargförvaltningen nu och i framtiden.

Frågan är då följande: Om inte kommissionen köper regeringens siffror om gynnsam bevarandestatus på varg, och därmed sätter stopp för licensjakt i vinter, vad tänker regeringen göra då? Är man då villig att prova vår modell? Vår dörr står fortfarande öppen, även om vi fick en slängd i ansiktet. Eller är man, som en del rykten säger, beredd att köra vargförvaltningsfrågan till EU-domstolen för slutgiltigt avgörande? Det

kanske bara är ett illvilligt rykte som går, som har dykt upp på många håll. I så fall har ni möjlighet att dementera det nu.

Om det däremot är det man har tänkt sig kan jag säga att en sådan process kan ta många år i anspråk, minst ett, kanske uppemot fem. Det är svårt att säga. Vi vet inte om vi skulle vara betrodda att ha någon större skydds jakt under den tiden. Överklagningarna lär hagla om det är en pågående process i EU-domstolen.

Vargstammen växer, som ni vet, väldigt fort från år till år. Ifall det ligger någon som helst sanning i de här ryktena visar regeringen mer tydligt än någonsin att det är den egna prestigen som är viktigare än de djur och människor som propositionen egentligen handlar om. Det ser jag som väldigt tragiskt.

Fru talman! Tyvärr överskuggar debatten om varg debatten om de andra fyra stora rovdjuren, som propositionen också handlar om. Det finns mycket att säga om dem, men av tidsskäl får jag lov att hänvisa till vår motion och till våra reservationer. Vi vill ändå nämna att vi ställer oss väldigt kritiska till regeringens intentioner att behandla kungsörnen på samma sätt som de andra fyra stora rovdjuren. Här har man från regeringens sida gjort en svårbegriplig tankekurva som jag hade hoppats att man skulle rätta till.

Avslutningsvis vill jag säga att jag självklart står bakom samtliga socialdemokratiska reservationer. Men för att vinna tillbaka lite av den tid som jag just nu har förlösat – jag ser att jag har pratat för länge – väljer jag att yrka bifall till reservation nr 2, som är vår motivreservation, reservation nr 7, som handlar om kungsörnen, och reservation nr 12, som handlar om vargföringringar i renskötselområdet. Det är något som vi inte anser är förenligt med rennäringen. Det ger inte förutsättningar för näringen. Det är något som vi tycker är väldigt viktigt för framtiden.
(Applåder)

Anf. 148 HELENA LEANDER (MP):

Fru talman! Det började bra. Den 23 augusti presenterade Vargkommittén sitt betänkande. Där hade man samlat representanter för fårnäring och rennäring samt jägare och naturvårdare, människor som ofta har ganska olika ingångar i vargfrågan. Man hade lyckats komma ut med en gemensam åsiktsförklaring. Där har man högt, lågt och blandat. Man ställer bland annat upp på att vetenskapliga fakta ska ligga bakom gynnsam bevarandestatus men också att skydds jakt är viktigt och nödvändigt. Det är ett givande och tagande, helt enkelt.

Utifrån det här lade utredaren fram en rad förslag, bland annat att det är Naturvårdsverket som ska avgöra vad som är gynnsam bevarandestatus utifrån tillgängliga underlag och riktlinjer från riksdagen.

Den 12 september, alltså mindre än tre veckor senare, lade regeringen fram sin rovdjursproposition. Där lägger regeringen fram helt egna siffror för gynnsam bevarandestatus, som är väsentligt lägre än både vad Rovdjursutredningen har kommit fram till tidigare och vad Naturvårdsverket har rapporterat in till EU-kommissionen enligt art- och habitatdirektivet. Det är svårt att se det som något annat än en krigsförklaring mot det sköra samförstånd som börjat byggas upp i Vargkommittén.

Den här forceringen är möjligen begriplig om målet är att kunna leverera en licensjakt på varg till vintern till sina väljare. Annars är den obegriplig.

Om konflikterna i rovdjurspolitiken ska kunna minska är inte rovdjurspropositionen till någon större hjälp. Alla som på allvar vill ha en hållbar rovdjurspolitik, som namnet antyder, borde rösta nej. Det kommer jag att göra. Därför yrkar jag bifall till reservation nr 1.

Men någon rovdjurspolitik ska vi såklart ha. Vad ska vi då göra i stället? Till att börja med måste vi nog vara ödmjuka när det gäller att rovdjursfrågorna rymmer en rad målkonflikter. Rovdjur dödar andra djur – det ligger liksom i sakens natur – och beroende på vilka de andra djuren är kan det vara mer eller mindre konfliktfyllt. Samtidigt har de stora rovdjuren just genom sin roll i toppen av näringskedjan en mycket viktig roll för den biologiska mångfalden. De har dessutom en mer indirekt roll för den biologiska mångfalden. Om vi förväntar oss att andra länder ska bevara sina hotade arter kan de rimligtvis förvänta sig detsamma av oss. Och omvänt: Om vi inte ens klarar av att bevara våra rovdjursstammar långsiktigt blir det svårt för oss att med trovärdighet hävda att andra länder borde göra mer för miljön.

Vad innebär det då att långsiktigt bevara våra rovdjursstammar? Det är faktiskt inte en politisk fråga utan en vetenskaplig fråga, oavsett om det gäller rovdjuren eller någon annan av alla de arter som är mer eller mindre hotade. Naturvårdsverket rapporterar regelbundet in värden för så kallad gynnsam bevarandestatus för alla de hundratals arter som omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv. Där använder man sig av vedertagna, vetenskapliga kriterier för arters långsiktiga livskraft. Så sent som i somras rapporterade man in sådana värden för järv, lo och björn, enligt de här kriterierna, men däremot inte för varg.

I propositionen väljer regeringen att lägga fram helt egna värden för rovdjuren som är betydligt lägre än de värden som Naturvårdsverket har rapport in för Sveriges räkning till EU. De är för övrigt lägre än en rad andra värden, till exempel dem från Rovdjursutredningen och Rovdjursutredningens internationella forskarpanel.

De här värdena har regeringen höftat till på egen hand utifrån ett skraddarsytt forskarunderlag som inte utgår från långsiktig livskraft och som inte beaktar genetiska aspekter. Det sistnämnda blir särskilt absurt med tanke på den starka inaveln i den svenska vargpopulationen.

Som politiker måste vi kunna hantera motstående intressen. Det som krävs för långsiktigt livskraftiga rovdjurspopulationer kanske inte nödvändigtvis sammanfaller med intressena hos alla fårägare, renägare eller jägare. Däremot ska vi akta oss väldigt noga för att gå in och manipulera vetenskapen för att sopa målkonflikterna under mattan. Vi ska inte från politiskt håll friserar värden för att de ska passa våra syften.

Regeringens klåparaktiga hantering av kungsörnen visar hur tokigt det blir när politiker som kanske inte ens har kläm på den grundläggande terminologin på området går in och sätter mål som man sedan får gå ut och dementera eller omtolka.

Precis som för de andra arterna borde därför det som är gynnsam bevarandestatus avgöras av Naturvårdsverket. Då kan vi politiker ägna oss åt det som vi förhoppningsvis är bättre på, nämligen politik. För det är inte så att det saknas politik i det här. Det är en politisk fråga hur vi ska

hantera rovdjuren på vägen till gynnsam bevarandestatus och när de väl har uppnått det. Hur kan vi förebygga de konflikter som trots allt kan uppstå?

I Miljöpartiets budgetförslag anslår vi mer pengar till förebyggande åtgärder och till ersättningar för dem som drabbas av rovdjursangrepp för att minska konflikterna med framför allt färnäringen men också viss annan djurhållning. Stängsling är normalt mycket effektivt, men det krävs faktiskt pengar för uppsättning och underhåll och vad det nu kan vara. För rennäring däremot är stängsling av naturliga skäl inte ett alternativ. Det gör det svårt att förebygga konflikter med rovdjuren där. Det är särskilt problematiskt vad gäller vargen, för den svenska vargpopulationen är koncentrerad till Mellansverige. Och på grund av den stora inaveln skulle man innerligt väl behöva genetiskt inflöde av finskryska vargar. Då behöver de någonstans kunna ta sig igenom renskötseområdet, som utgör, typ, halva Sverige. Då måste vi nog vara beredda att acceptera en viss vargförekomst även i renskötseområdet, även om den i huvudsak begränsas till de områden där vargen gör minst skada.

För en rennäring som redan pressas hårt från olika håll – det är allt från gruvor till infrastruktur som skär av vandringsvägar – är det här förstuds ett bekymmer. Jag önskar verkligen att jag hade en enkel lösning som förenar en livskraftig rennäring med livskraftiga rovdjurspopulationer. Ett litet positivt steg tas på vägen genom förslaget att man inte längre ska räkna av den ersättning man får för förebyggande åtgärder från ersättningen man får för rovdjursförekomst i renskötseområdet. Men jag tror att vi behöver göra mer.

Här föreslår Vargkommittén och Rovdjursutredningen på olika sätt att man ska skapa någon form av långsiktigt samarbete mellan forskare, renägare och berörda myndigheter där man kan utveckla och utvärdera den kunskap som finns och kan tas fram om förebyggande åtgärder för rennäringen. Man föreslår också att man ska ta fram en handlingsplan för en naturlig invandring av varg.

När ett rovdjur orsakar skada som inte kunnat undvikas på annat sätt kan det bli aktuellt med skydds jakt. Särskilt för genetiskt värdefulla individer måste det ställas höga krav på att andra alternativ uttömts innan skydds jakt beviljas. Men i takt med att en population närmar sig gynnsam bevarandestatus kan också skydds jakten förenklas. För arter som uppnått gynnsam bevarandestatus kan också licensjakt vara ett alternativ för att balansera populationen runt en målnivå. Miljöpartiet kan däremot inte acceptera licensjakt på arter som inte har uppnått gynnsam bevarandestatus.

Om målet är att minska skadorna är licensjakt ett trubbigt verktyg. Vid skydds jakt tar man bort enskilda problemindivider, medan licensjakt riskerar att skapa problemindivider. Erfarenheter hittills tyder på att valpar vars föräldrar skjutits och som därför inte lärts upp i hur man jagar tenderar att i större utsträckning söka sin föda bland bebyggelse. Det var väl ändå inte det som skulle uppnås – mer närgångna vargar?

Men målet med den här propositionen tycks inte vara att i första hand begränsa skadorna utan snarare tillfredsställa en högljudd opinion man själv varit med om att piska upp. I övrigt har jag svårt att se vad man vill uppnå med propositionen. På den punkten lyckas man kanske att till-

fredsställa opinionen, även om vissa är nöjda. Annars är propositionen ett misslyckande för svensk rovdjurspolitik.

Jag föreslår därför att vi tillsammans röstar ned propositionen vid nästa votering. Sedan samlar vi in de olika exemplaren och lägger dem i korgarna för pappersåtervinning utanför dörren till kammaren. Därefter tar vi nya tag och tar fram en ny rovdjursproposition. Vi kan gärna behålla namnet, *En hållbar rovdjurspolitik*, men låt oss då också fylla propositionen med ett innehåll som lever upp till namnet.

(Applåder)

Anf. 149 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag vill börja med att meddela att jag självklart står bakom alla reservationer som Vänsterpartiet har lagt fram i ärendet, men för tids vinnande yrkar jag bifall till reservation 1 och reservation 16.

Reservation 1 är ett avslagsyrkande på propositionen. Jag vill instämma med föregående talare i att vi borde kasta propositionen i pappersåtervinningen, göra ett omtag och komma tillbaka med en verkligt hållbar rovdjurspolitik.

Våra fem rovdjur, björn, varg, lodjur, järv och kungsörn, fyller en mycket viktig uppgift för den biologiska mångfalden i Sverige. Våra rovdjur utgör också en självklar del av Sveriges fantastiska och ofta mångfasetterade natur. Turister reser från hela världen för att uppleva den svenska naturen och våra rovdjur i det fria.

Enligt flera opinionsundersökningar vill en mycket klar majoritet av det svenska folket ha rovdjur och livskraftiga rovdjursstammar. Men ibland kan rovdjur också ställa till det, inte minst för dem som bedriver ekonomisk verksamhet i form av tamhushållning av djur i rovdjursfrekventa områden. Det är därför viktigt med livskraftiga rovdjursstammar, men det är också viktigt att vi tar stor hänsyn till dem som lever och bedriver verksamheter i områden med rovdjur.

Därför måste beslut som handlar om naturvård och rovdjursstammar fattas långsiktigt, vara genomtänkta och vila på vetenskaplig grund. Det här är för viktigt för att styras av kortsiktighet och genom påverkan av enstaka högljudda opinioner. Vänsterpartiet vill därför ha en bred överenskommelse om rovdjurspolitiken i Sverige, gärna i nära dialog med alla berörda aktörer – rovdjursorganisationer, jägare, ursprungsbefolkning, djurskydd och så vidare.

Tyvär är det förslag vi debatterar i afton inte ett sådant förslag. Aldrig någonsin under gången med propositionen har något av regeringspartierna sträckt ut handen till Vänsterpartiet och velat samtala om en hållbar rovdjurspolitik. Det är synd.

För ett par månader sedan fanns däremot ett förslag som hade den fulla potentialen. Den statligt tillsatta utredningen Vargkommittén hade arbetat seriöst sedan 2011 och lade i augusti fram sitt betänkande som inte bara rörde vargar utan rovdjurspolitiken i bredare drag. Det fanns flera saker i Vargkommitténs förslag som Vänsterpartiet inte instämde i fullt ut – jag vill vara den första att säga det – men vi gillade det breda anslaget. Vi gillade att det fanns en uppslutning alltifrån naturvårdsorganisationerna till jägarna. Vargkommittén föreslog bland annat en ökning av ersättningarna för skador orsakade av rovdjur, fler skadeförebyggande åtgärder, en begränsning av den illegala jakten, en genetisk förstärkning

av vargstammen, en förenklad skyddsjakt och möjligheter till jakt när gynnsam bevarandestatus är uppnådd. Sist men inte minst ska det handla om vetenskapligt grundade nivåer fastslagna av Naturvårdsverket som ska gälla för gynnsam bevarandestatus av våra rovdjur. Dessa beslut kan inte fattas med ett enkelt klubbslag i kammaren.

Vad har regeringen gjort av det gedigna arbetet? Tyvärr en total negligering. I stället för en bred och långsiktig lösning som vilar på vetenskaplig grund lägger den borgerliga regeringen, påhejad av Sverigedemokraterna, fram ett förslag som ärligt talat innehåller hemsnickrade mål för hur stora populationerna av våra rovdjur får vara. Ja, jag säger hemsnickrade mål eftersom jag menar just det.

Låt oss ta en titt på några av siffrorna som läggs fram i lagförslaget och som kan styra svensk rovdjurspolitik för många år framöver. Vi kan börja med vargen. Här anser regeringen att det räcker med 170–270 vargindivider för att vargen ska vara livskraftig. Det kan jämföras med regeringens egen rovdjursutredning som landade på minst 450 individer, eller Rovdjursutredningens vetenskapliga och internationella forskarpanel som sade 700 individer, eller Artdatabanken på Lantbruksuniversitetet som hamnar i ett spann från 1 000 till drygt 2 000 vargindivider. Mot det här ställer regeringen 170–270 vargar.

Varför går regeringen emot sin egen utredning? Varför landar man på de extremt låga talen? Kan det vara så att talen ligger långt under dagens uppskattade vargpopulation på låt säga 350 vargar? Med det här förslaget kan regeringen i framtiden lova licensjakt på varg. Det är precis vad det handlar om.

Vi kan ta några andra siffror, till exempel lodjuren. På endast två sidor i propositionen argumenterar regeringen för att populationen av lodjur ska ligga på mellan 700 och 1 000 individer. Enligt regeringen är det den nivå som Sverige låg på 1995 när vi blev EU-medlemmar. Enligt EU:s art- och habitatdirektiv får vi inte ha en lägre population av rovdjur än vad vi hade då vi blev EU-medlemmar – alltså 700, enligt regeringen.

Regeringen säger sig luta sig mot siffror från Artdatabanken. Men Artdatabanken klargjorde redan i våras att de siffrorna var felaktiga. Det vet Lena Ek, ansvarig minister, och hela regeringen mycket väl om. Ändå lägger man fram siffrorna.

Vi kan lämna skuldfrågan därhän – vem som har det största ansvaret, Artdatabanken eller regeringen. Jag tycker att det är viktigt att komma ihåg att den expertis, det vill säga Artdatabanken, som regeringen lutar sig mot menar att Sverige 1995 hade inte 700 utan 1 700 lodjur. Den absoluta miniminivån borde väl vara 1 700 lodjur i stället, enligt EU-reglerna. Regeringen vet förstås allt detta, men ändå väljer man att snickra ihop en egen siffra på 700–1 000 lodjur. Det är inte seriöst.

Jag skulle också vilja nämna kungsörnen i sammanhanget. På ett ännu kortare utrymme, nämligen en och en halv sida, i propositionen argumenterar regeringen för att referensvärdet på kungsörn ska ligga på 150 häckande par. I regeringens proposition skriver man att den svenska kungsörnsstammen kan uppskattas till 600–750 häckande par. Jag hittar ingen referens till det påståendet.

När man talar med Kungsörn Sverige, som jag tror är de som har bäst koll på sådan här statistik, uppger de att det 2012 fanns 157 häckande par i Sverige, och 2013, alltså i år, finns det hittills 125 lyckade häckningar i

Sverige. Det är ganska stor skillnad mot regeringens påståenden i den här propositionen.

Jag skulle också kunna prata om siffrorna för de två återstående rovdjuren björn och järv, men jag avstår av tidsskäl. Men den röda tråden i regeringens förslag är att siffrorna för att uppnå gynnsam bevarandestatus är osäkra, ovetenskapliga och ligger under siffrorna i den statliga rovdjursutredningen.

Varför föreslår då regeringen de här låga och osäkra nivåerna för hur många rovdjur som vi ska ha i Sverige i framtiden? Jo, regeringen vill förstås öppna för jakt på rovdjuren i större eller mindre skala.

Jag vet att det har varit många siffror i mitt anförande, men jag tar upp de här siffrorna för att peka på det vanskliga med att vi i riksdagen här och nu, en mörk kväll i december, ska fatta beslut om det som kommer att påverka existensen och livsbetingelserna under lång tid framöver för våra björnar, lodjur, järvar, vargar och kungsörnar.

Jag vill säga till Moderaterna, Folkpartiet, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna att det här inte är seriöst. I stället för ett brett samarbete väljer de borgerliga, uppbackade av Sverigedemokraterna, att polarisera. I stället för att ta ett långsiktigt ansvar försöker man vinna kortsiktiga poänger och lovar jakt och färre rovdjur. Man för svensk rovdjurspolitik flera decennier tillbaka i tiden.

Till er borgerliga partier och Sverigedemokraterna vill jag säga att jag tror att svenska folket ser igenom den här bluffen. Jag tror att den absoluta merparten vill att vi i Sveriges riksdag ska ta ansvar för den här frågan och att vi både ska värna livskraftiga bestånd av våra rovdjur och samtidigt ta ansvar för dem som bedriver verksamheter på landsbygden. Vi hade en sådan öppning i Vargkommittén. Låt oss ta fasta på den i stället.

(Applåder)

Anf. 150 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M):

Fru talman! Vi har nu hört tre partier i oppositionen beskriva sina förslag till rovdjurspolitik. En mer splittrad politik får man leta efter. De rödgröna saknar fullständigt förutsättningar för att kunna forma en gemensam linje. Det enda som binder samman dem är att de vill ha fler vargar och att de inte vill ta politiskt ansvar.

Vi i allianspartierna har sett och tagit till oss den oro och den förtvivlan som många tamdjursägare och landsbygdsbor upplevt och upplever. Vi har bland annat tidigare ändrat 28 §, vilket innebär att man nu som tamdjursägare kan skydda sina tamdjur på ett bättre sätt. Vi har gjort det till en möjlighet för tamdjursägare, vilket den tidigare socialdemokratiska regeringen vägrade att göra.

Det samlade rovdjurstrycket i Mellansverige är förmodligen det högsta i världen. Samtidigt är vi angelägna om att den biologiska mångfalden inte urholkas utan tvärtom säkerställs. Äntligen kan ett samlat förslag till en rovdjurspolitik värd namnet läggas på riksdagens bord. Den bygger på en robust grund för att kunna förvalta våra värdefulla rovdjursstammar men har också en ekosystemansats där människan har en självskrivna roll och där tamdjur och mänskliga aktiviteter ges utrymme att leva i balans med rovdjuren.

Många belackare påstår att vi inte har uppnått de krav som bland annat EU ställer. Låt mig därför läsa upp grunderna i förslaget. Det är ingen som har nämnt dem. Regeringens målbeskrivning är följande: Det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken är att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och behålla gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet samtidigt som tamdjurshållningen inte påtagligt försvåras och socioekonomiska hänsyn tas.

Dessutom finns det ett program från EU med krav i åtta punkter. Punkterna är följande. Den första handlar om populationsstorleken som ska vara stabil eller ökande. Den andra punkten är att utbredningsområdena ska vara stabila eller ökande. Den tredje punkten handlar om att livsmiljöns mängd och kvalitet ska vara tillräcklig. Den fjärde punkten säger att populationernas storlek ska vara lika stor eller större än den 1 januari 1995 när vi blev medlemmar. Den femte punkten säger att gynnsam bevarandestatus ska vara nådd. Den sjätte punkten innebär att arten ska förekomma i hela utbredningsområdet. Den sjunde punkten säger att det ska finnas förbindelser mellan populationer. Den åttonde, avslutningsvis, handlar om att ett robust övervakningsprogram ska finnas.

På samtliga åtta punkter uppfyller Sverige nu kraven rakt av. Den som säger någonting annat har inte läst på.

Alliansen sätter nu tydligt ned foten och säger att gynnsam bevarandestatus är uppnådd. Det måste vara politiken som avgör detta i enlighet med förslag från två utredningar som har gjorts när det gäller rovdjuren.

Politiskt ansvar är en självklar uppgift i konfliktfyllda frågor, inte bara här utan också i samhället i övrigt. Ett gediget underlag finns nu som vilar på vetenskaplig grund i kombination med den politiska avvägning som ett högre antal djur kräver för att vi ska kunna ha långsiktigt friska och starka rovdjursstammar.

Låt mig trötta er med att beskriva hur vargintervallet har kommit till. Gränsen enligt sårbarhetsanalysen, alltså det absolut lägsta antalet som man kan ha enligt vetenskapen, är 100 djur i den samlade populationen som Sverige och Norge har. Om vi räknar bort den norska delen faller 70 vargar på Sverige. Sedan säger EU att vi ska ha väsentligt fler. Då hamnar vi i situationen att vi måste göra en bedömning av vad som är väsentligt fler. Alliansen lägger då på ytterligare 100 djur, alltså mer än dubbelt så många, och då landar vi på den lägre siffran i intervallet, alltså 170. Som om det inte vore nog tar vi en ytterligare säkerhetsmarginal genom att lägga på 100, och då landar vi på 270. Därav intervallet där den lägsta nivån ska ligga, nämligen mellan 170 och 270. Svårare än så är det inte. Den som inte vill förstå det har naturligtvis problem.

Andra delar som vi plockar fram i propositionen är att vi vill ta fram underlag för att visa hur rovdjursangrepp, även de indirekta, för dem talas det aldrig om i den offentliga debatten, påverkar landsbygdsföretagens hela ekonomi. Det finns ett fall från verkligheten i materialet, och det handlar om en fåbodfamilj med nötkreatur. De hade en faktisk skada på grund av att ett djur, en kalv, dödades. Denna skada värderades till ca 5 000 kronor. Ersättningen de fick för kostnaderna för att samla ihop en sprängd nötkreatursflock i skogen landade på 167 000 kronor.

Det kan många tycka är mycket. Men då ska ni få höra den faktiska verkligheten. Den nötkreatursflocken kunde man inte använda, för korna

kastade kalvar och blev inte dräktiga. Man fick slakta hela besättningen och köpa en ny. Det kostade familjen 542 000 kronor. Denna verklighet måste vi också se samtidigt som vi diskuterar rovdjuren.

I propositionen tar vi också fasta på att vilja utveckla bidragen till förebyggande åtgärder. Vi kommer även att ta ytterligare steg för att regionalisera rovdjursförvaltningen, vilket innebär att vi flyttar besluten närmare de människor som berörs.

Naturvårdsverket bör också revidera förvaltningsplanerna för våra rovdjur. Om jag inte har förstått fel är man redan i gång och planerar för detta.

Vi uttalar också i propositionen att en sameby inte ska behöva ha en skada på mer än 10 procent av det faktiska renantalet. Toleransnivån ska ligga där.

Vi uttalar också att vi måste ha en ökad politisk samverkan mellan Sverige, Norge, Finland och Ryssland eftersom vi i mångt och mycket delar rovdjur och har utbyte mellan populationerna.

Alliansen har under en längre tid tagit rovdjursituationen på allvar genom att ta fram ett konsekvent och heltäckande underlag.

I den svenska vargstammens utveckling pekade allt åt rätt håll. Genetiken blev bättre, utbredningen ökade, antalet ökade, accepten ökade och tjuvjakten minskade. Detta förhållande rådde när tre miljöorganisationer trots denna positiva utveckling valde att anmäla vårt land till EU-kommissionen. Då valde man att förstöra en framgångsrik förvaltning av vargen som har en 19-procentig årlig tillväxt.

Låt mig göra en jämförelse med den svenska björnstammens utveckling. Det är ett utmärkt exempel på hur bra den svenska viltförvaltningen fungerar. Utan inblandning av vare sig miljöorganisationer eller EU har vi nu över 3 000 björnar. Det är en lyckosam utveckling.

Den svenska viltförvaltningen håller världsklass, och just därför har vi också en viltrikedom med stor variation. Det ska vi vara stolta över.

Nu finns det en grund för Naturvårdsverket att besluta om en beståndsreducerande jakt i vinter, som jag utgår från kommer att genomföras i de områden där rovdjurskoncentrationen är som störst.

Jag får en känsla av att oppositionen har ansträngt sig för att inte stödja Alliansens förslag. Det spretar. Två partier yrkar helt avslag, och ett tredje lägger in ett antal reservationer för att markera avstånd. Det sistnämnda gäller framför allt Socialdemokraterna.

Jämför deras reservationer med betänkandet. De gör allt för att distansera sig. När det gäller exempelvis kungsörnen har vi i betänkandet på punkt efter punkt beskrivit exakt detsamma som Socialdemokraterna. Ändå väljer de att reservera sig. Det är rent okynne. Varför måste ni gå emot med ett antal reservationer utan reellt innehåll? Den frågan tycker jag att ni ska besvara.

De rödgrönas politik med Socialdemokraterna i spetsen är ett hot mot landsbygden. Man lämnar människor i sticket utan förståelse för det trauma som många tvingas uppleva när man utsätts för rovdjursattacker. Som jag sade tidigare gäller det inte bara de direkta skadorna utan även de indirekta och de inskränkningar som många tvingas leva med.

Mina frågor till oppositionen är: Har ni verkligen läst betänkandet eftersom ni lägger den typen av reservationer? Hur många fler vargar anser de olika partierna i oppositionen att vi ska ha? Varför vill ni inte ta poli-

tiskt ansvar utan gömmer er bakom tjänstemän? Ni har ju sett på sistone hur det går.

Fru talman! Låt mig bemöta de påståenden som Helén Pettersson gjorde i sitt anförande om den förhandling som hon refererade till.

Sanningen är att jag kontaktade Socialdemokraterna vid två tillfällen. Först var det i samband med att propositionen var färdig men inte tagen av regeringen. Socialdemokraterna hade inte tid de tider vi föreslog, vilket jag beklagar, för det fanns en möjlighet.

Andra gången var när vi i utskottet hade haft de uppvaktningar som vi var överens om att vi skulle ha och hade fått alla fakta på bordet. Det är helt riktigt som Helén Pettersson återger att vi då träffades vid två tillfällen. När vi sågs den andra gången hade vi ett diskussionsunderlag som vi skulle förankra på respektive håll för att se om det var bra eller inte.

När förankringsprocessen var i sitt slutskede slängde man på kvällen innan detta skulle vara färdigt in ytterligare tre förslag via mejl. Det upplevdes inte som seriöst av oss, och vi ansåg att det inte var vettigt att fortsätta en förhandling när vi gjorde den samlade politiska bilden. Därför sade vi nej.

Vänsterpartiet för i svepande ordalag fram att vi går ifrån Naturvårdsverkets förslag och deras siffror. Det är lite förvånande att Jens Holm inte har uppfattat att Naturvårdsverkets underlag har varit felaktigt. De har själva erkänt att den forskare de har anlitat har använt felaktiga uppgifter.

Det är beklagligt om det har gått Jens Holm förbi, men det har stått tydligt och framgick inte minst av den uppvaktning vi hade i utskottet där Jens Holm var med. Antingen vill han förtränga verkligheten eller föra folk bakom ljuset. Jag vet inte vilket som är värst.

När det gäller Artdatabankens uppgifter om hur många lodjur vi hade i januari 1995 har de under 18 år angett att det var 700 stycken. Nu har man kommit på att det kanske inte var 700 utan en annan siffra, och över tiden har den siffran varierat. Det har varit 1 300 och 1 700.

Tycker Jens Holm att det inger förtroende?

Naturvårdsverket har dessutom använt dessa siffror hela tiden och även Rovdjursutredningen.

Nej, regeringen har större krav på kvalitet i underlaget än att man 18 år senare kommer fram till något helt annat.

När det gäller kungsörnen undrar jag igen om Jens Holm har läst betänkandet. Jag är tveksam till det, för annars skulle han inte yrka på de reservationer som han gör.

Fru talman! Jag är ledsen att jag dragit över tiden, men det fanns inte utrymme att få med allt på den anmälda tiden. Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 151 HELENA LEANDER (MP) replik:

Fru talman! Jag önskar att jag fick överskrida talartiden lika mycket i min replik för att bemöta allt.

På fråga A svarar jag: Ja, jag har läst propositionen. Det var ingen rolig läsning. På fråga B svarar jag: Jag tycker inte att det är politikernas sak att säga hur många vargar vi ska ha eftersom vi på fråga C vill gömma oss bakom Naturvårdsverket – eller hur det nu var.

Min motfråga blir: Om det är att inte ta ansvar att vi från riksdagen inte ska sätta de gynnsamma bevarandestatusarna för de olika arterna, vilka andra arter av de hundratal arter som Naturvårdsverket rapporterar in under art- och habitatdirektivet ska vi besluta om i riksdagen? Ska de också upp här, eller är det okej att vara lite ansvarslös och gömma sig bakom Naturvårdsverket på den punkten?

När det gäller hur regeringens värden har tagits fram fick vi nu en målande beskrivning av hur det gick till för vargen. Jag tycker att det är bra att vi fick detta klargjort för den som till äventyrs inte har läst propositionen och som sitter och lyssnar hemma eller var man nu är.

Det har alltså gått ett uppdrag till forskare att titta på kortsiktig utdöenderisk, alltså 10 procents risk att dö ut på 100 år. Det är inte långsiktig livskraft.

Forskarna är väldigt noga med att understryka att det var ett tydligt uppdrag att de inte skulle titta på genetiken. Särskilt för vargstammen, där vi har en inavelsgrad som i princip motsvarar syskonparning, blir det fantasisiffror när det gäller att över huvud taget räkna på vad som är långsiktig livskraft utan att titta på genetiken. De siffrorna är inte relevanta.

Jag vet inte hur jag ska hinna bemöta allt, men vi tar tamdjuren. Fårnäringen har ökat de senaste tio åren. Man ser egentligen inga skillnader mellan vargrevir och icke-vargrevir eller vargkommuner och icke-vargkommuner. Dessutom hörde vi i dag på radion att det är fler får som dödas av hundar än av vargar. Hur många hundar ska vi ha i Sverige?

Anf. 152 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M) replik:

Fru talman! Om vi börjar med varför politiken ska ta ansvar sade jag just att vi ska ta ansvar där det är konfliktfyllt. Det är där oppositionen backar undan. De vill eller vågar inte – jag vet inte vad det beror på. Men det är där vi måste träda in, och det är därför vi är så tydliga på den punkten.

Sedan säger Helena Leander att det är kortsiktigt. Om Helena Leander tycker att 100 år är kortsiktigt förstår jag inte vad långsiktigt är. Jag tycker att det faller på sin egen orimlighet. Det är 100-årsbasis vi talar om.

När det gäller inavel älskar oppositionen och inte minst miljöorganisationerna att jämföra med syskon. De vill appellera till människosläktet. Det går inte att jämföra människosläktet med hundsläktet just när det gäller genetik. Därför haltar detta. Hundar har en otrolig förmåga att så att säga klyva ut. Det är därför vi har så otroligt många hundraser i vårt samhälle.

Fåren har ökat. Ja, men inte i vargområden. Fåren har ökat på andra ställen i landet. Det är också en siffra man vill föra fram för att visa att det inte är något problem.

Sedan påstår Helena Leander att det är fler hundar än vargar som dödar får. Det är fullständigt gripet ur luften. Jag talade med den som är ansvarig för Viltskadecenter precis innan jag gick hit. Hon förstår inte vad det kommer ifrån, för det kommer inte från dem.

Det har varit känt att vissa av de attacker som sker görs av hundar, men varenda en av de attacker som är angivna som vargattacker är detta.

Hundattackerna finns över huvud taget inte med i statistiken. Det är bra om åtminstone riksdagsledamöter lägger sig vinn om att ta fram fakta.

Anf. 153 HELENA LEANDER (MP) replik:

Fru talman! Jag refererade bara till vad *Ekot* rapporterade. Det är möjligt de är förda bakom ljuset. Om man däremot pratar med Viltskadecenter kan de tala om sin undersökning där de har tittat på vargförekomst och fårnäringen. De ser inte någon skillnad mellan vargrevir och icke-vargrevir vare sig när det gäller nyetablering eller nedläggning.

Vad gäller genetiken brukar man från genetiskt håll prata om att en inavelsgrad på 0,5 eller 0,10 kan vara någon sorts rimlig gräns. Vi har 0,24 i Sverige. Sedan kan vi prata hur mycket vi vill om sönderavlade sällskapshundar. Det är ett problem i sig, inte minst av djuretiska skäl, men det är knappast ett argument för att blunda för inavel hos vargar.

Bengt-Anders frågade vad långsiktighet är om 100 år är kortsiktigt. Då kan man tänka sig att mer än 100 år är långsiktigt.

Sedan var det den brännande frågan om att ta ansvar. Jag är ledsen, men vetenskapen bryr sig inte om ifall en art är konfliktfylld eller inte eller om den är kontroversiell eller inte. Det går inte att tulla på vissa grundläggande biologiska fakta bara för att en art råkar vara kontroversiell.

Från politiskt håll kan vi försöka hantera arter som är kontroversiella. Vi kan säga ärligt: Oj, nu är det så att långsiktig livskraft kräver så här många djur av en art, och det är lite jobbigt.

Om vi inte var med i EU skulle vi kunna säga att vi struntar fullständigt i gynnsam bevarandestatus. Nu kan vi inte göra det eftersom vi är med i EU och måste följa det.

Det är en politisk fråga hur vi förhåller oss till detta. Det är inte en politisk fråga att gå in i vetenskapen och säga: Nu snickrar vi ihop någon sorts gynnsam bevarandestatus utifrån ett av regeringen skräddarsytt uppdrag, och så höftar vi lite grann. Det är inte vetenskap, det är inte ansvar och det är inte ärligt.

Anf. 154 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M) replik:

Fru talman! Det är synd att jag inte hann ställa denna fråga i första replikskiftet: Hur många vargar anser Miljöpartiet att vi ska ha? Jag skulle kunna tänka mig att det är över 1 000. Det tror jag att jag har sett siffror på tidigare. Om det är fel kan du ruska på huvudet, Helena Leander, och det ser jag att du gör.

När det gäller *Ekot* vet jag inte var de fått sina uppgifter från. Om de har uttryckt det som Helena Leander säger har dock uppgifterna ingenting med verkligheten att göra. Jag har inte hört det själv, men om de säger att det är fler hundar än vargar som dödar får är de fel ute.

Då har vi förstått att 101 år hade varit okej, men att 100 år är kortsiktigt. Jag måste säga att jag är förundrad över Helena Leanders beskrivning av detta. I min värld är 100 år – fyra generationer – lång tid, och det är detta regeringen tar fasta på.

Vi går tillbaka till politiken. Mot bakgrund av olika uppgifter och uppfattningar som i flera fall bevisats vara helt felaktiga måste någon till slut gå in och sätta ned foten. Annars hamnar vi i ett fullständigt moras.

Det är exakt detta alliansregeringen har gjort, och den som säger att vi inte har forskarunderlag för sårbarhetsanalyserna har fel.

Vi går in och tar ansvar för var gränsen ska gå. Det måste vi göra därför att den gränsen beror på den konfliktsituation som vi har i samhället. Vem ska annars ta det ansvaret? Ska vi lägga det på tjänstemän och biologer? Nej, det är att backa undan och att feiga ur, Helena Leander. Jag beklagar att du inte vill vara med och ta ansvar.

Anf. 155 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är viktigt att alla som följer den här debatten känner till att det är de borgerliga partierna med stöd av Sverigedemokraterna som hoppas klubba igenom rovdjurspropositionen.

De tar det fulla ansvaret för de detaljerade siffrorna för hur många rovdjur som ska finnas i Sverige. Det är vad propositionen handlar om. Därför tycker jag att det är fullt relevant att ställa frågor rörande antalet rovdjur och populationernas storlek till de ansvariga politikerna.

Jag vill ställa en fråga angående kungsörnen. Jag har läst både propositionen och betänkandet väldigt noggrant. I propositionen står att populationen av kungsörn ska vara totalt 150 registrerade häckande par. Det ska inte vara minst 150 registrerade häckande par. Man pratar inte ens om lyckade häckningar, som man brukar tala om.

Jag vill fråga Bengt-Anders Johansson: Ungefär hur många häckande par av kungsörn har vi i dagens Sverige? Det tycker jag är relevant att du kan svara på eftersom det är ni som ska klubba igenom siffrorna.

Jag tycker också att det skulle vara relevant att få veta av Bengt-Anders Johansson hur många lodjur som fanns i Sverige 1995 då vi gick med i EU. Nu får vi höra från Bengt-Anders Johansson att han minsann vet väldigt mycket bättre än expertisen på det här området: Artdatabanken. Han vet att det var 700 lodjur i Sverige 1995.

Men om nya siffror visar att det inte är så, borde man då inte ta hänsyn till det? Detta tycker jag visar på det extremt komplicerade i att politiker ska gå in och klubba de här siffrorna. Låt oss lyssna på vetenskapen i stället så att det – precis som med alla andra arter vi rapporterar in till EU – är vetenskapen och Naturvårdsverket som slår fast dem. Så borde vi göra även här.

Anf. 156 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M) replik:

Fru talman! Nu ska jag ställa frågan direkt till Jens Holm: Hur många vargar anser Jens Holm att vi ska ha i Sverige? Ska vi ha fler eller färre eller lika med det intervall som golv som vi har i propositionen? Det var den fråga som jag ville ställa.

När det gäller kungsörn är det märkligt att det inte har gått fram att det är golv som vi talar om. Det är rakt igenom golv. Jag ska läsa innan till, så att ingen går härifrån okunnig om detta. På s. 34 i propositionen står det:

”Efter riksdagens behandling av frågan bör Naturvårdsverket slutföra rapporteringen av gynnsam bevarandestatus enligt artikel 17 i art- och habitatdirektivet och i enlighet med gällande regler ange bedömningen av var referensvärdet ligger inom de föreslagna intervallen. Referensvärdet för gynnsam bevarandestatus får sedan inte underskridas.”

Jag upprepar: Det får inte underskridas. Kan det skrivas tydligare?
Beträffande antalet lodjur år 1995: Jag kan personligen inte ha någon uppfattning om hur många lodjur det fanns 1995 – det måste Jens Holm begripa. Det finns en myndighet, i form av Naturvårdsverket, som under 18 år, stödd på Artdatabanken, har angett att det är 700 lodjur. Då kan jag som lekman inte gå in och ha någon annan uppfattning. Att samma myndighet efter 18 år kommer till en annan slutsats och dessutom under tiden har angett andra siffror ger inte precis stöd för att de vet vad de talar om.
Av det skälet håller vi fast vid siffran 700.

Anf. 157 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja börja med att upplysa Bengt-Anders Johansson om något som han säkert vet redan, nämligen att vi har ett åtgärdsprogram för kungsörn som administreras av Naturvårdsverket. Där står det: ”Populationen ska med god marginal överstiga den miniminivå på 600 häckande par som bedöms nödvändig.”

De talar alltså om 600 häckande par, Bengt-Anders Johansson. I den här propositionen slår ni fast siffran 150 häckande par. Det är ganska stor skillnad, skulle jag vilja säga! Vän av ordning blir livrädd för att ni öppnar upp för jakt på kungsörn. Vad gör ni då? Jo, i betänkandet har ni ett skriftligt svar från miljöminister Lena Ek, där hon säger att det inte ska bli någon jakt på kungsörn.

Bengt-Anders Johansson! I den här församlingen stiftar vi lagar. Det vi klubbar i den här församlingen skickar vi rätt ut i samhället, rätt ut till våra myndigheter, till alla behöriga personer. De läser väldigt noga vad vi skriver. Om ni skriver att det ska finnas 150 häckande par av kungsörn är det förstås det som gäller.

Det är bara ett konkret exempel på den stora vanskligheten, när Bengt-Anders Johansson, uppbackad av Sverigedemokraternas Josef Fransson, ska bestämma de exakta siffrorna på hur många lodjur vi ska ha.

Bengt-Anders Johansson tog också upp fåbodbruket. Det är väldigt viktigt. Då undrar jag, Bengt-Anders Johansson: Varför ökar ni inte anslagen till ersättningar för viltskador? Det finns ju en sådan budgetpost. Vi i Vänsterpartiet höjer det med ungefär 50 procent. Vi höjer det med 20 miljoner kronor, eftersom vi ser problemen. Det finns en del konflikter – det är jag villig att erkänna.

Sedan frågar Bengt-Anders Johansson mig hur många vargar det ska finnas i Sverige. Men jag är politiker, och vi anger riktlinjerna. Sedan är det upp till expertisen att göra sina bedömningar. Men jag konstaterar att när expertisen har gjort sina bedömningar hamnar de långt över de detaljerade siffror som föreslås i den här propositionen.

Anf. 158 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M) replik:

Fru talman! Tack för beskedet, Jens Holm! Det är alltså många fler än vad alliansregeringen föreslår som golv.

Nu ska vi återgå till detta med golv. Jag vet inte om Jens Holm försöker vara ohederlig. Nu säger han att vi från Alliansens sida säger att det ska finnas 150 par av kungsörn. Har Jens Holm fortfarande inte förstått vad det står i propositionen, nämligen att det är ett golv? Sedan är det Naturvårdsverket som avgör mängden ovanför. Vi har lagt ett golv.

Jämför med hur det är med björn! Där säger vi att det lägst ska finnas mellan 1 000 och 1 300. Nu har vi 3 000. Jag tror inte för en sekund att Naturvårdsverket kommer att besluta att vi ska skjuta 2 000 björnar nästa år.

Jens Holm anstränger sig för att svartmåla och misstolka. Det är djupt beklagligt. Normalt sett brukar Jens Holm vara ganska ärlig. Men nu är han ute på så tunn is att den till och med brister.

Sedan pratas det om mer pengar till fåbodbruket. Om man lägger till de skattehöjningar som Jens Holms parti står för, som är ett direkt slag mot landsbygden, kan varenda fåbod lägga ned av det skälet, med kilometerskatter etcetera.

Det är bara att konstatera att den samlade bilden av oppositionens politik gör att landsbygden förlorar enormt mycket pengar och inflytande över sin vardag, inte minst när det gäller rovdjurspolitiken.

Anf. 159 HELÉN PETTERSSON i Umeå (S) replik:

Fru talman! Först vill jag säga att i just den här debatten, när vi debatterar rovdjur, som är ett område där vi har ett ganska högt uppskruvat debattklimat i samhället, tycker jag att vi kan ta lite ansvar som politiker och försöka hålla oss sakliga och resonerande med varandra.

När Bengt-Anders Johansson hävdar att vi ska läsa betänkandet innan vi går i opposition på det tar jag lite illa vid mig. När Bengt-Anders Johansson hävdar att Jens är ute på tunn is därför att han inte har uppfattat att det pratas om ett golv vill jag hänvisa till vad som står på s. 48 i regeringens proposition om just kungsörn: ”Mot bakgrund av det tidigare riksdagsbeslutet och resultat från inventeringar bör referensvärdet för gynnsam bevarandestatus för kungsörn i Sverige vara totalt 150 registrerade häckande par.” Det står inte att det ska vara ett golv.

Vidare säger Bengt-Anders Johansson att det inte finns något som binder oppositionen samman. Nja, vi står rätt långt ifrån varandra, men vi har den största respekt för Vargkommitténs förslag, där alla organisationer från alla håll gjorde en riktigt ambitiös ansats att hitta långsiktiga överenskommelser. Men det valde regeringen tyvärr att inte lyssna på.

Jag skulle vilja komma tillbaka till min grundfråga, Bengt-Anders Johansson: Vad ämnar regeringen göra? Ni vet att det finns en risk att detta inte är förankrat hos kommissionen. Vad ämnar ni göra ifall kommissionen säger att den här politiken inte håller och att vi inte får bedriva licensjakt i vinter?

Anf. 160 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M) replik:

Fru talman! Låt mig först ställa frågan: Hur många vargar kommer vi att ha om en rödgrön regering kommer till makten? Det vore intressant för människor om det största partiet i oppositionen, som dessutom gör anspråk på att vara ledande i regeringsmakten, talade om vad vi har att vänta efter september nästa år om Socialdemokraterna tillsammans de övriga får makten.

Tillbaka till Vargkommittén: Vad var det Vargkommittén undvek eller inte kom överens om? Jo, det var hur många vargar vi skulle ha i intervallet som golv, och man kom inte överens om det var politiken eller tjänstemännen som skulle avgöra. I allt övrigt näst intill finns det med.

Då är det lite magstarkt att nu komma och säga att vi inte följer Vargkommittén. Jo, det gör vi, men de kom inte överens, och det vet Helén Pettersson mycket väl.

Frågan som gäller om kommissionen säger nej är en rent hypotetisk fråga. För närvarande har de tittat på hur licensjakten 2010 gick till. Det är det ärendet som de har öppet. Om de nu vill pröva den nya politiken får de, såvitt jag förstår, öppna ett helt nytt ärende.

Jag och regeringen är alldeles övertygad om att med de siffror som vi har som grund för denna rovdjurspolitik finns det inte utrymme för EU att fälla oss i domstol, för vi har tagit hänsyn till samtliga krav som de ställde. Det tycker jag är viktigt att vi har med oss.

Anf. 161 HELÉN PETTERSSON i Umeå (S) replik:

Fru talman! Det gläder mig att Bengt-Anders Johansson är så övertygad om just det som inte alla andra är övertygade om, och framför allt kanske inte ens kommissionen själv utifrån de uttalanden man har gjort om det förslag som ligger på bordet.

Jag får frågan: Hur många vargar kommer vi att ha i Sverige med en rödgrön regering? Som Bengt-Anders Johansson vet är vi pragmatiska och öppna för många former av regleringslösningar i september nästa år. Det kan bli vilken konstellation som helst.

Vi har varit rätt tydliga med att det ska vara minst 200 vargar. Det har vi stått för länge. Min fråga är: Hur många vargar kommer det att finnas med en borgerlig regering? Ni har nämligen lagt ett golv men inget tak. Kan Bengt-Anders Johansson svara på hur många vargar vi kommer att ha i Sverige efter en licensjakt i vinter? Det vore mycket intressant att få veta. Då slipper vi hamna i diskussionen om att vi ska ha maximalt 270 vargar, vilket det ofta låter som ute i debatten och vilket Bengt-Anders Johansson något spår på genom att påstå att han vet exakt hur många vargar vi kommer att ha.

Jag har en annan fråga. Bengt-Anders Johansson anklagar oss för att av okynne ha hittat på saker att skriva reservationer om för att markera avstånd när det egentligen inte är någonting som skiljer oss åt. Om det är din bedömning att det inte är någonting som skiljer oss åt, varför kunde vi då inte komma överens?

Anf. 162 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M) replik:

Herr talman! Det var ett intressant svar vi fick om antalet vargar vid en rödgrön regering. Med den öppna och pragmatiska inställning som Helén Pettersson just nu ger sken av innebär det att Miljöpartiet och Vänstern egentligen skulle få fritt tillträde när det gäller antalet vargar.

Då är beskedet klockrent till er där ute som har dessa djur intill er. Det blir väsentligt många fler än 200 som bas. Något annat går inte att tolka ut när man är så öppen och pragmatisk.

Fördelen för oss är att vi har en samsyn mellan våra fyra partier. Någon sådan finns inte i den rödgröna konstellationen. Därför har vi detta som golv, och den samlade uppfattningen är att vi för närvarande har för många vargar. Alltså kommer det förhoppningsvis inte att vara så många som vi har i dag, och det är omkring 400. Men vi anger ett golv, och sedan är det Naturvårdsverket som beslutar.

Men konfliktytan i dag anser jag vara för stor just när det gäller förekomsten av varg, i kombination med de övriga rovdjuren. Vi talar ofta bara om vargen. Men som jag sade är det samlade rovdjurstrycket i Mellansverige förmodligen det största i hela världen. Men oppositionen älskar att tala om djur för djur och inte se den samlade bilden. Det är där som vi i Alliansen tar fullt ansvar. Det är också därför som vi politiker måste sätta ned foten när omvärlden ser ut som den gör och konflikterna är så stora.

Anf. 163 ANITA BRODÉN (FP):

Herr talman! Efter ett antal utredningar, uppdrag, debatter och möten ligger nu propositionen *En hållbar rovdjurspolitik* på riksdagens bord. Det är välkommet, inte minst med tanke på decennier av politisk beröringsångest.

Innan jag går in på själva sakfrågan vill jag uttrycka min besvikelse över att vi inte, trots flera försök, lyckades uppnå en blocköverskridande överenskommelse.

Vi hade i slutet av processen uppvaktningar i utskottet av olika intressegrupper, alltifrån miljöorganisationer till närings- och myndighetsrepresentanter.

Det framfördes i detta sammanhang en vädjan att politiken skulle söka leverera en blocköverskridande lösning. Därför gjorde Alliansen ännu ett försök, men det var förgäves. Detta beklagar jag djupt. Jag menar att berörda människor inte gynnas av politiska skyttegravar utan av långsiktiga spelregler.

Jag går därefter över till sakfrågorna. Vi har fått målet för rovdjurspolitiken uppläst. Men jag tänkte ta tillfället i akt och läsa upp det ytterligare en gång eftersom det är vårt fundament.

Målet för en rovdjurspolitik handlar om att uppnå och bevara en gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet, tillsammans med hänsyn tagen till socioekonomi och tamdjurshållning. Det är en bra målsättning.

I dagens betänkande betonas att de centrala och regionala förvaltningsplanerna bör vara verktygen. Jag är särskilt nöjd med att just skrivningarna kring förvaltningsplanerna har förstärkts ytterligare i betänkandet. Det är en fråga som dessutom särskilt lyftes fram vid en av uppvaktningarna, då bland andra WWF tryckte på denna fråga.

Vi ställde följande raka fråga till de olika organisationerna: Kan ni leva med propositionen om vi tar hänsyn till den riktigt skarpa fråga som var och en lyfter fram? Då var det flera, bland andra WWF och Kungsörns Sverige, som sade: Ja, det kan vi. Jag återkommer till detta.

Följande står i betänkandet om förvaltningsplaner:

”Utskottet anser att en förutsättning för en framgångsrik hållbar rovdjursförvaltning är att det finns väl utvecklade förvaltningsplaner som säkrar att förvaltningen styr mot de mål som satts upp. Förvaltningsplanerna är lika viktiga som klara mål för att tydliggöra hur förvaltningen praktiskt ska gå till och är en förutsättning för att åstadkomma den långsiktighet och förutsägbarhet som efterfrågas av alla berörda intressegrupper.”

Naturvårdsverket har fått ett uppdrag att upprätta och fastställa nationella förvaltningsplaner för de stora rovdjuren i Sverige, och med detta tillägg förstärks detta ytterligare.

Dessutom är en revidering på gång, vilket har nämnts här, med en komplettering av förvaltningsplanerna. Det kommer att innebära att man i närtid bättre kommer att kunna styra rovdjursförvaltningen.

Herr talman! Jag ska vända mig särskilt till Jens Holm. Jag önskar att han lyssnar när jag vill informera mer om kungsörnen. Detta är en fråga som har berört många av oss på djupet. Denna fråga lyftes också fram vid den uppvaktning som flera av oss har nämnt.

Det har gjorts ett ordentligt klargörande i betänkandet. Ministern har gett ett tydligt besked att det starka skyddet av kungsörnen kommer att bestå. Dessutom har utskottet tillfört följande, vilket jag och Folkpartiet särskilt uppskattar och välkomnar:

”Såsom tidigare utgår utskottet från att ansvariga myndigheter arbetar aktivt med åtgärder för att stödja kungsörnsstammens tillväxt och vidare utbredning. Vikten av att kungsörnens behov av livsmiljö tillgodoses kan framhållas i detta sammanhang.”

Det var en viktig punkt som lyftes fram.

Lyssna nu mycket noga på vad utskottet också skriver:

”Utskottet anser att begreppet antalet registrerade häckande par i det av regeringen föreslagna målet för kungsörnspopulationen avser antalet par som har lyckats med häckningen.”

Kan det bli tydligare?

Upplysningsvis kan jag också nämna att jag har tagit del av den inventering Kungsörn Sverige har sammanställt mellan 2002 och 2012. Under de åren har antalet besatta revir, det vill säga revir där kungsörnen var närvarande oavsett om häckning förekom eller inte, legat mellan 400 och 500. Under senare år har det blivit drygt 500, alltså ökat. Jag kan inte det exakta antalet, utan man skriver att det är drygt 500. Det är mycket positivt. I de flesta besatta revir finns ett par, men ensamma revir med ensamma fåglar förekommer också.

Som jag nämnde har det på senare år funnits 500 besatta revir årligen, och nu kommer det kruxiga – det är därför det är så svårt och därför vi lätt blandar ihop begreppen: Av de 500 reviren påbörjar ca 400 par häckning varje år, och i genomsnitt blir det 40 procent lyckade häckningar – det vill säga drygt 150 lyckade häckningar varje år. När utskottet nu anser att antalet häckande par avser lyckade häckningar hoppas jag att frågan har tydliggjorts ytterligare med den här matematiska biologilektionen. Jag utgår från att förstärkningarna har noterats och att oppositionen bejakar det och ser det på ett positivt sätt, herr talman.

Jag går vidare, herr talman. Regeringen har valt att följa Rovdjursutredningens rekommendation – och det här är viktigt att påpeka – att i ett övergångsskede ta ansvaret för att fatta vägledande politiska beslut. Samma tankar om det politiska ansvaret förde Egardt fram. Det var inte riktigt så klart och tydligt, men tankarna fanns där. I framtiden kommer detta beslut förmodligen att förflyttas antingen till Naturvårdsverket tillsammans med Jordbruksverket, vilket har nämnts som ett förslag från Socialdemokraterna, eller kanske till en viltmyndighet. Det får bedömas lite senare, men först tar vi det politiska ansvaret.

Regeringen bedömer att kraven är uppfyllda för att björn, järv, lo, varg och kungsörn har en långsiktigt god status, det vill säga gynnsam bevarandestatus. Vi bedömer att det finns tillräckligt med vetenskapligt underlag från Naturvårdsverket och det skandinaviska vargforskningsprojektet Skandulv. Utöver detta har regeringen också säkerställt att de åtta kriterier vi fick uppräknade av Bengt-Anders Johansson enligt EU:s riktlinjer är tillgodosedda. Då är min fråga till oppositionen: Vilket eller vilka av de kriterierna bedömer ni inte vara tillgodosedda? Om ni bedömer att det är någonting vi inte lever upp till är ni nämligen skyldiga att tala om det.

Vi hörde i uppräknningen att kriterierna rör bland annat populationsstorlek, tillräckliga förbindelser mellan populationerna och ett robust övervakningsprogram. Det fanns dock fem till. Vi har dessutom valt att följa rekommendationen i Vargkommitténs betänkande om att uttrycka populationsstorleken när det gäller gynnsam bevarandestatus som ett intervall. Det medger utrymme för adaptiv regional avvägning i arbetet med förvaltningen. Intervallet ger också utrymme för myndigheterna att utöva samförvaltning av rovdjursarterna. Här finns det mycket som är oerhört värdefullt och som vi har tagit till vara. Intervallet är, precis som har sagts tidigare, ett golv – inte ett tak. Det är alltså inga nya tak på stammarna. En sådan lösning skulle inte vara förenlig med EU:s art- och habitatdirektiv.

I propositionen anges en politisk bedömning utifrån vetenskapligt underlag inom vilken ramnivån, referensvärdet, för den gynnsamma bevarandestatusen ligger. Det centrala är nu att förvaltningen styrs så att gynnsam bevarandestatusnivå inte underskrids. Sedan är det Naturvårdsverkets uppdrag och uppgift, efter att riksdagsbeslutet är taget, att utifrån det här intervallet rapportera och bedöma vilken exakt siffra som ska meddelas EU. Det handlar alltså om en exakt siffra för referensvärdet för en gynnsam bevarandestatus.

Herr talman! Slutligen vill jag beröra en angelägen fråga som också har lyfts fram av berörda i rovdjurstäta områden. Det handlar om ersättningsfrågan. Det är en samhällsskyldighet att ersätta dem som på olika sätt drabbas negativt av rovdjursangrepp. Det har lyfts fram; Viltskadecenter vid SLU har tagit fram förslag, och detta har regeringen tagit till sig. Det undersöks alltså, och det är till och med stödberättigande som är speciellt riktade bland annat till samebyar, som kalvning i hägn och förebyggande åtgärder. Det är viktigt med ett brett grepp och en bra lösning på de frågorna om vi ska uppnå en acceptans i fler bygder än vad som nu är fallet.

I budgetpropositionen tas dessutom ersättningsfrågan upp. Jag vill avsluta med att jag hoppas att detta betänkande, som har förstärkt propositionen i flera väsentliga delar, nu ska bli start för en hållbar förvaltning av våra rovdjur, herr talman. Det handlar nämligen om att förvalta de fantastiska resurser vi har, om att vi med en framgångsrik och långsiktig rovdjursförvaltning ska uppnå balans och god samexistens mellan människor och djur och om att Sverige fortsättningsvis kan visa att vi är kapabla att ha en nationell rådighet över våra fem stora rovdjur.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga motioner.

(Applåder)

Anf. 164 JENS HOLM (V) replik:

Herr talman! Anita Brodén inleder sitt anförande med att säga att hon är besviken på att vi inte fick till stånd någon bred uppgörelse i frågan. Jag inledde mitt anförande på ett liknande sätt – vi i Vänsterpartiet är också besvikna på att det inte blev någon bred uppgörelse.

Nu är det så, Anita Brodén, att det är ni som sitter i regeringen. Det är ni som lägger fram propositioner, alltså lagförslag. Då är det ni som ska sträcka ut handen och komma med ett förslag: Vill ni – Vänsterpartiet, socialdemokrater eller miljöpartister – vara med och bidra till propositionen? Det har aldrig skett under den här processen. Rätta mig gärna om jag har fel! Då får du berätta när ni sträckte ut handen till Vänsterpartiet och frågade om vi ville vara med i den breda överenskommelsen.

När det gäller kungsörnen kan jag hålla med om att det är komplicerat, och det är just därför jag tycker att det är otroligt olyckligt att ni går in och detaljreglerar hur många kungsörnar som ska finnas i Sverige. Jag välkomnar den lilla nyansering som har tillförts i betänkandet, alltså att ni säger att registrerade häckande par gäller lyckade häckningar. Det är bra att ni har gjort det. Men fortfarande är det så att antalet lyckade häckningar i år är 125 stycken, enligt Kungsörn Sverige. Det är under det ni föreslår ska bli nivån, nämligen 150 registrerade häckningar.

Vi har också ett mål från 2001 fastslaget här i riksdagen, att miniminivån för häckande kungsörnar ska vara 600.

Då undrar jag: Innebär det här beslutet att riksdagsbeslutet om 600 häckande kungsörnar i Sverige kommer att påverkas på något vis? Det vore intressant att veta.

Anf. 165 ANITA BRODÉN (FP) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att be om ursäkt för att jag överskred min talartid.

Vad gäller besvikelsen är vi uppriktigt besvikna över att vi inte lyckades klara av en överenskommelse. För Alliansens del var Socialdemokraterna det självklara alternativet. Man behöver egentligen bara sitta här och lyssna på debatten för att inse att vi står varandra betydligt närmare i de här frågorna.

Alla samtal är positiva, och det som är det allra viktigaste för alla berörda parter är att nu kunna känna att det här blir en långsiktighet. Det som kommer att bli oerhört väsentligt är den dagen då EU ger sitt godkännande och säger att vi lever upp till de krav som de har ställt och att vi kan visa att vi kan förvalta våra fem rovdjursslag på ett mycket hållbart sätt.

Av de förstärkningar som har skett från propositionen till betänkandet nämnde jag bland annat två saker som jag tycker har varit särskilt viktiga. Den ena handlar om förvaltningen, och den andra handlar om kungsörnen. Efter detta tror jag inte att det råder någon som helst tveksamhet, Jens Holm. Jag upplever inte att det är en liten nyansering.

Jag läste upp de punkter som handlar om kungsörnen, som jag tycker är oerhört starka. Det handlar om att myndigheterna aktivt ska arbeta med åtgärder för att stödja stammens tillväxt och utbredning.

Herr talman! Jag kan fortsätta med de andra punkterna i nästa replik.

Anf. 166 JENS HOLM (V) replik:

Herr talman! Vi har ju redan ett åtgärdsprogram för kungsörn, Anita Brodén, så det är inga nyheter.

Vi kan lämna siffrorna därhän om häckande par och lyckade häckningar eller inte. Vi kan också lämna det faktum därhän att ni måste klippa in ett citat från miljöministern där hon bedyrar att det inte ska bli någon jakt på kungsörn.

Det som är min poäng är det extremt vanskliga när vi politiker ska gå in i en så här svår materia och fastställa exakta siffror för antalet kungsörnar eller andra rovdjur. Vi gör inte det när det gäller andra arter när vi rapporterar ned till Bryssel och i andra internationella sammanhang. Men just vad gäller rovdjur har ni bestämt er för att vi ska ha exakta siffror på hur många som ska få finnas. Det tycker jag är väldigt märkligt, och det är då det kan bli så här tokigt som det har blivit.

Jag tyckte att jag fick ett svar från Anita Brodén att i den breda överenskommelsen var aldrig Vänsterpartiet ens påtänkt. Det är bra att veta, men lite tråkigt. Jag tycker att vi hade förutsättningar för en bred överenskommelse just i Vargkommittén. Där tycker jag att vi från Vänsterpartiet och många som traditionellt understryker naturhänsyn och rovdjur sträckte oss väldigt långt, just för att vi ville ha en bred överenskommelse. Den kastade ni i papperskorgen.

Du tog själv upp ersättningen för viltskador, och det finns med i budgeten. Det är otroligt viktigt för respekten för våra rovdjur. Det är därför vi i Vänsterpartiet höjer det anslaget med nästan 50 procent, från 37,8 miljoner kronor till 57,8 miljoner kronor. Vi lägger dessutom 20 miljoner kronor extra för främjandet av rennäringen i Sverige.

Vi kan göra det här, för vi sänker inte skatter för redan välbärgade människor. Vi tycker att rovdjuren och respekten för rovdjuren är så pass viktigt att vi har extra pengar för detta. Det är synd att ni inte har det. Du står här och talar vitt och brett om det, men du har faktiskt inga extra pengar, Anita Brodén.

Anf. 167 ANITA BRODÉN (FP) replik:

Herr talman! Jag vill först avsluta det som jag talade om i förra repliken, om kungsörnen, och vill fortsätta med att säga att vi tar upp livsmiljön, som också var en av de oerhört angelägna punkterna. Även om Jens Holm tycker att vi ska sluta med sifferexercis är det en oerhört stark markering att vi nu kan skriva in antalet lyckade häckningar.

Vad gäller spannet är det viktigt att tala om att det är ett golv. Jag förtydligade från talarstolen att det är ett golv. Vi vet inte vad Naturvårdsverket efter sina egna bedömningar kommer att fastna för. Men det är ingen som sagt att Naturvårdsverket inte får överskrida spannet, utan man lägger sig på en nivå där man fastställer referenspunkten för gynnsam bevarandestatus. Sedan har man möjlighet att ta höjd så mycket som man bedömer att man behöver och vill.

Vad gäller ersättning, herr talman, vill jag nämna att regeringen bland annat föreslår ett viltskadecenter vid SLU som nu får i uppgift att analysera förslag på ersättningsnivåer. När analysen ligger på bordet kommer regeringen självklart att titta seriöst på den, för ska vi få en acceptans för rovdjur måste vi se till att berörda människor ersätts för de skador som de drabbas av.

Anf. 168 HELENA LEANDER (MP) replik:

Herr talman! Det är tydligt att Anita Brodén inte känner sig helt bekväm med propositionen och att hon griper febrilt efter halmstrån, och det har jag full förståelse för. Jag skulle också tycka att det var väldigt jobbigt att vara i Anita Brodéns kläder just nu. Men nu har Folkpartiet ändå valt att ställa sig bakom den här propositionen.

Det blir inte bättre av att försöka låtsas att miljöorganisationerna nu gör vågen för att ni har skrivit in och förtydligat några förvaltningsplaner, att ni har förtydligat att registrerade häckningar ska tolkas som lyckade häckningar eller att ni har skrivit till några andra saker som förvisso är bra men inte rubbar det grundläggande problemet i propositionen.

När det gäller kungsörnarna fick vi information från Kungsörn Sverige, när de uppvaktade utskottet, om att de 150 lyckade häckningarna motsvarar 450 årliga häckningar, vilket är en sänkning från dagens mål på 600 häckningar, som för övrigt är lägre än det som står i åtgärdsprogrammet. Så hur man än vänder och vrider på det blir det en ambitions-sänkning, och hur man än vänder och vrider på det blir det också klart att här är det inte helt lätt att hålla tungan rätt i mun. Jag tycker själv att det är jätteförvirrande med registrerade, lyckade och årliga häckningar. Därutöver har vi någon sorts diffusa par som gör något annat än häckar.

Det visar tydligt att vi politiker inte är så himla proffsiga på allt här i världen. Det här kanske är en sådan fråga som man skulle kunna reda ut på Naturvårdsverket, som har koll på vad det innebär, i stället för slå fast ett mål som man sedan måste dementera, omtolka eller försöka rädda det som räddas kan av. Vargkommittén föreslår också, i motsats till det som Anita Brodén säger, att det är Naturvårdsverket som ska fastställa värdena för gynnsam bevarandestatus, om än efter riktlinjer från riksdagen.

Är det då att fly sitt ansvar? Jag vet inte det. Jag tycker nog att ni flyr ert ansvar lika mycket när ni säger: Men det här är inget tak utan ett golv. Sedan kan det hända lite vad som helst beroende på vad Naturvårdsverket gör eller kanske länsstyrelserna om man delegerar licensjakten. Ni kan liksom inte både ha licensjakt och inte ha det och både ha tak och inte ha det kvar.

Anf. 169 ANITA BRODÉN (FP) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att säga att den här frågan har varit en levande och infekterad fråga sedan jag kom in i riksdagen 2002. En av de första paneldebatterna som jag deltog i handlade specifikt om vargfrågan. Den har alltså hela tiden varit så närvarande. Därför tycker jag att det är fantastiskt om vi nu lyckas komma framåt i propositionen, vilket jag är övertygad om. Jag lyfte fram betänkandet, för där har de förstärkningar skett som jag tycker känns oerhört angelägna.

Jag tycker inte att det är småpotatis utan oerhört viktiga punkter som har kommit in. Här tas hänsyn. I målbeskrivningen, som både Bengt-Anders Johansson och jag själv läste upp, har vi målet att uppnå och bevara en gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet.

Vi tar också upp socioekonomiska frågor och möjligheterna att utan svårigheter ha en tamdjursbesättning. Att människa och rovdjur ska kunna leva i samexistens har hela tiden varit vårt mål.

EU pressar på. När vi nu har kommit så här långt får vi förhoppningsvis – men osvuret är bäst – godkänt från EU, ett godkännande som visar att vi är kapabla att ha en nationell rovdjursförvaltning. Det är jag övertygad om.

Anf. 170 HELENA LEANDER (MP) replik:

Herr talman! EU var ju kritiskt redan till det förra taket på 210 vargar. Jag vet inte om man tycker att 170 vargar är så mycket bättre.

När det gäller ansvar och vem som beslutar om vad är det i väldigt få fall som vi i riksdagen har den biologiska kompetensen. Ni på regerings- sidan kanske har det, men jag har det i alla fall inte, så jag försöker att vara lite ödmjuk.

Vad innebär era tak? Du hoppas nu att det här är ett golv och att man egentligen kan ha många fler vargar. Samtidigt säger Bengt-Anders Johansson att oppositionen vill ha så många fler vargar. Här är det tydligt att det är ett tak som man eftersträvar. Det blir lite kluvet om man säger till vargovännerna att de får skjuta av precis till den här nivån, medan man till vargvännerna säger att det är bara ett golv, så det kan finnas hur många helst. Nu måste man sätta ned foten på temat ta ansvar.

Vi från Miljöpartiet anser att man ska vara tydlig med att man vill ha en långsiktig livskraft. Det är inte det som är problemet i propositionen, att ert mål är att ni vill ha en gynnsam bevarandestatus och långsiktig livskraft. Problemet är att det är ni själva som definierar gynnsam bevarandestatus på ett sätt som inte alls överensstämmer med en forskning och de vedertagna biologiska kriterier som finns på alla möjliga områden för alla möjliga arter. Man har vissa kriterier för vad som är långsiktig livskraft. Man brukar bland annat tala om en genetiskt effektiv populationsstorlek på 500 individer.

Men ni hittar på ett helt eget system utifrån era kortsiktiga kriterier, och dessutom bortser ni från genetiken. Då blir det problematiskt när era medel inte hänger ihop med era mål.

Anf. 171 ANITA BRODÉN (FP) replik:

Herr talman! Vargkommittén som alla har hyllat här i kväll föreslog att vi skulle beskriva och bedöma ett spann där den gynnsamma bevarandestatusen fanns. Då ligger forskning till grund för det, bland annat från Skandulv och Naturvårdsverket. Det har varit vår utgångspunkt, och där har vi tagit ett politiskt ansvar. Utöver detta ska Naturvårdsverket granska spannet och fastställa en referenssiffra.

Naturvårdsverket måste fastställa ett referensvärde som sedan skickas till EU för ett godkännande. Det är den vägen som man har att gå.

Men vi har hela tiden baserat våra förslag på forskning. Med detta spann ges också utrymme för en adaptiv förvaltning. Då finns det möjlighet att göra en anpassning i olika bygder. Där det finns fler rovdjur kan man justera så att man hela tiden håller sig inom spannet. Detta ökar flexibiliteten, och vi tar hänsyn också till de människor som är berörda.

Herr talman! Jag vill avsluta med att säga att detta är en gedigen proposition och ett gediget betänkande. Efter ett besked från EU hoppas jag att vi får fortsätta med en nationell hållbar rovdjursförvaltning i vårt land.

Anf. 172 ROGER TIEFENSEE (C):

Herr talman! Vi debatterar i dag regeringens proposition *En hållbar rovdjurspolitik*. I propositionen föreslår regeringen att det ”övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken ska vara att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet, samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas”.

Egentligen har vi hela komplexiteten i rovdjursfrågan i den här målbeskrivningen. Å ena sidan har vi bevarandet och värnandet av livskraftiga rovdjurstammar, å andra sidan har vi avvägningen mot socioekonomisk hänsyn som självklart måste tas, inte minst när det gäller alla som håller tamdjur och påverkas av det samlade rovdjurstrycket från rovdjuren.

Herr talman! Eftersom målbeskrivningen är så central för hela rovdjurspolitiken väljer jag att utgå ifrån den. Då kan jag snabbt konstatera att redan där tappar Socialdemokraterna bort sig.

Socialdemokraterna väljer att formulera ett eget mål snarligt regeringens, men till sin innebörd väsensskilt. Socialdemokraternas mål lyder: ”Sverige ska ha långsiktigt livskraftiga stammar av rovdjuren som ger en biologisk mångfald, uppnår riksdagens miljö kvalitetsmål samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas.”

Enligt Socialdemokraternas motion är motivet att undvika en målkonflikt mellan miljö kvalitetsmålen och målen för rovdjurspolitiken. Den stora skillnaden är att man har lyft bort begreppet gynnsam bevarandestatus.

Att undvika målkonflikter låter väl bra, men problemet är ju att målkonflikten är konstruerad av motionärerna själva. Begreppet gynnsam bevarandestatus är centralt i art- och habitatdirektivet.

Enligt preciseringen av miljö kvalitetsmålet – ett rikt växt- och djurliv – sägs bland annat: ”Bevarandestatusen ska vara gynnsam för naturligt förekommande naturtyper och arter i Sverige. För hotade arter ska statusen vara förbättrad, och tillräcklig genetisk variation ska vara bibehållen inom och mellan populationer.”

Begreppet gynnsam bevarandestatus är alltså redan integrerat i miljö kvalitetsmålet om ett rikt växt- och djurliv.

Jag kan inte förstå hur man kan komma till slutsatsen att ett begrepp som redan är inkluderat i ett miljö kvalitetsmål kan komma i konflikt med det målet. Det vore intressant att höra från Helén Pettersson i Umeå hur man kan komma fram till den konflikten.

Herr talman! Det kan röra sig om begreppsförvirring, att Socialdemokraterna – när de skrev sin motion – helt enkelt inte hade koll på hur miljö kvalitetsmålet preciseras. Preciseringen skedde så sent som 2012.

En annan tolkning kan vara att det handlar om beröringsskräck från Socialdemokraterna. Precis som man tar bort begreppet gynnsam bevarandestatus från sin målformulering vill man att beslutet om referensvärde för intervallet för en gynnsam bevarandestatus också ska hållas borta från politiken och i stället beslutas av myndigheten.

Som jag bedömer det är underlaget för att fatta beslut om intervall för referensvärden för populationsstorlek och utbredningsområde samt att

bedöma bevarandestatusen för varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige gediget.

Centerpartiet och regeringen anser att vi kan och ska fatta beslut om intervall för referensvärde. Men för Socialdemokraterna kokar det ned till att man inte vill, och det tycker jag är synd.

Herr talman! Regeringens motivering till att vi ska fatta ett beslut om detta intervall är att riksdagen tidigare har fattat beslut om miniminivåer och etappmål för rovdjursstammarna. Då är det fullt logiskt att riksdagen nu fattar beslut om intervall för referensvärde för varg, björn, järv, lodjur och kungsörn.

Det är inte bara vi som tycker det. Tittar man både i Liljelunds rovdjursutredning och i Peter Egardts vargkommitté ser man att det finns stöd för det här.

Jag kan citera ur Liljelunds rovdjursutredning från 2012, s. 84–85, där han bland annat säger: ”Med de svårigheter som i flera år har funnits att hantera frågan om rovdjurens bevarandestatus kan det dock i ett övergångsskede behövas ett vägledande beslut av regeringen.”

Vargkommittén har tagits upp här i debatten och använts mycket. Vargkommittén åstadkom mycket och var väldigt värdefull, men – och det är ett viktigt men – den nådde inte enighet kring två delar som är viktiga punkter. Den nådde inte enighet kring om vargen har en gynnsam bevarandestatus i Sverige och på vilken nivå för stammen som den gynnsamma bevarandestatusen ska ligga. Det kom Vargkommittén inte överens om.

Det är just det som regeringen presenterar här, och det är det som behövs för att vi ska få förvaltningsplaner – precis det som EU efterfrågar.

Då är det viktigt: Vad sade Vargkommittén om vem som ska fatta beslut? Jag citerar igen:

”Beräkningen av minsta livskraftiga population utgör det av art- och habitatdirektivet efterfrågade vetenskapliga underlaget avseende populationsstorlek. Det torde vara ogörligt att på naturvetenskaplig grund avgöra vilken nivå som är *betydligt högre* än minsta livskraftiga population. Riktlinjer för hur nivån ska fastställas bör därför beslutas av riksdagen. Det är helt och hållet ett nationellt beslut. Så länge det grundas på vetenskapligt underlag är det också i överensstämmelse med art- och habitatdirektivets krav.”

Det vetenskapliga underlaget är alltså minsta livskraftiga population, MVP.

Det vi gör då, som regeringen föreslår, är just att vi beslutar om ett intervall. Efter riksdagens beslut får Naturvårdsverket i uppdrag att göra en bedömning av var referensvärdet ligger inom detta intervall. Det är egentligen en kombination av politiska riktlinjer och ett myndighetsbeslut. Det referensvärdet för gynnsam bevarandestatus, som Naturvårdsverket då fastställer, får sedan inte underskridas.

Referensvärdet är alltså ett golv för populationsstorleken. Det framgår tydligt i betänkandet, och det framgår tydligt i propositionen. Men ändå har det missförståtts. Jag kan tolka det så att missförståndet ibland är medvetet, och det beklagar jag.

Ett annat missförstånd som har kommit upp, och som har diskuterats här i debatten, handlar om kungsörnen. Det har understrukits i betänkandet, men det är också tydligt i propositionen, att orsaken till att kungsör-

nen finns med när det handlar om de stora rovdjuren är att den har behandlats av tidigare socialdemokratiska regeringar i samma sammanhang.

Att vi nu fastslår ett referensvärde för kungsörnen innebär på intet sätt att vi ändrar kungsörnens skyddsstatus. Det är inte, kommer inte och ska inte vara möjligt att jaga kungsörn annat än när det handlar om skydds jakt, precis som det är i dag. Och det är väldigt ovanligt.

Jag hoppas att vi inte behöver fortsätta pajkastandet när det gäller den delen av propositionen.

Det har också varit en diskussion om nivån för kungsörn. I propositionen på s. 47 står det att referensvärdet ska "vara totalt 150 registrerade häckande par". Som jag förklarade tidigare är referensvärdet ett golv. Det är inte så, som Jens Holm har velat framställa det här, att referensvärdet skulle vara hur många kungsörnar vi ska ha.

När det gäller registrerade häckande par refereras det i propositionen till att det 2000–2012 registrerades totalt mellan 105 och 305 häckningar. Registrerade häckningar är i det fallet lyckade häckningar. Det har vi också förtydligat i betänkandet.

Det finns en miniminivå på 600 häckande par. Kungsörnen häckar inte varje år, och när den häckar blir det inte alltid lyckade häckningar. Ett nyckeltal för häckande par, som alltså inte häckar varje år, är att ungefär 25 procent av häckningarna var lyckade.

Vi hade en uppvaktning i utskottet, och jag ställde en direkt fråga till Artdatabanken: Vilket begrepp ska man använda? De kunde inte ge ett bra svar om vilket begrepp de tyckte att man skulle använda.

Jag kan bara beklaga att det har blivit en begreppsförvirring. Men avsikten är på intet sätt att sänka referensvärdet eller att sänka skyddsnivån när det gäller kungsörn.

Med det, herr talman, vill jag yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande och avslag på samtliga reservationer.

(Applåder)

Anf. 173 HELENA LEANDER (MP) replik:

Herr talman! Hur tolkar Roger Tiefensee det här:

"Det övergripande målet och de nationella målen för hur stora rovdjursstammarna skulle vara beslutades 2001 av riksdagen. Det beslutet var viktigt för att markera en politisk viljeinriktning. Samtidigt kan det ifrågasättas om riksdagen ska fatta så detaljerade beslut om antalet för yngoringar eller djur. Det är enligt utredningens uppfattning en unikt hög upplösning i dessa beslut jämfört med beslut inom andra politikområden. Utredningen anser att det är en typ av beslut som i första hand regeringens myndigheter bör fatta."

Det är alltså Rovdjursutredningen som säger detta.

Även Vargkommittén är inne på liknande tankegångar, men de pratar också om att man bör ha någon sorts riktlinjer från riksdagens sida.

Det kan jag tycka är rimligt. Jag skulle gärna se att vi slog fast att vi vad gäller de stora rovdjuren precis som för andra arter ska använda klassisk bevarandebiologi när man pratar om en genetiskt effektiv populationsstorlek på 500 individer, vilket är vad man brukar prata om för långsiktig livskraft.

”Minsta livskraftiga population” är ju ett helt annat begrepp, som här har tolkats som 10 procent utdöenderisk på 100 år. Att man sedan inom art- och habitatdirektivet har förtydligt gynnsam bevarandestatus, som ligger betydligt högre än minsta livskraftiga population, innebär ju inte att man ska räkna baklänges därifrån utan att man räknar fram långsiktig livskraft på klassiskt sätt. Och sedan, för att inte ens centerpartister ska börja tvivla, förklarar man att det är högre än minsta livskraftiga population.

Det var min lilla synpunkt kring det.

Sedan är det återigen frågan om att det är golv men inga tak. Men hur vet vi om det blir någon jakt då? Blir det någon jakt till vintern? Bengt-Anders Johansson var övertygad om att det blir vargjakt till vintern, medan både Roger Tiefensee och Anita Brodén har sagt att det här bara är ett golv och att vi sedan får se vad Naturvårdsverket gör av saken. Om det nu är så viktigt att man politiskt tar ansvar tycker jag att det är viktigt att vi får veta om det blir någon vargjakt i vinter eller inte.

Anf. 174 ROGER TIEFENSEE (C) replik:

Herr talman! Om man läser lite längre ned på den sida i Rovdjursutredningen som Helena Leander just citerade kommer man till det som jag citerade i mitt anförande: ”Med de svårigheter som i flera år har funnits att hantera frågan om rovdjurens bevarandestatus kan det dock i ett övergångsskede behövas ett vägledande beslut av regeringen.”

Rovdjursutredningen konstaterar att det inte är brukligt att en riksdag eller en regering fattar så detaljerade beslut som besluten om ett referensvärde. Men det vi gör nu är att ange ett intervall för referensvärdet, och referensvärdet är ett golv. Det är precis det som Liljelund säger.

Art- och habitatdirektivet är inriktat på bevarande. Vi är i nu ett övergångsskede mot förvaltning, och Liljelund pekar på att det i ett sådant övergångsskede kan vara bra med ett vägledande beslut från regeringen. Men nu är det ju ännu bättre att det blir ett riksdagsbeslut. Jag tycker att det är fullt logiskt, och det stämmer väl överens med vad han säger.

Rovdjursutredningen kom fram till 450 vargar, och det var, som Bengt-Anders mycket tydligt redogjorde för, beräknat på en population som var helt avskild.

Nu är det inte så. Vi har en population med invandring norrifrån – från Finland och Ryssland. En gynnsam bevarandestatus ska ju beräknas på det faktiska förhållandet. Det är rätt ointressant att ha en akademisk diskussion om en helt avskild vargstam när vi har inte har en sådan i verkligheten.

Anf. 175 HELENA LEANDER (MP) replik:

Herr talman! Vägledande beslut är jag absolut med på, bland annat det här med genetiskt effektiv populationsstorlek och sådana saker som är klassiska inom bevarandebiologin.

Men i meningen precis efter den som Roger Tiefensee nyss citerade – nu står vi här och citerar – kommer utredningen ändå fram till att ansvariga myndigheter bör besluta om miniminivåer för rovdjuren.

Jag hoppas att vi kan lägga det bakom oss nu och i stället rikta in oss på frågan om vad vi ska göra med den gynnsamma bevarandestatusen. Vi borde helt enkelt lämna över den till dem som är duktiga på det.

Sedan har vi frågan om vad vi ska göra innan vi har nått upp till den nivån. Ska vi fortfarande ha jakt eller inte? Jag tycker att det är orimligt att vi har licensjakt på arter som inte har nått upp till gynnsam bevarandestatus i de siffror som Naturvårdsverket har rapporterat till EU-kommissionen.

Vad det gäller Rovdjursutredningen och hur genetiskt isolerad den svenska vargstammen är kan vi konstatera att vi sedan vargstammen grundades har haft sju invandrare. Det är en väldigt liten invandring på så lång tid. Vi har lyckats få in några på sista tiden, men de är väldigt få och det har krävt viss hjälp på traven.

Det för mig in på frågan om genetiken. Förra miljöministern, centerpartisten Andreas Carlgren, ville att vi skulle skjuta vargar för att de var inavlade. Nu är budet att vi skjuta vargarna för att de *inte* är inavlade och att det har löst sig. Jag får inte riktigt ihop logiken.

Vi har fortfarande stora problem med inavel inom den svenska vargstammen. Inavelsgraden är hög – nästan lika hög som vid syskonparning. Vi har inte lyckats få till stånd någon större naturlig invandring från Finland. Att då bygga sina mål för vargarna på någon sorts förhoppning som inte stämmer med verkligheten om ett massivt inflöde av vargar är bara naivt.

Anf. 176 ROGER TIEFENSEE (C) replik:

Herr talman! Vi slänger citat fram och tillbaka här. Jag tolkar ändå Helena Leander som att Miljöpartiet skulle tycka att det var okej att fatta ett inriktningsbeslut. Det är precis det vi nu gör med intervallet. Därefter får Naturvårdsverket i uppdrag att fatta det slutliga beslutet om var referensvärdet ska ligga inom detta intervall. Det är precis det som Rovdjursutredningen och även Vargkommittén förespråkar. Vi lägger helt enkelt en ram, en politisk inriktning. Det är vår skyldighet att göra det.

Om man helt skulle lämna det till myndigheterna att bedöma vet man inte riktigt var det landar. Det har liksom fluktuerat – om man hade beslutat det på Rovdjursutredningens tid hade man hamnat någonstans runt 450 vargar. Sedan kom man fram till att det var fel. Det byggde inte på korrekta uppskattningar.

En korrekt uppskattning är att vi har en vargstam som har ett utbyte med omvärlden. Då behöver vi inte ha en så stor vargstam för att den ska bli genetiskt livskraftig.

Regeringen bedömer att vi nu har en vargstam som har uppnått gynnsam bevarandestatus, och det bygger vi på fakta från Skandulv.

Nästa steg är att förvalta rovdjursstammen. Om vi inte förvaltar den växer vargstammen och vi får ett ökat rovdjurstryck och problem med den socioekonomiska statusen. Vi får problem för alla som vill ha tamdjur.

Vi diskuterar biologisk mångfald i andra sammanhang. Betande mular – får, kor – är viktiga för att bevara biologisk mångfald. Jag vill ha även den biologiska mångfalden. Det är därför jag tycker att rovdjurspropositionens avvägning är bra och att vi ska fatta beslut om den.

Anf. 177 JOSEF FRANSSON (SD):

Herr talman! Varför finns vi? Vad är meningen med livet? Det är stora och svåra frågor, men de kommer ändå inte i närheten av frågan om hur många vargar vi ska ha i Sverige.

Rovdjursfrågan engagerar. Nästan alla har en åsikt, ofta en stark sådan. Polariseringsen är tydlig och delar i första hand stad och landsbygd. Frågan delar också många politiska partier mitt itu.

När det gäller rovdjursfrågan i allmänhet och vargfrågan i synnerhet krävs det kompromisser. Få, om ens någon, kommer att få exakt som de vill. Oavsett var politiken landar kommer väldigt många att bli besvikna; så enkelt är det.

Från Sverigedemokraternas sida har vi valt att ställa oss bakom rovdjurspropositionen i dess helhet. Detta gör vi därför att vi tycker att den över lag är ett steg i rätt riktning för att få till en rovdjurspolitik som tar hänsyn till och kompromissar mellan de olika intressen som finns och att den syftar till en mer aktiv förvaltning. Därmed inte sagt att propositionen i varje stavelse är precis så som vi själva skulle ha skrivit den.

En viktig aspekt för Sverigedemokraterna var en önskan att få till den breda parlamentariska majoritet som även föregående talare har talat om. Det skulle ge politiken en större legitimitet, vilket vi menar har ett värde i sig.

Nu kan vi dock konstatera att majoriteten beklagligt nog blir relativt svag. Vilket av blocken man ska skylla det på får ni reda ut själva. Men skyttegravskriget som råder i den här frågan, och som jag menar behöver få ett slut, lär tyvärr fortsätta på grund av att vi inte fick en starkare majoritet.

För övrigt kan jag säga att inför nästa rovdjursproposition hoppas jag naturligtvis att även Sverigedemokraterna får sitta med vid bordet.

Nu hoppas jag dock att den framlagda politiken används på ett klokt sätt av de myndigheter och länsstyrelser som ska utfärda de slutgiltiga förordningarna och nivåerna och att man lyckas skapa en bred acceptans ute i samhället.

Herr talman! Jag har rest runt i Sverige och träffat lantbrukare i rovdjurskänsliga näringar i de rovdjurstäta länen. Dessa är nästan alltid utpräglade naturmänniskor som älskar naturen och sin landsbygd. Den landsbygdsnäring som sett till antalet rovdjursangrepp är mest ansatt är utan tvivel lammproduktionen. Enligt uppgifter från branschen har detta resulterat i att många bönder på sina håll helt enkelt har tvingats slå igen, packa ihop och dra vidare om de vill fortsätta med färnäring.

Någonting som är intressant är att det i den väldigt polariserade debatten ofta pratas om varghatere – trevligt nog inte här i dag, men runt köksborden. När jag har rest runt har jag inte träffat de här varghatarna. Det är möjligt att man har sett dem på nätet, men jag har inte träffat på dem bland dem som verkligen är drabbade.

Tongångarna har snarare varit att man absolut tycker att vargen har sin plats i vår fauna men att dagens situation på vissa platser är påtagligt besvärlig och ett direkt hot mot den verksamhet man bedriver. Just därför tycker vi att det är positivt att propositionen tydligt betonar den socioekonomiska hänsynen och att den ger goda möjligheter att flytta ned delar av beslutsmakten över förvaltningen på länsstyrelsenivå så att makten flyttar närmare människorna.

Propositionen som vi i dag debatterar har måhända en viss slagsida mot landsbygdsnäringsnäringarnas intressen i förhållande till dagens rovdjurstryck. Men jag menar ändå att det här är ett kompromissförslag.

På vissa håll har medierna framställt det som början på en brutal rovdjursslakt. Jag har förståelse för att detta har upprört människor, som skickar mejl och så vidare – till oss alla, antar jag. Men precis som det står i propositionen har vi i dag fler rovdjur och ett större rovdjurstryck i Sverige än någonsin tidigare i mannaminne.

Vårt beslut att stödja propositionen bygger på noggranna avvägningar ur flera perspektiv, men inte minst handlar vårt ställningstagande om hoten mot traditionella lantbruksformer med mycket höga kulturvärden, som dessutom håller landets friskaste och kanske gladaste djur. Nu skulle nog vissa säga att regeringen och dess politik på andra håll är ett minst lika stort hot mot dessa näringar som rovdjuren, men i kväll är det vargen som pekas ut som särskilt problematisk.

Något som sällan påpekas i debatten är att vargen faktiskt inte är globalt utrotningshotad utan anses av det internationella samfundet vara livskraftig, även då man undantar underarter som skiljer sig från den svenska vargen. Den svenska vargen har dessutom ett utbredningsområde tillsammans med den norska vargen som bör räknas in i ekvationen om gynnsam bevarandestatus.

Däremot har vi helt unika gamla svenska lantraser av nötdjur som är utrotningshotade, till exempel fjällko och rödkulla. Fjällkon hålls vid liv endast genom människors engagemang och det kulturlandbruk som finns kvar i Sverige, såsom fåbodjordbruket. Den svenska fjällkon har väldigt långa anor i Sverige och dess släkte, som är väl anpassat till Nordens kallare klimat, tros härstamma så långt tillbaka som till vikingatiden. Mjölken från fjällkon har speciella egenskaper och lämpar sig särskilt för att göra ost. Detta gör rasen helt unik i sitt slag. Avelsbasen för det här djuret består i dag endast av ca 600 individer.

Förutom att fjällkons existens är beroende av fåbodbruk är fåbodbruket i sin tur beroende av en reglerad rovdjursstam. Som säkert de flesta vet innebär fåbodbruk att djur vallas på sommarbete under traditionella former. Denna driftstradition har gett upphov till unika kulturyttringar i form av matlagning, musik och traditioner som i sin form finns bara i Sverige. Värt att tillägga är att här hjälper inga rovdjursstängsel. Det är ungefär som för rennäringen – det är svårt att skydda dessa djur med rovdjursstängsel om man ska kunna vidhålla bruksformerna. Något ytterligare unikt i Sverige är att fåbodbruken till en övervägande del är kvinnliga arbetsplatser.

Fåbodbruken försvinner nu i en oroande hög takt. Från branschen har man gjort gällande att ca 10 fåbodbruk per år läggs ned, vilket ska sättas i relation till att det finns knappt 200 bruk kvar i Sverige. Fåbodjordbruket har i dag två huvudsakliga fiender för sin överlevnad. Det ena är faktiskt regeringen, som uppvisar ett sällsynt ointresse för näringens fortlevnad, bland annat genom att man halverade stödnivåerna för några år sedan. Det andra är rovdjuren.

Vår historiska identitet är synonymt med ett aktivt fåbodbruk. Det går inte att till fullo beräkna den förlust som skulle åsamkas Sverige om denna bruksform tillåts försvinna. Då förlorar vi ett stort, levande kultur-

arv. Därför är det extra viktigt att vi får till en mer aktiv förvaltning för rovdjurspolitiken.

Herr talman! Jag ser att jag också drar över tiden. Jag är i gott sällskap.

Som jag sade innan är ju kanske inte varje stavelse i propositionen exakt så som om man hade önskat. Beskedet från Sverigedemokraterna är att vi vill ha bred, parlamentarisk uppbackning för propositionen för att slippa skyttegravskriget, som vi kanske får fortsätta leva med.

Det finns ändå något jag skulle vilja lyfta fram och som det råder lite frågor kring. Det gäller kungsörnen och vad som är anledningen till att man har valt att lyfta in arten i rovdjurspropositionen. Jag har gång efter annan försökt få klarhet i regeringens intentioner med detta, men kan inte säga att jag har blivit vidare klok på de svar jag fått.

Kungsörnen ingick inte i det ursprungliga utredningsuppdraget utan lyftes in i sista sekunden innan propositionen skulle presenteras. Detta tog inte minst Sveriges Ornitologiska Förening och Kungsörn Sverige på sängen, som förutom att de haft svårt att förstå syftet med införandet inte heller instämmer i att vi redan i dag har uppnått gynnsam bevarandestatus.

Jag har som jag sade ställt flera frågor om detta till regeringen och dess representanter, som alla försäkrat att det absolut inte handlar om att öppna för någon jakt på kungsörn. Jag ska säga att jag tror på regeringens företrädare i det här fallet då det mig veterligen inte finns några intressegrupper som är intresserade av att bedriva jakt på kungsörn. Frågan varför man ändå tar med örnen hänger därför kvar i luften.

Jag har också ställt frågan till Miljödepartementet om det finns några externa intressen som tryckt på för att få med kungsörnen i rovdjurspropositionen. Även där har svaret varit nej. Det är ingen jakt och inga externa intressen som har tryckt på.

Om nu detta är regeringens besked så får vi väl tro på det. Men det finns faktiskt ett uttalande från centerpartisten och vindkraftssamordnaren Lars Thomsson som väcker vissa frågor. Han skriver följande i Gotlands Vindelsproducenters medlemsnytt i förra månaden: ”Agerandet för att lösa frågeställningarna kring den – i lagtolkningen – så förstörade konflikten mellan vindkraft och fåglar pågår på flera plan. Dels är trycket mot Miljödepartementet fortsatt stort från hela branschen”. Detta sägs av en herre som jag har uppfattat som helt underställd Miljödepartementet som vindkraftssamordnare. Ni får rätta mig om jag har fel.

Han säger alltså att Miljödepartementet har varit stort ansatt från vindkraftsbranschen att juridiskt komma till rätta med den ”förstörade” konflikten mellan vindkraft och fåglar samt att försöka få till en lösning på detta.

Detta handlar om Gotland, och där har en fältstudie precis avslutats där man har räknat antalet fåglar som krockat med vindkraftverk. Det visar sig att mellan 5 och 10 procent av hela den örnpopulation som finns på Gotland har blivit vindkraftsdödad bara under det senaste året.

Jag hoppas verkligen att regeringen inte fört mig och alla andra bakom ljuset i sina intentioner och att det börjar dyka upp referenser till rovdjurspropositionen gällande gynnsam bevarandestatus för kungsörnen i diverse tillståndsprövningar för exploatering och att man därigenom ska slippa ta hänsyn till om exploateringen ligger mitt i ett kungsörnsrevir.

I dag kan jag inte ta replik på Alliansens företrädare, men jag ser att någon har begärt replik på mitt anförande. Jag hoppas ju att Moderaternas eller Centerpartiets representant kan komma upp och svara på detta och kanske stilla mina farhågor. Här är de frågor jag ställer: Har ni fört in kungsörnen i propositionen som en eftergift till vindkraftsbranschen? Det skulle jag gärna vilja få svar på. Kan ni försäkra att detta inte kommer att påverka framtida tillståndsprövningar för exploatering av naturen?

Anf. 178 ROGER TIEFENSEE (C) replik:

Herr talman! Eftersom Josef Fransson ägnar sig åt spekulationer vill jag läsa ur regeringens proposition på s. 47, där man skriver just om kungsörnens bevarandestatus: "Regeringen anser att kungsörnen ska betraktas som en del av de stora rovdjuren i likhet med tidigare propositioner En sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57) och En ny rovdjursförvaltning (prop. 2008/09:210). Kungsörnens bevarandestatus bör därmed bedömas i likhet med de övriga stora rovdjursarterna."

Det säger jag som en förklaring, eftersom Josef Franssons undrade. Josef Fransson har uppenbarligen ställt frågor men kanske inte läst just den här delen av propositionen. Det är ett förtydligande till Josef Fransson och för kammarens protokoll.

Anf. 179 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag ställde som sagt frågan direkt till Miljödepartementet. Frågan var ganska kort och koncis: Finns det några externa intressen som har drivit på för att man ska driva in kungsörnen i rovdjurspropositionen? Svaret var nej. Det är möjligt att man är helt ärlig. Men jag tycker ändå att det citat jag läste upp från Lars Thomsson säger någonting. Just på Gotland, i det här fallet, där bevisligen många örnar har blivit ihjälslagna är man från vindkraftsbranschen väldigt angelägen om att få till en förändring i lagstiftningen, så att man ska kunna fortsätta exploateringen av vindkraft. Det ter sig för mig helt uppenbart när jag läser det här. Det har åtminstone varit hans intentioner. Det jag försöker reda ut är om det också har varit era intentioner. Men kan ni försäkra att det absolut inte är fallet kanske jag får nöja mig med det svaret.

Jag hoppas som sagt att det här inte kommer att dyka upp i olika tillståndsprövningar när man vill sätta upp ett vindkraftverk, kanske mitt i ett örnrevir. Man slår ihjäl den första örnen. Då kanske det kommer någon annan örn och flyttar dit, och så slår man ihjäl den också. Det blir en följetong, så att säga, som tar på bestånden.

Jag vet inte om jag kan få de försäkringarna. Eller ska jag bara lita på det som du läste upp i propositionen? Mig veterligen har ingen kunnat ge ett bra svar på frågan om varför det här är infört. Vad är syftet?

Anf. 180 ROGER TIEFENSEE (C) replik:

Herr talman! Josef Fransson frågade miljöministern och fick ett rakt svar: Nej, det har inte varit några påtryckningar. Jag kan läsa ur propositionen igen om det är svårt att ta in: "Regeringen anser att kungsörnen ska betraktas som en del av de stora rovdjuren i likhet med tidigare propositioner En sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57) och En ny rovdjursförvaltning (prop. 2008/09:210). Kungsörnens bevarandestatus bör därmed bedömas i likhet med de övriga stora rovdjursarterna."

Det är alltså för att kungsörnen har behandlats som en del av de stora rovdjursarterna tidigare som kungsörnen finns med i den här propositionen. Det är ingen annan anledning.

Sedan har jag förståelse för Josef Fransson. Jag har också fått sådana mejl. Det handlar om det här spekulativa. Men jag har gett ett rakt svar. Om man läser i regeringens proposition kan man få ett tydligt skäl till detta. Jag hoppas att Josef Fransson kan känna sig nöjd med det.

Anf. 181 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Herr talman! Tack för svaret, Roger Tiefensee! Man får väl trots allt konstatera att Centerpartiet har agerat lite splittrat i den här frågan, eftersom din kollega – enligt uppgift är han just centerpartist på Gotland och jobbar direkt underställd Miljödepartementet, som jag har förstått det – har gett uttryck för just den här åsikten. Men han har givetvis inte kopplat den till rovdjurspropositionen.

Jag tackar ändå för svaret, och så hoppas jag att mina farhågor inte besannas.

Anf. 182 IRENE OSKARSSON (KD):

Herr talman! I kväll gör vi nog skäl för talesättet: Vad hjärtat är fullt av talar munnen. Få frågor engagerar, berör och upprör människor på det sätt som den vi har på agendan i kväll. Det handlar om våra rovdjur och framför allt vargen.

Många är berättelserna om hur fantastisk eller hur hemsk förekomsten av rovdjur är i vårt land. Även här gäller det i första hand vargen.

I dagens debatt inför nästa veckas beslut är det många siffror som har flugit runt i luften. Det är mycket statistik och många hänvisningar till forskargrupper, myndigheter och organisationer. Intressegrupper sätts mot varandra eller ställer sig själva mot varandra, allt för att försvåra, skulle jag säga, en balanserad diskussion. Det har varit snudd på omöjligt att ha en sådan under de år jag har försökt delta i det arbetet.

Därför är det, herr talman, glädjande att vi i dag ändå står här och kan ta ett steg i riktning mot att få en bättre balans i hur vi arbetar med de här frågorna. Utgångspunkten är förvaltarskap. Det är vårt ansvar att värna och vårda naturen och att göra det möjligt att bo, leva och verka i en landsbygd. Jag ska citera Vargkommittén: ”Förvaltningen måste skapa former för samexistens mellan människa och varg, både för människans och för vargens bästa.”

Det är det vi måste ha för ögonen i det arbete som bedrivs i den här kammaren. Det gäller inte bara vargen, skulle jag vilja säga. Det gäller alla djur, men kanske i första hand rovdjuren, för de framkallar så mycket känslor hos oss på olika sätt.

Herr talman! Det har citerats ovanligt mycket direkt ur de dokument vi har. Jag tänker fortsätta på det sättet – jag är inte säker på att jag klarar att hålla tiden, med tanke på hur snabbt klockan går. På s. 13 i miljö- och jordbruksutskottets betänkande 7 står det tydligt och klart:

”Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken är att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet, samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas.”

Det är äntligen en helhetsbild, herr talman.

Många talare har före mig gett bakgrunden till dagens betänkande. Jag har som kristdemokrat ett antal punkter som jag skulle vilja sätta fokus på. Jag har sagt ordet tre gånger redan.

Det handlar om förvaltningsarbete som grunden för arbetet. Det handlar om att värna om att beslutade lagar och regler efterlevs. Det handlar om att avvägningar görs när målkonflikter uppstår mellan olika intressen, som var för sig ska värnas, uppfyllas och skyddas.

Den senaste uppgiften är vår. Den är svår, men den är vår. Det är det vi sitter här för.

Sveriges rovdjursförvaltning skulle kunna beskrivas som en framgångssaga, men av någon skulle den naturligtvis beskrivas som dess motsats. Man kan dock konstatera att stammarna har ökat betydligt. Även utbredningsområdena har vidgats. Från vårt inträde i Europeiska unionen till i dag har arterna haft en god utveckling.

Men det finns en annan sida av myntet. Det är företagare som inte längre kan bedriva sin verksamhet av rädsla för att de ska få sina djur skadade eller dödade. Det är renskötare och fårfarmare men även nötköttsproducenter. Det är stora påfrestningar som har berört jägarkår och människor som har andra tamdjur i sin närhet som de inte vågar släppa ut. Och det gäller jaktturism.

Herr talman! En av de viktigaste grundfrågorna i dagens diskussion är: Vem är det som ska fatta de svåra besluten? Ska vi våga fatta dem här i kammaren, eller ska vi delegera dem till våra myndigheter?

Herr talman! Jag tror att människor har valt oss för att vi ska fatta svåra beslut utifrån de goda underlag som vi får. Jag ska inte dra paralleller till andra ämnen, för då, herr talman, riskerar vi att få hålla på en god stund till i natt. Det har dock flugit en tanke i mitt huvud om att det är många svåra beslut som denna kammare har fattat utifrån kompetenta underlagsarbeten från myndigheter och expertgrupper. Det har gällt – nu kommer det några exempel ändå – nytt materiel till försvaret, utbildningsnivåer inom skolan, hur gymnasieskolan ska utformas, ersättningar inom sjukvård och så vidare. Det är vi kapabla till. Men enligt somliga är vi inte kapabla till att utifrån de underlag vi har fått sätta gränsen för vad som är gynnsam bevarandestatus för dessa djur. Jag tycker att det är vår skyldighet. Det gångna årets diskussioner och debatter har visat att det är nödvändigt.

Alliansregeringen tog steg under förra mandatperioden. Tyvärr sköts en del av det arbetet i sank. Nu är det inte bakåtblicken utan framåtblicken som måste råda. Vi kristdemokrater i alliansregeringen anser att vi måste hålla samman. Vi måste se till så att det är möjligt att när så är befogat få jaga. Men det ska göras enligt gällande regelverk, som vi här i kammaren har ställt oss bakom. Då var vi där igen: Vem har fattat besluten?

Vi ställer oss också bakom ett antal beslut som har fattats i Bryssel. Vi har ställt oss bakom art- och habitatdirektivet, och med det följer åtaganden.

Herr talman! Det är många siffror som har passerat i dag. Jag vidhåller att det viktigaste just nu är att konstatera att vi har många gedigna underlag. Jag dristade mig till att plocka fram ett antal av dem på rummet i dag. Bara på mitt kontor hittade jag fem luntor som har producerats de

senaste åren i frågan. Det är långt ifrån allt material. Allt det materialet måste någon gång vara tillräckligt så att vi kan säga att vi nu ska fatta beslut. Det är också oerhört centralt att i de beslut vi nu fattar tydliggöra att vi vill att det fortsatta arbetet ska ske så nära de människor som lever med frågorna som möjligt.

Vi är några som har förmånen att sitta i Naturvårdsverkets insynsråd. Häromdagen hade vi ett möte. Vi fick en beskrivning av hur verket tänker jobba vidare med frågorna. Det gläder mig att Naturvårdsverket har en stark beredskap, och man säger att så fort riksdagen har klubbat beslutet går man till verket att genomföra de delar som är Naturvårdsverkets ansvar.

Jag är alltså fullt tillfreds med det betänkande vi nu behandlar, att vi lyfter in de socioekonomiska aspekterna och att problemen med ersättningsstrukturer för människor som lever och verkar med rovdjur i sin närhet lyfts fram. Om vi inte får en acceptans hos dem som lever med dessa frågor dagligen kan vi debattera frågorna i veckor utan att komma någonstans. Vi måste få en gedigen förståelse för frågorna, och vi måste se till att människor kan känna sig trygga med det arbete som görs.

Det finns ett antal fakta som kan radas upp, men jag väljer att inte göra det eftersom det är så många andra som har gjort det i kväll. Det är viktigt för mig att säga något till dem som faktiskt lyssnar på debatten och följer den på Twitter. Det är betydligt fler följare i den här debatten än i många andra debatter vid denna tidpunkt på dygnet. Det handlar om tilltro till allas vilja att göra något positivt. I det här fallet håller jag med Helén Pettersson i Umeå, nämligen att alla ska ta ned tonläget. Då kommer vi vidare i frågan med utgångspunkt i ett gott arbete och en proposition som jag ställer mig bakom.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 183 ANDERS AHLGREN (C):

Herr talman! Jag har förstått när jag har lyssnat på utskottets debatter att man ser även talartiden som någon form av golv, åtminstone i den här debatten.

Jag vill innan jag börjar mitt anförande vända mig till tre intresserade åhörare som var här tidigare. De var här under eftermiddagen och långt in på kvällen, men de var sedan tvungna att ta flyget hem till Vilhelmina norra sameby. De har ändå visat ett stort intresse för debatten.

Är man från Dalarna och representerar det län som har mest rovdjur av alla kan man inte undvika att lyssna på er och försöka delta. Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag. Jag tänker ägna mig utslutande åt den socioekonomiska delen av diskussionen. Det gäller människors känsla av att leva i ett län som har en hög rovdjurstäthet.

Det är rovdjuren, framför allt vargen, som har lett till de starka diskussionerna och starka reaktionerna bland människorna.

Det är inte bara djurägare som drabbas utan också en bred allmänhet. Uppgifter från vår länsstyrelse anger att det finns ungefär 100 vargar i vårt län, och i princip är hela Dalarna täckt med vargrevir och har så varit under lång tid. Uppskattningsvis finns ca 350 björnar efter årets björnjakt, som omfattade licensjakt på 63 björnar. Därmed är Dalarna ett av de

län som har den allra största koncentrationen av rovdjur, vilket starkt påverkar villkoren för många människor.

Det finns en betydande politisk uppslutning bakom synsättet att rovdjuren har ett berättigande i den svenska faunan och ger ett mervärde i många avseenden. Men det visar sig gång på gång att en stark koncentration av rovdjur till begränsade geografiska områden kan ge betydande problem. Det påverkar starkt människors vardag.

De så kallade socioekonomiska effekterna måste vägas in i debatten. Dessa effekter är inte alltid lika vetenskapligt underbyggda utan innebär att vi tolkar människors känslor och upplevelser. Ingen kan väl ha undgått de starka reaktioner och känslor som rovdjuren väcker. Dessa är ibland historiskt betingade, men lika ofta är de betingade av ett angrepp på ett djur som man har en relation till. Vi har anordnat informations- och diskussionskvällar på många platser. Där vittnas det om hur många gånger dessa frågor berör livskvaliteten på ett mycket påtagligt sätt. Centerpartiet tar dessa människors oro på stort allvar.

Vi människor påverkas av frågorna, och de måste ges ett värde i debatten. Det gäller inte bara de siffror som har kommit fram i de diskussioner som har pågått under dagen och kvällen utan även känslan av hur det goda livet på landsbygden påverkas. Det är på landsbygden människor vill bo, skapa sig en utkomst och bygga en framtid. Det rörliga friluftslivet lockar inte i samma utsträckning som tidigare. Nöjet att röra sig i skog och mark byts till en känsla av att alltid behöva vara på sin vakt. Den starka koncentrationen av björn har resulterat i flera otäckta angrepp på människor – skidåkare, skogsarbetare och jägare. Många vågar inte längre plocka bär och svamp eller ha sällskapshunden med sig på skogs promenader, trots att de inte alls är jägare. Ofta vittnas om en tvekan att rida ensam på sin häst i skogen. Det är aktiviteter som alltid har varit en naturlig del av livet på landet.

Kommunalrådet i Älvdalens kommun berättar för mig om barnfamiljen i Evertsberg som inte längre vågar låta sina barn sova middag utomhus i vagnen i rädsla för varg och björn. Exempelen från vårt län är många.

Allvarlig är också känslan hos många djurägare att de inte längre kan garantera sina tamdjur skydd och trygghet. Detta är ofta djurägarens starkaste känsla och drivkraft i sitt företagande. I en tid när vi behöver fler unga människor som vill hålla djur har den oklara rovdjurspolitiken fått många att i stället avyttra djur. De attacker som skett trots att förebyggande insatser gjorts ger känslomässiga signaler i breda kretsar av djurägare. De berör själva själen i att vara bonde.

Lantbruket och betesbruket är en viktig del av näringslivet på landsbygden. Det är också förutsättningen för landsbygdens attraktionskraft i stora delar av vårt land. Dalarna är Sveriges tredje största besökslän, och besöksnäringen sysselsätter många människor i trakter som annars har ett litet utbud av arbetstillfällen.

I vårt län finns ett nittiotal fåboddar som fortfarande brukas, och alla dessa ligger i områden där rovdjurstrycket är högt. Traditionellt fåbodbruk bygger på att djuren har stora områden att fritt röra sig inom. Instängning med rovdjursstängsel låter sig sällan göras, vilket innebär att det kan vara svårt att upprätthålla rimligt djurskydd enligt stolt svensk djurskyddslag. Fåbodbruket blir därmed starkt hotat.

En ersättning i pengar kompenserar inte för detta. Vi måste också väga in den avtagande viljan att hålla tamdjur och vad det får för effekter för enskilda djurhållare men också för vårt öppna landskap. Därför är det tillfredsställande, som utskottet konstaterar, att regeringen avser att ge Viltskadecenter vid Sveriges Lantbruksuniversitet i uppdrag att analysera hur rovdjursangrepp påverkar landsbygdsföretagens hela ekonomi så att ersättningarna bättre speglar skadorna. Man ska även utreda möjligheten till bidrag för förebyggande åtgärder.

Herr talman! Regeringen och utskottets majoritet har levererat ett väl avvägt förslag. Ingen är helt nöjd, men vi klarar uthålliga stammar och det skapas möjligheter att snabbt ingripa när konflikterna blir orimliga. Ytterligheterna kommer knappast att mötas i denna fråga.

För Centerpartiet är det viktigt att vi får en rovdjurspolitik som vinner acceptans i breda led och i alla delar av vårt land. Rovdjurspolitiken kan därför inte ses som en isolerad politik utan måste läggas in i den helhet som ger förutsättningar för utveckling i hela landet. Vi kan inte ha så stora koncentrationer av rovdjur att människor som lever i dessa områden känner sig så osäkra att det förändrar deras vardag. Det är inte rimligt. Det handlar inte om livsfara utan mer en känsla som gör livet på landet mindre attraktivt. Icke desto mindre måste de biologiska utmaningarna granskas och hanteras med allra största respekt.

Vi har nu ett förslag på bordet som har förutsättningar att utgöra en långsiktig plattform för hantering av rovdjur i Sverige.
(Applåder)

Anf. 184 ERIK A ERIKSSON (C):

Herr talman! Ledamöter och åhörare! Jag måste säga att det här är en av de mest tekniska debatter som jag har följt i kammaren på länge. Vi får ge utskottet beröm för att det är så insatt i frågan. Det tycker jag att vi kan kosta på oss, herr talman. Mycket insatta och pålästa är ni, och det tycker jag är bra. Det borgar för att det är ett klokt och vettigt beslut som vi fattar i kammaren.

Jag har några korta reflexioner. Det handlar om våra samlade rovdjurspopulationer i detta vårt gamla land. Men i realiteten är det inte så, utan som Ahlgren från Dalarna påpekade här är det på en väldigt begränsad yta av vårt vackra land som de här rovdjuren befinner sig. Mitt i denna tekniska diskussion, som för all del är alldeles nödvändig, finns det människor av kött och blod som berörs varje dag. Jag har själv varit djurägare och fått samla in svårt skrämnda djur. Många av mina vänner har också gjort det. Jag talar inte för min sjuka mor nu, utan jag vill ge ett slags uttryck för den frustration som människor känner i Värmlands län.

Vad jag skulle vilja skicka med er från de människor som kontaktar mig dagligen är en förhoppning om att vi kan fatta ett beslut och komma vidare. Det här är inte ett slutgiltigt beslut på något sätt, men vi måste komma någonstans, för människor berörs varje dag. Hela Värmland har vargrevir, förutom där jag bor, faktiskt – kors i Kapernaum! En omvänd Fälldinare är det – Tjernobyfrågan tänker jag på då. Det här är kanske inget man ska skämta om, men jag tänker så här att det är många som berörs dagligen som funderar på om de ska flytta. Då känner jag att det har gått för långt. Då har politiken inte lyssnat in vad folk känner och vad de upplever.

Det finns en stående inbjudan till var och en av er att besöka oss och bo några nätter i tält i de här områdena eller att helt enkelt bo med djurägare för att förstå hur det här fungerar – jag menar inte alls att raljera – och få en känsla av vad det här innebär. Den inbjudan är stående. Det har ni säkert hört tidigare. Jag skulle önska att ni utnyttjar den möjligheten att på plats, ort och ställe besöka oss, antingen i Värmland eller i Dalarna.

Även Norge berörs av de här besluten. De följer ordagrant vad ni har sagt i dag. De påverkas varje dag av besluten här.

Jag skulle önska att det här verkligen blir ett beslut. Jag tycker att betänkandet är vettigt. Jag tycker inte att det är perfekt, men vem får det alldeles perfekt? Julafton hoppas jag blir perfekt, och jag hoppas att det här beslutet har gått igenom innan dess. Jag är alldeles övertygad om att det här är ett bra första steg.

Tack för en bra debatt!
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 10 december.)

13 § Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

EU-dokument

KOM(2013) 794 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 861/2007 av den 11 juli 2007 om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1896/2006 av den 12 december 2006 om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande

KOM(2013) 814 Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 2011/96/EU om ett gemensamt beskattningssystem för moderbolag och dotterbolag hemmahörande i olika medlemsstater

KOM(2013) 796 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 515/97 av den 13 mars 1997 om ömsesidigt bistånd mellan medlemsstaternas administrativa myndigheter och om samarbete mellan dessa och kommissionen för att säkerställa en korrekt tillämpning av tull- och jordbrukslagstiftningen

Motion

med anledning av prop. 2013/14:38 Dammsäkerhet
2013/14:Fö1 av Mikael Jansson och Stellan Bojerud (SD)

Följande interpellationer hade framställts:

den 5 december

2013/14:204 Israel, FN och EU

av *Peter Hultqvist* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2013/14:205 Museer som verktyg för integration

av *Isak From* (S)

till kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 10 december.

15 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 5 december

2013/14:163 Det industritekniska gymnasieprogrammet

av *Gunilla Svantorp* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2013/14:164 Möjligheter för elever med dyslexi att genomföra de nationella proven

av *Agneta Luttröpp* (MP)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2013/14:165 Vetenskapsrådet och industridoktorander

av *Thomas Strand* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2013/14:166 Moms på digitala medier

av *Helene Petersson* i Stockaryd (S)

till finansminister Anders Borg (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 10 december.

Förhandlingarna leddes
av tredje vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen
kl. 13.51,
av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.53,
av talmannen därefter till och med 11 § anf. 131 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med 12 § anf. 161 (delvis) och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
3 § Ärende för förnyad bordläggning	3
4 § Internationell samverkan	3
Utrikesutskottets betänkande 2013/14:UU1	3
Anf. 1 VALTER MUTT (MP)	3
Anf. 2 JULIA KRONLID (SD)	4
Anf. 3 SOFIA ARKELSTEN (M).....	5
Anf. 4 FREDRIK MALM (FP)	6
Anf. 5 JULIA KRONLID (SD) replik.....	8
Anf. 6 FREDRIK MALM (FP) replik	8
Anf. 7 JULIA KRONLID (SD) replik.....	9
Anf. 8 FREDRIK MALM (FP) replik	9
Anf. 9 KERSTIN LUNDGREN (C).....	10
Anf. 10 VALTER MUTT (MP) replik	11
Anf. 11 KERSTIN LUNDGREN (C) replik.....	11
Anf. 12 VALTER MUTT (MP) replik	12
Anf. 13 KERSTIN LUNDGREN (C) replik.....	12
Anf. 14 JULIA KRONLID (SD) replik.....	13
Anf. 15 KERSTIN LUNDGREN (C) replik.....	13
Anf. 16 JULIA KRONLID (SD) replik.....	13
Anf. 17 KERSTIN LUNDGREN (C) replik.....	14
Anf. 18 ROBERT HALEF (KD).....	14
(Beslut fattades under 9 §.).....	16
5 § Rättsväsendet	16
Justitieutskottets betänkande 2013/14:JuU1	16
Anf. 19 MORGAN JOHANSSON (S).....	16
Anf. 20 MARIA FERM (MP)	19
Anf. 21 RICHARD JOMSHOF (SD).....	23
Anf. 22 LENA OLSSON (V)	26
(forts. 7 §).....	29
Ajournering.....	29
Återupptagna förhandlingar	29
6 § Frågestund.....	29
Anf. 23 FÖRSTE VICE TALMANNEN.....	29
<i>Skattesänkningar och satsningar på skolan.....</i>	<i>30</i>
Anf. 24 IBRAHIM BAYLAN (S).....	30
Anf. 25 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP)	30
Anf. 26 IBRAHIM BAYLAN (S).....	30
Anf. 27 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP)	31
<i>Brist på tillgänglighet som diskriminering</i>	<i>31</i>
Anf. 28 AGNETA LUTTROPP (MP).....	31
Anf. 29 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP)	32
Anf. 30 AGNETA LUTTROPP (MP).....	32
Anf. 31 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP)	32

<i>Hälsobiståndet till kvinnor och barn</i>	33
Anf. 32 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M)	33
Anf. 33 Statsrådet HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	33
Anf. 34 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M)	33
Anf. 35 Statsrådet HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	33
<i>Skolresultaten och invandringen</i>	34
Anf. 36 CARINA HERRSTEDT (SD).....	34
Anf. 37 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP).....	34
Anf. 38 CARINA HERRSTEDT (SD).....	34
Anf. 39 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP).....	35
<i>Svensk djuruppfödning</i>	35
Anf. 40 JENS HOLM (V)	35
Anf. 41 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	35
Anf. 42 JENS HOLM (V)	36
Anf. 43 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	36
<i>Bostadsbristen</i>	36
Anf. 44 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	36
Anf. 45 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	37
Anf. 46 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	37
Anf. 47 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	37
<i>Genomförandet av den nya jordbrukspolitiken</i>	38
Anf. 48 JOHAN LÖFSTRAND (S).....	38
Anf. 49 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	38
Anf. 50 JOHAN LÖFSTRAND (S).....	38
Anf. 51 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	38
<i>Skatteplanering vid arvodesbetalning i statliga bolag</i>	39
Anf. 52 MARIE NORDÉN (S)	39
Anf. 53 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	39
Anf. 54 MARIE NORDÉN (S)	39
Anf. 55 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	40
<i>Synen på arbetskraftsinvandring</i>	40
Anf. 56 ANNIKA QARLSSON (C).....	40
Anf. 57 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	40
Anf. 58 ANNIKA QARLSSON (C).....	41
Anf. 59 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	41
<i>Assistanshundar och tillgänglighet</i>	41
Anf. 60 CATHARINA BRÅKENHJELM (S)	41
Anf. 61 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP).....	42
Anf. 62 CATHARINA BRÅKENHJELM (S)	42
Anf. 63 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP).....	42
<i>Stöd till skärgårdsbönder</i>	43
Anf. 64 TINA EHN (MP)	43
Anf. 65 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	43
Anf. 66 TINA EHN (MP)	43
Anf. 67 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	44
<i>Spolningen av isar</i>	44

Anf. 68 ANDREAS CARLSON (KD)	44
Anf. 69 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	44
<i>Anställning av arbetslösa med lönebidrag</i>	45
Anf. 70 KERSTIN NILSSON (S)	45
Anf. 71 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M)	45
Anf. 72 KERSTIN NILSSON (S)	45
Anf. 73 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M)	45
<i>Nyanländas inträde på arbetsmarknaden</i>	46
Anf. 74 HANIF BALI (M)	46
Anf. 75 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP)	46
Anf. 76 HANIF BALI (M)	46
Anf. 77 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP)	47
<i>Risikkapitalbolagen på skolmarknaden</i>	47
Anf. 78 PETER PERSSON (S)	47
Anf. 79 Statsrådet PETER NORMAN (M)	47
Anf. 80 PETER PERSSON (S)	48
Anf. 81 Statsrådet PETER NORMAN (M)	48
Anf. 82 FÖRSTE VICE TALMANNEN	48
7 § (forts. från 5 §) Rättsväsendet (forts. JuU1)	49
Anf. 83 JOHAN LINANDER (C)	49
Anf. 84 MORGAN JOHANSSON (S) replik	52
Anf. 85 JOHAN LINANDER (C) replik	52
Anf. 86 MORGAN JOHANSSON (S) replik	53
Anf. 87 JOHAN LINANDER (C) replik	53
Anf. 88 LENA OLSSON (V) replik	54
Anf. 89 JOHAN LINANDER (C) replik	54
Anf. 90 LENA OLSSON (V) replik	55
Anf. 91 JOHAN LINANDER (C) replik	55
Anf. 92 MARIA FERM (MP) replik	56
Anf. 93 JOHAN LINANDER (C) replik	56
Anf. 94 MARIA FERM (MP) replik	57
Anf. 95 JOHAN LINANDER (C) replik	57
Anf. 96 KRISTER HAMMARBERGH (M)	58
Anf. 97 MORGAN JOHANSSON (S) replik	60
Anf. 98 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik	61
Anf. 99 MORGAN JOHANSSON (S) replik	62
Anf. 100 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik	62
(forts. 10 §)	62
Ajournering	63
Återupptagna förhandlingar	63
8 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 4 december	63
SkU1 Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution	63
SkU8 Vissa frågor om förfarandet avseende skatt på alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter	64
SkU9 Kontroll av postförsändelser	64
SkU10 Vissa skattefrågor	64

SkU11 Ändrad deklarationstidpunkt för mervärdesskatt	64
SkU12 Begränsningar av möjligheten att göra avdrag för koncernbidrag.....	64
SkU13 Förändrad hantering av mervärdesskatt vid import	64
SkU14 Undantag från kassaregisterkrav vid obetydlig omfattning	64
SkU15 Förändringar av trängselskatten i Stockholm med anledning av trafikleden Norra länken och den nya stadsdelen Hagastaden	65
FiU16 Ändring av riksdagens beslut om höjd nedre skiktgräns för statlig inkomstskatt.....	65
Anf. 101 TALMANNEN	65
Anf. 102 MIKAEL DAMBERG (S)	66
Anf. 103 ANNA KINBERG BATRA (M).....	67
9 § Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	67
UU1 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan	67
10 § (forts. från 7 §) Rättsväsendet (forts. JuU1).....	68
Anf. 104 LENA OLSSON (V) replik.....	68
Anf. 105 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik.....	68
Anf. 106 LENA OLSSON (V) replik.....	69
Anf. 107 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik.....	69
Anf. 108 ROGER HADDAD (FP).....	69
Anf. 109 MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	71
Anf. 110 ROGER HADDAD (FP) replik.....	71
Anf. 111 MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	72
Anf. 112 ROGER HADDAD (FP) replik.....	73
Anf. 113 STEFAN SVANSTRÖM (KD).....	73
Anf. 114 LENA OLSSON (V) replik.....	77
Anf. 115 STEFAN SVANSTRÖM (KD) replik	77
Anf. 116 LENA OLSSON (V) replik.....	77
Anf. 117 STEFAN SVANSTRÖM (KD) replik	78
(Beslut skulle fattas den 10 december.).....	78
11 § Regional tillväxt.....	79
Näringsutskottets betänkande 2013/14:NU2	79
Anf. 118 BERIT HÖGMAN (S)	79
Anf. 119 TINA EHN (MP)	81
Anf. 120 ANNA HAGWALL (SD)	83
Anf. 121 KENT PERSSON (V).....	84
Anf. 122 ERIK A ERIKSSON (C).....	86
Anf. 123 BERIT HÖGMAN (S) replik	89
Anf. 124 ERIK A ERIKSSON (C) replik	90
Anf. 125 BERIT HÖGMAN (S) replik	90
Anf. 126 ERIK A ERIKSSON (C) replik	91
Anf. 127 TINA EHN (MP) replik	91
Anf. 128 ERIK A ERIKSSON (C) replik	92
Anf. 129 TINA EHN (MP) replik	92
Anf. 130 ERIK A ERIKSSON (C) replik	93

Anf. 131 BORIANA ÅBERG (M).....	94
Anf. 132 HANS BACKMAN (FP).....	96
Anf. 133 BERIT HÖGMAN (S) replik	98
Anf. 134 HANS BACKMAN (FP) replik	99
Anf. 135 BERIT HÖGMAN (S) replik	100
Anf. 136 HANS BACKMAN (FP) replik	100
Anf. 137 TINA EHN (MP) replik	100
Anf. 138 HANS BACKMAN (FP) replik	101
Anf. 139 TINA EHN (MP) replik	101
Anf. 140 HANS BACKMAN (FP) replik	102
Anf. 141 PENILLA GUNTHER (KD).....	102
Anf. 142 BORIANA ÅBERG (M).....	105
Anf. 143 TINA EHN (MP) replik	105
Anf. 144 BORIANA ÅBERG (M) replik.....	106
Anf. 145 TINA EHN (MP) replik	106
Anf. 146 BORIANA ÅBERG (M) replik.....	106
(Beslut skulle fattas den 10 december.).....	107
12 § En hållbar rovdjurspolitik	107
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2013/14:MJU7	107
Anf. 147 HELEN PETTERSSON i Umeå (S).....	107
Anf. 148 HELENA LEANDER (MP).....	110
Anf. 149 JENS HOLM (V).....	113
Anf. 150 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M).....	115
Anf. 151 HELENA LEANDER (MP) replik.....	118
Anf. 152 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M) replik.....	119
Anf. 153 HELENA LEANDER (MP) replik.....	120
Anf. 154 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M) replik.....	120
Anf. 155 JENS HOLM (V) replik	121
Anf. 156 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M) replik.....	121
Anf. 157 JENS HOLM (V) replik	122
Anf. 158 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M) replik.....	122
Anf. 159 HELEN PETTERSSON i Umeå (S) replik	123
Anf. 160 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M) replik.....	123
Anf. 161 HELEN PETTERSSON i Umeå (S) replik	124
Anf. 162 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M) replik.....	124
Anf. 163 ANITA BRODÉN (FP).....	125
Anf. 164 JENS HOLM (V) replik	128
Anf. 165 ANITA BRODÉN (FP) replik.....	128
Anf. 166 JENS HOLM (V) replik	129
Anf. 167 ANITA BRODÉN (FP) replik.....	129
Anf. 168 HELENA LEANDER (MP) replik.....	130
Anf. 169 ANITA BRODÉN (FP) replik.....	130
Anf. 170 HELENA LEANDER (MP) replik.....	131
Anf. 171 ANITA BRODÉN (FP) replik.....	131
Anf. 172 ROGER TIEFENSEE (C)	132
Anf. 173 HELENA LEANDER (MP) replik.....	134
Anf. 174 ROGER TIEFENSEE (C) replik.....	135
Anf. 175 HELENA LEANDER (MP) replik.....	135
Anf. 176 ROGER TIEFENSEE (C) replik.....	136

Anf. 177 JOSEF FRANSSON (SD).....	137
Anf. 178 ROGER TIEFENSEE (C) replik.....	140
Anf. 179 JOSEF FRANSSON (SD) replik.....	140
Anf. 180 ROGER TIEFENSEE (C) replik.....	140
Anf. 181 JOSEF FRANSSON (SD) replik.....	141
Anf. 182 IRENE OSKARSSON (KD).....	141
Anf. 183 ANDERS AHLGREN (C)	143
Anf. 184 ERIK A ERIKSSON (C).....	145
(Beslut skulle fattas den 10 december.).....	146
13 § Bordläggning.....	146
14 § Anmälan om interpellationer	147
15 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	147
16 § Kammaren åtskildes kl. 21.35.	148

Tryck: Elanders, Vällingby 2014